

APSTIPRINĀTS SENĀTA SĒDĒ
2015.gada 28.decembrī
protokola Nr.12
papildinājumi apstiprināti Senāta sēdē
2016.gada 25.janvārī
protokola Nr.1
papildinājumi apstiprināti Senāta sēdē
2016.gada 7.novembrī
protokola Nr.12
ar Senāta sēdes
2021.gada 25.janvārī
Protokola Nr.1

Iēmumu Nr.6/1. Pagarināt Daugavpils Universitātes attīstības stratēģijas 2015.-
2020.gadam darbības termiņu līdz jaunas apstiprinātas stratēģijas darbības uzsākšanai.

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015.-2020.gadam

Daugavpils

2015

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	5
1. KOPSAVILKUMS	6
1.1. DU vērtības	8
1.2. Misija	9
1.3. Vispārējais mērķis.....	10
1.4. Attīstības vīzija laika posmam līdz 2030.gadam	11
2. ZINĀTNE	14
2.1. Augstas kvalitātes konkurētspējīgi zinātniskie pētījumi, kas saistīti ar Latvijas, Eiropas un pasaules industrijas vajadzībām; zinātnes sasniegumu integrēšana studiju procesā	19
2.2. Tehnoloģiju pārnese un inovāciju attīstība	21
2.3. Augsti kvalificēta zinātnē strādājošā personāla piesaiste un attīstība.....	22
2.4. DU starptautiskā sadarbība zinātnes jomā	23
2.5. Sabiedrības pieprasījuma veicināšana pēc zinātnes sasniegumiem un inovācijām, sabiedrības informēšana par paveikto un zinātnes komunikācijas attīstība.....	24
2.6. DU prioritāro zinātnes virzienu pētniecības programmas	25
2.6.1. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Matemātika, fizika, nanomateriāli, materiālu inženierzinātnes”	27
2.6.2. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Bioloģija”	35
2.6.3. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Izglītības zinātnes”	67
2.6.4. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Reģionālistika, literatūra un mākslas”	87
3. STUDIJAS	112
3.1 Studiju programmas.....	115
3.2 Studiju kvalitātes nodrošināšana	118
3.3 Studiju programmu attīstība	122
3.3.1 Akadēmiskā integritāte un ētiskā pētniecība.....	122
3.3.2 Studiju virzienu un studiju programmu attīstības perspektīvas	123
3.3.2.1 Studiju virziens <i>Dzīvās dabas zinātnes</i>	124
3.3.2.2 Studiju virziens <i>Iekšējā drošība un civilā aizsardzība</i>	126
3.3.2.3 Studiju virziens <i>Ekonomika</i>	129
3.3.2.4 Studiju virziens <i>Fizika, materialzinātne, matemātika un statistika</i>	130

3.3.2.5	Studiju virziens <i>Informācijas tehnoloģijas, datortehnika un datorzinātne</i>	131
3.3.2.6	Studiju virziens <i>Izglītība, pedagogija un sports</i>	132
3.3.2.7	Studiju virziens <i>Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģijas</i>	135
3.3.2.8	Studiju virziens <i>Mākslas</i>	136
3.3.2.9	Studiju virziens <i>Psiholoģija</i>	139
3.3.2.10	Studiju virziens <i>Tiesību zinātne</i>	140
3.3.2.11	Studiju virziens <i>Vadība un administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība</i>	142
3.3.2.12	Studiju virzieni <i>Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas un Tulkošana</i>	144
3.3.2.13	Studiju virziens <i>Veselības aprūpe</i>	157
3.3.2.14	Studiju virziens <i>Vēsture un filozofija</i>	159
3.3.2.15	Studiju virziens <i>Vides aizsardzība</i>	165
3.3.3	Tālmācības un e-studiju attīstība	169
3.4	Studējošie.....	171
3.5	Mūžizglītība.....	178
4.	CILVĒKRESURSI	180
5.	RESURSU UN REZULTĀTU PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PILNVEIDES PLĀNS UN REZULTĀTU VADĪBAS SISTĒMA.....	189
	PIELIKUMI.....	194

SAĪSINĀJUMU SKAIDROJUMS

BBCC	Baltijas un Melnās jūras reģiona konsorcijs izglītības pētījumi
BLZICSTJ	Baltkrievijas – Latvijas zinātniski inovatīvais centrs stiprināšanas tehnoloģiju jomā
DU	Daugavpils Universitāte
DZTI	Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts
EEZ	Eiropas Ekonomikas zonas
EK	Eiropas Komisija
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
GDP	Globālās darbības programmas
HF	Humanitārā fakultāte
HSZI	Humanitāro un sociālo zinātņu institūts
IIC	Ilgtermiņīgās izglītības centrs
III	Ilgtermiņīgās izglītības institūts
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IMC	G.Liberta Inovatīvās mikroskopijas centrs
IVF	Izglītības un vadības fakultāte
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LHEI	Latvijas Hidroekoloģijas institūts
LM	Labklājības ministrija
LR	Latvijas Republika
LVMi	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts
LZA	Latvijas Zinātņu akadēmija
LZP	Latvijas Zinātnes padome
MK	Ministru Kabinets
MMF	Mūzikas un mākslu fakultāte
MPC	Matemātisko pētījumu centrs
MŪR VNPC	Mežu un ūdens resursu valsts nozīmes pētījumu centrs
MVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
MZI	Mākslas zinātņu institūts
NAP	Nacionālais attīstības plāns
PIC	Profesionālās izaugsmes centrs
PLE	Pilna darba laika ekvivalents
PP	Pētniecības programma
SCI	Zinātnes citēšanas indekss
SKNC	Studiju kvalitātes novērtēšanas centrs
STEM	Zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (science, technology, engineering, and mathematics)
SVID	Stiprās puses, vājās puses, iespējas, draudi
SWEDESD	Zviedru starptautiskais izglītības centrs ilgtspējīgai attīstībai
SZF	Sociālo zinātņu fakultāte
TPK	Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkts
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VSS	Viedās Specializācijas stratēģija

IEVADS

Daugavpils Universitātes attīstības stratēģija ir DU darbības dokuments, kurā noteiktas DU prioritātes laika posmam līdz 2020.gadam un vīzija līdz 2030.gadam. Stratēģija ietver iekšējās, ārējās vides un situācijas analīzi, attīstības koncepciju, kā arī ieviešanas mehānismus. Dokuments ir apstiprināts DU Senāta sēdē 2015.gada 28.decembrī (protokols Nr.12).

Stratēģija ir izstrādāta, pamatojoties uz Eiropas Savienības un Latvijas zinātnes politikas dokumentiem, Latvijas un ES attīstības prioritātēm, kuras ir iekļautas un apstiprinātas nacionālajos, ES politikas un stratēģiskās plānošanas dokumentos, kā arī priekšlikumiem, kas tika iegūti, apspriežot stratēģijas saturu DU struktūrvienībās.

Stratēģijas īstenošana veicinās vispārīgā mērķa – attīstīt Daugavpils Universitāti kā akadēmiskajās tradīcijās balstītu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu studiju, zinātnes un inovāciju centru – sasniegšanu.

1. KOPSAVILKUMS

Daugavpils Universitātes pirmsākumi meklējami 1921. gada novembrī, kad neatkarīgās Latvijas apstākļos tika atvērta pedagoģiskā skola Daugavpilī. Pedagoģisko skolu vēlāk pārdēvēja par Skolotāju semināru, pēc tam par Skolotāju institūtu, kas 1952. gadā tika reorganizēts par augstāko mācību iestādi - Daugavpils Pedagoģisko institūtu, bet 1993.gadā - par Daugavpils Pedagoģisko universitāti. Satversmes sapulce 2001. gada 5. martā pieņēma Daugavpils Universitātes Satversmi. Daugavpils Universitāte reģistrēta zinātnisko institūciju reģistrā 2006.gada 23.janvārī ar Nr. 172040.

Daugavpils Universitātes misija ir sekmēt ilgtspējīgas nākotnes sabiedrības attīstību, realizējot starptautiska līmeņa zinātnisko pētniecību un nodrošinot kvalitatīvu izglītību 17 studiju un programmu virzienos: Izglītība, pedagoģija, sports; mākslas; vēsture un filozofija; valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas; tulkošana, psiholoģija; socioloģija, politoloģija un antropoloģija; ekonomika; vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība; tiesību zinātne; dzīvās dabas zinātnes; ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija; fizika, materiālzinātne, matemātika un statistika; informācijas tehnoloģija, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne; veselības aprūpe; vides aizsardzība; iekšējā drošība un civilā aizsardzība.

Daugavpils Universitāte atrodas Latgales reģionā, kas lielā mērā nosaka tās mērķus un darbību.

DU piedāvā augstākās izglītības ieguves iespējas dabas, humanitāro, inženierzinātņu, izglītības un sociālo zinātņu jomās, kas tiek realizētas 5 fakultātēs: Dabaszinātņu un matemātikas fakultātē (turpmāk DMF), Humanitārajā fakultātē (turpmāk HF), Izglītības un vadības fakultātē (turpmāk IVF), Mūzikas un mākslu fakultātē (turpmāk MMF), Sociālo zinātņu fakultātē (turpmāk SZI) un 3 zinātniskajos institūtos: Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūtā (turpmāk DZTI), Humanitāro un sociālo zinātņu institūtā (turpmāk HSZI) un Mākslas zinātņu institūtā (turpmāk MZI). Ņemot vērā jau esošās iestrādes un sadarbību zinātniskajos pētījumos, VPP un ES fondu projektu realizācijā un kopīgu potenciālu studējošo izglītošanā, DU Senāts un Latvijas Hidroekoloģijas institūta (turpmāk LHEI) Zinātniskā padome ir pieņēmusi lēmumu par LHEI pievienošanos DU. LHEI pievienošanos DU atbalstīja arī Latvijas Zinātnes padome. Konsolidācijas pasākumi dos iespēju palielināt pētniecisko un inovatīvo kapacitāti, spēju piesaistīt ārējo finansējumu, attīstīt cilvēkresursus un infrastruktūru. Konsolidācija notiek, izveidojot DU aģentūru Latvijas Hidroekoloģijas

institūts, kura mērķis ir sasniegt ekselenci ūdeņu pētījumu virzienos veicinot viedās specializācijas jomas „Bioekonomika” attīstību.

DU kapacitātes stiprināšanai, zinātnes un studiju attīstībai, resursu efektīvas izmantošanas nodrošināšanai, tiek plānots uzsākt darbu pie reģionā esošo koledžu konsolidācijas.

Daugavpils Universitātes darbības pamatdokuments ir DU Satversme, kurā noteikti DU attīstības pamatvirzieni un uzdevumi, darbības principi un kompetence, DU pārstāvības, vadības un lēmēj institūcijas. Galvenās lēmēj institūcijas ir Satversmes sapulce, Senāts, rektors, akadēmiskā šķīrējtiesa.

Administratīvās funkcijas veic dažādas struktūrvienības, kas izveidotas, pamatojoties uz Daugavpils Universitātes Satversmi un DU Senāta lēmumiem: Administratīvā daļa, Finanšu un uzskaites daļa, Studiju daļa, Zinātņu daļa, Starptautisko un sabiedrisko attiecību daļa, Saimniecības daļa u.c. Daugavpils Universitātē darbojas Zinātnes padome, Studiju padome, kā arī fakultāšu Domes un institūtu Zinātniskās padomes. Zinātnes padome ir institūcija, kas veic zinātniskā darba koordinēšanu universitātē, padomes galvenie pienākumi ir zinātniskā darba prioritāro virzienu noteikšana, akadēmiskā personāla un studējošo zinātniskā darba plānošana un koordinēšana, starptautiskās zinātniskās sadarbības veicināšana, pētījumu rezultātu izvērtēšana un apkopošana. Studiju programmu realizēšanas koordinēšanu Daugavpils Universitātē veic Studiju padome kā studiju programmu pārstāvības institūcija. Studiju padomes galvenie pienākumi ir bakalaura un maģistra grāda iegūšanas studiju plānu un programmu izstrādāšanas un izpildes koordinēšana, studiju shēmas izstrādāšana, analīze un tās pilnveidošanas un attīstības galveno virzienu noteikšana.

Fakultāšu ietvaros darbojas katedras un zinātniskie centri, kas nodrošina studiju un zinātnisko darbību. Ar studijām un zinātni saistītos lēmumus pieņem fakultāšu domēs. Ar DU Senāta lēmumu Nr. 3/1/1 un 3/1/2 no 2014.gada 1.decembra ir izveidoti divi zinātniskie institūti: DZTI) un HSZI. Lēmumi institūtos tiek pieņemti zinātniskajās padomēs. MZI ir MMF pakļautībā. DU attīstībā nozīmīga loma ir profesoru, promociju padomēm, Studentu padomei, kā arī citām struktūrvienībām.

Daugavpils Universitāte ir iestājusies Latvijas Universitāšu asociācijā, Eiropas Universitāšu asociācijā (*European Universities Association - EUA*) un Eiropas zinātnes pasākumu asociācijā (*European Science Events Association - EUSEA*).

1.1. DU vērtības

Daugavpils Universitātes misija ir balstīta tās vērtībās. Vērtības nosaka veidu, kādā misija tiek īstenota, ievērojot noteiktus savstarpējo attiecību principus Universitātē un Universitātes mijiedarbībā ar apkārtējo pasauli.

Daugavpils Universitātes pamatvērtības:

- **Cilvēki.** Cilvēki ir Daugavpils Universitātes pamatresurss un galvenā vērtība. Universitāte nodrošina vidi personības un karjeras attīstībai.
- **Piederība.** Daugavpils Universitātē ikviens – studējošais, akadēmiskais, administratīvais un tehniskais darbinieks – jūtas vajadzīgs, novērtēts un ar stabilu piederības izjūtu Universitātei.
- **Akadēmiskums un brīvība.** Universitātē savstarpējās attiecībās valda akadēmiskums un brīvība, kas balstīta uz profesionalitāti un savstarpēju cieņu. Akadēmiskā brīvība veicina pašapziņas paaugstināšanu, zinātnisko diskusiju attīstību un inovāciju radīšanu.
- **Vienādas iespējas un dažādība.** Daugavpils Universitāte nodrošina ikvienam vienādas iespējas. Universitātē ir demokrātiska un atbalstoša vide, kurā nav iespējama diskriminācija tautības, rases, reliģiskās pārliecības, dzimuma vai citu īpašību dēļ.
- **Zināšanas.** Universitātē zināšanas ir pamats jaunu intelektuālo, kultūras, sociālo un ekonomisko vērtību radīšanai.
- **Sabiedriskās domas ietekme.** Universitāte ietekmē sabiedrības izpratni un zināšanas par izglītību un zinātni, rīcību un politiku, lai radītu pozitīvas pārmaiņas un sekmētu attīstību.
- **Vides saglabāšana un attīstība.** Universitāte īsteno pasākumus, kas veicina dabas resursu saglabāšanu, saudzīgu izmantošanu un nodrošina tās saglabāšanu nākamajām paaudzēm.
- **Piederība reģionam.** Daugavpils Universitāte ir lielākā un nozīmīgākā Austrumlatvijas reģiona augstskola, kuras darbība vērsta uz izglītības, zinātnes, kultūras, inovāciju un uzņēmējdarbības vides attīstību gan Daugavpils pilsētā, gan Latgales un Sēlijas pašvaldībās, gan valstī kopumā. DU stratēģiskā virzība ir kļūt par Austrumlatvijas universitāti kā galveno reģiona attīstības centru un nozīmīgu Eiropas augstākās izglītības un zinātnes centru. Stratēģiskajā virzībā Daugavpils Universitāte plāno pakāpenisku citu reģionu izglītības iestāžu koncentrēšanu vai konsolidēšanu kopīgo mērķu sekmīgai sasniegšanai, veicinot to straujāku un efektīvāku attīstību.
- **Stratēģija.** Stratēģija ietver vispārējo un vidēja termiņa mērķus, mērķu izvēles pamatojumu, sasniegšanas rezultātīvos rādītājus un ieteicamās rīcības.

1.2. Misija

Daugavpils Universitātes misija ir sekmēt ilgtspējīgas nākotnes sabiedrības attīstību, realizējot starptautiska līmeņa zinātnisko pētniecību un nodrošinot kvalitatīvu izglītību dabas, inženierzinātņu, izglītības, veselības, humanitāro un sociālo zinātņu jomās, ar savu darbību veicinot Latgales reģiona un visas Latvijas ilgtspējīgu attīstību.

1.3. Vispārējais mērķis

Attīstīt Daugavpils Universitāti kā akadēmiskajās tradīcijās balstītu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu studiju, zinātnes un inovāciju centru.

Vidēja termiņa mērķi laika posmam līdz 2020. gadam, to sasniegšanas stratēģijas un novērtēšanas indikatori.

Vidēja termiņa mērķi ir noteikti laika posmam līdz 2020. gadam (*DU attīstības stratēģijas 2015.-2020.gadam plānu skatīt 4.pielikumā*), balstoties uz noteikto ilgtermiņa attīstības mērķi, Universitātes esošās situācijas un ārējo faktoru, kas veicina vai kavē izvirzīto mērķu sasniegšanu, analīzi un attīstības potenciāla izvērtējumu.

Stratēģija nosaka piecus vidēja termiņa mērķus:

1. Nodrošināt kvalitatīvu izglītību, kas atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā.
2. Attīstīt starptautiska līmeņa zinātnisko un radošo darbību, padziļinot zinātnisko pētījumu integrāciju studiju procesā, iesaistoties starptautiskajās, valsts un nozaru pētniecības programmās, sekmējot tehnoloģiju pānesi un inovāciju attīstību un veicinot sabiedrības izpratni par zinātni.
3. Sekmēt Daugavpils Universitātes kā zinātnes izglītības Austrumlatvijas reģiona institūciju konsolidētāja un attīstības virzītājspēka lomas palielināšanos un veicināt Universitātes atpazīstamību Latvijā un pasaulē.
4. Nodrošināt vienotu un efektīvi funkcionējošu organizatoriskās struktūras darbību un ieviest kvalitātes vadības sistēmu.
5. Attīstīt modernu, videi draudzīgu infrastruktūru, drošu un atbalstošu darba vidi.

1.4. Attīstības vīzija laika posmam līdz 2030.gadam

2030. gadā Daugavpils Universitāte ir mūsdienīga zinātnes universitāte, kas piedāvā augstas kvalitātes izglītību un veic nozīmīgu zinātnisko darbību. Universitātes darba kvalitāte un tās atpazīstamība Latvijā un pasaulē ir radījusi pamatu tās izaugsmei un stabilitātei. DU ir kļuvusi par Austrumlatvijas izglītības, zinātnes, inovāciju un uzņēmējdarbības attīstības virzītājspēku.

Daugavpils Universitāte darbojas kā ekscelences centrs matemātikas, fizikas, nanomateriālu, materiālu inženierzinātnes, bioloģijas, reģionālistikas, literatūras, mākslas un izglītības zinātnes jomās.

Daugavpils Universitāte ir Austrumlatvijas reģiona un tam blakusesošo teritoriju attīstības virzītājspēks, tajā koncentrējas reģiona intelektuālie un tehniskie resursi. Universitāte ir reģiona zināšanu akumulētāja, glabātāja un uzturētāja, un sniedz lielu ieguldījumu reģiona attīstībā.

DU ir nozīmīga loma pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā, kā arī Daugavpils pilsētas kā polikulturālas, polietniskas un multifunkcionālas pilsētas, pārrobežu ekonomiskās attīstības un pakalpojumu centra nostiprināšanā.

Universitātes sadarbības partneri ir Eiropas un citu pasaules valstu augstākās izglītības un zinātniskās institūcijas. Izpratnes veidošana par demokrātiskas sabiedrības principiem, Eiropas kopīgajām, kā arī Latvijas un Latgales nacionālajām vērtībām, augstas klases zinātnieku un mācītājspēku piesaiste Latvijai ir viens no Daugavpils Universitātes uzdevumiem, veidojot sadarbību ar Eiropas u.c. pasaules valstu augstākās izglītības un zinātniskajām iestādēm, piesaistot studējošos un akadēmisko personālu, veicinot starptautiskos zinātnes komunikācijas pasākumus, kā arī realizējot kopīgus projektus.

Universitāte realizē bakalaura, maģistra, doktora un profesionālās studiju programmas dabas, humanitāro, sociālo, izglītības zinātņu, veselības aprūpes un inženierzinātņu jomās, kā arī piedāvā plašu saskarzinātņu studiju programmu klāstu. Universitātes studiju programmas sekmīgi īsteno savu virsuzdevumu – sagatavo kvalificētus, kompetentus, atbildīgus speciālistus darba tirgum, kuri spēj virzīt Latvijas un Eiropas Savienības ekonomisko izaugsmi un veicināt starptautisko konkurētspēju, vienlaicīgi uzturot sabiedrības morālās vērtības un līdzsvarojot ekonomisko izaugsmi ar kultūras un dabas vērtību saglabāšanu. Ilgtspējīgas attīstības princips un sociālās, ekonomiskās un dabas vides līdzsvars un mijiedarbība ir integrēta visās universitātes studiju programmās. Studentiem ir prakses iespējas dažādās institūcijās atbilstoši studiju profilam.

Universitātes studiju programmas ir vērstas uz plašu tālākizglītības iespēju nodrošināšanu un vienādu iespēju radīšanu dažādām sabiedrības grupām. Studiju programmu elastība ļauj apvienot studijas ar darbu, bērnu kopšanu, veselības aprūpi un citiem personiskās dzīves aspektiem. Visas universitātes telpas ir pieejamas cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, jo ir izveidotas uzbraukšanas vietas un lifts cilvēkiem ratiņkrēslā, izvietoti uzraksti Braila rakstā, kontrastējošas krāsas orientieri u.c. rīki.

Universitātes mācībspēki regulāri paaugstina kvalifikāciju, apgūst jaunas docēšanas metodes un pielieto tās savā darbā. Balstoties uz augsto kompetenci pedagoģijas zinātnes jomā, universitāte izstrādā un aprobē jaunas pasniegšanas metodes, kalpo par tālākizglītības atbalsta un resursu centru pedagogiem.

Universitāte ir nodrošināta ar augstas kvalitātes pētniecības aprīkojumu zinātniskā darba veikšanai un studiju procesa realizēšanai. Zinātniskā infrastruktūra atbilst augstākā līmeņa pētījumu veikšanai DU pētniecības programmā noteiktajās pētniecības jomās, kas saskaņotas ar Eiropas un Latvijas prioritārajiem zinātnes virzieniem. Būtiska loma ir informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izmantošanai studiju un pētniecības darba nodrošināšanā universitātes pārvaldē. Studējošajiem, viesdocētājiem un vieszinātniekiem ir radīti pievilcīgi, ērti un radošumu rosinoši sadzīves apstākļi. Universitātei ir moderna digitālā bibliotēka un moderni aprīkoti konferenču centri.

Daugavpils Universitāte realizē aktīvu zinātnisko darbību dabas, inženierzinātņu, humanitāro, sociālo un izglītības zinātņu jomās, tiek nodrošināta studiju un pētniecības darba integrācija. Studējošie aktīvi iesaistās pētnieciskajā darbā zinātniskajos institūtos un laboratorijās, kā arī plaši izmanto iespējas strādāt zinātnisko darbu ārvalstu sadarbības augstskolās ievērojamu zinātnieku vadībā. Universitātes zinātnieki, savukārt, sniedz ieguldījumu jauno zinātnieku izglītošanā un jaunās zinātnieku maiņas sagatavošanā. Visās DU zinātniskās darbības jomās tiek izdoti starptautiskās datu bāzēs (t.sk. Scopus, WOS) indeksēti zinātniskie žurnāli.

Universitātes darbībā svarīga vieta ir atvēlēta ne tikai fundamentālajiem, bet arī lietišķajiem zinātniskajiem pētījumiem un to rezultātu komercializācijai, t.sk., veiksmīgi attīstītas materiālu virsmas stiprināšanas tehnoloģijas, nanotehnoloģijas u.c., kas sadarbībā ar uzņēmējiem rada jaunus produktus, kā arī sekmē zinātņietilpīgas ražošanas attīstību Latvijā.

Daugavpils Universitātē darbojas Zinātnes komunikācijas centrs, kurš paplašina zinātnes komunikācijas pasākumu klāstu, to kvalitātes pilnveidošanu, īstenojot sadarbības projektus, informē uzņēmējus par jaunākajiem pētījumiem, veic aktīvu informācijas apriti starp reģiona zinātniekiem un uzņēmējiem, kā arī nodrošina zinātnes komunikācijas apmācību universitātes studentiem un darbiniekiem. Zinātnes komunikācijas jautājumi tiek iekļauti dažādos studijuursos bakalaura, maģistra un doktora studiju programmās. Zinātnes

komunikācijas centrs sadarbojas ar labākajām Eiropas zinātniskajām institūcijām un asociācijām, iegūto pieredzi īstenojot aktivitāšu realizēšanā DU un Latgales reģionā. Ievērojamākais DU zinātnes komunikācijas pasākums – Daugavpils Zinātnes festivāls ir kļuvis par lielāko starptautiski atpazīstamu zinātnes komunikācijas pasākumu Latvijā un Baltijā, tas piesaista dalībniekus un apmeklētājus no visas pasaules. Zinātnes festivāls nodrošina ne tikai sabiedrības izpratnes par zinātni uzlabošanu, bet arī veicina inovāciju pārnesei un uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstību.

Universitātē valda starptautiska gaisotne un multikulturāla vide – vismaz 5% studentu ir ārvalstu studenti. Vairākas (vismaz 17) bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas tiek realizētas angļu vai citās svešvalodās. Universitātē regulāri strādā vismaz 5% viesdocētāji un zinātnieki no Eiropas un citām pasaules valstīm. Daugavpils Universitātes zinātnieki aktīvi sadarbojas ar citu valstu zinātniekiem kopīgos pētniecības projektos, t.sk., Horizon 2020, kā arī izmanto sadarbības institūciju piedāvāto infrastruktūru specifisku pētījumu veikšanai. Universitātes zinātniskajā vidē valda starptautiska gaisotne, Daugavpils zinātnieki ir iekļāvušies starptautiskajā apritē un līdztekus ar citu valstu zinātniekiem piedalās pasaules zinātnes attīstībā.

Universitātes absolventiem ir augsts darba iemaņu līmenis, ko nodrošina profesionālās studiju programmas. Universitātei ir ciešas saiknes ar darba devējiem un to organizācijām, tā pārzina darba tirgus pieprasījumu, izstrādā un īsteno Latvijas ekonomikas vajadzībām atbilstošas izglītības programmas. Vienlaikus ar sabiedrības aktuālo vajadzību īstenošanu, Universitāte prognozē sabiedrības un ekonomikas attīstības tendences, pārskata un definē savus mērķus un attīsta perspektīvās darbības jomas.

Universitātes administrāciju, fakultātes, katedras, institūtus un citas struktūrvienības vada profesionāli atbilstošas kvalifikācijas speciālisti, kas apguvuši jaunākās vadības metodes un citas darbam nepieciešamās zināšanas un prasmes.

Universitātē ir radoša vide, un tiek nodrošināts atbalsts jaunām idejām, inovācijai un attīstībai.

2. ZINĀTNE

Vairāk nekā 90 gadus Daugavpils Universitāte (DU) ir nozīmīgs zinātnes, studiju un inovāciju centrs Latvijā, kas piesaista akadēmisko personālu, jauniešus un visus tos, kuriem svarīga virzība uz zināšanām. Šobrīd DU turpina attīstīt savu zinātnisko izcilību mainīgajā un arvien prasīgākajā pasaules zinātnes vidē.

Attīstības stratēģija zinātnes jomā pauž būtiskākas idejas, inovācijas, apņemšanās ilgtspējas nosacījumus, sadarbības un partnerības principus DU, kā arī sabiedrības iesaistīšanos pētniecībā un to rezultātu izmantošanā. Zinātnes attīstība veicinās DU attīstības stratēģijas 2015.-2020. g. vispārīgā mērķa - **attīstīt Daugavpils Universitāti kā akadēmiskajās tradīcijās balstītu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu studiju, zinātnes un inovāciju centru** – sasniegšanu.

Zinātniskās darbības vīzija:

DU ir izcila pētnieciskajā darbībā visās tās formās. DU veic augstākās kvalitātes pētījumus stratēģiskajos pētniecības virzienos un izmanto iegūtās zināšanas sabiedrības labā, ietekmē pasaules zinātniskās domas attīstību, veicinot izpratni par cilvēku un dabu ap mums. Akadēmiskā personāla un studējošo aktīva iesaiste pētniecībā ir galvenā institucionālā vērtība un pamats, uz kura balstīsies DU attīstība. DU darbība ir vērsta ne tikai uz jauniem atklājumiem un zināšanu radīšanu, bet arī uz iegūto zināšanu izmantošanu sabiedrības un kultūras attīstības labā.

Kopējā DU attīstības mērķa un zinātniskās darbības vīzijas sasniegšanai tiek izvirzīti īstermiņa, vidējā termiņa un ilgtermiņa mērķi zinātnes attīstības jomā:

Īstermiņa mērķis: DU nodrošina stabilu un pievilcīgu pētniecisko vidi, kā arī pētnieciskās darbības finansiālo stabilitāti. Tiek palielināts pētnieku skaits, aktīvi iesaistot studējošos un jaunos doktorus. Rādītājs – studējošo pētnieku (tai skaitā zinātnes tehnisko un apkalpojošo darbinieku) skaits (pašlaik - 37); mērķis – vismaz 50 turpmākajos trijos gados.

Vidējā termiņa mērķis: DU ir nopietna ietekme uz zinātniskās domas attīstību Latvijā un pasaulē, tiek paaugstināta zinātnisko publikāciju kvalitāte. Rādītājs: WoS un SCOPUS publikāciju skaits/ PLE (pašlaik – 0,6); mērķis – vismaz 3 turpmākajos 5 gados;

Ilgtermiņa mērķis: DU ir vadošā zinātniskā institūcija Latvijā ārpus Rīgas, ir inovāciju un tehnoloģiju attīstības centrs un virzītājs, Austrumlatvijas attīstības vadošais spēks. Rādītājs – vidējais DU Hirša indekss (WoS – pašlaik 12); mērķis – vismaz 40, turpmākajos 10 gados.

Augstāk minēto mērķu sasniegšanai tiek izvirzītas šādas **pamatapņemšanās:**

1. Attīstīt prioritāros pētniecības virzienus, fokusējoties uz specializācijas jomu kapacitāti, sasniegumiem, sadarbību, starpdisciplināritāti, starptautisko atpazīstamību un balstoties uz

industrijas vajadzībām, ievērojot reģionālās attīstības principu un veicinot Latvijas zinātnes starptautisko konkurētspēju;

2. Ciešāk integrēt zinātnes sasniegumus studiju procesā, iesaistot lielāku studējošo skaitu zinātniskajā darbā, skaidri definējot pētniecības un izglītības sektora sadarbības sagaidāmos rezultātus un palielinot izglītojamo spēju reaģēt uz nākotnes izaicinājumiem zinātnē un tautsaimniecībā;

3. Veidot ciešākas saites starp universitāti un sabiedrību, uzsverot DU stiprās puses, sasniegtos rezultātus un virzību, kā arī iekļaujot vietējās kopienas, absolventus, uzņēmējus, visus interesentus zinātnes komunikācijā, pētniecībā un mūžizglītībā; attīstīt sabiedrības pieprasījumu pēc jaunām zināšanām un popularizēt inovatīvu darbību un tehnoloģiju attīstību;

4. Optimizēt zinātnes un tehnoloģiju pārneses mijiedarbību, attīstīt inovāciju infrastruktūru un pārvaldību, nodrošinot investīciju pieaugumu zinātnē;

5. Palielināt un dažādot ienākumus zinātnes jomā, t.sk., palielinot snieguma un uz inovācijām un profilu orientēto finansējumu un piesaistot starptautisko finansējumu, t.sk., Eiropas Savienības struktūrfondu, Eiropas Savienības finansējuma pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmu sadarbības u.c. projektus, privātā sektora un pašvaldību investīcijas.

Svarīgs priekšnosacījums zinātnes attīstībai un stratēģisko mērķu sasniegšanai DU ir pētniecības kapacitātes paaugstināšana. DU iesaistās reģionālajā un valsts attīstībā dažādos veidos, demonstrējot partnerību starp universitāti, pašvaldībām, valsti un tām tautsaimniecības nozarēm, kurās uzņēmējdarbība, izglītība, tehnoloģiju pārnese, inovācijas, sociālā un kultūras jaunrade ir neatņemamas sastāvdaļas.

DU zinātnes jomas SVID analīze (skat. 2.1. att.) parāda, ka kopumā nozare pēdējo gadu laikā attīstās nevienmērīgi un to raksturo relatīvi izcils sniegums atsevišķās jomās un stagnācija citās. Taču DU, nosakot prioritāros pētījumu virzienus, precīzi norāda attīstības jomas un ceļus virzībā uz izcilību. Kopumā pēdējo 10 gadu laikā pētniecība DU ir strauji attīstījusies, sasniedzot vienu no augstākajām izaugsmes intensitātēm starp Latvijas augstskolām. Pašreiz DU zinātnieki sniedz nopietnu ieguldījumu pasaules zinātniskās domas attīstībā, publicējot vairāk nekā trīs publikācijas/ PLE gadā. Publikācijas *Web of Science* un *Scopus* indeksētos žurnālos dabaszinātnēs sasniedz 1,7 publikācijas/ PLE. DU arī ierindojas augstās vietās Latvijas augstskolu reitingos. Tomēr vēl ir daudz darāmā publikāciju kvalitātes uzlabošanā un citējamības paaugstināšanā. Šobrīd Daugavpils Universitātē darbojas četras profesoru padomes un astoņas promocijas padomes.

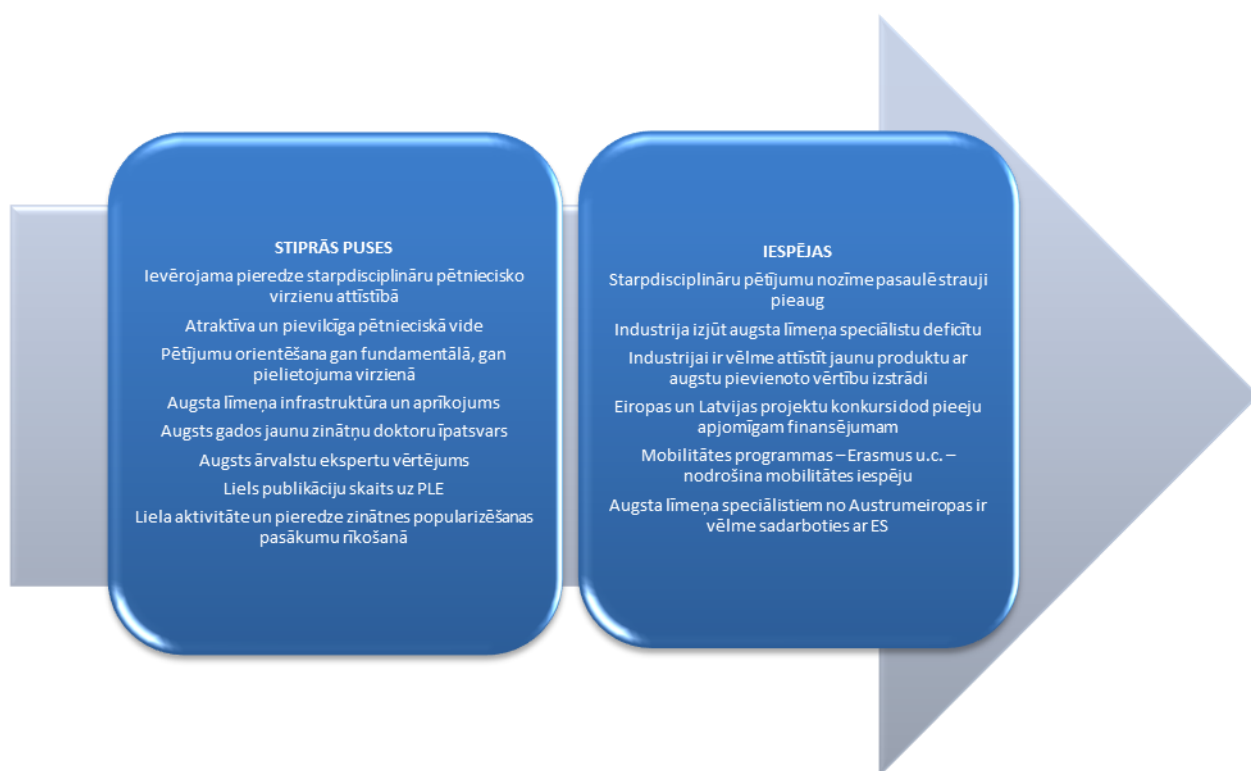
Ir zināms, ka pētnieciskā integritāte ir izcila zinātnes pamatnosacījums. Pētnieku savstarpējā uzticamība ir būtiska, balstot darbu uz citiem pētījumiem, kā arī ir būtiska sabiedrības

uzticēšanās pētnieciskajai darbībai, jo tā rada jaunas zināšanas, kuras var ietekmēt cilvēku dzīvi. Pēdējo 20 gadu laikā daži starptautiski gadījumi ilustrēja kaitējumu, ko var nodarīt pētnieciskās integritātes pārkāpumi pētniekiem, zinātniskajām iestādēm un sabiedrībai kopumā.

Pašreiz DU pētījumu ētiku un integritāti izskata DU Bioloģijas un medicīnas pētījumu ētikas komiteja. Taču, šīs komitejas darbība ir veltīta galvenokārt pētījumiem bioloģijas un veselības aprūpes nozarēs. Citās jomās darbojošies zinātnieki balstās uz LZA izstrādāto Zinātniskās ētikas kodeksu. Atsevišķus ētikas pārkāpumus izskata DU Šķīrējtiesa. Tātad, DU pieņem, ka veicot pētījumus visi DU darbinieki, ieskaitot personālu un studentus, kā arī personas, kuras veic pētījumus DU telpās, bet nav DU personāls, ievēro augstākos ētikas standartus un integritāti. DU pētījumi balstās uz šādiem pamatprincipiem:

1. Godīgums. Ievēro godīgumu visās izpausmēs - godīgi atspoguļoti dati, rezultāti, metodes un procedūras, kā arī publikācijas statuss; netiek izmantoti viltoti vai sagrozīti dati, netiek maldināti kolēģi, sabiedrība vai pētījuma finansētājs.
2. Objektivitāte. Cenšas izvairīties no neobjektivitātes veicot eksperimentu, datu analīzi, datu interpretāciju, salīdzinošo novērtēšanu, pieņemot lēmumus vai citos aspektos, kur objektivitāte ir gaidāma vai nepieciešama; novērš vai samazina neobjektivitāti vai pašapmānu; izskauž personiskās vai mantiskās intereses, kas var ietekmēt pētniecību.
3. Integritāte. Ievēro metodes, principus, solījumus un līgumus; ievēro konsekvenci domās un rīcībā.
4. Rūpība. Cenšas izvairīties no bezrūpības kļūdām un nolaidības; rūpīgi un kritiski izvērtē savu un kolēģu darbu; ievēro labu pētniecības darbību uzskaiti.
5. Cieņa pret intelektuālo īpašumu. Ciena patentus, autortiesības un citas intelektuālā īpašuma formas; nelieto nepublicētus datus, metodes vai rezultātus bez atļaujas; norāda pētījuma finansējuma avotus; izskauž plaģiātismu.
6. Konfidencialitāte. Aizsargā konfidencialus datus, piemēram, personu sensitīvos datus, komerc- vai militāros noslēpumus.
7. Atbildīga publicēšanās. Publicējas, lai attīstītu zinātni un pētniecību, nevis lai virzītu tikai savu karjeru; izvairās no nelietderīgas un dubultas publicēšanas.
8. Mentorings. Palīdz izglītot, konsultēt un sniegt padomus studentiem; veicina viņu labklājību un ļauj pašiem pieņemt lēmumus.
9. Cieņa pret kolēģiem. Ciena savus kolēģus un izturas pret viņiem godīgi.
10. Sociālā atbildība. Cenšas veicināt sociālo labumu un novērst vai mazināt sociālo kaitējumu, izmantojot pētniecību un sabiedrības izglītošanu.

11. Nediskriminācija. Novērš diskrimināciju pret kolēģiem vai studentiem, kas balstās uz dzimumu, rasi, etnisko piederību, vai citiem faktoriem, kas nav saistīti ar zinātnisko kompetenci un godīgumu.
12. Kompetence. Uztur un pilnveido savu profesionālo kompetenci un pieredzi; mācās un izglītojas mūža garumā; veic pasākumus, lai paaugstinātu kompetences zinātnē kopumā.
13. Likumība. Zina un ievēro atbilstošos likumus un institucionālās un valdības politikas.
14. Dzīvnieku aprūpe. Izrāda pienācīgu cieņu un rūpes par dzīvniekiem, izmantojot tos pētniecībā; neveic nevajadzīgus vai slikti izstrādātus eksperimentus ar dzīvniekiem.
15. Cilvēka aizsardzība. Veicot pētījumus dzīvības zinātnēs, ievēro principu, ka pētījums mazina kaitējumu un riskus un palielina ieguvumus; respektē cilvēka cieņu, privātumu un autonomiju; veic īpašus piesardzības pasākumus, strādājot ar neaizsargātām iedzīvotāju grupām.

2.1. att. DU zinātnes jomas SVID analīze

Zinātnes attīstības īstenošanas stratēģijas

DU zinātniskā darbība tiek īstenota, pamatojoties uz ES, nacionālajiem un reģionālajiem politikas plānošanas dokumentiem, spēkā esošo likumdošanu, citiem augstākās izglītības institūciju darbību reglamentējošiem dokumentiem un DU iekšējiem plānošanas un darbību reglamentējošiem dokumentiem.

2015.-2020. g. tiek definētas vairākas prioritātes, kuru īstenošana nodrošinās vīzijas un mērķa sasniegšanu un pamatapņemšanos realizāciju.

2.1. Augstas kvalitātes konkurētspējīgi zinātniskie pētījumi, kas saistīti ar Latvijas, Eiropas un pasaules industrijas vajadzībām; zinātnes sasniegumu integrēšana studiju procesā

Prioritātes galvenie rādītāji un sasniegšanas stratēģijas ir atspoguļotas 2.1. tabulā.

2.1. tabula

Galvenie zinātnes attīstības rādītāji DU 2015. -2020. g.

Rādītājs	Rādītājs 2014. g.	Plānotais 2020. g.	Sasniegšanas stratēģijas
WoS/SCOPUS publikāciju skaits/akadēmiskā personāla skaits (PLE)	0.6	3	- Atalgojuma un motivācijas sistēma, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī; - Starptautiskās sadarbības veicināšana zinātnes jomā, DU zinātnieku iesaistīšanās starptautiskajos tīkļos, konsorcijs; - Zinātniskās sadarbības veicināšana starp DU un citām Latvijas zinātniskām institūcijām; DU akadēmiskā personāla iesaiste starpinstitucionālajās zinātnieku grupās, t.sk., industrijas vajadzību risināšanai; - DU akadēmiskā personāla iesaiste programmā <i>Horizon 2020</i> u.c. starptautiskos zinātniskajos projektos - Starpdisciplināro pētījumu attīstība; - Studējošo piesaiste pētniecībā, t. sk., piesaistot studentus no citām valstīm.
Zinātnei piesaistītais finansējums tūkst. EUR/ akadēmiskais personāls PLE	17 000	25 000	- Ciešāka sadarbība ar pašvaldībām un darba devējiem, t.sk., DU zinātniskā potenciāla, sasniegumu un iespēju popularizēšana Latvijā, Eiropā un pasaulē; - DU akadēmiskā personāla iesaiste dažādu zinātnisko projektu sagatavošanā un iesniegšanā; - Atalgojuma un motivācijas sistēma, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī.
DU Hirša indekss	12	40	- Atalgojuma un motivācijas sistēma, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī; - Konkurētspējīgu, starpdisciplināro pētījumu attīstība; - DU akadēmiskā personāla starptautiskās atpazīstamības veicināšana un zinātniskās kompetences paaugstināšana; - Sadarbības ar uzņēmējiem veicināšana; - Labvēlīgas un ES līmenī konkurētspējīgas pētniecības vides attīstība.
Aizstāvētie doktora darbi/doktorantu skaits	0,13	0,25	- Zinātnisko/doktorantūras skolu attīstība; - Doktorantu iesaiste DU zinātnisko/profesoru grupu darbībā un pētniecības virzienu attīstībā; - Doktorantu iesaiste projektos, doktorantūras un zinātnisko grupu grantos u.c.; - Doktorantu dalība mobilitātes programmās; - Doktorantu iesaiste studiju procesa nodrošinājumā; - Karjeras izaugsmes iespējas.

Studiju attīstība ciešā mijiedarbībā ar zinātnes attīstību un tirgus pieprasījumu (nodarbināto zinātnē studējošo skaits)	37	50	- Dažāda līmeņa studiju programmās nodrošināt līdzsvaru starp lekcijām, praktiskajām nodarbībām, laboratorijas darbiem, prakses iespējām jaunu tehnoloģiju/ metožu apgūšanai; - Studiju programmas nodrošina pietiekamas pamatprasmes un zināšanas, lai jau pēc pirmā līmeņa studiju absolvēšanas būtu iespējams atrast vietu darba tirgū, dibināt <i>spin-off</i> vai iesaistīties zinātnisko pētījumu veikšanā; - Sadarbības līgumi starp DU, citām zinātniskām institūcijām, darba devējiem par akadēmisko sadarbību; - Studiju virzienu pastāvīga komunikācija ar atbilstošajām Latvijas un Eiropas industriju pārstāvju, profesionālajām un darba devēju asociācijām, skaidrojot to vajadzības un integrējot tās studiju procesā; - Studiju virzieni pastāvīgi seko jaunākām informācijas un komunikācijas tehnoloģijām, nekavējoties integrē tās studiju procesā. - DU bibliotēkas pastāvīga fondu papildināšana, DU bibliotēkas pakalpojumu klāsta paplašināšana.
---	----	----	---

2.2. Tehnoloģiju pārnese un inovāciju attīstība

Prioritātes galvenie rādītāji un sasniegšanas stratēģijas ir atspoguļotas 2.2. tabulā.

2.2. tabula

Tehnoloģiju pārnese un inovāciju attīstība 2015.-2020. g.

Rādītājs	Rādītājs 2014. g.	Plānotais 2020. g.	Sasniegšanas stratēģijas
Patentu skaits	4	12	- Industrijas pasūtīto pētījumu veikšana; - Sadarbības veicināšana ar Latvijas patentu valdi un patentu pilnvarotajiem.
Līgumu skaits ar komersantiem un citām sadarbības institūcijām gadā	3	18	- Tirgus orientēto starpdisciplināro pētījumu veikšana; - Zinātnisko pētījumu popularizēšana plašākai sabiedrībai; - Uzņēmēju dienu u.c. līdzīgu pasākumu regulāra organizēšana DU; - Projektu pieteikumu sagatavošana/ iesniegšana sadarbībā ar komersantiem, pašvaldībām u.c. institūcijām; - DU līdzdalība komersantu u.c. sadarbības institūciju profesionālajās organizācijās, asociācijās, biedrībās, tīkļos u.tml. - DU līdzdalība zinātniski-praktisko konferenču organizēšanā.
Jaunu tehnoloģisko produktu izstrāde	3	8	- Attīstīt DU zinātnisko infrastruktūru, t.sk., ievērojot industrijas prasības; - Atbalstīt starpdisciplināro zinātnisko grupu veidošanu DU; - Veicināt DU akadēmiskā personāla izglītošanu inovāciju jomā.
<i>Spin-off</i> uzņēmumu veidošana un attīstība	2	5	- Studējošo novatoriskās un uzņēmējdarbību vērstas domāšanas attīstība, rosinot dibināt savus „<i>spin-off</i>” uzņēmumus; - Dažāda līmeņa studiju programmās rast iespējas nodrošināt stažēšanos uzņēmumos, t.sk., MVU; - Lai reaģētu uz darba tirgus vajadzībām, regulāri atjaunināt saturu dažāda līmeņa studiju programmās.

2.3. Augsti kvalificēta zinātnē strādājošā personāla piesaiste un attīstība

Prioritātes galvenie rādītāji un sasniegšanas stratēģijas ir atspoguļotas 2.3. tabulā.

2.3. tabula

Augsti kvalificēta zinātnē strādājošā personāla piesaiste un attīstība

Rādītājs	Rādītājs 2014. g.	Plānotais 2020. g.	Sasniegšanas stratēģijas
Zinātnisko asistentu/pētnieku , vadošo pētnieku/asociēto profesoru/profeso ru skaits	1/50/24/23	18/75/40/30	- Ieviest atalgojuma un motivācijas sistēmu, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī; - Uz zinātnes rezultātiem balstītas karjeras izaugsmes iespējas DU; - Pētniekiem, vadošajiem pētniekiem, asociētajiem profesoriem, profesoriem kalendārā gada laikā publicēts/apstiprināts publicēšanai vismaz 1 raksts zinātniskajā izdevumā, kas indeksēts <i>Web of Science</i> un/vai <i>SCOPUS</i> ar datu ietekmes faktoru virs vidējā nozarē; - Profesori un asoc.prof. nodrošina zinātnisko un doktorantūras skolu/ grupu veidošanu un attīstību, piesaista studējošos zinātnē; - Izstrādāt akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanas sistēmu.

2.4. DU starptautiskā sadarbība zinātnes jomā

Prioritātes galvenie rādītāji un sasniegšanas stratēģijas ir atspoguļoti 2.4. tabulā.

2.4. tabula

DU starptautiskās sadarbības veicināšana

Rādītājs	Rādītājs 2014. g.	Plānotais 2020. g.	Sasniegšanas stratēģijas
Starptautiskās sadarbības līgumi	118	224	- Veicināt akadēmiskā personāla mobilitāti, iesaistoties dažādās mobilitātes programmās/ projektos; - Veicināt akadēmiskā personāla dalību starptautiskajos zinātniskajos pasākumos; - Veicināt DU dalību starptautiskajās zinātniskajās organizācijās, asociācijās, konsorcijs, tīkļos u.tml.; - Rīkot DU zinātnisko sasniegumu reklāmas kampaņas; - Ārvalstu studējošo, īpaši doktorantu piesaiste; - Starptautisko doktorantūras skolu organizēšana un akadēmiskā personāla un doktorantu dalība citu zinātnisko institūciju organizētajās doktorantūras skolās; - Regulāra DU mājas lapas aktualizēšana, aktīva DU klātesamība sociālajos tīklos (Twitter, FaceBook, ResearchGate u.c.); - DU zinātnieki plaši izmanto zinātniskā aprīkojuma un pakalpojumu datu bāzi UseScience, kā arī informācija par DU esošā zinātniskā aprīkojuma un pakalpojumu klāstu tiek regulāri atjaunota un paplašināta.
Zinātnisko pasākumu organizēšana DU	23	30	- Starptautisko starpdisciplināro zinātnisko konferenču u.c. pasākumu organizēšana, īpaši zinātnes prioritārajos virzienos.
Zinātniskās domas izplatīšana starptautiskā kontekstā (DU zinātnisko izdevumu skaits, kas indeksēti WoS/SCOPUS)	4	18	- DU akadēmiskais apgāds nodrošina starptautisko sadarbību ar ārvalstu izdevniecībām; - Visu DU zinātnisko izdevumu indeksēšana SCOPUS un/vai Web of Science datu bāzēs;

2. 5. Sabiedrības pieprasījuma veicināšana pēc zinātnes sasniegumiem un inovācijām, sabiedrības informēšana par paveikto un zinātnes komunikācijas attīstība

Prioritātes galvenie rādītāji un sasniegšanas stratēģijas ir atspoguļotas 2.5. tabulā.

2.5.tabula

Sabiedrības pieprasījuma veicināšana pēc zinātnes sasniegumiem un inovācijām, sabiedrības informēšana par paveikto un zinātnes komunikācijas attīstība

Rādītājs	Rādītājs 2014. g.	Plānotais 2020. g.	Sasniegšanas stratēģijas
Sadarbības līgumi ar uzņēmējiem	3	16	- Tirgus orientēto pētījumu veikšanas attīstība; - Inovāciju infrastruktūras attīstība, piesaistot pašvaldības, uzņēmējus, ES struktūrfondus u.tml.; - Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkta (TPK) darbības paplašināšana; ciešāka TPK sadarbība ar zinātniekiem un uzņēmējiem; - Regulāri pasākumi par uzņēmēju un sabiedrības kopumā informēšanu par DU zinātnisko potenciālu un sasniegumiem; - DU mājas lapā izveidota un regulāri aktualizēta sadaļa uzņēmējiem;
Zinātnes komunikācijas pasākumu organizēšana	10	25	- DU aktīvi iesaistās Latvijas u.c. valstu izglītības iestāžu organizētajos zinātnes komunikācijas pasākumos, piemēram, Zinātnes teātris, lekcijas, praktiskās nodarbības, mobilās laboratorijas u.c. - DU regulāri organizē Latvijas un starptautiskā līmeņa zinātnes komunikācijas pasākumus, t.sk., Zinātnes festivāls, Zinātnieku nakts, Zinātnes skola, Humanitārā Akadēmija jauniešiem, Jauno Matemātiķu skola, Jauno uzņēmēju skola, Jauno ķīmiķu skola, skolēnu zinātniski-pētniecisko darbu konkurss u.c., piesaistot akadēmisko, zinātni apkalpojošo personālu, studentus un doktorantus; - Attīstīt sadarbību ar zinātnes komunikācijas centriem (AHHAA, zinātkāres centru „ZINOO Daugavpils”, HEUREKA, COPERNICUS u.c.) un asociācijām (EUSEA, ECSITE u.c.), pašvaldībām, izglītības pārvaldēm, muzejiem, citām augstskolām .

2.6. DU prioritāro zinātnes virzienu pētniecības programmas

DU pētniecības programmas piedāvā redzējumu par universitātes pētniecības attīstību nākošajos 5 gados. Tās aktualizē esošās un paredzamās problēmas, norāda attīstības mērķus, kā arī sniedz stratēģijas šo mērķu sasniegšanai.

DU ir apņēmusies veicināt izaugsmi un attīstīt pētniecības stiprās puses un vispārēji uzlabot akadēmisko reputāciju. DU inovatīvā un modernā pētniecības vide ir viens no galvenajiem faktoriem, kas padara universitāti par aizraujošu un pievilcīgu vietu studentiem visos līmeņos un kas piesaista arī uzņēmēju interesi par sadarbību.

Attīstot DU izcilību, ir vairāki mērķtiecīgi virzieni, kuros pagātnes sasniegumi, jaunākie notikumi un nākotnes izaicinājumi sniedz konkrētas iespējas attīstīt panākumus pētniecībā. Ņemot vērā augstāk minēto un saskaņā ar starptautiskā zinātnes izvērtējuma rezultātiem, ekspertu atzinumiem un ieteikumiem, kā arī ņemot vērā RIS3 (Viedās Specializācijas stratēģija) svarīgākos uzstādījumus, ir paredzamas labas iespējas būtiski sekmēt attīstību četrās jomās, kuras tiek definētas kā DU pētniecības prioritārie virzieni:

1. Matemātika, fizika, nanomateriāli un materiālu inženierzinātnes.
2. Bioloģija.
3. Izglītības zinātnes.
4. Reģionālistika, literatūra un mākslas.

Tēmu izvēle demonstrē DU vēlmi attīstīt starpdisciplinārus pētījumus, kas nodrošinās arī inovatīvu un pielietojuma pētījumu attīstību, kopumā nodrošinot DU izaugsmi un konkurētspēju.

Lai gan DU ir pētnieciskie virzieni, kurus starptautiskajā zinātnes izvērtējumā novērtēja kā izcilus vai labus, kā arī ir atsevišķi pētījumi, kuri ieguvuši LZA atzinību, DU vēl ir daudz darba zinātniskās darbības kvalitātes augšanā un starptautiskās dimensijas attīstībā un uzlabošanā. DU ir aktīvi iesaistījusies dažādu projektu rezalizācijā un īstenošanā, taču pašreizējais finansējuma apmērs rada nopietnus izaicinājumus zinātniskās darbības nodrošināšanai un liek intensīvi domāt par pētījumu komercializāciju un *spin-off* uzņēmumu veidošanu.

Pašreiz DU ir iesniegusi vai arī paredzējusi iesniegt vairākus projektu pieteikumus tādās programmās, kā *Horizon 2020*, Latvijas-Ukrainas sadarbības programma, Pārrobežu sadarbības programmas, Latvijas - Lietuvas - Taivānas zinātniskās sadarbības atbalsta programma, Norvēģijas finanšu instruments, Nordplus, *Erasmus+*, Praktiskas ievirzes pētījumi, Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts, Inovāciju granti studentiem, Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem pētniecībā un inovācijās, STEM, t.sk., medicīnas un

radošo industriju studiju programmu uzlabošana un skaita palielināšana, Pētniecības infrastruktūras attīstīšana VSS jomās un zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšanai, Energoefektivitātes paaugstināšana valsts ēkās, kā arī virknē ES fondu u.c. projektu programmās. Sekmīgai šo projektu rezultātu sasniegšanai būtisku atbalstu sniegs turpmāki ieguldījumi infrastruktūras attīstībā. Ēku siltināšana nodrošinās esošā un jauniegādājamā aprīkojuma izvietojumu telpās, kas atbilst ražotāja prasībām. Ir iesniegti un tiek plānots iesniegt arī tādus projektus, kurus finansē Valsts pētījumu programmas, Latvijas Zinātnes padome, Valsts Kultūrkapitāla fonds, Sabiedrības integrācijas fonds, Latvijas vides aizsardzības fonds u.c.

Neskatoties uz modernu pētniecisku infrastruktūru un atraktīvu vidi pētnieciskajai darbībai, DU ir daudz darba doktorantūras skolu un pēcdoktorantūras darbības attīstībā, kā arī integrētas pieejas mācībām un pētniecībai izstrādē. DU apņemas ļaut studējošajiem iegūt, sekmēt un piemērot savas zināšanas un prasmes, sniedzot augstvērtīgu uzraudzību, iesaistīšanos un atbalstu, nodrošinot augstas kvalitātes izglītību.

Pētniecības programmu mērķis ir atbalstīt DU stratēģiju, nosakot pamatvērtības un centienus pētniecībā un attīstībā. Plānos tiek piedāvāti vispārējie attīstības virzieni, parādītas pamatapņemšanās un konkrēti risinājumi un stratēģijas šo mērķu sasniegšanai, tiek izcelti primārie mērķi pētniecības intensificēšanai un starptautiskai atzīšanai, iezīmētas stratēģijas infrastruktūras attīstībai.

2.6.1. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Matemātika, fizika, nanomateriāli, materiālu inženierzinātnes”

Vīzija. DU ir pasaules līmeņa zinātniskajā pētniecībā balstīta, uz studentiem centrēta universitāte ar izpratni par sabiedrības vajadzībām. Mūsu zinātnieki sniedz ieguldījumu pasaules zinātniskās domas attīstībā un risina būtiskas problēmas, ar kurām 21. gadsimtā sastopas sabiedrība un vide. Pētnieciskais plāns definē DU pamatapņemšanās (pamatmērķus), identificē ekselentās pētniecības jomas un ieskicē mūsu pamatstratēģijas mērķu sasniegšanai turpmākajos piecos gados. Vīzijas pamatdoma ir nodrošināt vidi, kas veicinās pētnieciskās ekselences attīstību, ļaujot zinātniekiem un studentiem pilnībā realizēt savu intelektuālo potenciālu un radīt risinājumus kopā ar globāla līmeņa partneriem.

Nozares attīstības iespēju priekšizpēte:

Uzdodot jautājumu „Kā ir iespējams risināt sarežģītas tehnoloģiskas problēmas, izmantojot specializētas zinātniskas un inženiertehniskas metodes un risinājumus?”, DU zinātnieki ir gatavi sniegt nopietnu ieguldījumu fizikālu un bioloģisku nanoobjektu mijiedarbības izpratnē, kā arī materiālu īpašību modifikācijā, sniedzot starpdisciplinārus risinājumus virknei enerģētikas, vides, veselības, nanodrošības un citām problēmām. Pētnieciskā joma iekļauj fundamentālu darbu ar nanostrukturētiem funkcionāliem materiāliem, to sintēzes metodēm un izmantošanu biosensorikā, fotonikā; materiālu īpašību modificēšanu un izpēti – lāzerapstrādi, industriāliem pielietojumiem un tehnoloģiskiem risinājumiem. Unikālā iespēja vairāku jomu zinātnieku sadarbībai rada potenci starpdisciplināru pētījumu attīstībai, sakausējot bioloģiju, nanotehnoloģijas, fiziku, matemātiku, vides zinātnes un inženierzinātnes un ģenerējot produktus bio-balstītai ekonomikai.

Parādoties arvien jauniem produktiem un risinājumiem, šobrīd novērojama strauja nanotehnoloģiju, bionanotehnoloģiju, nanostrukturētu materiālu izpētes attīstība, ko veicina industrijas augšana šajā nozarē, kas norāda uz virkni globālu, nacionālu un reģionālu virzītāju šī pētnieciskā virziena attīstībai. Globālā līmenī vērojams ļoti straujš nanotehnoloģisku un augsti zinātnisku tehnoloģisko risinājumu īpatsvara pieaugums industrijā (mašīnbūve, ķīmiskā ražošana, medicīna, enerģētika u.c.), kas palielina arī zinātnisko pētījumu un starptautisku projektu programmu attīstību šajā virzienā. Arī Latvijas stratēģiskajos dokumentos šī joma ir izcelta kā prioritāra – ir definēta viedās specializācijas joma „viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas”. Starpdisciplinārā pieeja nodrošina mūsu pētnieciskās jomas atbilstību tādām specializācijas jomām, kā „viedā enerģētika”, „biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas” un arī „zināšanu

ietilpīga bio-ekonomika”. Neapšaubāma ir arī Latvijas un reģiona industrijas interese par DU attīstītajām tehnoloģijām un risinājumiem, Daugavpilī strauji attīstās metālu apstrādes rūpniecība (Zieglera mašīnbūve, Daugavpils Lokomotīvu remonta rūpnīca, Sanistal, Magistr, BM Industrial, Ditton pievadkēžu rūpnīca, East Metal, Speciālā metināšana, Daugavpils eksperimentālā rūpnīca, Arhis u.c.), kurā ir būtiskas lāzerapstrādes tehnoloģijas; optiskās stikla šķiedras ražotājiem (Z-Light, Biolitec) ir interese attīstīt pētījumus par nanobiosensorikas iespējām stikla šķiedrās; vairākiem uzņēmumiem (GroGlass, Sidrabe, Axon Cable u.c.) ir interese izmantot DU zinātnieku pieredzi un tehnoloģiskās iespējas dažādu jautājumu un problēmu izpētē un risināšanā. Jāmin arī tas, ka virzienā darbojošās struktūrvienības (DU G.Liberta Inovatīvās mikroskopijas centrs (IMC), Matemātisko pētījumu centrs (MPC) un Baltkrievijas – Latvijas zinātniski inovatīvais centrs stiprināšanas tehnoloģiju jomā (BLZICSTJ)), ir augstu novērtētas starptautiskajā zinātniskajā vērtējumā. 2013. g. Ziemeļu Ministru Padomes sekretariāta Latvijā organizētās Latvijas zinātnes situācijas izvērtēšanas ietvaros virzienu ir vērtējuši starptautiskie eksperti, kuru būtiskākie atzinumi ir šādi:

Jau pašreiz DU ir attīstīta augstākā līmeņa infrastruktūras bāze, kas nodrošina gan atbilstošu vidi (tūrtelpas), gan tehnoloģisko nodrošinājumu (vakuumuzputināšana, elektornu, lāzeru, atomspēka u.c. mikroskopija, rentgendifrakcija, lielas jaudas lāzerapstrāde un robotizēta procesa vadība u.c.) augstākā līmeņa pētījumu veikšanai. Pateicoties infrastruktūras attīstībai, DU ir izveidojusi augsta līmeņa zinātnisko grupu (pašreiz nodarbināto zinātnieku skaits - 12), kas sniedz nopietnu ieguldījumu pasaules zinātniskās domas attīstībā, par ko liecina liels publikāciju skaits jomā augsti citētos žurnālos.

Pētniecības attīstības ilgtspējīga plānošana, studiju un cilvēkresursu attīstības stratēģija būs nozīmīgs faktors studējošo, t.sk., doktorantu un zinātnē iesaistītā personāla skaita pieaugumam tuvāko gadu laikā.

Ņemot vērā starptautisko ekspertu atzinumus un ieteikumus par resursu koncentrāciju un pētījumu virzienu sadrumstalotības novēršanu, ir veiktas strukturālās reformas. 2014. g. 1. decembrī ar DU Senāta lēmumu, apvienojot vairākus zinātniskos institūtus un centrus (Sistemātiskās bioloģijas institūtu, Ekoloģijas institūtu, Inovatīvās mikroskopijas centru, Matemātisko pētījumu centru un Baltkrievijas-Latvijas centru stiprināšanas tehnoloģiju jomā), ir izveidots Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts (DZTI).

DZTI struktūru veido:

1. Biosistemātikas departaments:

1.1. Studiju un pētniecības centrs „Ilgas”;

- 1.2. Koleopteroloģisko pētījumu centrs;
- 1.3. Meža bioloģiskās daudzveidības valsts nozīmes pētījumu centrs;
2. Biotehnoloģiju departaments:
 - 2.1. Dzīvnieku ekoloģijas un evolūcijas laboratorija;
 - 2.2. Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija;
3. Ekoloģijas departaments:
 - 3.1. Hidroekoloģijas laboratorija;
 - 3.2. Akvakultūras laboratorija;
 - 3.3. Molekulārās bioloģijas un Ģenētikas laboratorija;
 - 3.4. Zookultūras un dabas aizsardzības laboratorija;
 - 3.5. Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija;
4. Tehnoloģiju departaments:
 - 4.1. G. Liberta Inovatīvās mikroskopijas centrs;
 - 4.2. Baltkrievijas-Latvijas zinātniski inovatīvais centrs stiprināšanas tehnoloģiju jomā;
 - 4.3. Matemātisko pētījumu centrs;

Pamatapņemšanās

1. DU nodrošina starptautisku pētniecības finansējumu (plāns dalībai Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" konkursos un citās pētniecības un inovācijas atbalsta programmās un tehnoloģiju ierosmēs).

Eiropas Savienība (ES) nanozinātnes un nanotehnoloģiju attīstību sadarbībā ar industriju ir izvirzījusi kā vienu no pamatmērķiem, līdz ar to ir izveidotas vairākas nozarei atbilstošas pētniecības un inovāciju pamatprogrammas „Apvārsnis 2020” projektu programmas – „Call for nanotechnologies, advanced materials and production”; „Personalising health and care”; „Call for making science education and careers attractive for young people”; „COFUND - co-funding of regional, national and international programmes”; „FET-OPEN - novel ideas for radically new technologies”; „Energy efficiency”; „Sustainable food security”; „Innovative, sustainable and inclusive bioeconomy”; kā arī citas iespējamās programmas. Stuktūrvienībai ir būtiska dalība ES pētnieciskajās programmās, taču iepriekšējā projektu sagatavošanas pieredze parāda, ka iegūt finansējumu kā vadošajai organizācijai ir faktiski neiespējami – DU ir pārāk maza un jauna struktūra Eiropas mērogā, neskatoties uz ieguldījumu zinātniskās domas attīstībā. Ir zināms, ka projektu pieteikumam ir nepieciešams arī spēcīgs lobijs, ko DU ir visnotaļ sarežģīti nodrošināt. Līdz ar to reālāks scenārijs finansējuma iegūšanai ES pētnieciskajās programmās ir dalība lielāka struktūrvienību

konsorcija ietvaros. Šeit ir būtiska ārvalstu partnerības attīstība, kas struktūrvienībai ir vāji attīstīta. Situāciju varētu uzlabot arī aktīvāka zinātnieku mobilitāte, izmantojot gan vietējos, gan starptautiskos mobilitātes grantus, kā arī *ERASMUS+* programmas izmantošana. Tāpat starptautisku kontaktu attīstību veicinātu aktīva dalība konferencēs ārvalstīs. Ir zināms, ka lielākajām Latvijas augstskolām starptautiskos kontaktus nodrošina bijušie darbinieki, kas pārcēlušies strādāt ārvalstīs. DU šāda tendence nebija novērojama, līdz ar to balstīt starptautisko sadarbību uz personiskiem kontaktiem nav iespējams.

Mērķis: iesaistīties programmas „Apvārsnis 2020” projektos, motivēt zinātniekus projektu pieteikumu sagatavošanai.

Stratēģijas:

- projektu brokerbiržu pasākumu apmeklēšana partnerības attīstībai;
- atalgojuma sistēma paredz samaksu arī par projektu pieteikumu sagatavošanu;
- iesaistīšanās mobilitātes programmās, attīstot ārvalstu partneru tīklu.

Sasniedzamie rādītāji	Resursi
Vismaz 14 projektu pieteikumu sagatavošana	Bāzes finansējums, ES projektu programmas
Dalība vismaz 20 projektu brokerbiržu pasākumos	Bāzes finansējums, mobilitātes projekti
Vismaz 15 sadarbības līgumu/ memorandu noslēgšana ar ārvalstu partneriem	Bāzes finansējums, mobilitātes projekti

1. DU ir starptautiska ietekme zinātniskās domas attīstībā (plāns starptautisko publikāciju skaita pieaugumam).

Šobrīd virzienā strādājošo cilvēku ieguldījums publikāciju skaita ziņā ir visnotaļ ievērojams – tās ir 1,8-2 WOS un SCOPUS publikācijas uz PLE gadā. Kā norādīja arī starptautiskie eksperti, neskatoties uz to, ka pašreiz publikācijas tiek publicētas žurnālos, kuru ietekmes faktors ir augstāks par vidējo nozarē (0,44), ir vēlams publicēšanās žurnālos ar augstāku ietekmes faktoru, jo pētnieciskais līmenis to atļauj. Faktors, kas traucē iesniegt publikācijas augstas ietekmes žurnālos, visbiežāk ir ierobežots laiks – nereti publikācijas ir kā rezultatīvais rādītājs projektos, kas nosaka noteiktu publicēšanās termiņu. Ir zināms, ka augstas kvalitātes žurnālos izvērtēšanas laiks var ilgt pat vairāk nekā gadu, tādēļ zinātnieki ir spiesti meklēt ātrākus risinājumus. Saglabājoties pašreizējām finansēšanas tendencēm, šo faktoru novērst nebūs iespējams, tomēr publikāciju skaita un kvalitātes augšanu veicinās atbilstošs atalgojuma modelis un citi faktori.

Paaugstināt publikāciju skaitu būtu iespējams tikai palielinot nozarē strādājošo zinātnieku skaitu, kas būs iespējams tikai uzlabojoties valsts finansējumam zinātnē, jo projektu finansējums ir nestabils un neveicina jaunu zinātnieku piesaisti.

Mērķis: paaugstināt nozares zinātnieku publicēšanos žurnālos ar augstu ietekmes faktoru.

Stratēģijas:

- atalgojuma sistēma, kas orientēta uz rezultātu;
- turpināt attīstīt starpdisciplināro dimensiju, uzsvaru liekot uz bionanotehnoloģijām;
- mobilitāte – nozīmīgu konferenču apmeklējumi;
- spēcīgu starptautisku partneru iesaiste;
- studentu *ERASMUS+* aktivitātes.

Sasniedzamie rādītāji	Resursi
Visas publikācijas tiek publicētas WOS vai SCOPUS žurnālos ar ietekmes faktoru virs nozares vidējā (0,44), vismaz puse – ar ietekmes faktoru virs 1.	Bāzes un projektu finansējums
Katrs struktūrvienības zinātnieks apmeklē vismaz vienu starptautisku konferenci gadā	Bāzes un projektu finansējums
Katrs doktorants ir studējis/ bijis praksē vismaz vienā ārvalstu augstskolā	<i>ERASMUS+</i> programma
Zinātnieku skaits nozarē tiek paaugstināts vismaz par 4 pētniekiem	Bāzes un projektu finansējums

2. DU nodrošina sabiedrības attīstību (plāns zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības pilnveidei).

Pašlaik nozare pārsvarā ir centrēta uz studentiem – pētniecībā iegūtā zinātība galvenokārt tiek izmantota augsta līmeņa speciālistu sagatavošanai un tiek publicēta zinātniskajos žurnālos, tādējādi nodrošinot zināšanu nodošana sabiedrībai. Turpinot attīstīt šo aspektu, ir jānodrošina atbilstošo programmu attīstība un aktīva studentu iesaiste pētniecībā – visu līmeņu fizika (virzieni „Nanotehnoloģijas” un „Materiālu rūpnieciskā apstrāde”); visu līmeņu matemātika, visu līmeņu bioloģija un ķīmija, programmēšana. Virziena pētnieciskā grupa nodrošinās zinātnisko darbu izstrādi šajās programmās studējošajiem, kā arī daļu no laboratorijas darbu un speciālo semināru izstrādes. Studentu pētnieciskajos darbos uzsvars tiks likts uz starpdisciplinaritāti, veicinot izvēlēto virzienu attīstību.

Tomēr ir nepieciešams attīstīt arī citus zināšanu pārvaldības aspektus – tehnoloģiju pārnese, zinātnības pieeja rūpniecībai, zinātnes popularizēšana, kas pašlaik tiek attīstīta nepietiekami zinātnieku noslogotības dēļ. Jānorāda, ka patentu sagatavošanā zinātnieki nav ieinteresēti, jo svarīgākais vērtēšanas faktors tomēr ir publikācijas. Patentu sagatavošana ir darbietilpīgs process, tas prasa arī līdzekļu ieguldījumu, atdeves no patentēšanas parasti nav un nav paredzama arī nākotnē, zinātniekiem nav skaidra patentēšanas jēga. Līdz ar to patentēšanas pieaugumu varētu veicināt tikai īpaša programma Valsts mērogā, tomēr ir nepieciešams veicināt arī patentēšanas jēgu kā tādu, respektīvi, pašlaik nozarē veiktajiem atklājumiem pārsvarā nav pielietojuma Latvijas rūpniecībā, kā arī Latvijas rūpniekiem nav intereses un ir vāji pieejama informācija par Latvijā izsniegtajiem patentiem. Tādēļ zinātnības komerciāla izmantošana lielāku lietderību iegūtu veicinot „spin-off” uzņēmumu attīstību, kam arī ir nepieciešama Valstiska mēroga programma, lai arī ir iespējama arī vietēja mēroga aktivitātes. Svarīgi būtu veicināt informācijas par potenciāli komercializējamiem atklājumiem pieejamību, ko veicinātu DU Tehnoloģiju pārnese kontaktpunkta (DU TPK) izveidotās pakalpojumu un potenciālo komercproduktu datubāzes attīstība un tās popularizēšana uzņēmēju vidū.

Mērķis: pilnveidot zināšanu un tehnoloģiju pārvaldību, uzlabot zinātnes integrāciju studijās, tehnoloģiju pārnesei un zinātniskās darbības popularizēšanu.

Stratēģijas: - informāciju par konkrētām izstrādēm padarīt pieejamāku sabiedrībai un uzņēmējiem, palielināt kanālus zināšanu apmaiņai ar sabiedrību;

- attīstīt sadarbību ar Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozaru ekspertu padomi, t.sk., Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju, Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociāciju, Latvijas Telekomunikāciju asociāciju, Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociāciju, Latvijas Datortehnoloģiju asociāciju, Latvijas Interneta asociāciju, Latvijas IT Klasteri, Association INFOBALT, Association ITL, IT drošības incidentu novēršanas institūcija, Latvijas Informātikas skolotāju asociācija u.c.;
- attīstīt sadarbību ar DU TPK;
- motivēt zinātniekus gatavot patentu pieteikumus;
- attīstīt sadarbību ar uzņēmējiem – pētniecisko darbību orientēt uzņēmumu interesēs;
- attīstīt pētniecību, kas saistīta ar konkrētu produktu izstrādi;
- aktīvāk iesaistīt studentus pētnieciskajā darbībā, labākos maģistrantūras un doktorantūras līmeņa studentus motivējot ar atalgojumu;
- iesaistīt studentus projektu realizācijā, integrējot tos pētnieciskajā darbībā;
- aktīva zinātnieku iesaiste atbilstošā studiju procesa realizācijā;

- aktīva dalība „Zinātnieku nakts”, Zinātnes festivāla u.c. zinātni popularizējošos pasākumos.

Sasniedzamie rādītāji	Resursi
Potenciāli komercializējamas izstrādes tiek ievietotas DU TPK datu bāzē – vismaz sešas.	DU finansējums un DU TPK izstrādes
Vismaz trešdaļa nozares zinātnieku iesaistās zinātni popularizējošos pasākumos – Zinātnes festivālā, Zinātnieku naktī u.c.	DU un projektu finansējums
Tiek publicēta vismaz viena populārzinātniskā publikācija gadā	DU un projektu finansējums
Tiek sagatavoti vismaz četri patentu pieteikumi	DU un projektu finansējums
Vismaz divas trešdaļas Fizikas programmas studentu sagatavo pētnieciskos darbus struktūrvienības vadībā	DU un projektu finansējums
Vismaz viena ceturtdaļa bioloģijas, ķīmijas, matemātikas un programmēšanas studentu sagatavo pētnieciskos darbus sadarbībā ar struktūrvienības zinātniekiem	DU un projektu finansējums

3. DU ir augsto tehnoloģiju centrs (plāns pētniecības infrastruktūras attīstībai). Jau pašlaik DU ir attīstījies par nopietnu tehnoloģiju centru – ir uzbūvēts Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpuss, kurā ir nodrošināta nepieciešamā vide augsti tehnoloģiska aprīkojuma izvietojumam: ir izveidotas tīrtelpas, tiek nodrošinātas atbilstošas elektrības jaudas, saspiesta gaisa padeve, vilkme, kopēja putekļu atsūkšanas sistēma u.c. faktori. Šajās telpās jau ir izvietots agrāk iepirktais aprīkojums – vakuumiekārtas, rentgendifraktometrs, elektronu, lāzerskenējošais, atomspēka mikroskopi u.c. aprīkojums. Tomēr pilntiesīgai nozares attīstībai un darbībai ir nepieciešama gan esošā aprīkojuma uzlabošana, gan modernāka aprīkojuma iegāde.

Mērķis: attīstīt nozarei nepieciešamo infrastruktūru iegādājoties jaunu aprīkojumu, kā arī atjaunot un uzlabot esošo aprīkojumu.

Stratēģijas: - dalība infrastruktūras projektos;
- dalība ES fondu programmu projektos.

Sasniedzamie rādītāji			Resursi
Iegādāts skenējošais transmisijas mikroskops	ultraaugstas	izšķirtspējas	Infrastruktūras projekti
Iegādāts rentgentomogrāfs - mikroskops	mikro/nano	izšķirtspējas	Infrastruktūras projekti
Iegādāta litogrāfijas iekārta	ultraaugstas	izšķirtspējas elektronu	Infrastruktūras projekti
Kombinēta sistēma	Ramana un	fotoluminiscences	Infrastruktūras projekti
Analītiskās ķīmijas analītikas komplekts			Infrastruktūras projekti
Iegādāta daudzdimensiju multifunkcionāla			Infrastruktūras projekti
programmējama iekārta	frēzēšanas-virpošanas		
Veikta rentgendifraktometra tehniskā apkope un uzlabošana – uzstādīts modulis			Infrastruktūras projekti, bāzes finansējums
Veikta mikroskopa apkope.	elektronu un	lāzerskenējošā	Bāzes finansējums, ES fondu projekti.

2.6.2. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Bioloģija”

Pētniecības programma virzienā „Bioloģija” ir Daugavpils Universitātes (DU) attīstības stratēģijas 2015.-2020. g. neatņemama sastāvdaļa, kuras galvenais mērķis ir izvērtēt esošo situāciju un definēt virziena attīstību tuvāko gadu laikā, ņemot vērā Latvijas Viedās Specializācijas Stratēģiju (VSS), citus ar zinātnisko darbību saistītus Latvijas un ES likumdošanas aktus, zinātnes un studiju integrāciju, reģiona un valsts vajadzības, kā arī industrijas pieprasījumu pēc kvalificēta personāla, jaunām tehnoloģijām un pētniecības prioritātēm.

DU zinātnieki sniedz nopietnu ieguldījumu dažādu mūsdienu bioloģijas zinātnei un tautsaimniecībai nozīmīgu problēmu risināšanā, t.sk., bioloģiskās daudzveidības izpētē un aizsardzībā, sniedzot starpdisciplinārus risinājumus dažādām vides aizsardzības, veselības, lauksaimniecības, nanodrošības, enerģētikas, dabas resursu saglabāšanas un daudzu citu problēmu risināšanā.

Pētniecības joma iekļauj fundamentālus un lietišķus pētījumus koleopteroloģijas, bioloģiskās sistemātikas, uzvedības ekoloģijas, parazitoloģijas, nanobiotehnoloģijas, molekulārās bioloģijas un ģenētikas, akvakultūras, botānikas u.c. jomās. Pētījumi, kuri tiek veikti DU augstāk minētajās jomās, palīdz risināt sabiedrības pamatproblēmas, kuras tika definētas 2012. gadā Eiropas Komisijas pieņemtajā stratēģijā „Inovācijas ilgtspējīgai izaugsmei: Eiropas bioekonomika”: pārtikas drošība, ilgtspējīga dabas resursu apsaimniekošana, atkarības mazināšana no neatjaunojamajiem resursiem, klimata pārmaiņu samazināšana un adaptācija tām, darbavietu izveidošana un Eiropas konkurētspējas saglabāšana, saskaņota ekonomiskā darbība, investīcijas zināšanu, inovāciju un prasmju attīstībā, līdzdalība pārvaldībā un sociālais dialogs, jauna infrastruktūra u.c. DU pētījumi bioloģijas nozarē, īpaši to starpdisciplinārs raksturs, dod ieguldījumu zināšanu ietilpīgā bioekonomikā, kura ir iekļauta 2013. gadā pieņemtajā Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā, kas paredz augstākas pievienotās vērtības radīšanu un jaunu materiālu un tehnoloģiju radīšanu tradicionālajās tautsaimniecības nozarēs. DU pētījumu virziens "Bioloģija" ir klasificēts dalībai "Mežu un ūdens resursu valsts nozīmes pētījumu centrā" (MŪR VNPC), kura ietvaros renovēta Meža bioloģiskās daudzveidības izpētes centra ēka Studiju un pētniecības centrā "Ilgas", kā arī tiek iegādāts mūsdienīgs aprīkojums ar mežsaimniecības nozari saistītajiem pētījumiem.

Parādoties arvien lielākam pieprasījumam pēc inovatīviem produktiem un zinātņietilpīgām tehnoloģijām dažādās industrijas jomās, ir novērojama skaidra tendence – būtiski palielinājies pieprasījums pēc bioloģiskās daudzveidības izpētes kontekstā ar

nanobiotehnoloģiju, biodrošību, dabas aizsardzību u.c., kas norāda uz virkni globālu, nacionālu un reģionālu virzītāju šī pētnieciskā virziena attīstībai. Vispārējās pasaules zinātnes attīstības tendences nenoliedzami ir saistītas ar tehnoloģisko attīstību un zinātnisko tehnoloģisko risinājumu pieprasījuma pieaugumu ar nozari saistītajā industrijā (medicīna, bioloģiskā lauksaimniecība, enerģētika, pārtikas ražošana, viedie materiāli, ekosistēmu pakalpojumi u.c.). Tautsaimniecības un zinātnes attīstības stratēģijas dokumentos Latvijā virziens ir definēts kā prioritārs, jo sniedz ieguldījumu vairākās VSS ietvaros noteiktajās specializācijas jomās: zināšanu ietilpīga bioekonomika; biomedicīna, medicīnas tehnoloģijas, biofarmācija un biotehnoloģijas; viedie materiāli, tehnoloģijas un inženiersistēmas; viedā enerģētika. DU zinātnieki, kas pārstāv virzienu, cieši sadarbojas ar industrijas un pakalpojumu sfēras pārstāvjiem Eiropā, Latvijā un reģionā. Notiek ilggadēja sadarbība ar zinātniskām institūcijām un uzņēmumiem, kuri darbojas izglītības, biodaudzveidības izpētes, dabas aizsardzības, vides monitoringa, dabas resursu atjaunošanas, ekoloģijas, medicīnas, laiksaimniecības u.c. jomās (Zinātniskais institūts BIOR, LVMI „Silava”, SIA „Ekolat”, SIA „VetZooCentrs”, SIA „Rols”, SIA „Daugavpils Reģionālā slimnīca”, A/S Z-Light, SIA Axon Cable, SIA Magistr). Pašlaik tiek strādāts pie klāsteru izveides akvakultūras jomā, iesaistot vadošos Latvijas un ārvalstu industrijas pārstāvjus: SIA Mottra u.c. Uzņēmēji un sadarbības partneri ir izrādījuši lielu interesi par DU infrastruktūru, aprīkojumu, augsti kvalificēto personālu, izstrādātajām tehnoloģijām un tiem specifiskajiem pakalpojumiem, kurus Austrumlatvijā sniedz tikai DU.

Ļoti būtiski, ka jau šobrīd DU ir izveidota nozarē unikāla infrastruktūra, kas nodrošina gan atbilstošu vidi pētījumiem un studiju procesam (Studiju un pētniecības Centrs „Ilgas”, tīrtelpas un ar atbilstošu mikroklimatu un moderni aprīkotas laboratorijas Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpusā), gan ļauj veikt starpdisciplinārus pētījumus, risinot nestandarta uzdevumus un attīstot tehnoloģijas industrijas un sabiedrības kopumā vajadzībām (elektronu, lāzeru, atomspēka u.c. mikroskopija, ģenētiskā materiāla analīzes komplekti, akvakultūras laboratorija, mobilā laboratorija, lauka pētījumu aprīkojums, iekārtu komplekti pētījumiem parazitoloģijas un histoloģijas jomā u.c.).

Bioloģiskās daudzveidības izpētes jomā Daugavpils Universitāte uztur un papildina starptautiskas nozīmes herbārija krājumu (70 000 herbāriju lapas), kas ir reģistrēts starptautiskajā herbāriju reģistrā Index Herbariorum (akronīms: DAU). DU zinātnieki piedalās bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, sugu un biotopu dabas aizsardzības plānu izstrādē.

Starptautiskās sadarbības efektīvizēšanai koleopteroloģijas jomā DU ir iniciējusi un izveidojusi Baltijas Koleopteroloģijas tīklojumu (Baltic Coleopterological Network

(BaltColNet)), kura ietvaros zinātnieki apmainās ar informāciju, veic kopīgus pētījumus. Uz tīklojuma bāzes ir izveidota Baltijas Koleopteroloģijas biedrība un reizi divos gados kādā no Baltijas jūras reģiona valstīm notiek Baltijas koleopterologu simpoziji un lielākā Baltijā starptautiskā konference biodaudzveidības pētījumu jomā. DU koleopterologi ir izstrādājuši un uztur divas starptautiskas nozīmes datu bāzes: Pasaules skrejvaboļu (Carabidae) un pasaules koksngraužu (Cerambycidae) datu bāzes [www.carabidae.org un www.cerambycidae.org], kas pašlaik ir pamatdatubāzes šajās jomās pasaulē, un to papildināšanā ir iesaistījušies šī virziena vadošie pasaules zinātnieki.

2013. g. Ziemeļu Ministru Padomes sekretariāta Latvijā organizētās Latvijas zinātnes situācijas izvērtēšanas ietvaros virzienu ir vērtējuši starptautiskie eksperti, kuru būtiskākie atzinumi ir šādi:

1. Pētījumi virzienā tiek veikti augstā nacionālā un starptautiskā līmenī, ko pierāda publikācijas zinātniskajos žurnālos, kas ir starptautiskie līderi nozarē. Turpmāko 10 gadu laikā institūcijas pozīcijas varētu nostiprināties starptautiskajā zinātnes sabiedrībā kā nopietnam spēlētājam un uzticamam sadarbības partnerim dažādos starptautiskajos tīklojumos. Turpmākie virziena attīstības plāni jāfokusē uz atsevišķiem sistemātiskās bioloģijas aspektiem, kombinējot tos ar citām saistītām disciplīnām (ekoloģiju, ģenētiku u.c.), kā arī jāattīsta starpdisciplinārie pētījumu virzieni.
2. Virziens uztur sadarbību ar reģiona, kā arī ar ārvalstu uzņēmējiem un kompānijām, taču nepieciešama tās paplašināšana, īpaši pievēršot uzmanību minētās sadarbības ietekmei uz ekonomiku un sociālo attīstību.
3. Virzienam ir labs attīstības potenciāls, taču savā attīstībā ir jāfokusējas uz spēcīgākajiem pētniecības virzieniem, attīstot tos ciešā sadarbībā ar starptautiskiem līderiem attiecīgajās jomās, tajā pašā laikā izvairoties no pārāk plašas pētījumu tēmu daudzveidības. Pētniecības attīstības ilgtspējīga plānošana, studiju un cilvēkresursu attīstības stratēģija būs nozīmīgs faktors studējošo, t.sk., doktorantu un zinātnē iesaistītā personāla skaita pieaugumam tuvāko gadu laikā.

Ņemot vērā starptautisko ekspertu atzinumus un ieteikumus par resursu koncentrāciju un pētījumu virzienu sadrumstalotības novēršanu, ir veiktas strukturālās reformas. 2014. g. 1. decembrī ar DU Senāta lēmumu, apvienojot vairākus zinātniskos institūtus un centrus (Sistemātiskās bioloģijas institūtu, Ekoloģijas institūtu, Inovatīvās mikroskopijas centru, Matemātisko pētījumu centru un Baltkrievijas-Latvijas centru stiprināšanas tehnoloģiju jomā), ir izveidots Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts (DZTI).

DZTI struktūru veido:

1. Biosistemātikas departaments:

- 1.1. Studiju un pētniecības centrs „Ilgas”;
- 1.2. Koleopteroloģisko pētījumu centrs;
- 1.3. Meža bioloģiskās daudzveidības valsts nozīmes pētījumu centrs;

2. Biotehnoloģiju departaments:

- 2.1. Dzīvnieku ekoloģijas un evolūcijas laboratorija;
- 2.2. Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija;

3. Ekoloģijas departaments:

- 3.1. Hidroekoloģijas laboratorija;
- 3.2. Akvakultūras laboratorija;
- 3.3. Molekulārās bioloģijas un Ģenētikas laboratorija;
- 3.4. Zookultūras un dabas aizsardzības laboratorija;
- 3.5. Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija;

4. Tehnoloģiju departaments:

- 4.1. G. Liberta Inovatīvās mikroskopijas centrs;
- 4.2. Baltkrievijas-Latvijas zinātniski inovatīvais centrs stiprināšanas tehnoloģiju jomā;
- 4.3. Matemātisko pētījumu centrs;

Pašlaik bioloģijas nozarē strādā 55 darbinieki, t.sk. 27 ar doktora grādu, 2 profesori, 2 asociētie profesori, pētnieki un vadošie pētnieki - 27. 2.6. tabulā parādīts virziena "Bioloģija" cilvēkresursi DU uz 2015. g. 1. augustu.

2.6. tabula

Virziena "Bioloģija" cilvēkresursi DU (01.08.2015.)

N.p.k.	Vārds, Uzvārds	Zinātniskais grāds	Amats	Pētījumu virziens
1.	Arvīds Barševskis	Dr. biol.	Profesors, vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija
2.	Aleksandrs Aniščenko	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija
3.	Aleksejs Šavrins	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija
4.	Maksims Balalaikins	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija

5.	Uldis Valainis	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija
6.	Pēteris Evarts-Bunders	Dr. biol.	Docents	Bioloģija, botānika
7.	Gunta Evarte-Bundere	Msc. biol.	Pētniece	Bioloģija, botānika
8.	Raimonds Cibuļskis	Dr. biol.	Pētnieks	Bioloģija, zooloģija
9.	Vitauts Tamutis	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, zooloģija
10.	Inese Kivleniece	Dr. biol.	Pētniece	Bioloģija, zooloģija
11.	Nikolajs Savenkovs	Dr. biol.	Pētnieks	Bioloģija, zooloģija
12.	Digna Pilāte	Dr. biol.	Pētniece	Bioloģija, zooloģija
13.	Rolands Moisejevs	Msc. biol.	Zinātniskais asistents	Bioloģija, botānika
14.	Ainārs Pankjāns	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborants	Bioloģija, zooloģija
15.	Andris Bukejs	Dr. biol.	pētnieks	Bioloģija, zooloģija
16.	Dana Krasnopoļska	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, botānika
17.	Kristīna Aksjuta	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, zooloģija
18.	Marina Janovska	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, zooloģija
19.	Iveta Jakubāne	Bsc.biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, zooloģija
20.	Anita Rukmane	3.st.g. „Bioloģija”	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, zooloģija
21.	Jolanta Bāra	Msc. biol. Msc. env.	Projektu administratore	-
22.	Māris Nitcis	Msc. biol.	Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas speciālists	-
23.	Arvis Soldāns	Bsc.biol.	Studiju un pētniecības centra „Ilgas” pārvaldnieks	-
24.	Inese Kokina	Dr. biol.	Asociētā profesore	Bioloģija, augu fizioloģija
25.	Indriķis Krams	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, ekoloģija
26.	Tatjana Krama	Dr. biol.	Vadošā pētniece	Bioloģija, ekoloģija
27.	Jolanta Vrubļevska-Ludiņa	Dr. biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija

28.	Ilona Skrinda	Dr. biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
29.	Ronalds Krams	Bsc.vid.zin.	Dabaszinātņu laborants	Bioloģija, ekoloģija
30.	Inese Jahundoviča	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, augu fizioloģija
31.	Marija Jermaļonoka	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, augu fizioloģija
32.	Jānis Strautiņš	3.st.g. „Bioloģija”	Dabaszinātņu laborants	Bioloģija, augu fizioloģija
33.	Ilona Mickeviča	Bsc. biotech.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, augu fizioloģija
34.	Artūrs Škute	Dr. biol.	Profesors	Bioloģija, ekoloģija
35.	Natalja Škute	Dr. biol.	Asociētā profesore	Bioloģija, ekoloģija
36.	Mihails Pupiņš	Dr. biol.	Vadošais pētnieks	Bioloģija, ekoloģija
37.	Muza Kirjušina	Dr. biol.	Vadošā pētniece	Bioloģija, zooloģija
38.	Aleksandrs Petjukevičs	Msc. biol.	Pētnieks	Bioloģija, ekoloģija
39.	Jana Paidere	Dr. biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
40.	Marina Savicka	Dr.biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
41.	Jeļena Oreha	Mcs.biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
42.	Aija Brakovska	Mcs.biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
43.	Aleksandra Morozova	Mcs.biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
44.	Kristīne Čertkova	Dr.biol.	Lektore	Bioloģija, ekoloģija
45.	Lauris Saks	Dr.biol.	Pētnieks	Bioloģija, ekoloģija
46.	Aija Pupiņa	Dr.biol.	Pētniece	Bioloģija, ekoloģija
47.	Valērijs Vahruševs	Dr. biol.	Pētnieks	Bioloģija, zooloģija
48.	Maksims Zolovs	Msc. biol.	Pētnieks	Bioloģija, ekoloģija
49.	Viktorija Kirillova	Mcs.biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, ekoloģija
50.	Rita Latvele	Mcs.biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, ekoloģija
51.	Ilmārs Briedis	Msc.vid.zin.	Dabaszinātņu laborants	Bioloģija, ekoloģija
52.	Liene Baumanē	Bsc.geol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, ekoloģija
53.	Anna Batjuka	Msc. biol.	Dabaszinātņu laborante	Bioloģija, ekoloģija
54.	Artūrs Kārkliņš	Msc. biol.	Laborants	Bioloģija, ekoloģija
55.	Irina Pestinis	Bsc.biol.	Laborante	Bioloģija, ekoloģija

DZTI izveidotā infrastruktūra un zinātnē iesaistītais personāls ļauj veikt pētījumus atbilstoši mūsdienu prasībām zinātnē un sagatavot augsti kvalificētus un reģionā un valstī kopumā pieprasītus speciālistus bioloģijas nozarē bakalaura, maģistra un doktora līmenī. Zinātniskā un inovāciju darbība virzienā „Bioloģija” ir cieši saistīta ar Latvijas VSS noteiktajiem prioritārajiem virzieniem, ar zinātnes attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē, kā arī ar DU doktorantūras specializācijas virzieniem. Zinātnes virziena viens no darbības svarīgākajiem uzdevumiem ir inovāciju vides izveide Daugavpils Universitātē un zinātnes sasniegumu integrēšana studiju procesā, kā arī zinātnes ciešāka saikne ar ekonomiku, sociālo un kultūras dzīvi reģionā un valstī kopumā. Liela uzmanība tiek vērsta intelektuāla īpašuma patentēšanai, šobrīd tiek uzturēti 4 patenti.

DU virziena „Bioloģija” nozīmīgākā aprīkojuma saraksts redzams 2.7. tabulā.

2.7. tabula

Nozīmīgākais virziena "Bioloģija" aprīkojums DU

N. p. k.	Aprīkojums	Vienī bu skaits	Laboratorija	Pētījumu virziens
1.	Nikon SMZ745T stereo-mikroskops ar Nikon DS-Fi 1kameru, Nis-elementsF programmatūru	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
2.	Nikon SMZ800 stereo-mikroskops (Nikon Corporation)	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
3.	Nikon SMZ745T stereo-mikroskops (Nikon Corporation)	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
4.	Konfokālais Lāzerskanējošais mikroskops Zeiss LSM 5 Pascal	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
5.	Stereoskopiskais zoom mikroskops Nikon SMZ 1000	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
6.	Nikon digitālais mikroskops Eclipse 90i ar digitālo kameru	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
7.	Nikon AZ100 stereo.daudzfunk. zoom mikroskops ar Nikon DS-Fi 1kameru,	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža

	Nis-element			ekoloģija
8.	Nikon Ti-E invertētais fluorescences mikroskops	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
9.	Stereoskopiskais daudzfunkcionālais zoom mikroskops Nikon AZ100	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
10.	Motorizēts stereomikroskops Zeiss Stereo Lumar. V12.	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
11.	Motorizēts stereomikroskops Zeiss Stereo Discovery V8	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
12.	Motorizēts stereomikroskops Zeiss Stereo Discovery V12 –	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
13.	Mobilā laboratorija Tayota Hiace (2,5 D-4D 117 5 d 4WD)	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
14.	Hydrolab DS 5	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
15.	Meteostacija (6162EU – Wireless Vantage Pro2 Plus)	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
16.	Motorizētais kukaiņu eshausters	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
17.	Gaismas rotējošās lamatas ar programmēšanas displeju	1	Zooloģijas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
18.	Dūmu ģenerators SWINGFOG SN 50	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
19.	GPS Uztvērējs ar integrētu plauksdatoru – Trimble Juno 3B	2	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
20.	Elektroniskais dastmērs – Digitech Professional Haglof 13-240-1102 (1 gab.)	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija

21.	Preslera svārpsts – Increment Borer Haglof 10-100-1019 (1 gab.)	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
22.	Preslera svārpsts – Increment Borer Haglof 10-100-1020 (1 gab.)	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
23.	Preslera svārpsts – Increment Borer Haglof 10-100-1031 (1 gab.)	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
24.	Ultraskaņas augstuma un attāluma mērītāja komplekts – Vertex IV Haglof 15-105-1008 (1 kompl.)	1	Botānikas laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
25.	Stereomikroskops ar datorsistēmu un programmnodrošinājumu	3	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
26.	Stereomikroskops ar datorsistēmu un programmnodrošinājumu	5	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
27.	Klimata kamera	6	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
28.	Saldējamās kameras	3	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
29.	Ultra zemas temperatūras frīzeris	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
30.	GPS sistēma lauka pētījumu veikšanai.	10	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
31.	Augstas precizitātes GPS uztvērēja komplekts ar programmnodrošinājumu	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
32.	Rastra datu apstrādes programmatūra	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
33.	GIS programmnodrošinājums dabas datu vizualizācijai	10	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija

34.	Programmatūra multivariantajai ekoloģisko pētījumu un statistisko datu analīzei un apstrādei	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
35.	Programmnodrinājums reljefa un vides procesu 3D modelēšanai un datu analīzei	1	Meža daudzveidības laboratorija	Koleopteroloģija, Biodaudzveidība un meža ekoloģija
36.	Invertētais lāzerskenējošais konfokālais mikroskops Nikon Eclipse Ti-E ar Argon-Ion lāzersistēmu un spektrālo detektoru	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
37.	Plaša spektra optiskais skenējošais mikroskops ar On-line konsultācijas funkciju Panoramic Desk	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
38.	Audu procesors Milestone Pathos Delta	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
39.	Mikrotoms Medite M530	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
40.	Nikon SMZ 1000 stereomikroskops ar aprīkojumu	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
41.	Nikon SMZ800 stereomikroskops	2	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
42.	Nikon AZ100 daudzfunkcionālais stereomikroskops ar Nikon DS-Fi1kameru	1	Parazitoloģijas un histoloģijas laboratorija	Dzīvnieku parazitoloģija
43.	DNS izdalīšanas iekārta NucliSens - easyMag (bioMerieux)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
44.	DNS/RNS izdalīšanas iekārta QIAcube (Qiagen)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
45.	Pirosekvenātors PyroMark Q24 (Qiagen)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
46.	Autoklāvs Systec DX-100	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
47.	Plūsmas citometrs (CyFlow Space,	1	Genomikas un	Nanobiotehnoloģijas un

	Partec)		biotehnoloģiju laboratorija	nanobiodrošība
48.	Membrānu potenciāla mērītājs	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
49.	Spektrofotometrs NanoDrop-1000 (Thermo Scientific)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
50.	Audu smalcinātājs Mill MM400 (Retsch)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
51.	Amplifikators Veriti Thermal Cycler 96-well, VeriFlex™ Block (Applied Biosystems)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
52.	Reālā laika PCR sistēma SmartCycler (Cepheid)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
53.	Reālā laika PCR sistēma StepOnePlus (Applied Biosystems)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
54.	Reālā laika PCR sistēma Rotor-Gene (Qiagen)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
55.	Elektroforēzes iekārta Cleaver MP250V/MP300V ar kameru paraugiem	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
56.	Universālā robotizētā pipetēšanas stacija Janus (Perkin Elmer)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
57.	16 kapilāru Ģenētiskais analizators 3130 xl (Applied Biosystems)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
58.	Proteīnu struktūru hromatogrāfs - masspektrometrs PerkinElmer Flexar UHPLC 15 un AB Sciex 40000: QTRAP, LC/MS/MS System	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
59.	Spektrofotometrs BioSpec-mini (Shimadzu)	1	Genomikas un biotehnoloģiju laboratorija	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība
60.	Dako FISH hibridizācijas kamera	1	Genomikas un biotehnoloģiju	Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība

			laboratorija	
61.	Hidroakustisko iekārtu komplekti nektona izpētei un ezerdobes analīzei ar frekvenci 200 – 420 kHz, split-beam un single beam ar programmatūru datu analīzei.	6	Hidroekoloģijas laboratorija (lauka aprīkojumms)	Hidroekoloģija
62.	Daudzparametru zondes ūdens fizikālīķīmisko parametru analīzei dažādā dziļumā jūrā un saldūdenī ar programmatūru datu analīzei	4	Hidroekoloģijas laboratorija (lauka aprīkojumms)	Hidroekoloģija
63.	Motorlaivas un kuteri	6	Hidroekoloģijas laboratorija (lauka aprīkojumms)	Hidroekoloģija
64.	Hidroakustiskā aprīkojuma kompleksi ūdens plūsmu noteikšanai un analīzei lauka apstākļos ar programmatūru datu analīzei	2	Hidroekoloģijas laboratorija (lauka aprīkojumms)	Hidroekoloģija
65.	Zemūdens pētījumu komplekts ar videoreģistrēšanu	2	Hidroekoloģijas laboratorija (lauka aprīkojumms)	Hidroekoloģija
66.	Gaismas, invertu un fluorescentu mikroskopu sistēmas Zeiss ar programmatūru datu analīzei		Hidroekoloģijas laboratorija	Hidroekoloģija
67.	Recirkulācijas un caurplūduma akvāriju sistēmas	35	Akvakultūras laboratorija	Akvakultūra
68.	Inkubatoru sistēma planktona audzēšanai un zivju ikrus inkubēšanai	10	Akvakultūras laboratorija	Akvakultūra
69.	Baseinu hidrotehniskās recirkulācijas sistēma ar 19 baseiniem (30 m³)	1	Akvakultūras laboratorija	Akvakultūra
70.	POL-EKO klimatiskā kamera apkārtējās vides apstākļu modelēšana	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija
71.	BioSpec-nano spektrofotometrs DNS un RNS koncentrācijas noteikšanai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, ģenētika,
72.	UV –visible spektrofotometrs Varian Cary 50 iekšņu komponentu noteikšanai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija, molekulārā bioloģija, ģenētika,
73.	Centrifuge (Eppendorf 5804 R) ar dzesēšanu iekšņu komponentu izdalīšanai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija, molekulārā bioloģija, ģenētika,

74.	SANYO klimatiskā kamera apkārtējas vides apstākļu modelēšana	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija
75.	QIAcube (QIAgene) DNS, RNS, proteīnu automātiskai izdalīšanai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, ģenētika, molekulāra ekoloģija
76.	Rotor-Gene Q (QIAgene) ģenētiska materiāla amplifikācijai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, ģenētika, molekulāra ekoloģija biotehnoloģijas..
77.	GeneAmp PCR system 9700 (Applied Biosystem) ģenētiska materiāla amplifikācijai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija molekulārā bioloģija, ģenētika,
78.	PQR (vapo.protect Eppendorf) iekārta ģenētiska materiāla amplifikācijai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija molekulārā bioloģija, ģenētika, biotehnoloģijas.
79.	7300 Real Time PCR system (Applied Biosystem) ģenētiska materiāla amplifikācijai un analīzei	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija molekulārā bioloģija, ģenētika,
80.	QIAgility (QIAgene) PQR piemaisījuma pipetēšanai	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulāra ekoloģija molekulārā bioloģija, ģenētika, biotehnoloģijas.
81.	ABI PRISM 310 (Applied Biosystem) Genetic Analyzer ģenētiska materiāla sekvenēšanai un analīzei	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, ģenētika, biotehnoloģijas.
82.	PyroMark Q24 (QIAgene) ģenētiska materiāla sekvenēšanai un analīzei	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija ģenētika, biotehnoloģijas
83.	UVP Biospectrum transiluminators ar programmatūru "Multispectral Imaging System"	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, ģenētika, biotehnoloģijas, molekulāra ekoloģija
84.	APPLISKAN (ThermoScientific) mikroplašu lasītājs	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā bioloģija, molekulāra ekoloģija un bioķīmija
85.	Vibrating-blade microtome Leica VT 1000S	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā un šūnu bioloģija
86.	Elektroniskais Tabletop Mikroskops TM HITACHI	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā un šūnu bioloģija
87.	Fluorescences Mikroskops Leica EL	1	Molekulāras	Molekulārā un šūnu bioloģija

	6000		bioloģijas un ģenētikas	
88.	Ūdens attīrīšanas sistēmas Crista E, Crital 10, PURELAB ultra Elga	1	Molekulāras bioloģijas un ģenētikas	Molekulārā un šūnu bioloģija, molekulāra ekoloģija un bioķīmija

DU studiju virzienā "Bioloģija" realizē bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas. Starptautiskajā akreditācijā DU realizētās studiju virziena "Bioloģija" programmas ieguva augstu ārvalstu ekspertu vērtējumu un tika akreditētas uz 6 gadiem, bet doktora studiju programma saņēma augstāko punktu skaitu starp visām Latvijā realizētajām šī virziena studiju programmām – 3 punktus. DZTI pētnieki ir iesaistīti studiju programmu realizēšanā un viņiem ir iespēja vadīt studiju kursus un studiju, bakalaura, maģistra un promocijas darbus. Turpmāk jāturpina vēl ciešāku studiju un pētniecības darba integrāciju, vēl vairāk studijas balstot pētniecībā. Studējošie piedalās *ERASMUS+* mobilitātēs un dažādos projektos. DU doktorantūra bioloģijā ir pamats pētnieciskā virziena "Bioloģija" augsti kvalificētu speciālistu attīstībai.

DU ir noteikti septiņi prioritārie pētījumu virzieni bioloģijā:

1. Akvakultūras un hidroekoloģija;
2. Bioloģiskā daudzveidība un meža ekoloģija;
3. Dzīvnieku parazitoloģija;
4. Koleopteroloģija;
5. Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība;
6. Molekulārā ekoloģija;
7. Uzvedības un fizioloģiskā ekoloģija.

Nosakot prioritāros pētījumu virzienus bioloģijas nozarē, DU ir vadījusies pēc šādiem kritērijiem: SCI (Web of Science & SCOPUS) publikāciju skaits, piesaistītais finansējums, pētnieciskās infrastruktūras esamība, zinātniskās grupas esamība (doktoru skaits, doktorantu skaits), vidējais citējamības indekss, darbība starptautiskos zinātniskos tīkļos, starptautiska mēroga kolekciju un datubāzu uzturēšana un perspektīvas klasteru veidošanā ar uzņēmējiem. Izdalot prioritāros pētījumu virzienus bioloģijā, ņemti vērā ekspertu ieteikumi par nepieciešamību konsolidēt daudzus sīkos pētījumu virzienus ap ekselentajiem un veidot ciešāku sadarbību ar tautsaimniecību. 2.8. tabulā apkopoti galvenie zinātniskās darbības rādītāji katrā noteiktajā prioritārajā virzienā par trim gadiem.

**Galvenie zinātniskās darbības rādītāji noteiktajos prioritārajos virzienos bioloģijā
(2012.- 2014.)**

Prioritārais pētījumu virziens	Publikāciju skaits WoS, SCOPUS	Piesaistītais finansējums (EUR)	Zinātniskās infrastruktū- ras esamība	Zinātniskā grupa- darbinieki kopā/Dr/ doktoranti	Citējamība (hirša indekss)	Darbība starptautiskos zinātniskos tīkļos	Starptautiska mēroga kolekciju un datu bāzu uzturēšana	Perspektīvas klāsteru veidošanā ar uzņēmējiem
Akvakultūras un hidroekoloģija	25	564850.00	+++	12/7/2	4	4	0	+++
Bioloģiskā daudzveidība un meža ekoloģija	28	418781.00	++	6/2/3	5	0	1	+++
Dzīvnieku parazitoloģija	7	22538.00	+++	8/1/7	4	3	0	+++
Koleopteroģija	47	865629.00	+++	23/10/4	8	1	3	++
Nanobiotehnoloģijas un nanobiodrošība	6	368816.00	+++	8/3/3	5	1	0	+++
Molekulārā ekoloģija	16	230980.00	+++	9/2/5	3	1	0	++
Uzvedības un fizioloģiskā ekoloģija	83	145600.00	++	6/4/2	20	0	0	+

DU virziena "Bioloģija" zinātnieki realizē MŪR VNPC un Latvijas VSS virziena "Bioekonomika" uzdevumus.

DU virziena "Bioloģija" zinātnieki un cits personāls aktīvi piedalās DU Zinātnes komunikācijas aktivitātēs: ikgadējā Daugavpils Zinātnes festivālā, Zinātnieku, Muzeju naktīs, organizē vides nometnes jauniešiem, piedalās izglītojošos izbraucienos pa skolām u.c.

Pamatapņemšanās

1. DU piesaista starptautisko pētniecības finansējumu (plāns dalībai Eiropas Savienības un inovāciju pamatprogrammas „Apvārsnis 2020” konkursos un citās pētniecības un inovāciju atbalsta programmās un tehnoloģiju ierosmēs).

Bioloģiskās daudzveidības izpēte un saglabāšana, vides aizsardzība, ilgtspējīga dabas resursu izmantošana, pārtikas ražošana un kvalitāte, nanobiotehnoloģijas un nanodrošība ir Eiropas Savienības (ES) attīstības prioritātes. Līdz ar to ES ir izveidotas virzienam atbilstošas pētniecības un inovāciju atbalsta programmas. Programma "Horizon 2020" ir viena no tām. Tā paver iespēju DU zinātniekiem sasniegt ekselenci zinātnē un nodrošināt ideju un pētījumu rezultātu pārtapšanu tirgū pieprasītos produktos un tehnoloģijās. Programmas finansējuma lielākā daļa pieejama trim pamatkritērijiem: zinātnes izcilībai, vadošajai lomai rūpniecībā un sabiedrības problēmu risināšanai. DU plāno iesaistīties programmas „Horizon 2020” projektu pieteikumu izstrādē visās trīs pamatjomu apakšprogrammās:

1. Zinātnes izcilībā: COFUND - Co-funding of regional, national and international programmes; FET-Open, „Novel Ideas for Radically New Technologies”, „Personalizing health and care”;
2. Vadošā loma rūpniecībā: „Advanced materials”; „Biotechnology”;
3. Sabiedrības problēmu risināšana: „Food, water, forestry, bioeconomy”; „Environment including climate change adaptation and raw materials”; „Science with and for society” and „Spreading excellence and widening participation”.

DU virzienam "Bioloģija" nenoliedzami ir būtiska dalība augstāk minētajās apakšprogrammās. Līdz ar to jākoncentrē spēki iesaistīšanai starptautiskajos tīklojumos un konsorcijs, jāturpina strādāt pie starptautiskās atpazīstamības un kontaktu dibināšanas ar Eiropas, Amerikas, vadošo Āzijas valstu zinātniskajām institūcijām, pašvaldībām un industrijas pārstāvjiem. Tāpat arī ļoti svarīga ir zinātnieku un studējošo mobilitāte, personīgo kontaktu dibināšana un spēja pierādīt savu kompetenci, unikalitāti un potenciālu.

Daugavpils Universitāte iesaistīsies arī Eiropas Zinātnes padomes finansētajos projektos zinātniskās darbības jomai:

- Granti jauniem zinātniekiem ar 2-7 g. zinātniskā darba pieredzi pēc doktora grāda iegūšanas Starting Grant (StG)
- Granti pretendentiem ar 7-12 g. zinātniskā darba pieredzi pēc doktora grāda iegūšanas Consolidator Grant (CoG)
- Granti pieredzē bagātiem zinātniekiem Advanced Grant (AdG), šo grantu sekmīgiem pieteicējiem ir iespēja papildus pietiekties uz Proof of Concept Grant (PoC), lai novērtētu inovācijas ieviešanas potenciālu sasniegtajiem pētījuma rezultātiem.

Svarīga ir dalība ES fondu un ES programmu finansētajos projektos, kā arī *ERASMUS+* programmas projektos, Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas projektos, Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības projektos, Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projektos u.c.

Mērķis: iesaistīties programmas „Horizon 2020” projektos, nodrošināt zinātnieku aktīvu dalību citos ES finansēto programmu projektos.

Stratēģijas:

- Partnerības attīstība, apmeklējot brokerbiržas, starptautiskās zinātniskās konferences/ kongresus, zinātnes komunikācijas pasākumus un iesaistoties starptautiskajos tīkļos/ konsorcijs;
- Zinātnieku motivācijas sistēmas izveide, paredzot atalgojumu par projektu pieteikumu sagatavošanu un dažādu projektu finansējuma piesaisti;
- Stiprināt savu zinātnisko kompetenci un uzlabot infrastruktūru, kļūstot par atpazīstamiem un nepieciešamiem partneriem projektu ideju attīstībā un pieteikumu sagatavošanā.

Sasniedzamie rādītāji	Resursi
Vismaz 20 projektu pieteikumu sagatavošana (Horizon 2020, ES fondu un ES programmu projekti, Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma 2014. – 2020.gadam, Latvijas - Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020.gadam, Latvijas - Lietuvas pārrobežu sadarbības programma 2014. – 2020.gadam u.c.).	Bāzes finansējums, ES projektu programmas
Dalība vismaz 20 kontaktbiržu/ semināru pasākumos	Bāzes finansējums, mobilitātes projekti
Starpuniversitāšu bilaterālo pētījumu programmu un/ vai projektu izstrāde. Noslēgti vismaz 10 bilaterālie līgumi par to darbību.	Bāzes finansējums, mobilitāšu finansējums
Vismaz 20 sadarbības līgumu/ memorandu noslēgšana ar ārvalstu partneriem	Bāzes finansējums, mobilitātes projekti, ES projektu programmas

DU ir starptautiska ietekme zinātniskās domas attīstībā (plāns starptautisko publikāciju skaita pieaugumam).

Šobrīd virzienā strādājošo zinātnieku publikāciju skaits zinātniskajos žurnālos, kuri indeksēti SCOPUS un WoS, ir ievērojams un veido vidēji 2 publikācijas gadā uz PLE. Apmēram 90 % no visām augstāk minētajām publikācijām ir publicētas žurnālos ar ietekmes faktoru, kas pārsniedz vidējo nozarē (1.05). Ņemot vērā virziena specializācijas jomu, attīstīto infrastruktūru, pētniecības potenciālu, sadarbības iespējas, realizējamus un plānotos zinātniskos projektus, ir iespējams publicēties žurnālos ar augstāku ietekmes faktoru. Ierobežojošais faktors varētu būt nepietiekams valsts finansējums, jo lielākoties publikācijas ir rezultatīvais rādītājs projektos, kuros strikti atrunāti publicēšanas termiņi un nav iespējams nodrošināt raksta recenzēšanas procesu un akceptēšanu publicēšanai augsta ranga žurnālos projekta noteiktajā laikā. Tādēļ bieži zinātnieki izvēlas žurnālus ar zemāku ietekmes faktoru. Svarīgs priekšnosacījums publikāciju skaita pieaugumam būtu jaunu augsti kvalificētu zinātnieku piesaiste, t.sk., no partnerinstitūcijām ārvalstīs, kas dotajā brīdī ir apgrūtināta finansējuma trūkuma dēļ. Tajā pašā laikā ir nepieciešama plašāka starptautiskā sadarbība un iesaistīšanās starptautiskajos zinātniskajos tīkļos un konsorcijs, kā arī vēl aktīvāka industrijas kapitāla, pašvaldību resursu un privātkapitāla piesaiste, plānojot un realizējot pētījumus. Citējamo publikāciju kvalitātes un kvantitātes pieauguma nodrošināšanai nozīmīgs faktors būtu cieša sinerģija starp pētniecību un studijām, kas ļautu vēl vairāk iesaistīt virziena bakalaura, maģistra un doktora studiju programmās studējošos pētniecībā un zinātnisko rakstu publicēšanas procesā. Šī aspekta nodrošināšanai ļoti svarīga loma būtu doktorantūras, pēcdoktorantūras, zinātnisko grupu izveides grantu sistēmas attīstība valstī, kā arī gadījumā, ja būtiski pieaug valsts finansējums zinātnē, jāattīsta iekšējo zinātnisko grantu sistēma. Jānorāda arī tas, ka DU šajā virzienā izdod divus zinātniskos žurnālus: *Baltic Journal of Coleopterology* (SCOPUS) un *Acta Biologica Universitatis Daugavpiliensis* (WoS). Minētie žurnāli ir starptautiskie izdevumi, kuri publicē *peer reviewed* rakstus dažādās bioloģijas apakšnozarēs, ir labi pazīstami Latvijas un Eiropas zinātnieku vidū.

Mērķis: palielinot publikāciju skaitu zinātniskajos žurnālos ar augstu ietekmes faktoru, paaugstināt zinātnieku citējamības rādītājus, tādējādi veicinot DU zinātnieku starptautisko atpazīstamību un ietekmi uz zinātnes attīstību Eiropā un pasaulē.

Sasniegšanas stratēģijas:

- Zinātnes rezultatīvo rādītāju kaskadēšana līdz zinātniskā darbinieka līmenim;
- Atalgojuma un motivācijas sistēmas, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī, izstrāde un ieviešana;
- Plašāka starptautiskās sadarbības attīstība, iesaistīšanās zinātniskajos tīkļos un konsorcijs; starptautisko partneru – nozares līderu piesaiste kopīgiem projektiem, pētījumiem un publikācijām;

- Zinātnē iesaistītā personāla mobilitāte, aktīvāka iesaistīšanās dalībai Eiropas un pasaules līmeņa kongresos/ konferencēs u.c. virzienam un industrijai svarīgos zinātniskajos pasākumos;
- Zinātniskā personāla apmācības, jaunu tehnoloģiju un metožu apguve vadošajās pasaules līmeņa zinātniskajās institūcijās un ar tām saistītajos uzņēmumos;
- Studējošo, īpaši doktorantu, mobilitātes veicināšana, apmācība ārvalstu zinātniskajās institūcijās, iesaistīšana publikāciju sagatavošanā;
- Pētījumu un pakalpojumu klāsta paplašināšana industrijai, privātkapitāla piesaiste.

Sasniedzamie rezultāti	Resursi
Virzienā "Bioloģija" tiek sasniegts SCOPUS un WoS publicēto rakstu skaits 2,3/ zinātnieku PLE. 80% rakstu indeksēti SCOPUS vai WoS datu bāzēs iekļautajos žurnālos ar ietekmes faktoru virs vidējā nozarē, bet vismaz puse publikāciju zinātniskajos žurnālos ar ietekmes faktoru virs 2. Publikācijas ar ārvalstu līdzautoriem veidos vismaz 40% no kopējā skaita.	Zinātnes bāzes, projektu un industrijas finansējums
Katrs zinātnieks apmeklē vismaz vienu starptautisko zinātnisko kongresu/ konferenci gadā un piedalās starptautisko mobilitātes programmu aktivitātēs.	Zinātnes bāzes, projektu un industrijas finansējums
Virzienā "Bioloģija" palielināts profesoru vietu skaits līdz 5, asociēto profesoru vietu skaits – līdz 5. DU tiek izveidota profesoru padome "Bioloģijā".	Zinātnes bāzes finansējums
Katrs zinātnieks ir Latvijas Zinātnes padomes un Dabas Aizsardzības pārvaldes eksperts. DU darbojas promocijas padome "Bioloģijā".	Zinātnes un augstskolu bāzes finansējums
Zinātnieku līgumdarbos piesaistītais finansējums palielinās par 100%	Līgumdarbu finansējums
Virziena "Bioloģija" zinātnieki piesaista privāto finansējumu ne mazāk par 10% no kopējā virziena finansējuma apjoma	Privātais finansējums
DU turpina organizēt tradicionālās starptautiskās konference "International Conference on Biological Diversity research" un "Symposium of Baltic Coleopterologists", kā arī citas zinātniskās konferences, simpozijus vai kongresus (virzienā "Bioloģija" vismaz vienu starptautisku pasākumu gadā)	Dalības maksas u.c. finansējums
DU noteiktajos vadošajos pētījumu virzienos "Bioloģijā" veidojas ekselences centri, kas ir šī virziena līderi nacionālā	Virziena finansējums

līmenī, koncentrē ap sevi resursus un iniciē vai iesaistās starptautiskos tīklojumos. Līdzdalība vismaz 7 starptautiskos tīklojumos vai klāsteros.	
Pētījumu starpdisciplinārā aspekta paplašināšana, jaunu industrijai un reģionam vajadzīgu pētījumu virzienu attīstība	Zinātnes bāzes, projektu, industrijas un pašvaldību finansējums
Doktorantūras skolas "Bioloģija" izveide un sadarbības paplašināšana ar Latvijas un ārvalstu universitātēm; <i>Dr. biol.</i> ieguvušo skaits + 15%	Augstskolu bāzes finansējums, projektu finansējums
Katrs doktorants ir studējis vai bijis praksē ārvalstu augstskolā	ERASMUS+ programma
Zinātnieku skaita pieaugums virzienā "Bioloģija" vismaz par 30%	Zinātnes bāzes, projektu un industrijas finansējums

DU nodrošina sabiedrības attīstību (plāns zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības pilnveidei). DU zinātnieki izmanto savas zināšanas un radošumu, piedaloties dialogā un strādājot ar sabiedrību pie kopīgo mērķu sasniegšanas. Balstoties uz virziena stiprajām pusēm un personāla pieredzi, ir iespējams pielāgot vai no jauna radīt uz pierādījumiem balstītus pētījumus, kuri spētu risināt daudzas sabiedrībai nozīmīgas problēmas. Ir ļoti būtiski, ka virzienā iesaistītais personāls nodrošina novatorisku studiju vidi un profesionālo pieredzi studentiem visos līmeņos (bakalaura, maģistra un doktora studiju programmās). Jānorāda, ka šobrīd ļoti liels uzsvars zināšanu pārnesē tiek likts uz studiju darba mijiedarbību ar pētniecību un uz zinātnes sasniegumiem balstītu studējošo apmācību. Ir būtisks šī aspekta starpdisciplinārais aspekts un dažādu studiju programmu (Bioloģija, Ķīmija, Vides zinātne, Fizioterapija, Fizika, Matemātika u.c.) un dažāda līmeņa (bakalaura, maģistra, doktora) studējošo iekļaušana aktuālo zinātnes un līdz ar to sabiedrības kopumā problēmu risināšanā. Virziena zinātnieki nodrošina augstāk minētajās studiju programmās mūsdienu prasībām pilnībā atbilstošu studiju procesu, t.sk., studiju, bakalaura, maģistra un doktora darbu vadīšanu. Pārsvārā studējošie veic starpdisciplinārus pētījumus, risinot komplicētas problēmas, kā arī kopā ar zinātnisko personālu izstrādā jaunas metodes un tehnoloģijas, apgūst zināšanas patentēšanas jomā.

Cits nozīmīgs zināšanu pārneses mehānisms ir tehnoloģiju pārnese. DU šobrīd darbojas Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkts (TPK), tas palīdz zinātniekiem meklēt sadarbības iespējas ar uzņēmējiem, iesaistīties dažādos industrijas projektos un sniegt uzņēmējiem vajadzīgus pakalpojumus. Svarīga TPK loma ir arī patentu izstrādes un uzturēšanas procesā. Taču patentēšanas un patentu uzturēšanas process ir ļoti darbietilpīgs, tas prasa arī naudas ieguldījumus, tāpēc ir nepieciešama valsts atbalsta programma starptautisko patentu izstrādei

un uzturēšanai. Nenoliedzami, zinātņietilpīgās industrijas attīstība veicinātu interesi par Latvijā reģistrētiem patentiem. Milzīga nozīme zināšanu pārnēsē būtu „spin-off” uzņēmumu izveidei, kas ir apgrūtināta bez valsts atbalsta programmas.

Sabiedrības attīstības procesā liela nozīme ir zinātnes komunikācijai. Virziena zinātnieki ir ļoti aktīvi šajā jomā, iesaistoties Daugavpils Zinātnes festivāla, Zinātnieku nakts, DU Zinātnes skolas pasākumos, nodrošinot apmācības, lekcijas, interaktīvus pasākumus dažādām vecumu grupām, kā arī iesaistoties zinātniski pētniecisko darbu izstrādes konsultēšanā un izvērtēšanā. DU ir starptautisko asociāciju, kuras darbojas zinātnes komunikācijas jomā (EUSEA), biedrs. Zinātnes komunikācijas pasākumi ir saistīti arī ar dažādu DU realizējamo projektu norisi (piemēram, FW7, Interreg, Valsts pētījumu programmas u.c.). Nozīmīga loma zinātnes komunikācijas nodrošināšanā ir Studiju un pētniecības centram „Ilgas”, šī unikālā vieta un infrastruktūra ļauj piesaistīt sabiedrības uzmanību ar zinātnes palīdzību risināmajām problēmām, organizējot lekcijas, seminārus, vasaras skolas, nometnes un daudzus citus jau tradicionālus pasākumus, tajā skaitā arī palīdzot integrēt sabiedrībā arī jauniešus ar īpašām vajadzībām. Tomēr ir ārkārtīgi svarīgi attīstīt programmas „Horizon 2020” projektus zinātnes komunikācijas jomā, kā arī vēl aktīvāk iesaistīties pašvaldību, uzņēmēju, izglītības iestāžu, citu universitāšu, starptautisko tīklojumu un asociāciju organizētajos pasākumos, kuri vērsti uz sabiedrības informēšanu, izglītošanu un attīstību.

Satiksmes nodrošināšanai starp universitātes korpusiem un studiju un pētniecības centru „Ilgas” (SPC Ilgas) jau tagad tiek izmantoti 4 elektromobīli, tādējādi propogandējot videi draudzīgu dzīvesveidu. Nepieciešams turpināt attīstīt videi draudzīgu infrastruktūru DU, iekaitot elektromobīļu skaita palielināšanu vismaz līdz 5 un saules elementu sistēmu izmantošanu SPC Ilgas teritorijā.

Mērķis: pilnveidot zināšanu un tehnoloģiju pārvaldību, nodrošinot pētniecības integrāciju studiju procesā, tehnoloģiju pārnesei un sabiedrības attīstību.

Stratēģijas:

- Ciešā sadarbībā ar DU TPK paplašināt sabiedrības un industrijas informēšanas veidus par DU iespējām, sasniegumiem, jaunām tehnoloģijām un patentiem;
- Piesaistot dažādu projektu finansējumu, atvieglot DU zinātniekiem patentu sagatavošanu, kā arī izveidot zinātnieku motivācijas sistēmu patentu sagatavošanai;
- Strādājot ciešā sadarbībā ar uzņēmējiem un darba devēju asociācijām, izprast uzņēmēju, tirgus prasības, lai orientētu pētījumu virzienus industrijas vajadzībām; attīstīt ciešāku sadarbību ar Latvijas Informācijas un tehnoloģijas asociāciju, Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociāciju, Latvijas Datortehnoloģiju asociāciju, Latvijas Interneta asociāciju, Latvijas Ķīmijas un farmācijas asociāciju, Farmācijas un veselības

veicināšanas biedrību, Latvijas Informātikas skolotāju asociāciju, Bioloģijas skolotāju asociāciju, Latvijas Ķīmijas skolotāju asociāciju, Baltijas Koleopteroloģijas biedrību, Latvijas Entomoloģijas biedrību, Latvijas ģenētiku un selekcionāru biedrību, Latvijas botāniķu biedrība, Latvijas Mežu sertifikācijas padome, Centrālās un Austrumeiropas akvakultūras centru asociāciju, Valsts policiju u.c.;

- DU turpina aktīvi iesaistīties inovāciju procesu attīstībā, t.sk., ņemot aktīvu dalību Nacionālās inovācijas sistēmas padomē „Bioloģiskā daudzveidība jaunu tehnoloģiju radīšanā” kā koordinējošā iestāde un nodrošinot sadarbību ar Biotehnoloģiju asociāciju, Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociāciju, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju u.c.;
- Spin-off uzņēmumu veidošana;
- Jaunu metožu, tehnoloģiju, produktu u.c. izstrādē vairāk iesaistīt studējošos, veidot motivācijas sistēmu labākajiem studentiem, t.sk., iesaistot tos dažādu projektu realizēšanā;
- Turpināt pilnveidot Zinātnieku nakts, Zinātnes festivāla, Zinātnes skolas u.c. aktivitātes un veicināt minēto pasākumu starptautisko atpazīstamību, piesaistot sadarbības partnerus no Eiropas un pasaules;
- Izmantojot un turpinot attīstīt unikālu infrastruktūru Studiju un pētniecības centrā „Ilgas”, attīstīt vasaras skolu, nometņu, semināru norisi, veicināt šo pasākumu starptautisko atpazīstamību un šīs infrastruktūras attīstību;
- Izveidot un uzturēt DU Agrobioloģiskajā stacijā ārstniecības augu kolekciju un pētniecisko laboratoriju, lai attīstītu un nodrošinātu sadarbību ar biofarmācijas nozari;
- Kopā ar Daugavpils pilsētas Domi turpināt attīstīt ideju par Zinātnes pilsētiņas izveidi Daugavpilī (DZP).

Sasniedzamie rezultāti	Resursi
Sagatavoti vismaz pieci patentu pieteikumi	DU un projektu finansējums
Pilnveidota DU TPK datu bāze par pakalpojumiem un patentiem virzienā "Bioloģija"	DU finansējums, projektu finansējums
Virzienā "Bioloģija" izveidoti vismaz 3 spin-off uzņēmumi.	Privātais un DU finansējums
DU Agrobioloģiskajā stacijā ir izveidota un tiek uzturēta ārstniecības augu kolekcija un pētnieciskā laboratorija. Izveidota sadarbība ar biofarmācijas industriju un citām DU DZTI laboratorijām.	DU un projektu finansējums
Piedalīšanās nacionāla līmeņa bioloģiskās daudzveidības monitoringa programmās,	Valsts finansējums

īpaši aizsargājamu dabas teritoriju, sugu un biotopu dabas aizsardzības plānu izstrādē	
Vismaz puse nozares zinātnieku iesaistās zinātnes komunikācijas pasākumos (Zinātnes festivāls, Zinātnieku nakts, Zinātnes skola, zinātnes komunikācijas pasākumi Studiju un pētniecības centrā „Ilgas”, uzņēmēju dienas, lekcijas, semināri un apmācības skolās, koledžās u.c.)	DU finansējums, programmas <i>Horizon 2020</i> finansējums, Valsts pētījumu programmas finansējums, pasūtītāju finansējums u.c.
Dalība DZP izveidē, šajā sakarā iesniedzot vismaz vienu pieteikumu <i>Horizon 2020</i> programmā; Vaboļu zinātnes komunikācijas telpas izveide DZP.	DU finansējums, programmas <i>Horizon 2020</i> finansējums, citu projektu finansējums, pašvaldības finansējums, uzņēmumu/ kompāniju finansējums
Videi draudzīga autoparka un infrastruktūras attīstība (vismaz 5 elektromobīli, saules elementu laboratorija SPC Ilgas)	Projektu finansējums
Izveidota mobila bioloģiskās izglītības sistēma (1 speciāli aprīkots mikroautobuss)	Projektu finansējums
Bioloģijas virziena popularizēšanai un skolēnu iesaistei ārpusskolas darbā, izveidot zinātnes skolu koleopteroloģijā, akvakultūrās u.c. virzienos.	DU un projektu finansējums
Dabas izziņas tūrisma kompleksa attīstība studiju un pētniecības centrā "Ilgas" un metodoloģiskā atbalsta nodrošināšana	ES Pārrobežu programmu projekti
Gadā tiek publicēti vismaz desmit populārzinātniski raksti	DU un projektu finansējums
Tiek izveidota un uzturēta virziena "Bioloģija" mājas lapa www.biology.lv , ietverot arī populārzinātnisku sadaļu	DU un projektu finansējums
Vismaz trešdaļa no virzienā studējošajiem piedalās projektu pieteikumu sagatavošanā un apstiprināto projektu realizēšanā	DU un projektu finansējums
Vismaz trešdaļa studējošo veic pētījumus sadarbībā ar industriju	DU un projektu finansējums
Vismaz viena ceturtdaļa studiju programmas „Bioloģija” studējošo darbi tiek izstrādāti sadarbībā ar DZTI Tehnoloģiju departamenta zinātniekiem	DU un projektu finansējums

DU ir augsto tehnoloģiju centrs (plāns pētniecības infrastruktūras attīstībai).

Jau šobrīd virziens ir attīstījies nopietnu infrastruktūru. Izveidotais Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpus ir unikāls un svarīgs tehnoloģiju centrs – tiek veikti starpdisciplināri pētījumi, apvienojot biodaudzveidības izpēti, nanotehnoloģiju, molekulārās bioloģijas, ķīmijas, vides un materiālzinātņu iespējas. Ir būtiski, ka vienuviet tiek veikts pilns pētījumu cikls (koncentrēts vienā ēkā), ko nodrošina moderns un plašs aprīkojuma klāsts un atbilstoša

vide (tūrtelpas u.c. īpaši aprīkotas laboratorijas). Laboratoriju aprīkojums (t.sk. skenējošais elektronu mikroskops augstas izšķirtspējas attēlu iegūšanai un vielu sastāva pētījumiem; atomspēka mikroskops atomu izšķirtspējas virsmas skenēšanai; vakuumiekārta nanodaļiņu un nanopārklājumu sintēzei; lāzerskenējošie mikroskopi augstas izšķirtspējas fluorescento attēlu iegūšanai un apstrādei; ģenētiskā materiāla sekvenēšanas un pirosekvenēšanas iekārtu komplekts; proteīnu struktūras noteikšanas iekārtu komplekts; imunoloģisko testu iekārtu komplekts; rentgenfluorescences spektrofotometrs elementu analīzei u.c.) ir nozīmīgs un unikāls.

Pēc vērīnīgiem renovācijas darbiem Studiju un pētniecības centrs „Ilgas” kļuvis par vienu no modernākajām studiju un pētniecības bāzēm Austrumeiropā. Centra laboratorijās zinātnieki, izmantojot moderno aprīkojumu un jaunākās tehnoloģijas, veic pasaules līmeņa pētījumus koleopteroloģijas jomā. „Ilgas” ir neatņemama studiju procesa sastāvdaļa, kur dažādu studiju programmu studējošie lauku prakses ietvaros apgūst mūsdienās pielietojamās dzīvo organismu pētīšanas metodes lauka apstākļos un iegūst zināšanas par Latvijas un pasaules florai un faunai raksturīgajiem, kā arī retajiem un aizsargājamiem dažādu taksonomisko grupu pārstāvjiem. Infrastruktūru izmanto citu Latvijas un Eiropas augstskolu studējošie un zinātnieki lauku prakšu un zinātnisko darbu ietvaros. Studiju un pētniecības centrā ir izveidota un glabājas lielākā vaboļu kolekcija Baltijā (vairāk nekā 200 000 īpatņu, kas pārstāv 15 000 vaboļu sugu). Tomēr, domājot par virziena attīstību un pētniecības jomu ciešāku sasaisti ar uzņēmējdarbības vajadzībām, turpmāko gadu laikā būs nepieciešama esošā aprīkojuma uzlabošana (papildus funkcijas, jauna programmatūra u.tml.) un papildus aprīkojuma iegāde, kā arī aprīkojuma klāsta papildināšana studiju procesa vajadzībām. Īpaši nozīmīga ir studiju un pētniecības centra „Ilgas” iekļaušana Akadēmiskajā pētniecības un izglītības datu pārraides tīklā, kas dos iespēju zinātniekiem attālināti izmantot virtuālo laboratoriju iespējas, unikālu aprīkojumu, digitālās bibliotēkas un zinātniskās literatūras datu bāzes, apstrādāt, uzglabāt, pārraidīt datus un piekļūt citiem starptautiskajiem datu pārraides tīkliem.

Mērķis: turpināt attīstīt nozarei nepieciešamo infrastruktūru, uzlabot, papildināt un atjaunot esošo aprīkojumu.

Stratēģijas:

- Aktīva dalība ES fondu programmu un infrastruktūras projektos;
- Paplašinot pakalpojumu klāstu uzņēmējiem, izmantot industrijas iespējas investēt zinātnes infrastruktūrā.

Sasniedzamie rezultāti	Resursi
------------------------	---------

Iegādāts mikro/ nano izšķirtspējas rentgentomogrāfs-mikroskops	Projektu finansējums
Programmatūras iegāde kariatipēšanai, parazitoloģijai un programmatūras uzlabošana pirosekvenēšanas rezultātu analīzei un interpretācijai	Projektu finansējums
Nanobiočipu multifunkcionālais diagnostikas komplekts un programmatūra	Projektu finansējums
Komplekti gēnu ekspresijas analīzei dažādos līmeņos (DNS, RNS, olbaltumvielas)	Projektu finansējums
NGS komplekta un programmatūras iegāde	Projektu finansējums
Programmatūra filoģenētikas vajadzībām	Projektu finansējums
Iegādāta multifunkcionāla respirometrijas sistēma (CO ₂ un ūdens tvaika analizators)	Projektu finansējums
Multifunkcionāla meteostacija un sensoru sistēma vides parametru analīzei un apstrādei	Projektu finansējums
Mobila laboratorija bioloģiskās daudzveidības un vides parametru analīzei	Projektu finansējums
Distancionālas vadības kartēšanas un datu apstrādes sistēmas komplekts	Projektu finansējums
Dendrotomogrāfs ar datu apstrādes sistēmu	Projektu finansējums
Dzīvnieku uzvedības datorizēta videonovērošanas sistēma	Projektu finansējums
Respirometrijas sistēmu komplekts	Projektu finansējums
Analītisko mikrosvaru sistēma	Projektu finansējums
Bioloģisko objektu makroelementu sastāva analītiskā iekārta	Projektu finansējums
Bioloģisko paraugu un fizioloģisko procesu spektrometriskās analīzes sistēma	Projektu finansējums
Datorizēts gaismas mikroskops asins un hemolimfas šūnu analīzei	Projektu finansējums
Ultraskaņu ierakstīšanas, atskaņošanas un analīzes iekārta	Projektu finansējums
Sausā un parastā ledus veidošanas iekārtas	Projektu finansējums
Laboratorijas ūdens sagatavošanas sistēma laboratorijai ar vidēju ūdens patēriņu	Projektu finansējums
Aprīkojuma komplekts un programmatūra <i>ex situ</i> un <i>in situ</i> eksperimentu veikšanai akvakultūrā	Projektu finansējums
Gaismas mikroskopu un stereomikroskopu komplekts parazitoloģiskiem izmeklējumiem	Projektu finansējums
Svaru un maisītāju komplekts parazitoloģiskiem izmeklējumiem	Projektu finansējums
Galda bakterioloģiskais bloks parazitoloģiskajiem izmeklējumiem	Projektu finansējums
Veikta esošā aprīkojuma apkope un nepieciešamības gadījumā remonts, kalibrācija un verifikācija	Projektu finansējums, industrijas investīcijas

Pamatojoties uz DU Senāta 17.06.2016. lēmumu Nr.7/1, Latvijas Hidroekoloģijas institūta (LHEI) zinātniskās padomes lēmumu, Latvijas Zinātnes padomes lēmumu un ņemot vērā jau esošās iestrādes un sadarbību zinātniskajos pētījumos, VPP un ES fondu projektu realizācijā, DU pētniecības programma prioritārajā pētījumu virzienā “Bioloģija” tiks realizēta kopā ar LHEI. Kopīgas pētniecības programmas realizācijā tiks pievērsta īpaša uzmanība kompleksiem ūdeņu pētījumiem ar starpdisciplināru raksturu, iegūstot augsta līmeņa fundamentālās un pielietojamās zinātnes (piemēram, ES ūdeņu aizsardzības direktīvu prasību sekmīgai izpildei). Sadarbība starp DU un LHEI pētniecības programmas realizācijā viennozīmīgi dos iespēju prioritāro pētījumu virzienu bioloģijā attīstībai un ekselences sasniegšanai abās zinātniskajās institūcijās. Kopīgā pētniecības programmas realizācija notiks sekojošos galvenajos LHEI un DU kopīgo pētījumu virzienos:

1. Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes.
2. Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas.
3. Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.
4. Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.

Augstāk minētie pētījumu virzieni neapšaubāmi dos nozīmīgu ieguldījumu Latvijas tautsaimniecības izaugsmē īpaši nozarēs ar augstu pievienoto vērtību. Visi virzieni principiāli atbalsta Eiropas Komisijas 2014. gadā izveidoto ūdeņu resursu izmantošanas kā ekonomikas izaugsmes veida (“zilās izaugsmes/Blue Growth”) konceptu - viedās specializācijas jomas “Bioekonomika” veicināšanai ar ilgtspējīgu pieeju, vienlaikus monitorējot ekosistēmas kapacitāti.

Bioloģiskās daudzveidības pētījumi Latvijas ūdeņu sistēmās ir nepieciešami cilvēka darbības un vides mijiedarbības novērtēšanai, kā arī iespējamai pārvaldībai. Latvijas ūdeņu – gan saldūdens, gan jūras – resursi ir dabas bagātība, kuras izmantošanai nepieciešama ilgtspējīga pieeja. Bioloģiski un funkcionāli daudzveidīgas ekosistēmas ir priekšnoteikums to spējai reaģēt uz ārējiem apstākļiem un nelabvēlīgas situācijas apstākļos adaptēties, lai turpinātu pastāvēt. Tādējādi bioloģiskās daudzveidības pētījumi sniedz informāciju jebkurai tautsaimniecības nozarei, kuras darbība tieši vai netieši saistīta ar ūdeņu vidi un tās ekosistēmām – lauksaimniecība, mežsaimniecība, pārstrādes rūpniecība, farmācija,

zivsaimniecība, tūrisms u.t.t. Šīs zināšanas savukārt dod iespēju saudzīgi un ilgtspējīgi izmantot Latvijas dabas resursus, kā arī lietot piemērotākās pārvaldības metodes. Viens no uzskatāmākajiem piemēriem ir zināšanas par Latvijas ūdeņu florai un faunai svešo sugu izplatību un ietekmi uz vietējām sugām – visbiežāk nelabvēlīgu. Tautsaimniecības nozarēs, kuras veicina svešo sugu pārnese (kuģniecība, citi transporta veidi, zvejniecība), tāpēc nepieciešams paredzēt preventīvas darbības, lai ierobežotu svešo sugu izplatīšanos un mazinātu to negatīvo ietekmi. Veicamo darbību apjomu un ar tām saistītās izmaksas iespējams precīzi definēt, izmantojot bioloģiskās daudzveidības pētījumus.

Klimata izmaiņu ietekmes uz Latvijas ūdeņiem pētījumi savukārt nepieciešami dabiski noteiktās mainības noskaidrošanai un ekosistēmu dinamikas projicēšanai ar modeļu palīdzību. Orientējoties uz resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ir jāņem vērā arī klimata ietekmē notiekošās izmaiņas ūdeņu bioloģiskajos un fizikālajos parametros. Tautsaimniecības nozarēm, kas izmanto dabiskos ūdens resursus – akvakultūra, zvejniecība, tūrisms, rekreācija, kuģniecība – ir būtiski orientēties, piem., mērķsugu sastāva izmaiņās vai ūdens kvalitātes dinamikā. Klimata izmaiņu ietekmes pētījumi dod iespēju tautsaimniecības nozarēm mērķtiecīgi plānot investīcijas tuvākā nākotnē, kā arī izprast nozares izredzes tālākā laikposmā.

Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbības pētījumi ir viens no pašlaik Latvijas ūdeņu pētījumos nenosegtiem virzieniem. LHEI sadarbība ar DU ir lieliska iespēja šos pētījumus veikt, jo teju 60% no Rīgas līcī ieplūstošā upju ūdens veido Daugava un tās baseina upes. Savukārt upju nestā materiāla pārrobežu izcelsmes īpatsvars, hidroelektrostaciju ietekme uz materiāla sastāvu, vējuzplūdu rezultātā upēs iekļūstošā jūras ūdens ietekme uz saldūdens ekosistēmām ir jautājumi, uz kuriem nepieciešamas atbildes, lai sekmīgi realizētu vairāku Eiropas Savienības direktīvu ieviešanu Latvijas ūdeņos (Ūdens ietvardirektīva, Nitrātu direktīva, Jūras stratēģijas pamatdirektīva, Biotopu direktīva), kurām ir būtiska nozīme uz vairāku tautsaimniecības nozaru attīstību – lauksaimniecība, zvejniecība, akvakultūra, tūrisms, ūdenssaimniecība.

Akvakultūras un marikultūras jomas pētījumi, kas aptver ūdens vides kvalitātes jautājumus, ir teju obligāts priekšnoteikums šo nozaru sekmīgai pastāvēšanai un attīstībai. Tāpat ir skaidrs, ka jāturpina jau iepriekš uzsāktie LHEI un DU kopīgie pētījumi jaunu akvakultūras metožu izstrādei, lai pašlaik vēl apgrozījuma ziņā nelielā nozare varētu palielināt audzēšanas apjomus, vienlaikus izmantojot videi draudzīgus un ilgtspējīgus risinājumus. Audzēšanas objektu diversificēšana (t.i., ne tikai zivju sugas) vienlaikus paver jaunas tirgus iespējas un rada jaunus izaicinājumus. Savukārt marikultūra – biotas audzēšana jūras ūdeņos ar vai bez papildus barošanas – ir pagaidām pilotprojekta attīstīšanas līmenī, taču iespējams, ka

potenciāli var uzlabot iedzīvotāju ienākumus un dzīves kvalitāti piekrastes rajonos, kur atļautās nozvejas kvotas un ienākumi samazinās. Akvakultūras un marikultūras objekti ir gan barības avots cilvēku vai dzīvnieku patēriņam, gan arī resurss dažādām tehnoloģijām – savienojumu sintēzei, materiālu izveidošanai, tādējādi dodot ieguldījumu arī nozarēs ar augstu pievienoto vērtību.

Kopīgi realizējot pētniecības programmu, LHEI nepieciešami ieguldījumi infrastruktūrā:

1.aktivitāte			
Pētniecības infrastruktūras attīstība		<i>Vienības</i>	<i>Pētījumu virziens</i>
1	Kuteris	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
2	Mikroautobuss ar laboratorijas aprīkojumu	1	- Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
3	Mikroviļņu krāsns paraugu sagatavošanai	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes’; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu

			dinamika un ietekme.
4	A/m kravas piekabe	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes’; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.
5	Laboratorijas mēbeles – galdu un plauktu sistēmas	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
6	Velkmju sistēmas bloks laboratoriju galdiem	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
7	“Mobilā” laboratorija –	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu

	kontainers ar laboratorijas aprīkojumu paraugu sagatavošanai un vienkāršām analīzēm		ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
8	Treileris laivas pārvadāšanai	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes’; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.
9	Ūdens destilācijas iekārta (komplekts)	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
10	Ventilatoru sistēma (ārējā/iekšējā) laboratorijām mikroklimata	10	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu

	nodrošināšanai		dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
11	Saldētava (dziļajai sasaldēšanai, pie -85 grādiem)	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
12	Temperatūras un sāļuma stacionārās mēriekārtas (datu logeri)	2	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
13	Spektrofluorime trs	1	- Bioloģiskās daudzveidības jomā – organismu taksonomija, funkcionālā daudzveidība, svešo sugu ekoloģija, izmantojot ģenētisko un molekulāro analīžu metodes; - Klimata izmaiņu ietekmes jomā – sugu un biotopu dinamika, funkcionālās un ekoloģiskās pārmaiņas; - Sateces baseina un piekrastes zonas mijiedarbība – bioģeoķīmiskie procesi, ekoloģija, upju materiāla slodžu

			dinamika un ietekme.; - Akvakultūras un marikultūras attīstība - ūdens vides veselības vērtēšana ar ekotoksikoloģiskajām metodēm.
2.aktivitāte			
Resursu konsolidācijas pasākumi			<i>Vienības</i>
1	Zvērināta revidenta pakalpojumi	1	
2	Darba vietas aprīkojums - datori un datorprogrammas	10	
3	Darba vietas aprīkojums - serveris	1	

Kopīga pētniecības programma ir daļa no DU attīstības stratēģijas un dos ieduldījumu tās sekmīgai realizēšanai, kā arī palīdzēs sasniegt visus rezultātīvos rādītājus, kuri definēti DU pētniecības programmā virzienā „Bioloģija”.

2.6.3. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Izglītības zinātnes”

Pētniecības programmas stratēģija virzienā „Izglītības zinātnes” izstrādāta, balstoties uz sociālo zinātņu pētījumu starptautisko ekspertu novērtējumu, Daugavpils Universitātes (DU) attīstības stratēģijas (2009.-2016.) sasniegto rezultātu analīzi un pieredzes izvērtēšanu jaunam attīstības posmam, un tiks izmantota pieredze, kuru iepriekšējos gados attīstīja dinamiskais Ilgtspējīgas izglītības institūts (2003.-2014.), sadarbībā ar partneriem Izglītības zinātņu jomā. Neskatoties uz to, ka Ilgtspējīgas izglītības institūta (III) menedžments no zinātnisko pētījumu sociālajās zinātnēs ekspertu puses tika atzīts kā spēcīgs, mērķtiecīgs un uz tā pamata tika ieteikts uzdrošināties attīstīt izglītības pētījumus Universitātē, institūtu reformas rezultātā (2014) III tika pārveidots par Ilgtspējīgas izglītības centru (IIC), kurš tika iekļauts Humanitāro un sociālo zinātņu institūta (HSZI) sastāvā (2014). No pasaules ilgtspējīgas attīstības un ilgtspējīgas izglītības uzkrātās pieredzes, ir “dabiski”, ka daudzi ilgtspējīgi orientēti panākumi pazūd aiz ne-ilgtspējīgām aktivitātēm un lēmumiem. Iemesls šādiem notikumiem ir meklējams reformās iesaistīto cilvēku pieredzē un bieži neizsvērtajos lēmumos, kuros attīstības stratēģiskie mērķi tiek pazaudēti aiz destruktīvajiem mērķiem (tie ir tuvāki un neaizsniedzas līdz stratēģiski apstiprinātajiem), kuri attīstības dialogos ienes zaudējumus un ilgtspējīgajam, kas ir augstākais cilvēces stratēģiskais mērķis, ir jāturpina meklēt jaunus ceļus.

Izglītības pētījumu jomā DU stratēģija tiek veidota uz ekspertu atzinuma, ka šajā pētniecības jomā Ilgtspējīgas izglītības institūta sasniegtais rezultāts ir saskatāms kā ieguldījums ilgtspējīgas izglītības pētījumos DU, Latvijas un plašākā globālā skatījumā. Rezultāti uzrāda ekselences pazīmes un/vai ir tuvu šim līmenis, uz ko norāda starptautiskā sadarbība, kurā jomai ir savs starptautiskais sadarbības tīklojums, ar kuru DU iesaistās intensīvos izglītības pētījumos ilgtspējīgai attīstībai. DU stratēģija ir virzīta uz misiju – sekmēt ilgtspējīgas nākotnes sabiedrības attīstību, īstenojot starptautiska līmeņa zinātnisko pētniecību un nodrošinot kvalitatīvu izglītību. Reformu procesā III kļuva par IIC, bet laikā kad notika zinātnisko sasniegumu izvērtēšana DU tika izveidota UNESCO Katedra, kuras izveidošana apliecina DU stingro nostāju, ka izglītībai un augstākajai izglītībai ir jābūt ilgtspējīgai.

Stratēģija ir saskaņota ar DU rezultātiem, kas gūti, iesaistoties globālās Dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” sagatavošanā un īstenošanā un jau uzsāktu DU līdzdalību Globālās darbības programmas (GDP, 2015.-2020.) īstenošanā, kurā DU ir iesaistīta kā aktīvs dalībnieks caur UNESCO/UNITWIN Katedru un tās partneriem - IIC un Izglītības un vadības fakultāti (IVF) un citām DU struktūrvienībām, kuras tiks aicinātas iesaistīties

vairākos jauna sadarbības līmeņa tīklojumos, kas jau sākuši īstenot GDP uzdevumus Eiropā un pasaulē.

DU Izglītības pētījumu jomas pievienotā vērtība, kas radīta Dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” (2005.-2014.) un DU attīstības stratēģijas (2009.-2016.) īstenošanā ir fundamentāls pamats tam, lai izglītības pētījumu iepriekšējie sasniegumi kļūtu par pamatu DU ieguldījumam zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņu (2014.-2020.) īstenošanā un DU Izglītības zinātņu pētījumu līdzdalībai Nacionālās attīstības plāna (2020), Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (Latvija2030), Viedās specializācijas stratēģijas (VSS) īstenošanā. Minēto stratēģiju īstenošanai nepieciešami pētījumi ilgtspējīgas izglītības un ilgtspējīguma kompetenču jautājumos un attīstīti izglītības pētījumu ilgtspējīgai attīstībai pētījumi. Tos DU attīsta izglītības pētījumos, un tie piedāvā un turpinās attīstīt risinājumus, kas teorētiski pamatos pedagogijas un tās viedo/ilgtspējīgo pieeju lomu, kuras ir kvalitatīvas ilgtspējīgas izglītības un ilgtspējīguma kompetences fundamentāls pamats.

Stratēģijā ir dotas norādes uz tiem jautājumiem, kuri vēl nav kļuvuši caurskatāmi, jo augstākās izglītības reforma turpinās, un neskaidrības tajā ir saglabājušās. Neskaidrajās saistībās vai virzībās stratēģijā ir piedāvāti vairāki iespējamie risinājumi (diskurss), kad reformas procesa rezultātiem parādoties, izglītības pētījumu jomā iesaistītie pētnieki pedagogijas un starpnozaru perspektīvās precīzēs jautājumos par iespēju izvēlēties ilgtspējīgākos ceļus ar lielākiem sinerģijas efektiem kopīgā darbības mērķa ilgtspējīgas mūžizglītības sasniegšanai.

Nozares attīstības iespēju priekšizpēte

Pētniecības programma virzienā „*Izglītības zinātnes*” ir Daugavpils Universitātes (DU) attīstības stratēģijas (2015.-2020.) neatņemama sastāvdaļa. Tās galvenais mērķis ir izvērtēt esošo situāciju un definēt virziena attīstību nākamajiem pieciem gadiem, ņemot vērā globālās prioritātes izglītības pētījumu attīstībā, Eiropas un Latvijas pamatnostādnes un stratēģijas zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju attīstībai.

Globālo pamatnostādņu īstenošanā izglītības pētījumu jomā Daugavpils Universitātei ir bijusi iespēja gūt līdzdalības pieredzi, piedaloties vairākos globālos projektos, piemēram, Eiropas /Austrālijas projekts holistiskas vides izglītības metodoloģiskā pamata pētīšanā (1994.-1999.); globālais skolotāju izglītības pārorientēšanas uz ilgtspējīgas attīstības mērķi projekts (kopš 2000.-2014. g. līdzdalība Dekādes sagatavošanā un tās uzdevumu īstenošanā), kuru īsteno UNESCO/UNITWIN Katedra no Toronto; iesaistīšanās sadarbībā ar Klusā okeāna piekrastes valstu izglītības pētījumu konsorciju (kopš 2004. g.); līdzdalība EMSU globālajā projektā (vides menedžments ilgtspējīgās universitātēs) kopš 2002. gada.

Līdzdalība globālajos projektos ļāva apzināt dziļāku teorētisko pamatu izglītībai un izglītības pētījumiem, meklējot virzienu uz ilgtspējīgas attīstības mērķi. DU ir bijusi iespēja piedalīties šajos procesos, kuros tika sagatavots pamats globāliem stratēģiskiem dokumentiem izglītībā un izglītības pētījumos. Ar to DU kļuva par aktīvu dalībnieku Dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” sagatavošanā (2000.-2005.) un kļuva par atpazīstamu dalībnieku Dekādes uzdevumu īstenošanā (2005.-2014.). Šajos gados DU attīstīja savu potenciālu sadarbībā ar UNESCO/UNITWIN Katedru no Toronto. Dekādes beigās DU atpazīstamība, uzticēšanās no sadarbības partneru puses un arī no UNESCO organizācijas (Parīzes un UNESCO LNK) ir vainagojusies ar UNESCO/UNITWIN katedras izveidošanu DU, kura pavēra jaunas iespējas līdzdalībai Globālās darbības programmas (2015.- 2020.) mērķu un uzdevumu īstenošanai. DU UNESCO/UNITWIN Katedra jaunajā attīstības posmā ienāca kā starptautiski atpazīstams spēlētājs ar attīstītu augstskolu sadarbības tīklojumu, kā arī iesaistās arī jauna līmeņa tīklojumos, kuros sākušas apvienoties UNESCO katedras GDP uzdevumu īstenošanai.

Šī DU “dzīvā” līdzdalības pieredze un acīmredzamā izglītības pētījumu jomas attīstība ir starptautiskajā sadarbībā iegūts pamats, kas palīdz meklēt risinājumus izglītības zinātņu pētījumu attīstībai. Šajā attīstībā DU izglītības zinātņu jomu attīstošiem pētniekiem ir pieaugusi vajadzība apzināties dziļāku saikni, kas veidojas starp dažādu zinātņu un darbības jomām. Pieaugusi vajadzība izglītības pētījumu jomas stratēģijas saskaņot ar citu jomu stratēģiskajiem dokumentiem, lai izglītības pētījumi un darbības organizēšana virzītos uz ilgtspējīgu attīstību. GDP uzdevumi globālā līmenī savijas ar jautājumiem par cilvēku un planētas izdzīvošanu (Rio+20), ar Eiropas ekonomikas un sociālās Padomes aktualizēto jautājumu par ilgtspējīguma kompetencēm, kuras izvirzītas kā prioritāte izglītības un globālās attīstības ne-ilgtspējīguma pārvarēšanai, izglītības zinātņu attīstības saskaņošanu ar Latvijas Viedās Specializācijas Stratēģiju (VSS) un iekļaušanos izglītības attīstības pamatnostādņu (2014.-2020.) uzdevumu un mērķu sasniegšanā.

DU līdzdalība globālās sadarbības projektos, iesaistīšanās un iekļaušanās, mācīšanās, izglītības pētījumu vides uzlabošana, salīdzinošo pētījumu pieredzes iegūšana, apsteidzošās pieejas perspektīvas saistīšana ar ilgtspējīguma un ilgtspējīgas attīstības parādībām. Tās ir vērtības, kuras DU pētnieki izglītības zinātņu pētījumos meklēja un atrada izglītības zinātņu pētījumos globālas sadarbības kontekstā.

Stratēģijas izveidošanā ir svarīgs ekspertu un pašu dalībnieku skatījums uz attīstības procesa rezultātiem. Tāpēc aplūkosim:

- ekspertu vērtējumu, par Ilgtspējīgas izglītības institūta darbības rezultātiem izglītības pētījumu jomā,

- svarīgākos rezultātus DU attīstības stratēģijas (2009.-2016.) īstenošanā,
- DU UNESCO/UNITWIN katedras iestrādes, kas paredz DU līdzdalību starptautiskajā sadarbībā un iesaistīšanos GDP uzdevumu īstenošanā,
- vīziju, izglītības zinātņu pētījumiem ilgtspējīgas attīstības perspektīvā.

Ekspertu vērtējums par Ilgtspējīgas izglītības institūta, Pedagoģijas un pedagoģiskās psiholoģijas un Sociālās psiholoģijas katedru darbību. Ilgtspējīgas izglītības institūts, Pedagoģijas un pedagoģiskās psiholoģijas katedra un Sociālās psiholoģijas katedra tika vērtētas kā pētnieciskā vienība, kuras kopējā darbība tika novērtēta ar 3.

Ekspertu vērtējumā par Institūta darbību kopumā izteikts ļoti augsts vērtējums:

...vienībai ir ļoti skaidrs fokuss un vīzija, saskatāma ietekme uz ilgtspējīgas izglītības jomu. Ir arī iespējas pētījumu metodoloģijas uzlabošanai un pētījumu kvalitātei. Tā ir ļoti dinamiska pētnieku grupa un produktīvs pētījumu menedžments.

...Ilgtspējīgas izglītības institūtā ir jūtama spēcīga stratēģiskā pētnieciskā virzība, kā arī skaidra vīzija par turpmāko attīstību.... ir nopietns un vērā ņemams spēlētājs starptautiskajā mērogā, ..saskatāma vadošā loma ilgtspējīgas izglītības pētniecības jomā nacionālajā līmenī, izveidots un attīstīts spēcīgs starptautiskais tīklojums, Institūta pētījumi ir interesanti un nozīmīgi, ...Institūts bija ekstrēmi veiksmīgs starptautisko saistību veidošanā, ...attīstības stratēģija tā publikāciju profilam arī ir ekselences līmenī

Vērtējums piedāvā III skatīt plašākā izglītības zinātņu nozares pētījumu attīstības kontekstā.

Tiek saskatīts izaicinājums Universitātei piedāvājot apsvērt specifiskās institūta iespējas:

... tāds kā šis ir aktuāli pareiza struktūra, caur kuru koordinēt visus izglītības pētījumus.

Līderība, ko piedāvā Institūts tā ekspertīzes jomā, ir labi saskatāma, kaut arī attiecībā uz citām pētījumiem nozīmīgajām jomām ir mazāk skaidra. Universitāte var gūt labumu, ja tur ir... skaidra nošķiršana starp darbu Institūtā un citām izglītības pētījumu aktivitātēm, kuras pašreiz izskatās, ir bez skaidra fokusa.

Ekspertu komentāri pievērš uzmanību pētnieciskās vienības kvalitātes jautājumam un saskata, ka:

- (1) pētnieciskās jomas attīstība un atbildība par tās attīstību ir jāsaista ar zinātniski pētniecisko struktūru, kurā pētnieki ir iesaistīti. Apvienojot dažādas struktūras, ir ļoti pamatoti jāpārdomā iemesli, *kāpēc vienas jomas pētnieki ir piederīgi dažādām struktūrām.* No ekspertu viedokļa šāds stāvoklis tieši ietekmē pētījuma kvalitāti. Svarīgs ir arī pētnieciskās vienības raksturs..., ka *vairums vienību izskatījās starpdisciplināras, bet pētnieki tajās nevar darboties starpdisciplināros projektos.*
- (2) eksperti aktualizēja jautājumu par darbības pētījuma metodoloģijas dabu, saskatot nepieciešamību papildināt to ar citām metodoloģijām. Jānorāda, ka pēdējās disertācijas,

kuras ir, aizstāvētas uz darbības pētījuma pamata, ir apliecinājums tam, ka darbības pētījums kā stratēģija piesaista iespējas izmantot dažādas metodoloģijas, kuras viegli iekļaujas darbības pētījuma dizainā un stratēģijā.

Valsts mērogā ir saskatīts, ka *docētāju/ pētnieku iesaistīšanās starptautiskajā mobilitātē ir nepietiekama un ir saskatāma sociālo zinātņu sadrumstalotība.*

Ir jāparedz, ka nākamajā pētījumu jomu vērtēšanā šie jautājumi var kļūt par noteicošajiem kritērijiem.

Institūta vērtējumā izceļas spēcīga stratēģiskā pētnieciskā virzība, atvērta dinamiska iesaistīšanās starptautiskajā sadarbībā, interesanti pētījumi, labi izveidots publicēšanās profils, kuri tika izcelti labā vērtējuma pamatā, kur iezīmētas arī ekselences līmeņa pazīmes.

Ar vērtēšanas grūtībām eksperti saskārās gadījumos, kad pētnieciskās vienības tika veidotas pievienojot pētniekus, kuri nebija saistīti ar institūta pētījumiem. Turpmāk Izglītības zinātņu jomas stratēģijas īstenošanā ir ļoti nopietni jāpārdomā šī ekspertu atziņa, kas pēc būtības skar jautājumu par izglītības pētījumu vienību pētījumu turpmākajai attīstīšanai. Mehāniska pētnieku dažādu struktūrvienību savienošana pievienošana ekspertu skatījumā rada jautājumus par pētījumu kvalitāti.

Eksperti skatīja Institūta pētījumus un sasniegumus līdz 2011. gadam, bet viņu vērtējumā netika skarts 2012.-2013. gada laika posms, kad institūta darbinieku skaits tika strauji samazināts. No DU attīstības stratēģijas viedokļa iemesli meklējami destruktīvā vadības stila izpausmju attīstībā, kura pamatā var saskatīt vairākus personiskas vai grupu intereses, kas parādījās, risinot attiecības starp fakultātes institūtiem un fakultātēm, apstākļos, kad jau tika domāts par izmaiņām institūtu statusā un tika domāts par slodžu samazināšanos sakarā ar studentu skaita samazināšanos un neskaidrībām zinātnes finansējumā. Destruktīvā vadīšana vidējā līmenī veicināja situāciju, kurā III tika nostādīts situācijā, kad tā kritiskā masa tika mazināta. III pārveidošana par IIC, atskatoties uz pārmaiņu tapšanu stratēģijas kontekstā, tagad notikušo procesu izvērtēšanā no sociālo zinātņu skatījuma atklāj ne-ilgtspējīguma risinājumu izpausmes.

Ekspertu ziņojumā jautājums par sociālo zinātņu pētījumu kritisko masu ir aktualizēts Latvijas kontekstā kā nevēlama parādība. Pedagoģijā un izglītībā atzīmēts, ka tur ir sasniegta kritiskā masa pētnieciskās darbības īstenošanai. Reālajā dzīvē arī izglītības pētījumos šis jautājums ir aktuāls.

Svarīgākie rezultāti DU attīstības stratēģijas (2009.-2016.) īstenošanā

DU attīstības stratēģijā ir formulēti svarīgākie pētījumu virzieni un Daugavpils Universitātes misija, kas piedāvā atvērtu atskaites sistēmu pētījumu attīstībai.

Starp svarīgākajiem zinātniskās darbības virzieniem DU attīstības stratēģijā sestais virziens tika formulēts: *Ilgtermiņa izglītība, pedagoģiskās teorijas un nozaru pedagoģija, mūžizglītība*. 2009. gadā *sociālā psiholoģija* tika attiecināta uz septīto zinātniskās darbības virzienu: 7. Sociālie pētījumi ekonomikā, socioloģijā, *sociālajā psiholoģijā* (t.sk. militārā, juridiskā psiholoģija u.c.), politoloģijā un tiesību zinātnē, sociālās, publiskās cilvēktiesību aspekti u.c. Pirms zinātnes vienību vērtēšanas lēmumā par pētniecības vienības izvēli ir notikusi sociālās psiholoģijas pievienošana Ilgtspējīgas izglītības institūtam. Tāpēc ir saprotams, kāpēc ekspertiem bija grūtības vērtēt pētnieku darba rezultātus gadījumos, kad pētnieks nebija saistīts ar III.

Daugavpils Universitātes *misija ir sekmēt ilgtspējīgas nākotnes sabiedrības attīstību*, īstenojot starptautiska līmeņa zinātnisko pētniecību un nodrošinot kvalitatīvu izglītību.

Pētījumu stratēģijas izstrādāšana izglītības zinātnēs ir jāsaskaņo ar vidēja termiņa mērķi laika posmam līdz 2016. gadam, Universitātes esošās situācijas un ārējo faktoru, kas veicina vai kavē izvirzīto mērķu sasniegšanu, analīzi un attīstības potenciāla izvērtējumu.

Stratēģija nosaka piecus vidēja termiņa mērķus. Ar Izglītības pētījumu jomu ir saistīti: (1) nodrošināt kvalitatīvu izglītību, kas atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā, (2) attīstīt starptautiska līmeņa zinātnisko un radošo darbību, padziļinot zinātnisko pētījumu integrāciju studiju procesā, iesaistoties starptautiskajās, valsts un nozaru pētniecības programmās, sekmējot tehnoloģiju pārnesei un inovāciju attīstību un veicinot sabiedrības izpratni par zinātni, (3)...veicināt Universitātes atpazīstamību Latvijā un pasaulē, (4) nodrošināt vienotu un efektīvi funkcionējošu organizatoriskās struktūras darbību un ieviest kvalitātes vadības sistēmu, (5) attīstīt modernu, videi draudzīgu infrastruktūru, drošu un atbalstošu darba vidi.

Zinātnē un īpaši izglītības zinātnē ir jābalstās uz dziļāko zinātnes būtību, kas ir saskatāma attīstības stratēģijas ontoloģiskajā pēctecībā un šī diskursa noteicošo ietekmi uz epistemoloģiskā diskursa un vērtību diskursa savstarpējo saistību, kas nodrošina izglītības kvalitātes pamatu, kas uztur ilgtspējīguma virzienu izglītībā. Tāpēc zinātnes attīstībā paliek “nemirstīgs” un mūžam dzīvs jautājums par vēsturiskajām saknēm un misiju.

Līdz DU attīstības stratēģijas apstiprināšanai 2009. gadā, ir saskatāms, ka Izglītības pētījumi ir balstījušies uz vēsturiskajām saknēm, kuras veidojušās uz pedagoga un pedagoģijas misijas izjūtu, kura nākusi no tradīcijām laikā līdz Universitātes tapšanai. Saskatāms, ka Universitātei ir sena tradīcija pedagoģijas un īpaši vides izglītības un audzināšanas teorijas un prakses jautājumu pētīšanā. Izglītības pētījumu joma ceļu uz ekselenci meklēja, īstenojot holistisko

pieeju un tās principus, kuri ir būtiski ilgtspējīgai izglītībai. Šī ceļa meklējumi dabiskā attīstības ceļā radīja nepieciešamību izveidot IVF un III.

Uzticību tradīcijai un inovācijām apliecināja UNESCO Katedras atvēršana (kopš 2013. jūlija) skolotāju izglītībā un tālākizglītībā: tradīcijas un inovācijas mijiedarbība ilgtspējīgai attīstībai. Katedras projektu izstrādāja Ilgtspējīgas izglītības institūts.

Tādējādi DU stratēģijas īstenošana, reformējot Institūtus, radīja jaunu situāciju, kad tika ietekmēta III pastāvēšana evolucionāri izveidotajā formā un kad DU UNESCO Katedras izveidošana saglabāja DU atbildību par BBCC tīklojuma saglabāšanu un tālāko attīstību.

Pēc institūta pārveidošanas izveidojās situācija, kad turpmākā attīstība ir iespējama sadarbībā starp DU UNESCO/UNITWIN Katedru un Ilgtspējīgas izglītības centru, kuriem ir saglabājusies ontoloģiskās attīstības pēctecība un pavērusies iespēja atvērties jaunām sadarbības/līdzdalības iespējām. DU UNESCO Katedra iesaistījās GDP īstenošanā vairākos starptautiskās sadarbības projektos, kuri paver iespēju attīstīt izglītības pētījumu attīstību starpnozaru perspektīvā, jo to mērķis būs ilgtspējīgas attīstības un ilgtspējīgas izglītības, augstākās izglītības un mūžizglītības pētījumu virzienā.

Pētījumu jomas attīstībai ir svarīga vēsturiskā sadarbība ar Izglītības un vadības fakultāti, tās katedrām un jaunu partneru iesaistīšana no pārējām DU struktūrvienībām, īpaši augstākās izglītības pārorientēšanā uz ilgspējīgu attīstību, kas ir augstākās izglītības reformas būtisks nosacījums. III zinātniskos pētījumus balstīja uz sadarbību ar maģistra un doktora studiju programmām. Jaunajā stratēģijā ir nepieciešama sadarbības paplašināšana ar esošo programmu iesaistīšanu, jaunu programmu veidošanu un starptautisku programmu radīšanu.

DU UNESCO/UNITWIN Katedras izveidošana un līdzdalības iespējas starptautiskajā sadarbībā GDP uzdevumu īstenošanā (2015.-2020.)

Pēc UNESCO Katedras apstiprināšanas līgumā starp UNESCO Organizāciju un Daugavpils Universitāti, kas parakstīts 2013.gada 15.jūlijā, paveras iespēja izmantot piedāvājumus sadarbībai – veicināt pieredzes un zināšanu apmaiņu starp universitātēm un citām augstākās izglītības iestādēm ar pārliedību, ka sadarbība starp universitāšu mācībspēkiem, pētniekiem un administratīvo personālu no dažādiem pasaules reģioniem dos nozīmīgu labumu visai akadēmiskajai kopienai, un pētījumus izglītības jomā veiks arī UNESCO Katedra, kuras mērķis ir sekmēt integrētu pētniecības, apmācības, informācijas izplatīšanas un dokumentācijas sistēmas izveidi par izglītību ilgtspējīgai attīstībai (IIA) un pētījumus IIA atbalstam. Tādējādi tiks veicināta sadarbība starp augsta līmeņa starptautiski atzītiem pētniekiem un mācībspēkiem Universitātē un citās institūcijās Latvijā un Eiropā, kā arī citos pasaules reģionos. Līgumā formulēti DU UNESCO Katedras īpašie uzdevumi: (1) ierosināt

un uzturēt dialogu skolotāju izglītības pārorientēšanai uz ilgtspējīgas attīstības mērķi, analizējot un izplatot zinātnisku pētījumu rezultātus un praktisko pieredzi, kā arī papildināt esošās skolotāju izglītības programmas ar attiecīgu saturu par izglītību ilgtspējīgai attīstībai; (2) sekmēt institucionālās atbalsta vides rašanos, kas ļautu veikt fundamentālu un lietišķu pētījumu un prakšu analīzi, un iesaistīt savas valsts augstskolas, skolotājus, studentus un sabiedriskās organizācijas darbības pētījumā par IIA; (3) veicināt atvērtas atskaides sistēmas rašanos, kas Baltijas un Melnās jūras izglītības pētījumu konsorcijs pārstāvētajās valstīs ierosinātu un uzturētu studējošo, mācībspēku un pētnieku līdzdalību izglītības vidē īstenojamajā darbības pētījumā; (4) sekmēt tīklojumu izveidi un zināšanu un labas prakses apmaiņu, publicējoties starptautiskos žurnālos un rīkojot starptautiskas konferences, kā arī organizējot studējošo un mācībspēku apmaiņu; (5) uzturēt ciešu sadarbību ar UNESCO, iesaistoties tematiski tuvās programmās un aktivitātēs.

DU Senātā 2013.gada 30.augustā tika apstiprināts DU UNESCO Katedras Daugavpils Universitātē nolikums, kas izstrādāts, pamatojoties uz LR Zinātniskās darbības likumu, DU Satversmi, 15.07.2013. līgumu Nr. 5-63/35 starp UNESCO un Daugavpils Universitāti.

Nolikumā paredzēts, ka UNESCO Katedra ir Zinātņu prorektora pakļautībā un ka, UNESCO Katedru programmas ietvaros, Universitāte centīsies veidot sadarbības saites starp Katedru un citām Katedrām un starpuniversitāšu sadarbības tīklojumiem dažādos pasaules reģionos. Universitāte apņemas nodrošināt Katedras līdzdalību UNESCO programmās un aktivitātēs, kas tiek veiktas ar nolūku stiprināt starptautisko akadēmisko sadarbību zinātniskās pētniecības jomā un tās lietojumu valsts nacionālās attīstības sekmēšanai. Iespēju robežās Universitāte apņemas nodrošināt Katedras iesaistīšanos mācībspēku, pētnieku un studentu apmaiņas programmās ar citām universitātēm UNITWIN programmas ietvaros.

Katedra ir Daugavpils Universitātes zinātniskā un akadēmiskā darba struktūrvienība, kuras mērķis ir īstenot UNESCO un DU līgumā paredzētos uzdevumus. UNESCO un DU līgumā paredzēto uzdevumu veikšanā Katedra sadarbojas ar citām DU struktūrvienībām, attīstot partnerattiecības pētniecībā un tematiskajai jomai atbilstošu studiju kursu, studiju programmu un tālākizglītības kursu īstenošanā un izstrādāšanā. Katedra uzdevumu īstenošanai integrē fundamentālus un lietišķus pētījumus, pētniecisko un akadēmisko darbu, kā arī piedāvā informāciju par pārmaiņām un attīstības tendencēm Katedras apstiprinātajā jomā, izvērtē tās un dokumentē jomā notiekošo. Katedra iesaistās Eiropas un citu pasaules valstu tīklojumos, kas atbilst Katedras jomai, lai apgūtu un dalītos ar zināšanām un labas prakses piemēriem, jo īpaši, ar publikācijām starptautiskajos žurnālos un citos izdevumos un starptautisku konferenču organizēšanu. Katedra cieši sadarbojas ar UNESCO, iesaistoties citu UNESCO Katedru programmas aktivitātēs.

Priekšizpētes sākumā jau tika uzsvērtā DU atpazīstamība Dekādes „Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” sagatavošanas posmā un Dekādes uzdevumu īstenošanas posmā. Pētnieciskās darbības attīstībā to var skatīt kā procesu, kurā DU no UNESCO Katedras Toronto sadarbības partnera pārveidojās par jaunu UNESCO/UNITWIN Katedru, kura turpina III uzsākto misiju un kura pārņēma institūta stafeti skolotāju, augstākās izglītības un mūžizglītības pārorientēšanai uz ilgtspējīgu attīstību. Tradicionālā pedagoga un pedagogijas misijas izjūta tika saglabāta, iesaistoties starptautiskajā projektā par skolotāju izglītības pārorientēšanu uz ilgtspējīgu attīstību. DU starptautiskā atpazīstamība un darbības rezultāti gūti starptautiskās sadarbības attīstībā Dekādes „Izglītībai ilgtspējīgai attīstībai” sagatavošanas posmā, kur DU piedalījās Skolotāju izglītības pārorientēšanās uz ilgtspējīgu attīstību vadlīniju izstrādāšanā (2005. gada vadlīnijas ir pieejamas angļu, vācu, franču, arābu, ķīniešu un vairākās citās valodās). DU izglītības pētījumu joma sevi pieteica Dekādes (2005. – 2014.) sagatavošanas posmā, kurā piedalījās (1) starptautiskā skolotāju izglītības tīklojuma darbā, kas 2000.gadā izveidojās pie Jorkas Universitātes Toronto (tīklojumā sadarbojās vairāk nekā 40 dažādu pasaules universitāšu partneri un (2) DU laikā no 2002.-2005.gadam uzsāka veidot un izveidoja Baltijas un Melnās jūras reģiona konsorcijs izglītības pētījumos (turpmāk BBCC). Atbildība par BBCC attīstību no Toronto UNESCO katedras tika uzticēta Daugavpils Universitātei un Debrecenas Universitātei. Vēsturiski šī situācija kļuva par spēcīgu motīvu, kas veicināja strauju attīstību Izglītības un vadības fakultātē un Ilgtspējīgas izglītības institūta izveidošanos un apliecināja DU spēju darboties globāla spēlētāja lomā. BBCC starptautiskais tīklojums izveidojās kā lielākais starptautiskais tīklojums skolotāju izglītības pārorientēšanā uz ilgtspējīgu attīstību. Dekādes vidū DU III pieredze labāko pieredžu konkursā tika izvirzīta Bonnas pasaules konferences izstādei. Izstādē (2009) tika prezentēta DU pieredze Izglītības pētījumu jomas attīstībā, kura veidojās uz III izveidošanu, starptautiska tīklojuma izveidošanu un starptautiskai sadarbībai nepieciešamās sadarbības bāzes izveidošanu. Dekādes beigās DU tika aicināta piedalīties pasaules kongresā Nagojā un seminārā Okajamā, lai līdzdarbotos Dekādes rezultātu izvērtēšanā un plānotu savu līdzdalību jaunajā Globālās darbības programmā. Globālajā līmenī līdzdalību GDP uzdevumu īstenošanā DU balsta uz savu pieredzi izglītības pārorientēšanai uz ilgtspējīgas attīstības mērķi un prestižu, kas iegūts attīstot sadarbību izglītības pētījumos ilgtspējīgai attīstībai.

Daugavpils Universitātes (DU) zinātnisko pētījumu attīstības stratēģija 2015.-2020.gadam piedāvā pētniecības *virziena „Izglītības zinātnes” pētniecības programmas pamatu tā virzībai uz ekselences līmeni.*

Pētījumu virziena „*Izglītības zinātnes*” attīstība mērķtiecīgi uzsākta, īstenojot **DU attīstības stratēģiju laikā no 2009. līdz 2016.** gadam un balstoties uz izglītības jomai raksturīgajām vērtībām un tradīcijām, kuras universitāte mantojusi no panākumiem un pieredzes, kas iegūti skolotāju izglītībā pirms universitātes attīstības posmos. Prioritārā izglītības zinātņu virziena attīstība DU stratēģijā tika izstrādāta, formulējot konkrētus uzdevumus un iespējamus rezultātus, kas skatīti arī plašākā attīstības vīzijas perspektīvā līdz 2030. gadam.

Zinātniskās pētniecības sasniegumu un potenciāla starptautiska vērtēšana un izvērtēšana Latvijas augstskolās notika 2013. gadā, kad jau bija iespējams analizēt stiprākos virzienus un būtiskākos sasniegumus, uz kuriem DU tiecas, īstenojot savu attīstības stratēģiju līdz 2016. gadam. ***Pēc starptautiskās ekspertīzes un stratēģijas sasniegto rezultātu pašnovērtējuma rezultātiem, Izglītības joma DU apliecinājusi savu potenciālu un gatavību turpināt izglītības zinātņu jomas attīstīšanu, tiecoties uz mūsdienu ekselences prasībām Izglītības pētījumu īstenošanā.***

UNESCO Katedras un IIC divu gadu kopsadarbībā ir pastiprinājies arī starptautiskais atbalsts ilgtspējīgas izglītības jomas pētījumu attīstībai DU, nostiprinoties BBCC tīklojumam, kura darbību koordinē DU UNESCO Katedra. BBCC konferencē (2015. gada maijā) tika izņemts veidot tīklojuma starptautisko BBCC Ilgtspējīgas izglītības institūtu, tajā izveidojot Ilgtspējīgas izglītības institūta starptautisku doktorantūru. Starptautiskā tīklojuma institūta Padomes sastāvs tika apstiprināts 2015. gada 3. decembrī UNESCO LNK un DU UNESCO/UNITWIN Katedras un VISC starptautiskajā konferencē.

Izglītības pētījumu attīstība tiks veicināta ar UNESCO Katedras līdzdalību ilgtspējīguma zinātnes pētījumu projektā ar transdisciplināru ievirzi, UNESCO Katedru projektā ar GDP uzdevuma īstenošanai, pētot institūciju iespējas virzīties uz ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kā arī sadarbībā ar citām UNESCO katedrām distances izglītības programmu izveidošanā un īstenošanā, kas paredzētas skolotāju izglītošanai.

Vīzija izglītības zinātņu pētījumiem ilgtspējīgas attīstības perspektīvā

Virzība uz ekselences prasībām izglītības pētījumu jomā ir saistīta ar vairāku ilgtspējīgai zinātnei raksturīgu patiesību respektēšanu, ka:

- 1) izglītības un izglītības pētījumu problēmas ir jāskata atvērtu dinamisku adaptīvi evolucionējošu sistēmu perspektīvā un jāparedz nelineāra mijiedarbība un saistības, kas raksturīgas kompleksu sistēmu attīstībai un mijiedarbībai. Tāpēc, izstrādājot izglītības pētniecības stratēģijas (2015.-2020.) ietvaru, ir svarīgi balstīties ne tikai uz izvērtēto, bet arī dziļi ieskatīties dilemmās, kuras nepārtraukti veidojas un jau sāk rasties pēc zinātnisko institūtu pārveidošanas arī DU.

- 2) augstākās izglītības pārorientēšanai uz ilgtspējīgas attīstības mērķi jāattīstās uz pētnieku spēju atpazīt ilgtspējīgumu un ne-ilgtspējīgumu un šai spējai ir jābūt arī augstākās izglītības reformu menedžmenta pamatā. Citādi reformām, pētījumiem un ar pārmaiņām saistītai darbībai nav jēgas. Globālā skatījumā izglītības pārorientēšanas tēma kļuvusi aktuālāka. Ir daudz iemeslu, kas to aktualizē: politiskā mimikrija, kad skolotājs un arī augstskolā strādājošais lielā pasaules daļā tiek vārdos atzīts par nozīmīgāko spēku ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, bet patiesībā tiek piesaistīts pie līgumiem, kuri var pārtraukt viņa darba attiecības ar darba devējiem, ja izglītības darbinieka misijas apziņa nonāk pretrunā ar darba devēja administratīvi birokrātiskajām interesēm vai ietekmīgu vecāku, studējošo patērētāju jeb klientu uzskatiem par tiesībām. Situācija pasaulē ir attīstījusies ne-ilgtspējīguma virzienā un par to tagad tiek runāts bez aplinkiem. *Ne-ilgtspējīga attīstība, globālās attīstības virzīšanās pa ne-ilgtspējīguma taku* ir kļuvuši pierasti jēdzieni Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūciju un lēmumu tekstos, kur tiek analizēti ne-ilgtspējīgas attīstības iemesli un tās raksturīgākās pazīmes. Eiropas Komisijas dokumentos šī tēma tiek skatīta kā aktuāla un globālais ne-ilgtspējīgais attīstības modelis tiek skatīts gan sociālo attiecību, gan cilvēka un dabas attiecību attīstības perspektīvā, un tiek secināts, ka *pašreizējā izglītība uztur ne-ilgtspējīgu dzīvošanas veidu* un ir vajadzība attīstīt sistēmisku skatījumu un motivēt ilgtspējīgas attīstības dzīvesveidu. Neskatoties uz to, ka izglītībā un izglītības pētījumos ir noticis progress ilgtspējīguma attīstības virziena meklējumos un šo meklējumu vajadzībām ir būtiski attīstītas atbilstošas teorijas, izglītības un globālās sabiedrības attīstība tomēr ieguvusi ne-ilgtspējīgu virzību. Par to jau ilgstoši tiek rakstīts, lemts un runāts kā par 21. gadsimta sākuma pazīmi: globālā attīstība ievirzījusies ne-ilgtspējīgā virzienā, izglītība pašreiz uztur ne-ilgtspējīgumu, izglītības pētījumos dominē seklā pieeja. Šo un arī citu sociālās darbības ne-ilgtspējīguma pazīmju attīstība ir aktualizējusi nepieciešamību izvērtēt iepriekšējo gadu pieredzes un risinājumus jautājumos par izglītības pārorientēšanu uz ilgtspējīgas attīstības mērķi un ilgtspējīguma kompetencēm.
- 3) ilgtspējīgas izglītības pētījumos jārespektē augstākie zinātnes mērķi un misija. Teorētiski skatoties tā ir lielākā pretruna, ka attīstība un izglītība bieži tiek virzīta ne-ilgtspējīguma virzienā, jo pētniekam ir tiesības izvēlēties metodoloģisku pieeju un metodi. Bet izglītības pētījumu un pedagoģijas misijas pamatā ir aicinājums meklēt risinājumus ilgtspējīguma virzienā. Iepriekšējos gados esam guvuši pieredzi līdzdalības darbības pētījumā un dziļi iepazīnām atvērtu tīklojumu teorijas un darbības īpatnības, kuras skatījām kompleksu sistēmu, procesa evolūcijas un sadarbības

attiecību evolūcijas kontekstā. Šo perspektīvu izmantojām, lai iegūtu atbildes, kas ļaus īstenot skolotāju izglītības pārorientēšanu uz ilgtspējīgu attīstību. Pētījumos atradām, ka *misijas orientētā pedagogijā sadarbības attiecību evolūcija ir pati par sevi saprotama saistība*, tas ir reāls nosacījums pedagoģiskajām attiecībām, kas attīstās kā kompleksas un nelineāras. Pedagogi saprot, ka nelineāru procesu rezultātus jāgaida pēc laika, ka pedagogija sava darba augļus skata pēc laika. Arī dažādie pedagoga misijas formulējumi izceļ skolotāja misijā filozofa, mākslinieka un pravieša aicinājumus. Skolotāja misija ir ieskatīties pasaulē un redzēt plašāk to, kas zināms sabiedrībai, izglītībai, zinātnei. *Misijas orientētā pedagogijas zinātne* kopš zinātnes rašanās ir tiekusies uz plašāku pasaules izpratni. Tajā izcelta pat spekulatīvā funkcija, lai savas misijas īstenošanai pedagogija izmantotu visu, kas zināms par pasauli jebkurā sabiedrības kultūras (plašākajā nozīmē) un zinātnes jomā. Pašreiz izglītībā un zinātnē pedagogijas jēdziena lietošanā ir uzkrājusies liela daudzveidība, kurā pedagogijas misijas būtība tiek saprasta plašā diskursā. Daļēji to ir veicinājusi pedagogijai raksturīgās *intereses par audzināšanu* izstumšana un pāreja uz globālu *izglītības* jēdziena lietošanu. Normatīvās prasības izglītībai, izglītības kā pakalpojuma sniegšana, vērtējot pakalpojuma kvalitāti, administrējoša rakstura reformas un citas idejas ir uzkrājušās un kļuvušas par globālām. Ar to pedagogijas zinātnes un pedagogijas kā praktiskas darbības jēga ir mainīta – bieži reducējot to būtību, turklāt izglītība kā atvērta sistēma līdzdalībai ir iekļauta Antropocēnes laikmeta ietvaros, kurā zinātne saskata ne-ilgtspējīgas cilvēka un pasaules attiecības, ar daudzveidīgiem ko-evolucionāro attiecību izkropļojumiem. Tāpēc *misijas orientētās pedagogijas* jēdziena izmantošana pašreiz palīdz atspoguļot tos gadījumus, kad pedagogija vai pedagogi nav pazaudējuši augstākos humānos ideālus un arī pedagogijai raksturīgo ilgtspējīguma meklēšanas mērķi. Jāatzīst, ka pedagogu un izglītības pētnieku dzīvajā pieredzē ir saskatāma skaidrība, ka pašreizējā ne-ilgtspējīgumu uzturošā un atražojošā izglītība un globālie meklējumi pēc ilgtspējīguma kompetencēm ir sekas, kas iegūtas reducējot pedagogijas būtību un upurējot ilgtspējīgas attīstības mērķi citām šaurākām ne-ilgtspējīguma iegribām.

- 4) ilgtspējīguma pētījumi sociālajās zinātnēs un izglītības pētījumos ilgtspējīgai attīstībai ir jāsaista ar aktuālo zinātnes vienotības un ilgtspējīgas zinātnes ideju pētīšanu, kas notiek zinātnes filosofijā, izglītības filosofijā, pedagogijā un izglītībā. Arī vienotas zinātnes skaidrojumi zinātnē tiek piedāvāti diskursā. Var sastapt arī atskaites sistēmas, kurās kaut kādu iemeslu dēļ tiek izslēgta vienotas zinātnes atzīšana. Integrāla un transdisciplināra metodoloģija arī piedāvā argumentu un perspektīvu daudzveidību.

Pašreizējā daudzveidība jautājuma skaidrošanā rada nepieciešamību izvērtēt ilgspējīguma zinātnes pamatpieņēmumus un atrast atbildes, kas palīdz sagatavot zinātnes filosofijas un izglītības ietvarus izglītības pētījumiem ilgspējīgai izglītībai. Pētījuma plašāko ietvaru izvēle un saskaņošana ar ilgspējības dabu pedagoģijas pētījumos ir būtiska.

Nosauktie ilgspējīgas zinātnes pamatpieņēmumi, jeb plašākie konteksti ir savstarpēji papildinoši, un to kopums var kalpot kā vispārīga atskaites sistēma Izglītības pētījumu jomas attīstībai uz ekselences līmeņa sasniegumiem. Šajā plašākas vīzijas ietvarā pētnieki var atrast pamatu gan izglītības jomai specifisku mērķu un uzdevumu izvēlei, gan arī integrējošas pētījumu perspektīvas, kurās darbojas kompleksitātei raksturīgā sinerģija un ar to izglītības pētījumi iesaistās sadarbībā, kura paver iespēju jaunas enerģijas radīšanai, kas papildina izglītībā iesaistīto dalībnieku līdzdalību ilgspējīguma attiecību kvalitātes sasniegšanai izglītības īstenošanā. Ietvars ar perspektīvu uz ilgspējīgas attīstības un izglītības mērķiem neierobežo pētnieku iespēju veikt konkrētus pētījumus izglītības pētījumu jomā un pievērsties konkrētām attīstības vai pārorientēšanas vajadzībām, kuras var tikt izvirzītas no pētnieku puses.

Mērksadarbības pilnveides plāns:

DU attīstības stratēģijas rezultāti mērķtiecīgai iekļaušanai izglītības pētījumu stratēģijā.

Kopš Ilgtspējīgas izglītības institūta dibināšanas (2003), institūta dibināšanas iemesls tika formulēts kā DU, IVF nepieciešamība izveidot struktūru, kas var uzturēt starptautiska skolotāju izglītības pārorientēšanai uz ilgspējīgas attīstības mērķi sadarbības tīklojuma attīstību. Jau tajā laikā DU tika atpazīta kā augstskola, kurā tiek attīstīti pētījumi un uz to pamata izveidotās skolotāju izglītības programmas vides izglītībā un ilgspējīgā izglītībā. 2009. gadā, kad tika apstiprināta DU attīstības stratēģija un prioritārie pētījumu virzieni, DU jau bija iesaistījusies starptautiski atzīta partnera līmenī izglītības pārorientēšanai un izglītības pētījumu attīstīšanai uz ilgspējīgu attīstību. DU attīstības stratēģijas īstenošanu Ilgtspējīgas izglītības institūts uzsāka ar piedalīšanos Bonnas pasaules kongresa izstādē, jo DU III pieredzi Latvijas UNESCO Nacionālā Komiteja 2009. gadā izvirzīja izglītības ilgspējīgai attīstībai globālajam pieredžu konkursam, un DU ieguva iespēju pārstāvēt Eiropas un Ziemeļamerikas reģionu kā vienu no piecām labākajām minētā reģiona pieredzēm. Tika izstādīta DU III pieredze starptautiskās sadarbības bāzes izveidošanai izglītības pētījumu uzturēšanai un attīstīšanai (zinātniskā Institūta izveidošana, atvērta starptautiska līdzdalības tīklojuma izveidošana, zinātniskā žurnāla izveidošana zinātnisko pētījumu

rezultātu publicēšanai, kas jau tajā laikā bija iekļauts Scopus datu bāzē, ikgadējā starptautiskā konference *Ilgtspējīga attīstība. Kultūra. Izglītība.*) www.ise-lv.eu/.

DU attīstības stratēģijā tika paredzēta DU UNESCO Katedras izveidošana sadarbībā ar UNESCO LNK. UNESCO (Parīzes) interese par DU pieredzi tīklojuma izveidošanā, parādījās jau 2007. gadā, jo toreiz tīklojums bija kļuvis par lielāko starptautisko skolotāju izglītības pārorientēšanas uz ilgtspējīgu attīstību tīklojumu pasaulē. 2010. gadā DU starptautiskā konference notika UNESCO galvenajā mītnē Parīzē un tas iedrošināja DU veidot UNESCO/UNITWIN Katedru. Tika sagatavota un apstiprināta UNESCO/UNITWIN Katedra, kura sāka savu darbību 2013. gada jūlijā. Katedras darbības ieceres un rezultāti starptautiskajā zinātniskās darbības vērtējumā netika iekļauti, jo uz vērtēšanas laiku tai bija dažu mēnešus pastāvēšanas pieredze. Tāpēc priekšizpētē izdalīsim ne tikai ieguvumus no DU stratēģijas 2009.-2016. gadam īstenošanas, kura bija saistīta ar III pētījumu attīstības rezultātiem, kuri tika izvērtēti starptautiski, bet analizēsim iespējas, kas pavērās līdz ar stratēģijā iecerētās UNESCO Katedras izveidošanu DU. Priekšizpētē ir svarīgi apkopot un stratēģiski izmantot tās iespējas, kuras jau ir sagatavotas UNESCO/UNITWIN katedras pirmajos divos pastāvēšanas gados. UNESCO katedras mērķis ir sekmēt integrētu pētniecības, mācību, informācijas izplatīšanas un dokumentācijas sistēmas izveidi par izglītību ilgtspējīgai attīstībai (IIA) un veikt pētījumus IIA, kā arī veicināt sadarbību starp augsta līmeņa starptautiski atzītiem pētniekiem un mācībspēkiem no institūcijām Latvijā, Eiropā un citiem pasaules reģioniem.

Mērķsadarbības īstenošana pētniecības programmas izstrādē

Veiktie priekšdarbi paver jaunas iespējas izglītības pētījumu attīstībai un DU raksturīga profila izveidošanu. Pirmkārt, tās ir jauna līmeņa sadarbības iespējas, veicot DU īpašo uzdevumu, kas formulēts UNESCO ģenerālsekretāres un DU rektora parakstītajā sadarbības līgumā, un paredz uzturēt starptautiska sadarbības tīklojumu, attīstot tajā līdzdalības darbības pētījumu skolotāju un augstākās izglītības pārorientēšanā uz ilgtspējīgas attīstības mērķi. Paredzēts izvērst DU UNESCO/UNITWIN Katedras pētījumus par tradīcijas un inovācijas mijiedarbību ilgtspējīgai izglītībai un izveidot globālas nozīmes centru šīs tēmas pētīšanā un īstenošanā izglītības praksē. Šo uzdevumu veikšana ir izaicinājums, un izglītības pētījumu attīstības stratēģijā ir jāparedz, ka izvirzīto mērķu sasniegšanā ir nepieciešams plašāks Latvijas izglītības pētnieku atbalsts un jau uzsāktā Latvijas pētnieku iesaistīšana BBCC tīklojumā. Būs arī nepieciešama DU UNESCO Katedras ciešāka sadarbībā ar UNESCO LNK, IZM un ZA globāla resursu centra izveidošanā par Katedras pētījumu tēmu.

Otrkārt, pavērusies iespēja, kurā DU UNESCO Katedra sākusi darboties kā Globālās Darbības programmas (2015.-2020) (GDP) dalībnieks, piedaloties GDP ne tikai kā Universitāte, bet - iesaistoties GDP uzdevumu īstenošanā ar iepriekšējos gados izveidoto tīklojumu, kas šajā procesā piedalās kā pētnieku tīklojums, kurā BBCC dalībnieki ir sasnieguši gatavību augstāka līmeņa sadarbībai izglītības pētījumos ilgtspējīgai attīstībai. Šajā sadarbības līmenī svarīga kļūst tīklojuma kā “dzīvas” vienības sadarbības kvalitāte, uz kuru balstās sadarbība izglītības pētījumu attīstībai ilgtspējīgai attīstībai. Tāpēc individuālo pētnieku darba rezultātus ir jāvērtē tīklojuma kā sadarbībai atvērtas nedalāmas vienības kvalitātes kontekstā. Izglītības pētījumu jomā tas ir jauns izaicinājums un ir paredzams, ka uz līdzdalības darbības pētījuma un sadarbībai atvērta tīklojuma bāzes ir iespējams mūsdienīgs pienesums izglītības pētījumu jomā ilgtspējīgai attīstībai un izglītībai. Šis izaicinājums jauna līmeņa sadarbības perspektīvas izmantošanai un teorijas attīstīšanai BBCC tīklojumā ir jau guvis atbalstu. To apliecina procesi, kas attīstījās 2015. gada pirmajā pusē, kad 13. BBCC starptautiskajā konferencē tika aktualizēta tīklojuma dalībnieku interese par 2014. gada decembrī likvidētā Ilgtspējīgas izglītības institūta nosaukuma saglabāšanu, izveidojot BBCC tīklojuma starptautisko virtuālo Ilgtspējīgas izglītības institūtu (BBCC III), kura attīstību var uzticēt BBCC III padomei, kurā BBCC iesaistītās valstis var izvirzīt BBCC III padomei pārstāvjus ko-direktorus un koordinatorus komunikācijas uzturēšanai. BBCC tīklojuma konferencē lēmums par tīklojuma Ilgtspējīgas izglītības institūtu tika atbalstīts un papildināts ar priekšlikumu attīstīt pie III starptautisko doktorantūras skolu un izglītības pētījumu kvalitātes uzlabošanai ieviest viesredaktoru pieaicināšanu. Starptautiskā III izveidošana ir viens no rezultātiem, kas paver iespēju šajā institūtā piedalīties Latvijas un BBCC valstu pētniekiem ar skaidri saskatāmu mērķi un precīzi formulētu profilu – piedalīties izglītības pētījumu jomas attīstīšanā caur iesaistīšanos līdzdalības darbības pētījumā. Ar to ir sagatavota sadarbības un pētījumu attīstībai nepieciešamā struktūrvienība, kas koordinēs izglītības pētījumu attīstību ilgtspējīgai attīstībai. BBCC starptautiskā III atklāšana paredzēta 2015. gada 2.-3. decembra konferencē Daugavpilī. Konferenci organizē UNESCO LNK sadarbībā ar DU UNESCO/UNITWIN un Izglītības satura centru. 2016. gada 13.-15. maijā 14. starptautiskajā BBCC konferencē, kura notiks Turcijā, tiks piedāvāti darbības virzieni un iespējas, kuras izstrādās starptautiskā III ko-direktoru padome un tiks diskutēts par iespējām, kuras piedāvās DU UNESCO Katedra gan tīklojuma attīstību un tīklojuma kā vienības līdzdalību GDP uzdevumu un izglītības pētījumu ilgtspējīgai attīstībai jomas attīstīšanā. DU UNESCO/UNITWIN Katedra GDP uzdevumu īstenošanai skolotāju izglītībā un izglītības ilgtspējīgai attīstībai kopš tās darbības sākuma ir iesaistījusies Baltijas reģiona izglītības ilgtspējīgai attīstībai tīklojuma dibināšanā. Tīklojums tika izveidots pie Upsalas

Universitātes ar sadarbībā ar SWEDESD. Skolotāju izglītības pārorientēšanā uz ilgtspējīgu attīstību DU UNESCO Katedra turpina sadarbību ar starptautisko tīklojumu, kas darbojas pie Jorkas Universitātes Toronto.

Viens no ekselentas pētniecības būtiskiem priekšnoteikumiem pētījumu virzienā „Izglītības zinātnes”, kurā pētniecība tiek balstīta līdzdalības darbības pētījuma metodoloģijā, ir visu ieinteresēto pušu, t.i., zinātniskā un akadēmiskā personāla, studējošo, darba devēju pārstāvju, skolotāju, ārvalstu zinātnisko institūciju mērķsadarbības sekmīgas īstenošana, kurā pētījuma dalībnieki atvērtā tīklojuma sistēmā kopīgi identificē izglītības jomas aktuālos izaicinājumus, pētnieciskos jautājumus, atbilžu meklēšana uz kuriem kopējā pētnieciskā darbībā veido sinerģētisku efektu. Lai nodrošinātu mērķsadarbības sistēmas optimālu funkcionēšanu, būtiski ir pastiprināt studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” studiju darba ciešāku sasaisti ar pētniecību, turklāt visos trīs studiju līmeņos-bakalaura, maģistra un doktora studijās, uzskatot to par būtisku kvalitātes nodrošināšanas aspektu.

Studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” zinātniski pētnieciskās darbības galvenie virzieni vēsturiski ir bijuši: (1) uz ilgtspējīgu attīstību balstītas augstākās izglītības konceptuālā pamata izstrāde un īstenošana; (2) akadēmisko un profesionālo studiju programmu pārorientēšana uz ilgtspējīgu attīstību; (3) formālās, informālās un neformālās izglītības attīstība ilgtspējības kontekstā; (4) uz ilgtspējību orientētas ar pētniecību saistītas vides, pētniecības prasmju un pētnieka identitātes izpēte.

Jānorāda gan, ka laika posmā līdz 2013. gadam, izvērtējot mērķsadarbības rezultātus izglītības pētījumu jomā, nereti nācās konstatēt, ka pētniecības aktivitātes ir bijušas nepietiekami koordinētas un saturiski sadrumstalotas, ko, protams, daļēji noteica arī objektīvi apstākļi, kas bija saistīti ar iespējām piesaistīt finanšu resursus no dažādiem fondiem pētījumu veikšanai.

Pētījumu virziena „Izglītības zinātnes” attīstība notiks ciešā sadarbībā ar visām struktūrvienībām, kas iesaistītas izglītības problēmu izpētē, proti, Izglītības un vadības fakultāti, UNESCO Katedru un Humanitāro un sociālo zinātņu institūta Ilgtspējīgas izglītības centru, kā arī aktīvi iesaistot pētniecībā profesionālā bakalaura studiju programmas „Skolotājs”, profesionālā maģistra studiju programmu „Izglītība”, „Karjeras konsultants un jaunatnes lietu speciālists”, „Izglītības psihologs”, doktora studiju programmu „Pedagoģija”, „Vadībzinātne” studējošos, īpaši maģistrantus un doktorantus.

Plāns dalībai ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" konkursos un citās pētniecības un inovācijas atbalsta programmās un tehnoloģiju ierosmēs

Kā jauna iespēja DU pēc UNESCO Katedras izveidošanas ir Katedras iespēja iesaistīties UNESCO (Parīzes) katedrām piedāvātajos UNESCO Katedru tīkļos. DU pašreiz ir uzsākusi sadarbību UNESCO Katedru tīkļos, kurā (1) sadarbību sāk ar skolotāju izglītību un ar IT izglītību saistītās UNESCO Katedras (2014. gada janvāris) un (2) katedru sadarbības tīkls, kurā sadarbību uzsāka ar skolotāju izglītību un distances izglītību saistītās UNESCO Katedras.

DU UNESCO Katedra ir iesaistījies zinātnisko pētījumu projektā par ilgtspējīguma zinātnes metodoloģiskā pamata izstrādāšanu, kurā uzsvērti trans-disciplinārie un starpdisciplinārie jautājumi ilgtspējīguma parādības kontekstā. Projektu ierosināja Vācijas, Austrijas, Slovākijas Nacionālo UNESCO Komitejas sadarbībai ar Baltijas valstīm un Poliju (projekta aktivitātes Bratislavā – 2014 un Varšavā – 2015).

DU UNESCO Katedra 2014. gadā Nagojō (Japānā) un 2015. gadā Lineburgā (Vācijā) UNESCO Katedru tīkļa izveidošanā, kurā apvienojās ar ilgtspējīgas attīstības izglītības jautājumiem saistītās Katedras. Lineburgas seminārā tika parakstīta deklarācija par UNESCO Katedru sadarbību GDP uzdevumu īstenošanai. Sadarbības un pētījumu tēma šajā UNESCO Katedru tīkļa projektā būs saistīta ar Institūcijas kā veseluma iesaistīšanos ilgtspējīgas attīstības izglītībā. Līdzdalība projektā dos iespēju Izglītības pētījumos izstrādāt institūcijas pieeju augstākās izglītības pārorientēšanai uz ilgtspējīgu attīstību. Projektā sadarbosies UNESCO/UNITWIN Katedras, piesaistot šo katedru tīkļos. Deklarāciju parakstīja katedras no Kanādas, Vācijas, Latvijas, Grieķijas un Norvēģijas.

Šāda pēc zinātnes ekspertu izteikuma “ekstrēma” DU iesaistīšanās starptautiskajā sadarbībā, no vienas puses, apliecina DU skaidrību par Izglītības pētījumu mērķi, balstīšanos uz tā vēsturiskās (ontoloģiskā diskursa) pēctecības uzturēšanu un, no otras puses, aktualizē vajadzību pārskatīt un izvērtēt iespējas šī jaunā sadarbības līmeņa uzturēšanai un dziļāku iesaistīšanos izglītības pētījumu ilgtspējīgai attīstībai atbalstīšanā, sadarbojoties ar citu valstu pētniekiem.

Laika posmā no 2015. līdz 2020. gadam pētījumu virzienā iesaistītais zinātniskais, akadēmiskais personāls sagatavos un publicēs zinātniskus rakstus starptautiski atzītajos izdevumos, kas ir indeksēti datu bāzēs, kā arī sagatavos un iesniegs zinātniskus projektus Horizon 2020, ERAF, ESF, NORDPLUS, ERASMUS+, Latvijas - Lietuvas - Taivānas zinātniskās sadarbības atbalsta fondā un citās programmās, izmantojot kā resursus zinātnes bāzes finansējumu, mobilitātes projektu un ES projektu un programmu finansējumu.

Lai veicinātu Daugavpils Universitātes atpazīstamību Eiropā un pasaulē un veiksmīgāk startētu starptautisko zinātnisko projektu izstrādē un īstenošanā, pētījumu virzienā iesaistītais zinātniskais un akadēmiskais personāls aktivizēs savu līdzdalību tīkļos un zinātniskajās

asociācijās (piem. *International Forum of Researchers in Education, Association of Teacher Educators in Europe, International Society of Music Education, World Council for Gifted and Talented Children, European Council for High Ability, The International School Psychology Association* u. c.).

Starptautisko publikāciju skaita pieauguma plāns

Zinātnes izvērtējuma pieredze 2013. gadā parādīja, ka prioritāro pētījumu kvalitāte ir atkarīga no pētnieku saistības ar struktūru, kura koordinē pētījumus. Ekspertiem radās grūtības vērtējot pētījumu kvalitāti gadījumos, kad bija jāvērtē, piemēram, ar III nesaistītu pētnieku zinātniskās darbības rezultātus.

Spriežot pēc III pētnieciskās darbības organizēšanas pieredzes, ir svarīgi, lai pētnieki un akadēmiskās un profesionālās programmas izglītības pētījumos būtu tieši saistītas ar vienību, kurā notiek pētījumi un tie varētu tikt ieviesti izglītības praksē.

III (pašreiz IIO) un DU UNESCO/UNITWIN Katedrai ir pieredze atvērta tīklojuma darbības organizēšanai uz līdzdalības darbības pētījuma pamata, tātad ir nepieciešama izšķiršanās par izglītības pētījumu struktūru DU, lai saglabātu iespējas, kas pašreiz ir uzsāktas. Skaidrs, ka struktūras konceptuālais pamats var būt dažāds, bet pētījumu jomas un starptautiskās sadarbības un pētījumu kvalitātes perspektīvā ir nepieciešams vieds risinājums, kurā joma un tajā iesaistītie ir iekļauti atbildīgajā struktūrā vai ir definēti kā partneri jomas mērķu īstenošanā.

Pētījumu programmas 3., 4. punktā paredzētie darbības virzieni, mērķsadarbības īstenošana prasīs fokusēties uz daudz plašāku iesaistīšanos un līdzdalību starptautiskajā sadarbībā. Tas paaugstinās vajadzību veikt starptautiskus salīdzinošus pētījumus, kas savukārt prasīs pētījuma rezultātu publicēšanu DU zinātniskajos žurnālos un citos BBCC valstu izdotajos zinātniskajos žurnālos, atbilstoši ekselences līmeņa publikāciju prasībām. Taču uz doto brīdi pastāv apdraudējums jautājumā par nozarē iesaistīto zinātnieku cilvēkresursiem, kas ir acīmredzami nepietiekami nozares attīstības nodrošināšanai pēc iepriekšējo gadu kritiskās masas samazināšanas un ir pamatotas bažas par pēctecību jomas pētījumos. Pašreiz pētījumus nodrošina 4 profesori (no tiem 3 LZP eksperti un viens UNESCO eksperts), 2 asociētie profesori (abi LZP eksperti), 11 pētnieki zinātņu doktori (6 LZP eksperti). Ir nepieciešams izvērtēt situāciju ar asociēto un profesoru skaita harmonizēšanu, lai veidotu kritisko masu pēctecības uzturēšanai, kas nepieciešama izglītības nozares attīstībai mūsdienu apstākļos. Situāciju apdraud arī apstāklis, ka valstiskā līmenī netiek nodrošināts pēcdoktorantūras pētījumu atbalsts.

Zināšanu un tehnoloģiju pārvaldības pilnveides plāns

DU pašreizējā posmā ir notikusi institūtu apvienošana, bet ir neskaidrības par reformu un tās konceptuāliem nodomiem fakultāšu jautājumā. Pašreiz ir skaidrība par DU UNESCO/UNITWIN katedras iespēju īstenot globāla mēroga darbību GDP uzdevumu īstenošanā, bet tam ir vajadzīga Izglītības pētījumu bāzes novērtēšana un šos pētījumos uzturošas un attīstošas struktūras identificēšana.

Pašreizējā situācijā UNESCO Katedra ir ar 1,5 darbinieku slodzēm un trim brīvprātīgajiem darbiniekiem un tai ir sadarbības partneri IIO un atbalsts IVF no to pētnieku puses, kuri savos pētījumos orientējas uz izglītības jautājumiem. Ar jomas attīstību un pētījumiem ir saistīta doktora programma Pedagoģijā, kurā orientācija uz ilgtspējīgu izglītību ir akreditēta kopš 2002. gada un pētnieku sagatavošana izglītībai ilgtspējīgai attīstībai ir arī izglītības maģistra programmās. Var piekrist ekspertu konstatētajai ainai, ka augstskolu pedagogu slodze nedod iespēju iekļaut zinātnisko darbu savā darba laikā. Tas ir brīvā laika darbības veids. Ar šādu slodzi nevar paredzēt pētījumu kvalitātes uzlabošanu, turklāt vēl ejot uz ekselences prasību līmeni.

DU vēl nav iespēja piesaistīt jaunos doktorus pēc doktorantūras programmās, jo jautājuma risināšana ir iestigusi ārpus DU. DU UNESCO/UNITWIN Katedra šajā gadā ir sākusi “noturēt” jaunos doktorus, piesaistot tos kā brīvprātīgos, kuri piedalās BBCC aktivitāšu sagatavošanā, komunikācijas uzturēšanai BBCC konferenču sagatavošanā un piedāvā publikāciju sagatavošanu, kuras veidojas uz pētījumu bāzes, kas ir kā nelieli gadījumi, kurus skolā vai citās institūcijās strādājošie doktori (arī doktoranti), veic no darba brīvajā laikā vai studijās, kurās ir spiesti savienot darbu ar doktora/ maģistra programmu apguvi.

Situācija rāda, ka tā ir neilgtspējīga vide, kas ir arī “spēku” un attiecību rādītājs, kas apliecina izglītības pētījumu kvalitātes jautājuma aktualitāti. Šajā jautājumā izskatās mazsološs ekspertu atzinums, ka Latvijā sociālās zinātnes ir „bērnu autiņos”, ka izglītības pētījumi ir ar tradicionālām saknēm. Bet izglītības pētījumi, kuri tuvu tam, ka var tikt ievēroti globālajā līmenī, diemžēl ir saistīti neizprotamā sistēmā, kur pedagoģijas un psiholoģijas pārstāvji LZP ekspertu padomēs ir “izstumti”. To nav bijis jau vismaz 6 gadi (ja ne vairāk).

Augstākā izglītība pēc savas dabas ir skatāma kā atvērta dinamiska adaptīvi evolucionējoša sistēma jeb process. Tās attīstība nav lineāra, tajā var notikt jaunā rašanās un arī ietekmes, kas ierosinātas no procesa dalībnieku vai augstāka līmeņa nodomu iesaistīšanās. Zinātnes attīstības vajadzība pēc institūtu reformas valsts un plašākā Eiropas valstu kontekstā kopš 2014. gada 1. decembra tika ievirzīta jaunu, lielāku institūtu izveidošanā. III tika saglabāts kā IIC jaunizveidotajā HSZI. Izglītības pētījumu jomas attīstībā ir pienācis laiks procesa izvērtēšanai.

No iepriekšējās attīstības pieredzes var saskatīt, ka izglītības pētījumu joma ir attīstījusies labi pārskatāmā vēsturiskā (ontoloģiski pēctecīgā) secībā. Izglītības zinātne savā teorijā bieži atrod ne-ilgtspējīguma iemeslus, ja procesos nav bijusi ontoloģiskā atkarība, ja izglītības pētījumos ir skatīti tikai epistemoloģiskā diskursa jautājumi. DU izglītības pētījumu attīstībā ontoloģiskā diskursa prioritāte ir savienota ar epistemoloģisku diskursu un abu saistība ir skatīta mijiedarbībā. Ar to ir sasniegts pašreizējais stāvoklis, kas jāvērtē, saistot ar pieredzi, kura attīstījusies Daugavpils Universitātes *vēsturiskajā attīstībā un dažādajiem dinamiskajiem kontekstiem, kuros šī institūcijas attīstība ir tikusi iekļauta un ietekmēta, iegūstot savu pašreizējo sistēmisko kvalitāti.*

Skolotāju izglītības vērtības ievadīja institūcijas atskaites sistēmas veidošanos par attīstības izpratni, tāpēc institūcijā attīstības izpratne veidojās uz izglītībai raksturīgas perspektīvas ar (1) atbildību par savu misiju, (2) pārliecību, ka tās īstenošana jābalsta uz laiktelpai atvērtu, problēmas apsteidzošu pieeju, nevis seku novēršanu un (3) attīstību izvērtējot, ir jāanalizē tradīciju un jauninājumu attiecības, kuras tiek īstenotas institūcijas darbībā.

Šī plašākā atskaites sistēma par attīstības izpratni, pašreiz ir ne tikai skolotāju izglītības, bet arī visas universitātes augstākās izglītības skatījums uz attīstību. DU izpratne par studentu un augstākās izglītības misiju ir saistīta ar vīziju, kurā tie tiek skatīti kā iekļauti plašākā dabas un kultūras vidē, kurā īstenojas sociāli-ekonomiskās un ar tām saistītās dzīves darbības. DU UNESCO Katedras *Tradīcijas un inovācijas mijiedarbība ilgtspējīgai attīstībai* izveidošana un tās īpašie uzdevumi paver iespēju īstenot DU mērķi – kalpot Latvijas un Latgales reģiona attīstībai un uzplaukumam, apzinoties DU kā atvērtu, adaptīvi evolucionējošu sistēmu. Tās misija ir kalpot attīstībai un ilgtspējīgam uzplaukumam, attīstoties pasaulē, kurā arī ir atvērta adaptīvi evolucionējoša dinamiska sistēma un kurā augstākā izglītība palīdz cilvēcei atrast ilgtspējīguma virzienu un darboties tajā. Šī kopējā universitātes misija ir arī Izglītības jomas misija ceļā uz jomas ekselences kvalitāti.

2.6.4. Daugavpils Universitātes pētniecības programma virzienā „Reģionālistika, literatūra un mākslas”

Reģionālistikas, literatūras un mākslu joma: pašreizējās situācijas raksturojums

Valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā svarīga funkcija ir reģionālistikai, literatūras un mākslu pētnieciskajam virzienam (turpmāk – joma), kas kāpina valsts attīstības potenciālu: piesaistot cilvēkresursus, veidojot un uzturot informatīvi izglītojošo un materiāli tehnisko bāzi un radot zināšanas un inovācijas; sekmē mazāk pievilcīgas valsts teritorijas sociālekonomisko attīstību un rada priekšnoteikumus gan reģiona, gan visas valsts ilgtspējīguma un konkurētspējas paaugstināšanai. Daugavpils Universitāte (DU), kas ir lielākā reģionālā universitāte Latvijā, atrodas Latgalē – novadā, kurā vēsturiski un mūsdienās ir polilingvāls, multietnisks, daudzkonfesionāls iedzīvotāju sastāvs. Tas ir būtisks priekšnoteikums DU reģionālistikas, literatūras un mākslu jomas empīriskajiem pētījumiem (tekstu korpusu apzināšana un sistematizēšana, lauka pētījumi, ekspedīcijas) salīdzināmā un sastatāmā aspektā. DU misija – būt reģiona zināšanu akumulētājai, glabātājai un uzturētājai, sniedzot lielu ieguldījumu reģiona attīstībā.

Jomas virzību nosaka valsts attīstību regulējoši dokumenti: “Latvijas Nacionālais attīstības plāns (NAP) 2014.–2020. gadam” – galvenais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, kas ir cieši saistīts ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam”, kas ir valsts vidējā termiņa rīcības plāns, paredzēts spēcīgas laikmetīgas nacionālās identitātes uzturēšanai, nodrošinot latviešu nācijas, valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību. Jomas prioritāte – nacionālās identitātes (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēku drošība) pētniecība – ir 2013. gadā LR MK apstiprinātais prioritārais zinātnes virziens 2014.–2017. gadam.

Nepieciešamību sabalansēt Latvijas reģionu attīstību un izstrādāt zinātniski pamatotu platformu reģionālās komponentes iekļaušanai un pārstāvniecībai valsts līmenī nosaka “Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019. gadam”. Sinerģiju starp zinātni un studiju procesu nosaka “Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”. Kultūras komponenta iekļaušana starpdisciplinārās filoloģijas, sociālo zinātņu un mākslu studijās, ģenerējot jaunas kultūras teorijas un metodoloģijas radošo industriju darbam DU jomā, ir bāzētas “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam” “Radošā Latvija”. Mūsdienīgu ekotūrisma un etnotūrisma produktu izstrādi uz DU kulturoloģisko, folkloras, literatūras, vēstures liecību un pieminekļu pētījumu bāzes, lai veicinātu intelektuālo produktu pārnešanu uz tūrisma industriju, nosaka “Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam.”

Lai nodrošinātu kvalitatīvu, valstiski aktuālu, starptautiski konkurētspējīgu un zinātnē balstītu augstāko izglītību, jomas attīstība ir centrēta uz reģiona specifiskā fokusētu zinātnisko pētījumu iniciēšanu, to rezultātu integrēšanu studiju procesā visos studiju līmeņos un pārnesei uz sabiedrību tajos zinātniskajos virzienos, kas DU jau vēsturiski bijuši kā reprezentācijas niša Latvijas zinātnes telpā, kā arī attīstot jaunas, aktuālas sociālo un kultūras procesu noteiktas starpdisciplināro pētījumu tēmas.

Reģionālistikas, literatūras un mākslu joma ir nozīmīga valsts ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanā. “Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam” norādīts, ka humanitārās zinātnes ir atbalsts ekonomikas transformācijai, tās veido sabiedrības identitāti un ir papildus sabiedriskās vērtības avots jaunu produktu un tehnoloģiju radīšanā. Piesaistot cilvēkresursus, veidojot un uzturot izglītojošo un materiāli tehnisko bāzi, radot zināšanas un inovācijas, sekmējot attīstības ziņā mazāk pievilcīgu valsts teritoriju sociālekonomisko attīstību, jomas ietvaros paredzēts kāpināt valsts attīstības potenciālu un radīt priekšnoteikumus gan reģiona, gan visas valsts ilgtspējīguma un konkurētspējas paaugstināšanai.

DU ir ilga, rūpīgi kopta humanitāro zinātņu tradīcija literatūrzinātnē, komparatīvistikā, valodniecībā un vēsturē. Tas ir nozīmīgs DU aktīvs, kura attīstība ļaus nodrošināt integrētās pieejas principu, kas nosaka nepieciešamību attīstīt humanitārās un ar nacionālo kultūru un identitāti saistītās zinātnes nozares.

Reģionālistika (arī reģionālās studijas jeb *area studies*) nozīmē lokālo fenomenu izpēti ne tikai teritoriālā izpratnē, bet arī plašākā kontekstā. Pievēršoties tipoloģijas, līdžību un atšķirību (citādība, unikalitāte, nacionālā specifika, minoritāte, diaspora) noteikšanai, reģionālā specifika tiek salīdzināta ar pārnovadu un vēl plašāka ģeoteritoriālā konteksta kultūru, mākslu, ekonomiku, sociālajiem fenomeniem, izglītību. Šāda pieeja paredz konkrētu problēmu izpēti salīdzinošā (komparatīvā) aspektā, iekļaujot reģiona kultūru globālajā kultūras procesā. Reģionālajām studijām ir vairākas teritoriālās perspektīvas: 1) reģions kā novads vai noteikts ģeokultūras segments Latvijas valstī; 2) Baltijas jūras valstu reģions; 3) Austrumeiropa un Eiropa kā reģions.

Jomas pētījumu tradīcijas un nozīmīgs zinātniskās un materiālās bāzes segments ir 1952. gadā izveidotā DU Humanitārā (sākotnēji Filoloģijas) fakultāte (HF), kurā daudzu dekāžu laikā izveidojusies pasaules kontekstā pazīstama salīdzināmās literatūrzinātnes (komparatīvistikas) un vēstures studiju zinātnes skolas un šobrīd darbojas pasaulē atpazīstama profesūra (10 profesori, 7 asociētie profesori, 8 LZP eksperti). DU HF 63 gadu laikā ir izstrādāta fundamentāla zinātnisko tradīciju sistēma.

- I) empīrisko pētījumu veikšana, tekstu korpusu, naratīvu un lauka pētījumi;
- II) materiāla un rezultātu sistematizēšana;
- III) teorētisko atziņu izkristalizēšana vairākos virzienos: 1) teoriju prezentācija un iekļaušana pasaules zinātnisko skolu sistēmā; 2) teorijas kļūst par jaunu metodoloģiju un metožu avotu; 3) teorijas un atziņas tiek izmantotas jaunu tautsaimniecības un sabiedrības intelektuālā un praktiskā patēriņa produktu ieviešanai; 4) pētniecības rezultāti tiek integrēti visu līmeņu akadēmiskajās un profesionālajās studiju programmās: BA-MA-DR, piemēram, DU HF ir akadēmiskā bakalaura studiju programma “Filoloģija”, akadēmiskā maģistra studiju programma “Filoloģija”, doktora studiju programma “Literātūrzinātne” un “Valodniecība” ar specializāciju salīdzināmās un sastatāmās valodniecības apakšnozarē un promocijas padome attiecīgajās nozarēs. Akadēmiskā bakalaura studiju programmā “Austrumeiropas biznesa un kultūras sakari” reģionālistikas aspekti tiek aplūkoti starpdisciplinārā un iepriekš iezīmēto triju teritoriālo perspektīvu kontekstā, aktualizējot tos studiju un bakalaura darbos, tādējādi veidojot iestrādes reģionālo pētījumu empīriskajai bāzei. DU Mūzikas un mākslu fakultātē (MMF) pētījumu rezultāti tiek integrēti profesionālā bakalaura studiju programmās „Dizains”, „Mūzika” un profesionālā maģistra studiju programmās „Māksla” un „Mūzika”.

Studiju programmās realizē pētniecībā iesaistītie docētāji, lekcijās aprobējot savas teorētiskās atziņas un iesaistot studentus akadēmiskajā pētniecībā. Liela daļa DU HF aizstāvēto doktora disertāciju uzraksta studējošie, kas DU izgājuši visus studiju līmeņus. Tādējādi var runāt par ‘zinātniskās skolas’ klasiskām izpausmēm jomā.

Viens no jomas Pētniecisko programmu (PP) modelējošiem dokumentiem ir LR Izglītības un zinātnes ministrijas sadarbībā ar Ziemeļvalstu Ministru padomes sekretariātu Latvijā 2013. gadā veiktā Latvijas zinātnes starptautiskā izvērtēšana. Izvērtēšanas mērķis bija veikt objektīvu Latvijas zinātnes situācijas analīzi Eiropas Savienības kopīgās pētniecības telpas un

sadarbības pētniecībā kontekstā. Technopolis 2014. gada janvārī izplatītajā starptautisko ekspertu vērtējumā “Latvia: Research Assessment Exercise. Panel Report Panel H: Humanities” sniegts DU Humanitārās fakultātes, Mūzikas un mākslu fakultātes un Mākslas zinātņu institūta zinātnes izvērtējums. Latvijas kontekstā jomā tas ir otrais augstākais vērtējums. Divos indikatoros – “research environment and infrastructure” un “development potential” ir sasniegts augstākais novērtējums – “4”. Tajā eksperti pozitīvi raksturoja DU līdzšinējo ieguldījumu reģionālistikas, literatūras un mākslu jomā un humanitārajā virzienā: “The positive evolution of the research environment, of the funding and infrastructure, the strategic management and the composition of the research staff all point to a strong commitment to the regional role of the DU, and the Humanities Faculty in particular (p.19).” Starptautiskie eksperti atzinīgi novērtēja lokālos empīriskos pētījumos apkopoto materiālu un uz tā pamata izkristalizētās salīdzināmās literatūrzinātnes, cittautu literatūras, sastatāmās valodniecības, tulkojumzinātnes, mutvārdu vēstures metodoloģijas. Šo pētījumu publicēšana līdz šim notiek ar zinātnisko izdevumu starpniecību – komparatīvistiskas nozarē ir publicēti empīriski pētījumi un teorētiskas atziņas (monogrāfijas, zinātnisko rakstu krājumi) par latviešu un cittautu (slāvu, ebreju, Ziemeļvalstu, Rietumu, Kaukāza reģiona) kultūras kontaktiem komparatīvā skatījumā. Vadoties pēc ekspertu ieteikuma, lai finansiāli atvieglotu kvantitatīvi apjomīgo humanitārās un sociālās jomas zinātnisko izdevumu publicēšanu, tiek meklēti jauni risinājumi to publicēšanai angļu valodā ar nopietnu peer review procedūru elektroniskā formātā un interneta vidē (lai nesadārdzinātu izdošanu), un iekļaušanai indeksos SCOPUS, Thomson Reuters, ISI Web of Science.

DU jomas pētnieciskā vide, infrastruktūra, struktūrvienību zinātniskās darbības misija un sadarbības modelis starpdisciplināritātes nodrošināšanai jomā

DU joma iedibināta pirms 63 gadiem. Tajā atbilstoši zinātnes un izglītības jomas aktualitātēm valstī un pasaulē tiek veidotas un pārstrukturētas katedras, kurās darbojas jomas profesūra un eksperti, nodrošinot pasniegšanas un zinātniskās pētniecības veselumu. Zinātnisko projektu ieviešanai un komunikēšanai ar sabiedrību tiek uzturēta DU HF centru darbība: Mutvārdu vēstures centrs, Krievu kultūras centrs, Hermana Boša fonds (Franču centrs) un izstrādātas koncepcijas jaunu pētniecisko centru izveidei, ko paredzēts izveidot nākamajā plānošanas periodā – Latvijas Studiju centrs (2015), Lituānistikas centrs (2015), Jūdaikas centrs (2016), Komparatīvistikas centrs (2016). Pie centriem veidosies jaunas profesoru grupas tematisko, lietišķo un starpdisciplināro pētījumu veikšanai.

Starptautiskie eksperti augstu novērtēja DU HF pētniecisko vidi, infrastruktūru, personāla un administrācijas entuziasmu zinātniskās pētniecības un zinātnes menedžmenta realizēšanā:

“The university library offers access to books and periodicals, as well as access to online databases in the field, as well as up-to-date audio and video equipment for research and teaching purposes. The panel was impressed by the recent refurbishing of several rooms and offices that it was able to visit, and, more generally, by the committed, positive, enterprising and optimistic spirit it encountered. [...] The Faculty has had the courage to reorganise in 2012 and to choose a new and energetic Dean. (p.18)”

Humanitāro zinātņu, mākslu un sociālo zinātņu pētniecisko metodoloģiju iespējams uzlabot vēl lielākā mērā, PP stratēģiski iestrādājot orientēšanos uz starpdisciplināriem pētījumiem. Institucionāli tas tiek risināts, saglabājot jau esošos pētnieciskos virzienus un instrumentus, un turpinot jomas tradicionālo izpēti virzienu attīstīšanu DU fakultātēs.

Pētnieciskās kapacitātes un fundamentālu pētījumu realizēšanai, kā arī pētniecības sadrumstalotības novēršanai, apvienojot četrus DU institūtus (Sociālo pētījumu institūtu, Ilgtspējīgas izglītības institūtu, Komparatīvistikas institūtu un Latgales Pētniecības institūtu), 2014. gada nogalē DU ir izveidots Humanitāro un sociālo zinātņu institūts (HSZI), kura darbībā DU pētnieki pievērsīsies jaunu un aktuālu pētījumu un izdevumu iniciēšanai. HSZI tiek attīstīta starpdisciplinārā pieeja: pētniecība notiek uz konkrētu problēmu orientētās darba grupās, kas iesaistās starptautiskos projektos. HSZI darbība jomā paredzēta sadarbībā ar Humanitārās fakultātes, Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) un Mūzikas un mākslu fakultātes (MMF) pētniekiem, kuri veic fundamentālos un lietišķos pētījumus, kas balstīti ilgtspējīgās zinātniskās tradīcijās filoloģijas zinātņu, vēstures, kultūras vēstures un starpkultūru attiecību nozarēs. MMF darbojas Mākslas zinātņu institūts (MZI), kas veic fundamentālos un lietišķos pētījumus mākslas un mūzikas teorijās, tautas mākslā u.c. jomās.

Šāda pētnieciskās darbības realizēšanas struktūra jomā ļaus DU nostiprināt stabili pozīciju nacionālajā zinātnē un sniegt ieguldījumu plašākā reģionā, kļūstot par nozīmīgu Eiropas pētniecības centru pie stratēģiski aktuālās austrumu robežas. Jāturpina attīstīt sadarbība un ciešāka integrācija kopīgu pētniecisko projektu un studiju programmu realizēšanā starp HF, HSZI, MMF un SZF.

Neatkarīgo ekspertu viedoklis liecina, ka, neskatoties uz nepietiekamo finansējuma apjomu, pētniecības līmenis DU humanitārajās un sociālajās zinātnēs, salīdzinājumā ar citām institūcijām novērtēts kā “relatīvi labs”.

Gan esošās, gan jaunizveidotās institūcijas pētnieciskajā jomā turpinās veikt stratēģiskas investīcijas zinātnē, piesaistot valsts un ES fondu finansējumu tādiem pētniecības projektiem, kuru rezultāti būs nozīmīgi reģionam un valstij, tādējādi sekmējot NAP 2014.-2020. gadam paredzēto Latvijas zinātnes koncentrēšanu zinātniskajās institūcijās, kas ir konkurētspējīgas globālā līmenī.

Starptautiskie eksperti atzina, ka Latvijas pētnieku vidū nepastāv problēmas ar svešvalodu prasmēm. Svešvalodu pielietošana pētniecībā garantē iekļaušanos starptautiskā zināšanu apritē, sniedz pieeju jaunākajai tehnoloģiskajai informācijai un mācību literatūrai, nodrošina jomas internacionalizāciju.

Pamatojoties uz “Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādņēm 2014. – 2020. gadam”, jomas stratēģijā būtiski uzsvērts pedagoģiskās un pētnieciskās darbības vienotības princips, kas paredz akadēmiskā personāla iesaisti pētniecībā, kā arī zinātniskajā institūtā strādājošo zinātnieku iesaisti atsevišķu priekšmetu pasniegšanā.

Reģionālistikas, literatūras un mākslu jomas saturs ir virzīts ne vien uz jomas teorētiskā pamata tālāku attīstīšanu, bet arī iekļaušanos starptautiskajos akadēmiskajos tīklos, akadēmiskās sadarbības veicināšanu ar citām Latvijas un pasaules augstskolām. DU zinātnieki darbā ar studentiem veicina radošo industriju attīstību Daugavpils pilsētā un novadā.

Zinātniskie izdevumi un konferences

Ārzemju eksperti atzina par efektīvu starptautisko sadarbību zinātnisko rakstu krājumu un žurnālu izdošanā. *EBSCO* indeksā iekļauti šādi DU HF zinātnisko rakstu krājumi: „Literatūra un kultūra: process, mijiedarbība un problēmas” (līdz 2015. gadam iznākuši 15 numuri), “Kultūras studijas” (līdz 2015. gadam iznākuši 7 numuri), “Valoda dažādu kultūru kontekstā” (līdz 2015. gadam iznākuši 25 numuri), „Vēsture: avoti un cilvēki” (līdz 2015. gadam iznākuši 18 numuri), “Славянские чтения” (līdz 2015. gadam iznākuši 10 numuri), „Comparative Studies” (iekļauts arī *Index Copernicus*) (līdz 2015. gadam iznākuši 6 numuri), žurnāls „Komparatīvistikas almanahs / Journal of Comparative Studies” (līdz 2015. gadam iznākuši 36 numuri). Regulāri tiek publicēti arī citi izdevumi jomā: SZF izdevums „Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai” (līdz 2015. gadam iznākuši 11 numuri); MZI zinātniskais žurnāls “Art Tempus” (līdz 2015. gadam iznākuši 3 numuri), MMF rakstu krājums „Mūzikas zinātne šodien: pastāvīgais un mainīgais” (līdz 2015. gadam iznākuši 6 numuri) un zinātniskais žurnāls “Problems in Music Pedagogy” (līdz 2015. gadam iznākuši 13 numuri).

Attiecībā uz zinātniskajiem izdevumiem ekspertu komisija ieteica aktīvāk sadarboties ar starptautiskām izdevniecībām, kam ir stabilas pozīcijas Eiropā un pasaulē un izstrādāt publikācijas angļu valodā: “While staff members are active in publishing, the majority of publications have limited visibility and influence, being included in locally produced volumes, series, etc. The institution could significantly raise its profile by seeking international publication outlets, esp. in English (in addition to Russian, which is currently the most common foreign language of publication) (p.18).

Eksperti norādīja, ka jānovērš sadrumstalošanos zinātnisko konferenču un semināru organizēšanā: “The Faculty is recommended to concentrate its research efforts further, as well as its investment in the organization of congresses and occasional publications, in order to position just one key highly visible series on the international platform, ensuring high standards of selection (p.19).” Lai lietderīgi izmantotu intelektuālo un finanšu kapacitāti, jāfokussējas uz vērienīgu un sistemātisku starptautisko konferenču, kongresu, semināru rīkošanu. DU HF, izvērtējot iepriekšējās struktūrvienību skaitliski daudzās iniciatīvas, izkristalizēja šādu zinātnisko pasākumu īstenošanu: *starptautiskā zinātniskā konference „Zinātniskie lasījumi”* (līdz 2015. gadam organizēta 25 reizes); *starptautiskā zinātniskā konference “Slāvu lasījumi”* (līdz 2015. gadam organizēta 20 reizi); *starptautiskais “Komparatīvistikas kongress”* (2015. gadā notiks 2. reizi (“Dzīvā dzīve. Aspazija–Rainis–150”), fokusējoties uz komparatīvai pieejai specifisko starpdisciplināritāti materiāla izpētē. Citas DU fakultātes turpinās organizēt šādas konferences: *starptautiskā zinātniskā konference “Mūzikas pedagogijas problēmas”* (līdz 2015. gadam organizēta 9 reizes); *starptautiskā zinātniskā konference “Sociālās zinātnes reģionālajai attīstībai”* (līdz 2015. gadam organizēta 10 reizi); *Mākslas zinātņu institūta rudens zinātniskā konference* (līdz 2015. gadam organizēta 4 reizes); *starptautiskā zinātniskā konference “Mūzikas zinātne šodien: pastāvīgais un mainīgais”* (līdz 2015. gadam organizēta 10 reizes). Minētās iniciatīvas DU profesūra un docētāji ieviesīs paritātē ar HF, , MMF, SZF, jaunizveidotā HSZI un MZI zinātniekiem.

Galvenie pētnieciskie virzieni reģionālistikas, literatūras un mākslu jomā

Reģionālās literatūras, mākslas, vēstures, ekonomikas un sociālās dzīves attīstība valsts un starptautisko procesu kontekstā motivē orientēties uz starpnozaru pētījumiem un sinerģijas veidošanu starp Latvijas un ārvalstu pētniecības institūcijām. Eiropas pētniecības telpā DU zinātnieku darbība vēsturiski ir atpazīstama ar fundamentāliem pētījumiem komparatīvistikā, sastatāmajā valodniecībā, mutvārdu vēsturē un sociālajās zinātnēs, kas realizēti ar IZM, KM, VKKF, Ziemeļvalstu Ministru padomes, ES pārrobežu sadarbības programmas finansējuma piesaisti u.c. Pētījumu ieviešana un rezultāti palīdz radīt aktīvu un ilgtspējīgu dialogu starp akadēmiskajām, sabiedriskajām un politiskajām institūcijām.

Starptautisko ekspertu vērtējums indikatorā “Quality of the reserch” ir pietiekami augsts – 3 balles. Norādīts uz jomas daudzveidību un izcelti veiksmīgie virzieni un starptautiskās programmas, uz kurām jākoncentrējas tālākajā darbā: “Faculty, of Humanities is responsible for teaching and research in Literary and Cultural Studies (including comparative studies), as well as languages. The research is diverse in terms of themes and methodology, ranging from

filling the gaps in empirical knowledge about national literary history to studies using new approaches (e.g. feminist perspectives on nation). Border studies and youth studies are among the recent research foci which are being developed with the help of international projects (including FP7) collaboration projects and the Nordplus programme). (p.17)”

DU HF jomas specifika nosaka ilgstošu sadarbību ar daudzu valstu vēstniecībām Latvijā (Norvēģijas, Zviedrijas, Francijas, Izraēlas, Krievijas, Baltkrievijas, ASV, Ķīnas, Vācijas, Polijas) un kopīgu projektu izstrādi starpkultūru jomā. DU jomas pētniekiem ir izveidojušās noturīgas sadarbības saites mobilitāšu, konferenču, kongresu, semināru organizēšanā un citu zinātnisko aktivitāšu nodrošināšanā, kā arī izveidoti projektu ieviešanas tīklojumi ar daudzām ārvalstu akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām (skat.2.9. tabulā).

2.9. tabula

Sadarbība ar ārvalstu akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām.

Organizācijas nosaukums	Sadarbības veids	Valsts
Universitāte		
Vytautas Magnus university	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Lietuva
Šiauliai University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Lietuva
Vilnius University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Lietuva
Klaipēda University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti, pieredzes apmaiņa zinātnes komunikācijas aktivitāšu organizēšanā	Lietuva
Lithuanian University of Educational Sciences	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, mobilitātes projekti, pieredzes apmaiņa zinātnes komunikācijas aktivitāšu organizēšanā, dalība zinātnisko izdevumu redakciju darbā	Lietuva
Tartu University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, kopīgu semināru organizēšana, mobilitātes projekti	Igaunija
Tallin University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi	Igaunija

	sadarbības projekti, mobilitātes projekti	
Södertörn University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Zviedrija
Tromsø University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Norvēģija
Bergen University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, sadarbības tīkli, mobilitātes projekti	Norvēģija
Vestfold University College	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Norvēģija
Oslo University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, mobilitātes projekti	Norvēģija
The University of the Faroe Islands	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, iesaistīšanās zinātnisko izdevumu redkolēģijas darbā	Farēru salas
Baku Slavic University and the Azerbaijan Comparative Literature Association	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Azerbaidžāna
Yerevan State University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Armēnija
Lomonosov Moscow State University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Krievija
The Yaroslav-the-Wise Novgorod State University	Piedalīšanās konferencēs	Krievija
Pskov State University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Krievija
Saint Petersburg state university	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Krievija
Vitebsk State University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Baltkrievija
Taras Shevchenko National University of Kyiv	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Ukraina

University of Warmia and Mazury in Olsztyn	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Polija
University of Warsaw	Kopīgu zinātnisko konferenču organizēšana, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Polija
Nicolaus Copernicus University in Toruń	Kopīgu zinātnisko konferenču organizēšana, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, mobilitātes projekti	Polija
Jagiellonian University	Kopīgu zinātnisko konferenču organizēšana, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, mobilitātes projekti	Polija
Ural Federal University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Krievija
Гродненский государственный университет имени Янки Купалы	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, kopīgi ES finansētie Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārrobežu sadarbības projekti, mobilitātes projekti	Baltkrievija
University of Glasgow	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Lielbritānija
University of Eastern Finland	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Zviedrija
University of Mons	Mobilitātes projekti	Beļģija
The University of Zaragoza	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Spānija
Gottenheim University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Vācija
The University of Potsdam	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Vācija
University of Vechta	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, dalība zinātnisko redkolēģiju darbā, kopīga reģionālistikas zinātniskās metodoloģijas izstrāde, mobilitātes projekti	Vācija
Leipzig University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Vācija
University of Marburg	Kopīgu sadarbības projektu realizācija	Vācija

Leibniz Universität Hannover	Sadarbība zinātnisko monogrāfiju izdošanā	Vācija
University of Rostock	Zinātnisko semināru vadīšana	Vācija
University of Sorbonne	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, mobilitātes projekti	Francija
Murdoch University	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem	Austrālija
University of Tsukuba Japan Society for the Promotion of Science	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, sadarbība mutvārdu vēstures jomā	Japāna
Grand Valley State University	Mobilitātes projekti, kopīgu paneldiskusiju organizēšana sarptautiskajās konferencēs, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, piedalīšanās Latvijā rīkotajās mutvārdu ekspedīcijās	ASV
Western Michigan University	Mobilitātes projekti, kopīgu paneldiskusiju organizēšana sarptautiskajās konferencēs, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, piedalīšanās Latvijā rīkotajās mutvārdu ekspedīcijās	ASV
Varna Free University	Mobilitātes projekti, piedalīšanās konferencēs	Bulgarija
Veliko Tarnovo University	Mobilitātes projekti, zinātnes tīklojumi	Bulgarija
Zinātniskie institūti		
Ibsen Centre	Iesaistīšanās zinātniskajos semināros, kultūras komunikācijas aktivitātes	Norvēģija
Norwegian Academy of Sciences	Mobilitātes projekti	Norvēģija
SHOTA RUSTAVELI Institute of Georgian Literature	Iesaistīšanās zinātniskajos semināros, konferencēs, publikācijas zinātniskajos izdevumos, sadarbības projektu plānošana	Gruzija
Hamsun Selskapet	Iesaistīšanās zinātniskajos semināros, kultūras komunikācijas aktivitātes	Norvēģija
Finnish Oral History Network	Iesaistīšanās zinātniskajos semināros, konferencēs, publikācijas zinātniskajos izdevumos, sadarbības projektu plānošana	Zviedrija
Дом русского зарубежья им. А. Солженицына	Zinātniskās pētniecības pieredzes apmaiņas aktivitātes, piedalīšanās zinātniskajās konferencēs	Krievija
Российская академия наук Институт всеобщей истории Центр истории Северной Европы и Балтии	Piedalīšanās zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošana zinātniskajiem izdevumiem, zinātnisko publikāciju recenzēšana	Krievija
Northern Lithuania Research Centre Šiauliai University	Iesaistīšanās zinātniskajos semināros, konferencēs, publikācijas zinātniskajos izdevumos, sadarbības projektu plānošana	Lietuva

Swedish Institute	Zinātnisko konferenču, kongresu un semināru kopīga organizēšana, zinātnes komunikācijas aktivitātes, sadarbības projekti	Zviedrija
Czech Science Foundation – GACR	Pētniecisko projektu ekspertīze	Čehija
Danish Cultural Institute	Zinātnisko konferenču, kongresu un semināru kopīga organizēšana, zinātnes komunikācijas aktivitātes, sadarbības projekti	Dānija
Goethe-Institute	Zinātniskie semināri un zinātnes komunikācijas aktivitātes	Vācija
German Academic Exchange Service (DAAD)	Zinātnisko konferenču, kongresu un semināru kopīga organizēšana, sadarbības projektu plānošana	Vācija
Baltic Academy	Kopīgu semināru organizēšana	Vācija
Finnish Oral History Network	Zinātnes komunikācijas aktivitātes, iesaistīšanās zinātniskajos semināros, konferencēs, publikācijas zinātniskajos izdevumos, sadarbības projektu plānošana	Zviedrija
The Institute for Literature of the Bulgarian Academy of Sciences	Zinātnes komunikācijas aktivitātes, iesaistīšanās zinātniskajos semināros, konferencēs, publikācijas zinātniskajos izdevumos, sadarbības projektu plānošana	Bulgārija

DU pētniecība humanitārajās zinātnēs un mākslās fokusēta uz nacionālās un eiropiskās identitātes veidošanu un kultūras mantojumā balstītu inovāciju radīšanu.

Identitātes komponentu pētnieciskie aspekti

Humanitārās zinātnes veido sabiedrības identitāti un ir papildus sabiedriskās vērtības avots jaunu produktu un tehnoloģiju radīšanā. Starptautisko projektu ietvaros un ar valsts pētniecisko programmu finansējumu DU tiek īstenota etniskās un nācijas identitātes, diasporas, pierobežas kultūras, pārrobežu komunikācijas un vēsturisko notikumu izpēte fenomenoloģiskā un salīdzināmā griezumā, īpaši pievēršoties lokālajiem kultūras konceptiem – latgaliskajam, sēliskajam sinhronā un diahronā, reģionālā un globālā kontekstā. Šīs funkcijas attīstīšana jomā sadarbībā ar globāliem (globāliem un lokāliem) zinātniskajiem partneriem, kā arī pašvaldības un valsts institūcijām sabiedrības interesēs akcentē arī starptautiskie eksperti: “Strong collaboration has been established with local and regional social and cultural institutions and numerous contacts have been developed with universities through Europe, in view of the comparative study of culturally mixed borderlands (p.19).

Reģionā ar mazākumtautību dominanti jomas prioritārā misija ir latviskās identitātes uzturēšana un iedzīvināšana ar latviešu valodas, literatūras, vēstures un sociokultūras pētījumu starpniecību. Reģiona iedzīvotāji tiek iesaistīti lauka pētījumos, lai iegūtu empīrisko

materiālu par valodas lietojumu, konfesionālo piederību, tradīcijām, masu – elitārās kultūras izpausmēm komparatīvā griezumā, latviešu un cittautu komponentu īpatsvaru reģionā. Uz pētījumu rezultātu bāzes iegūtās jaunās teorētiskās atziņas iekļautas globālajā zinātniskajā aprītē.

Reģiona analīzei un attīstībai jomā izstrādātas jaunas metodoloģiskās un metodiskās pieejas saistībā ar latviskās identitātes reprezentāciju, uztveri un integrāciju daudznacionālā sabiedrībā, kur pamatnācijas iedzīvotāji atrodas diasporas situācijā – Latgales reģionā tikai aptuveni 10% procenti no iedzīvotāju kopējā skaita ir latvieši. DU ir vienīgā Latvijas zinātniskā iestāde, kas izveidojusi, aprobējusi, ieviesusi jaunus integrācijas instrumentus mazākumtautību, nepilsoņu, trešo valstu valstspiederīgo un bēgļu integrācijai Latvijas sabiedrībā un Eiropas sociālekonomiskajā telpā, turpina to pilnveidi, piedāvājot daudzveidīgas valodas apguves un adaptācijas formas integrācijai un saliedētas sabiedrības veidošanai.

2012.–2015. gadā DU veikusi 440 mazākumtautību, nepilsoņu un trešo valstu valstspiederīgo apmācību, kas rezultējusies ar kursantu pilsonības un valsts valodas prasmes eksāmenu kārtošānu un integrāciju Latvijas sabiedrībā. Šim nolūkam piesaistīts EEZ, Sabiedrības integrācijas fonda un LR KM finansējums. Pilnveidota esošā latviešu valodas kā svešvalodas un latviešu valodas kā otrās valodas apguves metodika. Izstrādāta unikāla latviešu valodas kā svešvalodas apguves trilingvālā metodika, ieviešot “Latvijas kultūras kanona un latviešu valodas integrētas apguves” programmu, izveidojot un ar ieteikumiem metodoloģiski pamatojot “Latviešu valodas runātāju klubu” un citus integrāciju veicinošus instrumentus.

Reģionālās specifikas etnolingvīsto aspektu fiksēšanai nozīmīgs instruments ir dažāda formāta vārdnīcas un pētījumu rezultātu publicēšana. DU jomā ir izcili piemēri ar plašu rezonansi Latvijā, kas tiks izvērsti tālākajā pētniecībā.

Latgalē kā pierobežas reģionā valodniecības nozarē īstenoti ģeolingvistiski, sociolingvistiski un antropoloģiski baltu valodu pētījumi, veikta savāktā materiāla digitalizācija un sistematizācija, noris sastatāmie pētījumi pierobežas un pārrobežu kontekstā. DU HF ir izveidots mūsdienīgs instruments liela apjoma lauka pētījumu rezultātu pārnesei uz sabiedrību – elektroniskais muzejs “Vitamemoriae” (www.vitamemoriae.eu). Tas pieejams jebkuram zinātniekam un sabiedrības pārstāvim, un ir funkcionāls resurss, lai saglabātu mutvārdu vēstures un dažādu tematisko lauka pētījumu, kultūras fenomenu studiju rezultātus audiovizuālo vienību formātā. Pašlaik e-muzejā ir ap 400 audiovizuālo vienību.

Fenomenoloģiskā un starpdisciplinārā griezumā DU ir nozīmīgas iestrādes nesenās vēstures liecību apzināšanā, pievēršoties totalitārisma un tā seku izpētei, Atmodas laika liecību fiksēšanai un saglabāšanai.

Empīriskā materiāla ieguvē un teorētisko atziņu aprobācijā DU jomas zinātnieki Latvijas studijās, letonikas nozarē un komparatīvistikā sadarbojas ar “Latviešu valodas aģentūru”, “Latvijas Literatūras centru”, bibliotēkām, muzejiem, skolu valdēm, ārvalstu zinātniskajām un izglītības iestādēm, kas nodrošina latviešu valodas apguvi.

Komparatīvistika

DU niša Latvijas zinātniskajā telpā ir cittautu literatūras izpēte kultūras kontekstā. DU sistēmiski tiek pētīta mūsdienu latviešu valoda funkcionālajā aspektā: latviešu – slāvu, latviešu – ģermāņu valodu kontakti, latviešu – lietuviešu valodas sastatāmajā aspektā; veiktas zinātniskās iestrādes un pētnieciskā lauka definēšana lituānistikā, notiek starpdisciplināra reklāmas tekstu pētniecība. Lielais HF studiju programmu valodu spektrs (DU piedāvā studēt latviešu, angļu, krievu, vācu, zviedru, franču, spāņu, poļu filoloģiju, atsevišķu kursu veidā arī latīņu, ķīniešu un lietuviešu valodu) ir priekšnosacījums tālākajiem moderno valodu pētījumiem.

Jomas fundamentālo pētījumu prioritāte ir latviešu literatūras vietas iekonturējums pasaules literatūras procesu kontekstā, akcentējot tās reģionālos un starptautiskos aspektus, centra – perifērijas, globālā – lokālā, nacionālās un eiropēiskās identitātes mijiedarbību.

Pētot Latvijas izcelsmes autoru jaunradi diasporā un mazākumtautību literatūras integrāciju Latvijas literatūras procesos, DU zinātnieki sniedz latviešu literatūras procesa raksturojumu starpdisciplinārā aspektā, aktualizējot poētiskā tulkojuma komparatīvo diskursu, integrējot pētniecības rezultātus akadēmiskā maģistra studiju programmā “Filoloģija”, doktora studiju programmās “Valodniecība” un “Literatūrzinātne”, sagatavojot metodiskos ieteikumus tulkotājiem. Pētnieciskās atziņas par tehniskā tulkojuma specifiku tiek pārnestas uz profesionālā maģistra studiju programmu “Tulks, tulkotājs”, par empīrisko bāzi izmantojot DU HF docēto valodu spektru (latviešu, angļu, krievu, poļu, vācu, zviedru, spāņu, franču).

Aktuāli kultūras teorētiskie diskursi izmantoti autobiogrāfiskās prozas un femīnās rakstības naratīvu raksturojumā vēstures, kultūras un sociālo procesu kontekstā, aktualizējot ebreju kultūras diskursu, tradicionālus un novatorus literatūras teorijas jautājumus – žanru un tekstu hibridizāciju un funkcionalitāti, pievēršoties latviešu literatūras reprezentācijai kino un teātrī, bērnu literatūrai. Literatūras pētniecības prioritārie virzieni ir arī 19. gs. beigās – 20. gadsimta sākuma literatūra modernitātes procesu kontekstā, modernisma koncepta institucionalizācija un periodizācija, pētījumi par jaunāko latviešu literatūru. Pētījumi rezultējas ar monogrāfiju kopu par perifēriju un diasporu literatūrā.

Pierobežas kultūrtelpā īpaša nozīme ir slāvistikai un rusistikai, jo fakultātes pētnieki kļūst par starpkultūru mediatoriem starp Austrumiem un Rietumiem. Krievu kultūrstudijas,

literatūrzinātne un valodniecība prezentē krievu kultūrtradīciju attīstību diasporā, sintezējot to ar Eiropas pieredzi. Starptautiskās situācijas ietekmē pēdējā laikā tieši rusistikas jomā veidojas produktīvi zinātniskie sakari ar ASV, kas nosaka jaunu starptautisku pētniecības un sadarbības līmeni. DU Humanitārās fakultātes slāvistu un rusistu attīsta gan praktiskās, gan lietišķās valodas apguves metodikas, gan mūsdienīgās teorijas un metodoloģijas.

DU ir izstrādātas vadlīnijas un darba lapas zviedru valodas kā svešvalodas apguvei cilvēkiem ar priekšzināšanām, notiek šī izglītības resursa ieviešana e-vidē, tiek veidota interneta vietne, kas nodrošinās plašu publisko piekļuvi.

Komparatīvie pētījumi antropoloģijā tiek realizēti, izvēloties daudzsegmentālus sadzīves kultūras fenomenus: Interreg projekta ietvaros pētītas Latvijas – Baltkrievijas pierobežas kapu teritorijas, tiek ieviests EEZ un Norvēģijas finansētais pieminekļu semiotikas projekts, akadēmiskā bakalaura studiju programmu “Filoloģija” un “Vēsture” ietvaros notiek mutvārdu vēstures, folkloras un dialektoloģiskās prakses. Visos lietišķajos antropoloģiskajos pētījumos docētāji – DU zinātnieki – iesaistās kopā ar studējošajiem, sniedzot būtisku zinātniskā darba pieredzi studējošajiem un topošajiem zinātniekiem. MZI pētnieki strādā pie tautas tradicionālās mākslas un mūzikas tematikas, tās skatot caur komparatīvistikas prizmu.

Vēstures studijas

Vēstures pētniecībā DU fokusējas uz vēstures avotu teoriju un avotpētniecisko metodoloģiju, kā arī uz vēstures informātikas („digitālās vēstures”) ieviešanu Latvijā, kas ir DU prioritārā „niša” vēstures pētniecībā Latvijā, kā arī stabils pamats jau esošajai un turpmākajai dalībai starptautiskajā zinātniskajā apritē un tehnoloģiju pārneses aktivitātēs.

Vēstures pētniecība sniedz ieguldījumu nacionālās un eiropiskās identitātes stiprināšanā, nodrošinot vietējā pagātnes mantojuma nacionālo un eiropisko dimensiju atklāšanu un popularizēšanu. Iekļaujot Latgales un Sēlijas vēsturi Latvijas nacionālajā un Eiropas/pasaules vēstures naratīvā, īpašs uzsvars tiek likts uz dažiem pētniecības satura un metodoloģijas aspektiem: pagātnes izzināšana un popularizēšana ar mūsdienu moderno tehnoloģiju palīdzību; vēstures pētniecības metodoloģiju/instrumentārija pilnveidošana ar virzību no avota izpētes uz cilvēka dzīves situācijas atklāšanu pārmaiņu laikos; jaunas pieejas pagātnes izzināšanā: tradicionālo avotu (arhīva dokumenti, prese, ego-dokumenti u.c.) informācijas potenciāla efektīvāka izmantošana, jauno avotu (mutvārdu vēsture u.c.) un vēstures palīgzinātņu datu iekļaušana vēstures pētījumā; vēsturiskās pieredzes aktualizēšana starptautiskā un starpkonfesionālā attiecību harmonizēšanā; izglītības kā lokālās/reģionālās/nacionālās identitātes veidošanas un stiprināšanas faktora izpēte; brīvprātīgā un piespiedu (bēgļi, deportētie u.c.) migrācija no reģiona: rīcības motivācija,

iedzīvošanas stratēģijas, identitātes saglabāšanas/zaudēšanas noteicošie faktori; iedzīvotāju pretošanās un kolaborācija (adaptācijas stratēģijas un prakses) politiskās iekārtas maiņas apstākļos: sovjetizācijas piemērs.

DU Mutvārdu vēstures centrā kopš 2003. gada tiek veidots mutvārdu vēstures avotu arhīvs (1920.-30. gados dzimušo Austrumlatvijas iedzīvotāju 1100 dzīvesstāstu audioieraksti u.c. materiāli), kas jau gadiem kalpo par pētniecisko bāzi zinātniekiem no Lielbritānijas, ASV, Krievijas, Japānas u.c. Ne tikai avotu saturam un to izpētes metodoloģijai, bet arī vākšanas, dokumentēšanas, arhivēšanas principiem un praksei ir starptautiska nozīme – notiek tehnoloģiju pārnese.

Vēstures virziens atbild uz akūto nepieciešamību atmodināt reģiona iedzīvotāju piederības sajūtu Latvijai un Eiropai un veicināt Latvijas sabiedrības konsolidāciju, ko sekmē Austrumlatvijas vēstures naratīva iestrādāšana nacionālajā vēstures naratīvā: paredzot virzību no kopīgas pagātnes caur labi izkoptu komemorācijas praksi uz saliedētību nākotnē. Pateicoties vēstures izzināšanai, tiek sekmēta reģionālo atšķirību mazināšana: vēsturiski radušos plaisu pārvarēšanai vispirms jānoskaidro to cēloņi, kuru atklāšanai jāizmanto mūsdienu vēstures zinātnes potenciāls. Latviešu tautas mākslas komparatīvie pētījumi ir nozīmīgi multinacionālā Austrumlatvijas reģiona starpkultūras attiecību noskaidrošanā un to attīstības modelēšanā.

Konceptuālas iestrādes ir pieminekļu semiotikas pētījumos un iegūto rezultātu pārnēsē uz ekotūrisma un etnotūrisma, izstrādājot tūrisma produktus.

Situācijā, kad liela darbaspējīgo Latvijas iedzīvotāju daļa ir pakļauta ekonomiskajai emigrācijai, veidojas jauns sociokultūras fenomens – latviešu ekonomisko emigrantu diaspora, kas integrējas mītnes zemē, bet vienlaikus saglabā latvisko identitāti. Jomas ietvaros paredzēts izstrādāt metodoloģiju šo procesu fiksēšanai un tā liecību sistematizēšanai ar jomu saistītajās nozarēs: valodas lietojums, lasīšanas paradumi, sadzīves kultūra, darba attiecības u.c.

Iedzīvotāju grupu un subkultūru izpēte

Eiropas sociālās politikas būtiska sastāvdaļa ir bērnu un jauniešu politika, kam jāklūst par prioritāro ES politiku darbības jomu, kurā jāpielieto sekmīgākos bērnu un jauniešu labklājības nodrošināšanas instrumentus. Lai ES valstīs varētu īstenot veiksmīgu bērnu un jauniešu labklājības nodrošināšanas politiku, nepieciešams veikt visas ES valstīs aptverošu salīdzinošo bērnu un jauniešu labklājības analīzi. Lai to realizētu, ir vajadzīga datu bāze par esošo bērnu un jauniešu politiku, izglītības pieejamību, veselības aprūpi, drošību, vides apstākļiem u.c. labklājības rādītājiem visās ES valstīs. Apzinoties nepieciešamību uzlabot ES

bērnu un jaunatnes politiku, sadarbībā ar 13 dažādu ES valstu universitātēm un pētnieciskajām institūcijām, DU pētnieki izvērtē visās ES valstīs atsevišķi īstenoto bērnu un jaunatnes politiku, kā arī izstrādā instrumentus bērnu un jauniešu labklājības līmeņa mērīšanai un formulē kopējos bērnu un jaunatnes politikas ieteikumus Eiropas Komisijai. DU pētnieki izstrādā metodoloģiju ilgtermiņa pētījuma veikšanai par jauniešu labklājību visās ES dalībvalstīs: veicot salīdzinošo analīzi visās ES valstīs, tiks identificēti bērnu un jauniešu labklājības nodrošināšanas šķēršļi, kas ļaus EK apzināt problēmas un izstrādāt vadlīnijas to novēršanai.

DU zinātnieki īsteno tematiskos pētījumus jauniešu studijās (*youth studies*). Tie veikti ar kvalitatīvās un kvantitatīvās pētniecības metodēm, strādājot EK Ietvarprogrammas projektos. Pētot subkultūru izpausmes mūsdienu Eiropas kultūrā, sadarbībā ar 14 Eiropas valstu pētniekiem, kas ir specializējušies dažādās zinātnes nozarēs: socioloģijā, politoloģijā, antropoloģijā, kultūras un reliģijas studijās, DU pētnieki veido subkultūru etnogrāfiskās izpētes materiālu audio/video arhīvu, kas kalpo par empīrisko bāzi zinātniskai subkultūras fenomena izpētei.

Mūsdienīgas zinātniskās iniciatīvas DU joma realizē, lai stiprinātu sociālo un vēsturisko atmiņu un palielinātu sabiedriskās līdzdalības iespējas ES, nodrošinot vietējā, reģionālā un dalībvalstu līmenī atklātākas debates par ES jautājumiem.

Kultūras studiju attīstība

Kultūras studiju attīstība ir nepieciešama gan Latvijas, gan Eiropas Savienības mērogā. Līdz ar Latvijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienības valstu saimei, aktuāla ir kļuvusi integrācijas problēma, kas ir saasinājusies, pieaugot bēgļu skaitam no Tuvajiem Austrumiem un Ukrainas. Kā liecina vēsture, integrācijas pamatā ir galvenokārt nevis ekonomiskie vai sociālie faktori, bet kultūras procesi. Eiropas Savienību raksturo kultūru plurālisms, kurā vienotība ir iespējama tikai daudzveidībā, tādēļ Eiropas Savienība nevēlas radīt vienotu ideoloģiju, filosofiju un kultūru. Taču mūsdienu Eiropa nevar pastāvēt bez kopīgas vērtību sistēmas, kas realizējas atsevišķu tautu kultūrās, tāpēc jau šobrīd ir aktuāla un nākotnē aizvien vairāk pieaugs nepieciešamība vispusīgi apzināties kultūras faktora lomu gan Eiropas sabiedrības integrācijas procesos, gan Latvijas kultūras vēsturiskā mantojuma apzināšanas un tālākās attīstības perspektīvā. Nozīmīga vieta tajā ir arī tautas mākslas izpētei.

Pētījumi valsts drošības jautājumos

Jomas ietvaros DU veiktie pētījumi risina valsts drošības jautājumus visas valsts un reģiona līmenī, sabiedrības drošības problēmas un individuālās cilvēkdrošības jautājumus, kas

aktualizējas saistībā ar Ukrainas krīzi un ārvalstu sabiedrisko un valsts organizāciju aktīvu darbību Latvijas pierobežā. Lai gan politiskajā līmenī ir definēti nopietni draudi, taču nepieciešama draudu būtības padziļināta zinātniska izpēte. Objektīvi jānoskaidro reģiona iedzīvotāju etnosociālā statusa ietekme uz drošības līmeni valstī, kā arī jāidentificē svarīgākos drošības riskus un to determinantu neitralizācijas iespējas.

Drošības aspektā būtisks arguments ir iedzīvotāju garīgās prioritātes, kuras lielā mērā nosaka viņu nostāju ideoloģiskajā cīņā un iespējamās izvēles par labu Rietumu demokrātijai vai kādam citam virzienam. Šobrīd pastāv nepieciešamība „atmodināt” vietējo iedzīvotāju piederības sajūtu Rietumeiropai un Latvijai.

Ieguldījumu drošības veicināšanā sniedz pārrobežu sadarbība ar Krievijas un Baltkrievijas akadēmiskajām institūcijām, kopīgas izpratnes veidošana strīdīgākajos sabiedrības attīstības un integrācijas jautājumos, pozitīvu attiecību veicināšana ar dažādām etniskajām grupām. Spēcīgās akadēmiskās saites ar Poliju, Lietuvu, Krieviju un Baltkrieviju, Ziemeļvalstīm, Izraēlu, ASV nākotnē var kļūt īpaši svarīgas.

Noziedzības fenomena starpdisciplinārie pētījumi juridiskajā, sociālpсихолоģiskajā un ekonomiskajā aspektā sniedz būtisku ieguldījumu sabiedrības drošībā: tiek pētīta noziedzības svarīgāko determinantu, tai skaitā sociālekonomiskā stāvokļa un indivīda sociālpсихолоģisko īpatnību, ietekme uz noziedzības līmeni dažādu sabiedrības grupu vidū. Īpaša uzmanība tiek pievērsta nepilngadīgo noziedzībai, kas var nopietni ietekmēt kopējo noziedzības stāvokli reģionā un valstī tuvākajā perspektīvā.

Latvijā joprojām nav vērojamas noziedzības līmeņa un struktūras pozitīvas izmaiņas; noziedzība turpina pastāvēt un izraisa veselu virkni no tās atvasinātu problēmu: sabiedrības kriminalizāciju, nepilngadīgo noziedzību, cietumu pārblīvējumu un ievērojamu valsts līdzekļu tērēšanu ieslodzījuma vietu uzturēšanai. DU veiktie pētījumi noraida sabiedrībā dominējošo priekšstatu par to, ka noziedzības līmenis ir tieši proporcionāls sabiedrības sociāli ekonomiskajam stāvoklim. Jaunākie DU veiktie starpdisciplinārie pētījumi liecina, ka materiālā stāvokļa uzlabošanās sekmē noziedzības samazināšanos tikai nepilngadīgo vidē, savukārt agrāk sodītajām personām, uzlabojoties materiālajam stāvoklim, motivācija izdarīt atkārtotus noziegumus pieaug.

Par nopietnu izaicinājumu Latvijas sabiedrībai var uzskatīt vienu no augstākajiem ieslodzīto personu skaita rādītājiem Eiropā. Tas dezintegrē sabiedrību, jo pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma bijušie ieslodzītie nespēj integrēties sabiedrībā un savu vajadzību apmierināšanai izvēlas noziedzīgu uzvedības modeli. Humāna attieksme pret noziegumu izdarījušām personām un resocializācijas pasākumi pagaidām nav devuši vērā ņemamus

rezultātus, to sasniegšanai nepieciešama padziļināta izpēte un iedarbīgu instrumentu izstrāde penitenciārā recidīva samazināšanai.

Starptautiskā finansējuma piesaiste pētniecībai

Noturīgas izaugsmes nodrošināšanai tiek īstenota dalība ES pētniecības programmās. Balstoties uz iepriekšējo programmu ietvaros gūto pieredzi, kam ir izšķirošā nozīme zinātnes izcilības sasniegšanā, jomas pētnieki pievēršas aktuālām sabiedrības problēmām. Tā kā Eiropas Komisija apkopo pētnieku viedokļus un ņem vērā rekomendācijas, iekļaušanās ES pētniecības programmās ir instruments, ar kura palīdzību tiek sniegts ieguldījums sociālo problēmu risināšanā, kas ir viena no programmas „Apvārsnis 2020” prioritātēm. Lai operatīvi identificētu aktuālos sociālpolitiskos izaicinājumus un, kontekstualizējot lokālās problēmas ES mērogā, rastu iedarbīgus risinājumus, nepieciešama finansējuma piesaiste starptautiska mēroga datu vākšanai, starpdisciplinārai zinātniskai analīzei, iegūto secinājumu aprobēšanai un konkrētu rīcībpolitikas instrumentu popularizēšanai politiķu vidū un plašākā sabiedrībā.

Starptautiskā finansējuma piesaiste pētniecībai nodrošina izglītošanu par jaunākajām tehnoloģijām un to apgūšanu, kas sniedz jomai jaunas attīstības iespējas. Intensificējot DU pētnieku dalību ES finansēto programmu projektos, paveras iespējas koncentrēt intelektuālos resursus darbam starptautiskās augstas kvalifikācijas speciālistu grupās, kas garantē DU pētnieku iekļaušanos vienotā Eiropas pētniecības, augstākās izglītības un ekonomikas telpā.

Jomas ir integrēta programmas “Apvārsnis 2020” pamatmērķos. Piesaistot mērķtiecīgas investīcijas, jomas pētnieki strādā ar trim no ES identificētajām septiņām prioritārajām problēmām: (1) veselība, demogrāfiskās izmaiņas un labklājība; (2) Eiropa mainīgajā pasaulē — visaptverošas, inovatīvas un domājošas sabiedrības; (3) drošas sabiedrības — Eiropas un tās pilsoņu brīvības un drošības aizsardzība.

2.10.tabula

Dalība ES pētniecības un inovāciju programmās

Starptautiskā finansējuma pētniecībai avots	Uzsaukums	Tēma	Projekta pieteikumu skaits
ES FP7 programma	FP7-SSH-2010-1	SSH-2010-5.1-1: Democracy and the shadows of totalitarianism and populism: the European experience	1
ES FP7 programma	FP7-SSH-2013-2	SSH.2013.6.3-1: Towards a European longitudinal childhood and youth survey	1

ES programma H2020	H2020-REFLECTIVE-SOCIETY-2015	REFLECTIVE-4-2015: Cultural opposition in the former socialist countries	4
ES programma H2020	H2020-REFLECTIVE-SOCIETY-2015	REFLECTIVE-2-2015: Emergence and transmission of European cultural heritage and Europeanisation	4
ES programma H2020	H2020 YOUNG-4-2015	SEAC-4-2015: The Young Generation in an Innovative, Inclusive and Sustainable Europe	6
ES programma H2020	H2020-SEAC-2015-1	SEAC-1-2015: Making Science Education and Careers Attractive for Young People	6
Centrālā Baltijas jūras reģiona programma 2014.-2020.gadam	INTERREG IV A		2
Nordplus programmas			5
ES-Austrumu partnerības Kultūras programma 2015.-2018. gadam Britu padome sadarbībā ar Gētes institūtu, Nacionālo kultūras centru Polijā un Sorosa fondu Moldovā.	Eiropas komisija		3
ES programmas „EIROPA PILSONIEM”			2
Eiropas teritoriālās sadarbības programmas 2014 – 2020			8
Centrālā Baltijas jūras reģiona programma 2014.-2020.gadam			2
ERAF			4
Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Norvēģijas finanšu instrumenta (NFI) programmas ar Islandes, Norvēģijas un Lihtenšteinas finansiāls atbalsts			4

ES-Austrumu partnerības Kultūras programmas 2015.-2018. gadam ietvaros ar DU sadarbības partneriem tiks iniciēti projekti, lai organizētu ES mēroga kultūrpolitikas konferences un ES mēroga pētījumus un izvērtējumus, nostiprinātu un tālāk attīstītu kultūras un radošās nozares attīstību Austrumu partnerības valstīs – ES, Armēnijā, Azerbaidžānā, Baltkrievijā, Gruzijā, Moldovā un Ukrainā, sekmētu partnerības starp kultūras un radošo

nozaru pārstāvjiem visā reģionā ES-Austrumu partnerības reģionā un **aktīvāk iesaistītu Austrumu partnerības valstis un DU partneruniversitātes tajos starptautiskajos kultūras sadarbības projektos, kuri tiek atbalstīti ar programmu „Radošā Eiropa”** (apakšprogrammas „Kultūra” un „Media”).

2015. gada nogalē DU joma sāks īstenot projektu *„Establishing of Scholarships for Language and Culture Studies in Latvia and Norway with the Focus on Studies of Monuments to Famous Persons and Their Testing for the Needs of Tourism”* Nr.EEZ/NFI/011-34, kas paredz docētāju un studējošo sadarbību jaunu metodoloģiju izstrādē un to pārnesē uz sabiedrības vajadzībām. Projekta aprobēto koncepciju un iestrādes paredzēts izmantot arī citos ES finansētos INTERREG programmu projektos un pievērsties pieminekļu un citu ainavas arhitektonisko elementu studijām un popularizācijai tūrisma un mārketinga vajadzībām.

DU HF zinātnieku izveidotā NVO “Intelektu parks” izstrādās projektu ES programmai „EIROPA PILSONIEM” (2014-2020) ar mērķi tuvināt Eiropu tās iedzīvotājiem, stiprināt vēsturisko un sociālo atmiņu un palielināt sabiedriskās līdzdalības iespējas ES, nodrošinot atklātākas debates par ES jautājumiem vietējā, reģionālajā un dalībvalstu līmenī.

Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda (2014-2020) finansējums tiks piesaistīts, lai turpinātu ieviest projektus, kas vērsti uz visu kopējās Eiropas patvēruma sistēmas aspektu stiprināšanu un attīstīšanu, veicinātu trešo valstu valstspiederīgo efektīvu integrāciju.

Nordplus Ziemeļvalstu valodu programmas ietvaros tiks turpināta zviedru valodas un Zviedrijas valstsmācības dažādiem līmeņiem paredzētā elektroniskā mācību līdzekļa un darba lapu izstrāde. Sekmīgai integrācijai Baltijas sabiedrībā pieaugušo programmas ietvaros tiks izstrādāta trilingvāla (latviešu – lietuviešu – angļu) metodoloģiskā un praktiskā platforma “Baltijas reģiona studijās” visu līmeņu studējošajiem, kas no ārvalstīm ierodas Latvijā.

ES finansēto, Valsts pētījumu programmu, EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta, *Nodplus*, *ERASMUS+* un citu programmu ietvaros ar komparatīvo metodoloģiju un starpdisciplināro pieeju tiks turpināta vēsturisku un mūsdienu kultūrantropoloģisku tradīciju un rituālu (kāzas, bēres, svētki) pieminekļu, sadzīves pakalpojumu un reklāmindustrijas un tml. pētniecība un fiksēšana, tostarp pierobežā un pārrobežu komunikācijas aspektā.

Ieguldījums starptautiskās zinātniskās domas attīstībā

Lai nodrošinātu Latvijas zinātnes sistēmas attīstību, zinātnes kvalitātes un konkurētspējas nostiprināšanu reģionālajā un Eiropas līmenī, pētniecības resursi tiek mērķtiecīgi koncentrēti jomā, kur DU ir salīdzinošas priekšrocības. Tas garantē starptautiskā līmenī konkurētspējīgu pētījumu rezultātu publiskošanu akadēmiskajos izdevumos, kuru citēšanas indekss sasniedz

vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa. Darbs pie jomas sērijveida izdevumu iekļaušanas *SCOPUS*, *Web of Science* u.c. SCI datubāzēs rada priekšnosacījumus DU pētnieku darba rezultātu recepcijai starptautiskā dimensijā un jaunu zināšanu radīšanai. Pieaugot publikāciju skaitam zinātniskajos žurnālos ar augstu ietekmes faktoru, paaugstinās zinātnieku citējamības rādītāji, kas apliecina jomas pētnieku spēju iekļauties transnacionālajā pētniecības telpā. Starptautisko publikāciju skaita pieaugumu garantē sadarbības turpināšana ar datubāzēs iekļautajiem periodiskajiem izdevumiem, kuros jomas zinātniekiem ir potences publicēt savu pētījumu rezultātus un sekmīgi iekļauties starptautiskajā apritē. DU jomā ir divi Latvijas Zinātņu akadēmijas korespondētājlocekļi literatūrzinātnē, kas liecina par DU literatūrzinātniskās skolas augsto novērtējumu Latvijā un iespēju pilnvērtīgi iesaistīties sadarbībā starp Latvijas un ārvalstu zinātņu akadēmijām.

2.11. tabula

Akadēmiskās partnerības sniegtās iespējas starptautisko publikāciju skaita pieaugumam

Izdevuma nosaukums	Datubāze	Izdevējs/izdevējvalsts
Journal of Baltic Studies	SCOPUS	Chicago (USA): Taylor & Francis
Philosophy.Sociology. Lithuan Academy of Sciences	Web of Science	Lietuva
Journal of Security and Sustainability Issues	SCOPUS	Lietuva
Mediterranean Journal of Social Sciences	SCOPUS	Itālija
The International Journal of Interdisciplinary Social and Community Studies	SCOPUS	ASV
Procedia Journal of Social and Behavioral Science	Thomson Reuters ISI Web of Science	Turcija
Journal of Economics and Business	SCOPUS	Horvātija
Social and Behavioral Sciences	SCOPUS	Francija
Reliģiski-filozofiski raksti	SCOPUS	Latvija
Journal of Baltic Studies	SCOPUS, Thomson Reuters Arts & Humanities Citation Index, Thomson Reuters Social Sciences Citation Index	ASV
Europe-Asia Studies	Social Sciences Citation Index	Lielbritānija
Paedagogica Historica	Web of Science	Lielbritānija
Nationalities Papers	SCOPUS	ASV

Ieguldījums sabiedrības attīstībā

Efektīva komunikācija starp zinātni un sabiedrību apvieno izcilību zinātnē, sociālo izpratni un atbildību. Paaugstinot informācijas un komunikāciju kapacitāti un iekļaujoties

informācijas tirgū, jomas pētnieki apmierina sabiedrības pieprasījumu pēc efektīviem problēmu risinājumiem un sekmē tautsaimniecības izaugsmi, jo atvērta pieeja zinātnisko pētījumu rezultātiem ir garants inovāciju radīšanai, kas balstīta racionālu izvērtēšanas kritēriju piemērošanā un lēmumu pieņemšanā sabiedrības interesēs.

Starpdisciplināro un komparatīvo pētījumu ieviešanai, koordinēšanai un komunikācijai ar sabiedrību, citām Latvijas institūcijām, kas darbojas jomā, un NVO, uz DU HF docētāju un materiāli tehniskās bāzes pamata tiks izveidoti pētnieciskie centri – Latvijas Studiju centrs, Lituānistikas centrs, Jūdaikas centrs, Komparatīvistikas centrs.

Jomas zinātnieki nopietnu uzmanību pievērš komunikācijai ar sabiedrību un pētniecības rezultātu pārnesei uz dažādām Latvijas iedzīvotāju grupām. DU HF ir ieviesusi un turpinās uzturēt daudzus instrumentus zinātnes popularizācijai. Interesu izglītības skola *Humanitārā akadēmija jauniešiem* izveidota, lai raisītu jauniešos interesi par literatūras, valodniecības, svešvalodu, teātra, kino, tēlotājmākslas, reliģijas, folkloras un citām kultūras un mākslas jomām.

Austrumlatvijas literārā akadēmija (Ala) ir instruments talantīgu un radošu Austrumlatvijas topošo literātu izglītošanai DU literatūrzinātnieku vadībā, kā arī pieredzes apmaiņai radošajās darbnīcās un meistarklasēs ar profesionāliem rakstniekiem, lai popularizētu rakstniecības iemaņas Daugavpilī un Austrumlatvijā.

Jomas zinātnieku iniciētās un ieviestās latviešu valodas, Latvijas vēstures un Latvijas studiju metodoloģijas, programmas un citi instrumenti mazākumtautībām, nepilsoņiem un trešo valstu valstspiederīgajiem veicina vienotas Latvijas sabiedrības veidošanos un risina integrācijas jautājumus.

Daugavpils Universitātes jomas docētāji ir labi pazīstami un pieprasīti lektori Latvijas sabiedrībā. Publiskās lekcijas regulāri tiek lasītas Latvijas pašvaldību pasākumos, skolotāju, bibliotekāru sanāksmēs, skolu jaunatnei, interesentiem. Lai atspoguļotu pētnieciskās aktualitātes, notiek sistemātiska sadarbība ar masu informācijas līdzekļiem, kas publicē intervijas, relīzes, pārskatus par jomas pētnieku jaunpienesumu.

Droša sabiedrība ir svarīgākais faktors ekonomiskās aktivitātes stimulēšanā. Strādājot ar ES identificēto prioritāro problēmu „Drošas sabiedrības — Eiropas un tās pilsoņu brīvības un drošības aizsardzība”, jomas pētnieki attīsta jaunas tehnoloģijas, lai aizsargātu sabiedrību.

Lai apmierinātu sabiedrības vajadzības, jomas pētnieki sniedz ieguldījumu ES identificētās prioritārās problēmas „Eiropa mainīgajā pasaulē — visaptverošas, inovatīvas un domājošas sabiedrības” risināšanā: izstrādā sociālās inovācijas, jaunas stratēģijas un pārvaldības struktūras modeļus, lai pārvarētu ekonomisko nestabilitāti un nodrošinātu Eiropas noturību pret ekonomisko lejupslīdi. Apzinot Eiropas mantojumu, identitāti, vēsturi, kultūru un

Eiropas lomu pasaulē, jomas pētnieki palīdz veidot domājošu sabiedrību, kurā tiek apzinātas kopīgās vērtības un paredzēts devums kopējā ES nākotnē.

Mērķtiecīga finansējuma piesaiste ES prioritārās problēmas „Veselība, demogrāfiskās izmaiņas un labklājība” risināšanā garantē labklājības mērīšanas instrumentu izstrādi, ātrāku izsekošanu demogrāfiskajām izmaiņām un migrācijas tendencēm.

DU zinātnieki organizē mākslas izstādes, koncertus, kuros iesaista studentus. Turpina organizēt studentu darbu izstādes, tirdziņus, tādējādi veicinot studējošo aktivitātes, tiek attīstīta mākslas telpas „Gate P1A” u.c. koncepcijas.

DU kā augsto tehnoloģiju centrs

Mērķtiecīga valsts līdzekļu ieguldīšana un sekmīga privātā un ārvalstu finanšu piesaiste garantē ilgtspējīgas infrastruktūras izveidi, kas nepieciešama, īstenojot pētījumus un jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektus, kas paaugstina jomas konkurētspēju starptautiskā līmenī. Tādējādi tiek sniegts ieguldījums pētniecības un inovācijas politikas sfērā atbilstoši „Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam” definētajiem mērķiem.

Infrastruktūras modernizācija un optimizācija nepieciešama, lai pētniecības joma nostiprinātos kā nozīmīgs zinātnes centrs, kur zinātniskā darbība saskanīgi apvienota ar akadēmiskajām un profesionālajām studijām. Tādējādi, veicot nozīmīgus zinātniskos pētījumus, jomas ietvaros izveidotie zinātniskie centri piedalās augstākā līmeņa studijās.

Lai investīcijas pētniecībā būtu efektīvas, galvenais nosacījums ir inovācijām vajadzīgās infrastruktūras nodrošinājums un tehnoloģiju attīstība. Atjaunojot un attīstot infrastruktūru, tiek garantēta pētniecības spēju paaugstināšana. Mūsdienīgas materiāltehniskās bāzes izveide jomas pētniecības aktivitātēm ietver jaunākā zinātniskā aprīkojuma iegādi, nepieciešamo ēku un telpu rekonstrukciju un renovāciju, kā arī pieeju informācijas resursiem.

Jomai nepieciešamo zinātniskā potenciāla kapacitāti nodrošina pētniecības centru apgāde ar jaudīgiem datoriem, jaunākajām datorprogrammām un pieeju datubāzēm, kas palielina zinātniskās darbības efektivitāti. Veidojot e-infrastruktūru, var pilnībā izmantot e-zinātnes pētniecības formas, kas balstās uz starptautiskiem pētniecības tīkliem, kurus iespējams izmantot, nodrošinot pieeju Eiropas tīkliem, piemēram, GÉANT un GRID.

Jomas pētniecības infrastruktūras atjaunošana un attīstīšana ir iespējama, piedaloties ES infrastruktūras attīstības projektos: CLARIN (Common Language Resources and Technology Infrastructure), ESS (European Social Survey Upgrade), CESSDA (Council of European Social Science Data Archives), kā arī piesaistot Eiropas strukturālā investīciju fonda jeb *EFSD* (*European Fund for Structural Investment*) līdzekļus un izmantojot atbalstu zinātnei un

attīstībai no Eiropas Komisijas atbalsta iniciatīvas „Investīciju plāns Eiropai”. Lai gan lielāko īpatsvaru zinātnes finansējuma struktūrā veido ES līdzekļi, to izmantošanai nepieciešams valsts līdzfinansējums.

DU ir mūsdienīgi aprīkota, papildus ir uzstādīta sinhronās tulkošanas aparatūra un tulkotāju kabīnes starptautisku kongresu, konferenču un semināru organizēšanai, tulkošanu nodrošina profesionālā maģistra studiju programmas “Tulks, tulkotājs” studējošie. Divās savstarpēji savienotās auditorijās kopā ir 3 sinhronās tulkošanas kabīnes, kas nodrošina multilingvistisku (vienlaikus līdz 4 valodām) zinātnisko aktivitāšu organizēšanas un starptautiskas translēšanas iespējas, jo auditorijas ir aprīkotas ar videokonferences aparatūru.

Lai īstenotu efektīvu, kvalitatīvu un jomas pētnieku vajadzībām atbilstošu zinātniskās bibliotēkas darbību, kā arī daudzveidīgu resursu un pakalpojumu pieejamību, jāattīsta DU bibliotēkas infrastruktūra. Bibliotēkai ir jāsniedz zinātniskajai darbībai nepieciešamie informācijas resursi un jāpaplašina pakalpojumu klāsts, tai skaitā Starpbibliotēku abonementa un SSBA pakalpojumi. Bibliotēkai jāveic DU intelektuālā īpašuma saglabāšanas misija, attīstot DU zinātnieku publikāciju datubāzi, kā arī DU aizstāvēto studentu zinātnisko darbu datubāzi, kas nodrošinātu starptautisko publicitāti. Lai to īstenotu, jāmodernizē tehnoloģiskie procesi: jāturpina attīstīt informācijas resursu apstrādes procesa tehnoloģisko shēmu, kas samazina vienas vienības apstrādes laiku. Viens no svarīgākajiem DU bibliotēkas darba uzdevumiem ir nodrošināt piekļuvi elektroniskajiem informācijas resursiem, palielinot e-resursu īpatsvaru un attīstot e-resursu pieejamības iespējas, it īpaši attālinātas piekļuves iespējas. Aktualizējot vēsturisko DU bibliotēkas krājumu, tas ir jāizvērtē pēc atbilstības jomas studiju un pētniecības virzieniem un jānodrošina bibliogrāfisko vienību aizsardzība un to ilgāka izmantošana. Krājums jāpapildina atbilstoši jomas studiju un zinātniskā darba virzieniem, lai ar akadēmisko informāciju nodrošinātu visus studiju līmeņus un zinātniskās pētniecības virzienus. Palielinot finansējuma apjomu e-resursu iegādei un e-resursu repozitorija izveidei, jāpārskata iespiesto izdevumu iegāde, lai nodrošinātu krājuma satura kvalitāti, nevis krājuma kvantitāti.

Vienlaikus nepieciešams veicināt ne tikai tehnoloģiju inovāciju, bet arī netehnoloģisko inovāciju attīstību, kā arī uzņēmējspējas un radošuma izaugsmi visās ekonomikas jomās un sociālajā sfērā. Radošo industriju attīstības un jaunu tūrisma produktu izstrādes veicināšanai Daugavpilī nepieciešams izveidot studentu biznesa inkubatoru – telpu studentu radošo ideju ģenerēšanai un attīstībai.

3. STUDIJAS

- Universitātes studiju programmas vērstas uz plašu tālākizglītības iespēju nodrošināšanu un vienādu iespēju radīšanu dažādām sabiedrības grupām. Studiju programmu elastība ļauj apvienot studijas ar darbu, bērnu kopšanu, veselības aprūpi un citiem personiskās dzīves aspektiem.
- Universitāte piedāvā arvien vairāk studiju programmas angļu valodā, tādējādi piesaistot studējošos no ārvalstīm.
- Universitātē valda starptautiska gaisotne un multikulturāla vide – vismaz 5% studentu ir ārvalstu studenti. Vairākas (vismaz 17) bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas tiek realizētas angļu vai citās svešvalodās. Universitātē regulāri strādā vismaz 5% viesdocētāji un zinātnieki no Eiropas un citām pasaules valstīm.
- Studiju programmās tiek akcentēta profesionālo kompetenču apguve, ievērojot Latvijas tautsaimniecības, ES un globāla darba tirgus pieprasījumu pēc speciālistiem.
- Līdztekus profesionālajām studiju programmām, kurās studenti iziet obligāto praksi, arī DU akadēmiskajās programmās tuvākajos gados pakāpeniski tiks ieviesta pētniecības prakse, kurā studenti lekcijās apgūtās zināšanas varēs izmantot praktizējot tās DU zinātniskajos institūtos, kā arī attiecīgo nozaru uzņēmumos un iestādēs; prakse orientēta uz teorijas pielietojumu praktiskajā pētniecībā.
- Studiju attīstība ciešā mijiedarbībā ar zinātnes attīstību, darba tirgus pieprasījumu un Viedās Specializācijas stratēģiju:
 - dažāda līmeņa studiju programmās nodrošināt līdzsvaru starp lekcijām, praktiskajām nodarbībām, laboratorijas darbiem, prakses iespējām jaunu tehnoloģiju/ metožu apgūšanai;
 - studiju programmas nodrošina pietiekamas pamatprasmes un zināšanas, lai jau pēc pirmā līmeņa studiju absolvēšanas būtu iespējams atrast vietu darba tirgū, dibināt *spin-off* vai iesaistīties zinātnisko pētījumu veikšanā.
- Ņemot vērā Lisabonas konvencijas (1997), Boloņas deklarācijas (1999) un Erevānas komunikē (2015) rekomendācijas, DU tiek turpināta studiju programmu tuvināšana ES valstu universitāšu studiju programmām, vienlaikus saglabājot tās atšķirības, kas atbilst Latvijas valsts prioritātēm.
- DU paplašina starptautisko sadarbību, intensificējot studentu apmaiņu starptautisko programmu (ERASMUS+ u.c.) ietvaros, veicinot akadēmiskā personāla zinātnisko stažēšanos, pēcdiploma un pēcdoktorantūras izglītību ārvalstu universitātēs un zinātniskajās institūcijās.

- DU turpina sadarbību ar potenciālajiem darba devējiem un sociālajiem partneriem, LR ministrijām un citām valsts institūcijām, pašvaldībām un privātajiem uzņēmumiem, nodrošinot studiju saistību ar reālo problēmu tautsaimniecībā;
- Balstoties uz profesionāli izstrādātu mārketinga plānu un sabiedrisko attiecību politiku, DU pastiprina studiju programmu popularizēšanu un tās zinātnisko un lietišķo pētījumu rezultātu prezentēšanu visā Latvijā, īpašu vērību pievēršot tiem novadiem un pilsētām, no kuriem DU tiek imatrikulēts salīdzinoši neliels studējošo skaits;
- DU turpina attīstīt olimpiāžu kustību un veikt skolēnu zinātniski pētniecisko darbu atbalstu DU realizēto studiju programmu ietvaros.
- DU politika vērsta, lai nodrošinātu valsts, pilsētas un reģiona iedzīvotājiem pieejamu un kvalitatīvu augstāko izglītību visa mūža garumā.
- DU piedāvā kvalitatīvu, starptautiskiem standartiem atbilstošu un konkurētspējīgu izglītību, kas ir pamats nākotnes attīstībai, sadarbojas ar darba devējiem un DU absolventi labprāt paliek strādāt Daugavpilī un ir darba tirgū pieprasīti speciālisti.
- Universitātes absolventiem ir augsts darba iemaņu līmenis, ko nodrošina profesionālās studiju programmas.
- Universitātei ir ciešas saiknes ar darba devējiem un to organizācijām, tā pārzina darba tirgus pieprasījumu, izstrādā un īsteno Viedās Specializācijas stratēģijai atbilstošas izglītības programmas.
- DU veicina absolventu atpazīstamību, akcentējot speciālistu sagatavošanas kvalitāti un efektivitāti.
- DU pastiprina studiju procesa integrāciju ar DU zinātniskajām struktūrvienībām kā pētnieciskās bāzes pamats bakalaura, maģistra un it īpaši doktorantūras studiju programmās.
- Universitātes mācībspēki regulāri paaugstina kvalifikāciju, apgūst jaunas docēšanas metodes un pielieto tās savā darbā. Balstoties uz augsto kompetenci pedagoģijas zinātnes jomā, universitāte izstrādā un aprobē jaunas pasniegšanas metodes, kalpo par tālākizglītības atbalsta un resursu centru pedagogiem.
- DU nodrošina akadēmiskā personāla zinātniskā un metodiskā potenciāla paaugstināšanu, kvalificētu vieslektoru piesaisti, noregulējot adekvātu darba samaksu valsts mērogā, jo akadēmiskajam personālam ir būtiska loma augsta līmeņa studiju procesa nodrošināšanā un zināšanu, kompetenču un iemaņu iegūšanas veicināšanā.

- Tiek veicināts uz studentiem orientēts mācību process, kam ir svarīga loma studējošo motivācijas paaugstināšanā, pašrealizācijā un iesaistei studiju procesā.
- DU akadēmiskais personāls studiju programmu realizācijā ievēro un atspoguļo studentu daudzveidību un viņu vajadzības, veicinot elastīgas pieejas studijām;
- Studiju procesā izmantoto mācību formu un metožu klāsts tiek papildināts un pilnveidots, veicinot studējošo iesaisti pētījumos un projektos.
- DU nepārtraukti attīstīta studiju programmu īstenošanai nepieciešamās materiāli-tehniski-informatīvās bāzes, piesaistot valsts, uzņēmēju un ES finansējumu, tai skaitā, nodrošinot iespējas studēt cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
- DU pilnveido studiju programmu pašnovērtēšanas procesu, tālāk attīstot atgriezeniskās saites “students – studiju programma”, “students – darba devējs” un “darba devējs – studiju programma” kā studiju programmu kvalitātes rādītājus;
- DU tiek palielināts to studiju kursu skaits, kas tiek apgūti angļu valodā, tādējādi veicinot studējošo un akadēmiskā personāla svešvalodu pielietošanu studiju procesā
- Universitāte plašāk pielieto IT tehnoloģijas un programmatūru neprofilējošo studiju programmu apgūvē, tādējādi veicinot studējošo un akadēmiskā personāla IT prasmju pielietošanu studiju procesā.
- DU ir periodiski pilnveido studiju programmas, lai nodrošinātu tām noteikto mērķu sasniegšanu un atbilstību studējošo un sabiedrības vajadzībām, kā rezultātā tiek sasniegts nepārtraukts programmu uzlabojums.
- DU atbalsta starpfakultāšu programmu izveidi un jau esošo programmu konsolidāciju, veicinot starpdisciplināru programmu izveidi.
- DU veicina HF Rusistikas un krievu valodas katedras iespēju kļūt par krievu valodas apmācības bāzi Eiropā; apzināt iespējas studiju programmu pielāgošanai ārzemju studentiem.
- Būtisks studiju procesa komponents ir studējošā augstākās izglītības kvalifikācijas, studiju perioda un iepriekšējo zināšanu atzīšana, ieskaitot neformālu izglītību, lai nodrošinātu turpmākās studijas un veicinātu mobilitāti.

3.1 Studiju programmas

Daugavpils Universitātē studiju darbs tiek organizēts piecās fakultātēs: Dabaszinātņu un matemātikas fakultātē, Humanitārajā fakultātē, Izglītības un vadības fakultātē, Mūzikas un mākslu fakultātē, Sociālo zinātņu fakultātē sadarbībā ar zinātniskajiem institūtiem: Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūtu, Humanitāro un sociālo zinātņu institūtu un Mākslas zinātņu institūtu.

Nēmot vērā uzņēmēju, pašvaldību un sabiedrības kopumā pieprasījumu, kā arī potenciālo ārvalstu studentu, mūžizglītībā un profesionālajā pilnveidē iesaistīto personu pieprasījumu, Daugavpils Universitātei ir ārkārtīgi svarīgi uzlabot esošās un izstrādāt jaunas starpnozaru studiju programmas.

Studiju programmas izstrādā fakultāšu katedras un institūti, un programmas tiek realizētas saskaņā ar LR Augstskolu likumu un atbilstošajiem Ministru Kabineta noteikumiem.

2015./ 2016. studiju gadā DU piedāvā 53 akreditētas studiju programmas 16 studiju virzienos. Visi studiju virzieni un studiju programmas ir akreditētas uz 6 gadiem. Pēc akadēmisko studiju programmu apgūšanas studējošie iegūst bakalaura, maģistra vai doktora akadēmisko grādu. Pēc profesionālo studiju programmu apgūšanas studējošajiem tiek piešķirta profesionālā kvalifikācija un profesionālais bakalaura vai maģistra grāds.

3.1.tabula

DU studiju virzieni un studiju programmas

Studiju virziens	Studiju programmas
Dzīvās dabas zinātnes	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Bioloģija Akadēmiskā maģistra studiju programma Bioloģija Akadēmiskā maģistra studiju programma Dabas rekreācija Doktora studiju programma Bioloģija
Iekšējā drošība un civilā aizsardzība	1.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma Civilā drošība un aizsardzība Profesionālā maģistra studiju programma Darba aizsardzība
Ekonomika	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Ekonomika Akadēmiskā maģistra studiju programma Ekonomika

	Doktora studiju programma Ekonomika
Fizika, materialzinātne, matemātika un statistika	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Fizika Akadēmiskā maģistra studiju programma Fizika Doktora studiju programma Cietvielu fizika Akadēmiskā bakalaura studiju programma Matemātika Akadēmiskā maģistra studiju programma Matemātika Doktora studiju programma Matemātika
Informācijas tehnoloģijas, datortehnika un datorzinātne	1.līmeņa profesionālā studiju programma Informācijas tehnoloģijas Profesionālā bakalaura studiju programma Informācijas tehnoloģijas Akadēmiskā bakalaura studiju programma Datorzinātnes Akadēmiskā maģistra studiju programma Datorzinātnes
Izglītība, pedagoģija un sports	Profesionālā bakalaura studiju programma Skolotājs Profesionālā maģistra studiju programma Izglītība Profesionālā maģistra studiju programma Karjeras konsultants un jaunatnes lietu speciālists Doktora studiju programma Pedagoģija
Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģijas	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Ķīmija Akadēmiskā maģistra studiju programma Ķīmija
Mākslas	Profesionālā bakalaura studiju programma Dizains Profesionālā bakalaura studiju programma Mākslas menedžments Profesionālā bakalaura studiju programma Māksla Profesionālā bakalaura studiju programma Mūzika Profesionālā maģistra studiju programma Māksla Profesionālā maģistra studiju programma Mūzika
Psiholoģija	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Psiholoģija Akadēmiskā maģistra studiju programma Psiholoģija Profesionālā maģistra studiju programma Izglītības psihologs Doktora studiju programma Psiholoģija
Tiesību zinātne	Profesionālā bakalaura studiju programma Tiesību zinātne

	Profesionālā maģistra studiju programma Tiesību zinātne Doktora studiju programma Juridiskā zinātne
Tulkošana	Profesionālā maģistra studiju programma Tulks, tulkotājs
Vadība un administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība	Profesionālā maģistra studiju programma Sabiedrības un iestāžu vadība Doktora studiju programma Vadībzinātne
Valodu un kultūras studijas	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Austrumeiropas kultūras un biznesa sakari Akadēmiskā bakalaura studiju programma Filoloģija Akadēmiskā maģistra studiju programma Filoloģija Profesionālā maģistra studiju programma Starpkultūru attiecības Doktora studiju programma Literatūrzinātne Doktora studiju programma Valodniecība
Veselības aprūpe	Profesionālā bakalaura studiju programma Fizioterapija
Vēsture un filozofija	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Vēsture Akadēmiskā maģistra studiju programma Vēsture Doktora studiju programma Vēsture
Vides aizsardzība	Akadēmiskā bakalaura studiju programma Vides zinātne Profesionālā maģistra studiju programma Vides plānošana

3.2 Studiju kvalitātes nodrošināšana

Iekšējā studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēma DU balstās uz ikgadējo studiju programmu un studiju virzienu pašnovērtējuma ziņojumu analīzi, kas ietver studiju programmu un studiju virzienu stipro un vājo pušu izvērtēšanu, priekšlikumu pozitīvās pieredzes pārnesi uz citām studiju programmām un trūkumu novēršanu. Šis process ir vērtējams pozitīvi, tomēr jānorāda, ka ir būtiski veidot tādu studiju procesā uzkrātās pieredzes tālāknodošanas sistēmu un procedūras, kas sniegtu ieguldījumu visa DU akadēmiskā personāla kompetenču paaugstināšanā.

Studiju kvalitāti DU koordinē Studiju kvalitātes novērtēšanas centrs (SKNC), kurš apzina esošās problēmas, meklē risinājumus, izstrādā un iniciē pasākumus studiju kvalitātes uzraudzībai un paaugstināšanai. Jānorāda, ka laika posmā, kad Universitāte plāno daudzveidot un paplašināt studiju piedāvājumu un vienlaikus vēlas saglabāt kontroli pār studiju kvalitāti, rodas nepieciešamība ieviest jaunus mehānismus studiju kvalitātes nodrošināšanai. Viens no instrumentiem, kas šim mērķim varētu tikt izmantots, ir studiju kvalitātes pārraudzības stratēģijas izstrāde un kvalitātes standartu un to novērtēšanas sistēmas izveide.

Analizējot studiju kvalitāti DU, tika izvērtētas studiju procesa stiprās un vājās puses.

Stiprās puses:

- skaidri definētas DU realizējamo studiju virzienu attīstības stratēģijas, kopīgie un studiju programmu mērķi un uzdevumi;
- lielākā daļa DU absolventu strādā Latvijas valsts un privāto uzņēmumos;
- studiju programmu realizācijā iesaistītajam akadēmiskajam personālam ir augsta zinātniskā kvalifikācija, pieredze un profesionalitāte, kura tiek nepārtraukti pilnveidota;
- kvalificētu mācībspēku piesaiste no Latvijas un ES augstākajām mācību iestādēm;
- studiju un zinātniski pētnieciskā darba integrācija;
- daudzveidīgu studiju formu un metožu izmantošana;
- laba materiāli-tehniski-informatīvā bāze, moderns aprīkojums pētījumu veikšanai dabaszinātņu un informācijas tehnoloģiju jomās, plašas iespējas izmantot internetu, bibliotēku elektroniskās datu bāzes;
- ir valsts atbalsts studentu piesaistei dabaszinātņu jomā, kuras Latvijā ir vienas no prioritārām;
- studējošo iesaistīšanās studiju programmu kvalitātes novērtēšanā un satura pilnveidē;

- studējošie tiek iesaistīti struktūrvienību zinātniski pētnieciskajā darbā, viņu veiktie pētījumi tiek aprobēti akadēmiskajā vidē;
- kvalificēts un pieredzes bagāts mācību palīgpersonāls;
- akadēmiskā un palīgpersonāla pieredze projektu izstrādāšanā un realizācijā;
- patstāvīga studiju satura pilnveidošana, jaunu studiju un pasniegšanas formu meklēšana un ieviešana;
- akadēmisko un profesionālo kompetenču pilnveidošana, iesaistoties pētnieciskajos projektos, publicējot savus pētījumu rezultātus un iepazīstinot ar tiem zinātnisko sabiedrību starptautiskās konferencēs;
- DU ir vienīgā AAI ārpus Rīgas, kas nodrošina bakalaura un maģistra līmeņu akadēmisko izglītību fizikā, matemātikā, bioloģijā, ķīmijā, psiholoģijā, vēsturē un doktorantūras studijas fizikā, matemātikā, bioloģijā, psiholoģijā, vēsturē, tiesību zinātnē;
- DU ir vienīgā AAI ārpus Rīgas, kas sagatavo speciālistus civilajā un darba drošībā, fizioterapijā, visu priekšmetu skolotājus vidējā izglītībā, sporta un mūzikas skolotājus, izglītības psihologus, starpkultūru attiecību speciālistus.

Vājās puses:

- nepietiekama atpazīstamība ES realizējamo studiju programmu vidū;
- salīdzinoši neliels docētāju skaits – esošajā situācijā akadēmiskajam personālam veidojas pārāk liels kontaktstundu apjoms;
- docētāju lielā akadēmiskā slodze samazina iespējas strādāt pie metodiskiem jautājumiem un stipri apgrūtina zinātniski pētniecisko darbību;
- akadēmiskajam personālam nepietiekamas vairāku svešvalodu zināšanas;
- studējošajiem nepietiekamas svešvalodu zināšanas un dalība starptautiskajos projektos;
- skaitliskā ziņā nepietiekams nodrošinājums ar jaunākajām mācību grāmatām un zinātnisko periodiku;
- ārzemju viesdocētāju vājā iesaistīšana;
- ārvalstu studējošo zema skaits;
- moduļu sistēmas nepietiekama ieviešana;
- nepietiekamais atalgojums, kas kavē augsti kvalificētu docētāju piesaisti;
- nepietiekami izmantotas tālmācības un e-studiju iespējas;
- nepietiekama starptautisko apmaiņas programmu iespēju izmantošana, t.sk., *ERASMUS+*;

- nepietiekama starptautisko akadēmisko un zinātnisko apmaiņas programmu un pēcdoktorantūras studiju iespēju izmantošana;
- tikai uz projektiem balstītā infrastruktūras un īpaši cilvēkresursu attīstība nedod iespēju objektīvi plānot studiju un zinātnisko pētījumu procesu.

Ņemot vērā Lisabonas konvencijas (1997), Boloņas deklarācijas (1999) un Erevānas komunikē (2015) rekomendācijas, jāturpina DU studiju programmu tuvināšanu ES valstu universitāšu studiju programmām, vienlaikus saglabājot tās atšķirības, kas atbilst Latvijas valsts prioritātēm.

Studiju programmas ir augstākās izglītības iestādes mācībmisijas kodols. Tās nodrošina studējošos ar akadēmiskajām zināšanām, prasmēm un iemaņām, sekmējot individuālo attīstību un nākotnes karjeru. Studiju programmu mērķi un uzdevumi ir saskaņoti ar DU stratēģiju, ir skaidri formulēti sagaidāmie studiju rezultāti. Programmas izstrādē piedalās studējošie, darba devēji, citas ieinteresētās puses un tajās ir labi noorganizētas prakses iespējas.

DU studiju programmu realizācija jānodrošina tādā veidā, lai tās sekmētu studējošo aktīvu iesaistīšanos mācību procesā, un studentu vērtēšanas sistēmai jāatspoguļo doto pieeju.

Uz studentiem orientētam mācību procesam ir svarīga loma studējošo motivācijas paaugstināšanā, pašrealizācijā un iesaistei studiju procesā.

Akadēmiskajam personālam ir būtiska loma augsta līmeņa studiju procesa nodrošināšanā un zināšanu, kompetenču un iemaņu iegūšanas veicināšanā. Lai daudzveidotu studentu kopskaitu un vairāk orientētos uz mācību rezultātiem, ir nepieciešams, lai mācību process būtu uz studentu orientēts.

DU akadēmiskais personāls studiju programmu realizācijā:

- ievēro un atspoguļo studentu daudzveidību un viņu vajadzības, veicinot elastīgas pieejas studijām; elastīgi izmanto pedagoģisko metožu dažādību;
- veicina autonomijas sajūtu studentos, nodrošinot attiecīgu vadību un atbalstu no docētāju puses;
- veicina studējošo akadēmiskās karjeras attīstību un profesionālo izaugsmi;
- veicina savstarpēju cieņu;
- vērtēšanas kritērijus un metodes publicē iepriekš;
- studiju kursa vērtējums atļauj studējošajiem demonstrēt, līdz kuram līmenim tika sasniegti gaidāmie mācību procesa rezultāti.

Būtisks studiju procesa komponents ir studējošā augstākās izglītības kvalifikācijas, studiju perioda un iepriekšējo zināšanu atzīšana, ieskaitot neformālu izglītību, lai nodrošinātu turpmākās studijas un veicinātu mobilitāti.

Lai padarītu mācību procesu kvalitatīvu, izglītības iestādes nodrošina studentu ar mācību resursu virkni, kurā ietilpst kā fiziskie resursi, tādi kā bibliotēkas, mācību aprīkojums un IT infrastruktūra, tā arī cilvēku resursi – pasniedzēji, konsultanti, citi padomu devēji. Īpaši svarīga loma ir atbalstam studentu mobilitātes augstākās izglītības telpā pasākumiem.

Nepieciešamība daudzveidot studentu kopumu (piem., vecāka vecuma, nepilna laika, nodarbinātie, ārvalstu vai ar īpašām vajadzībām studenti) un izmaiņas uz studentu orientētajā mācību procesā un elastīgajos mācību paņēmienos tiek ņemtas vērā piešķirot, plānojot un nodrošinot studentus ar mācību līdzekļiem un atbalstu.

DU regulāri jāpublicē skaidra, objektīva, aktuāla un pieejama informācija par piedāvātajām studiju programmām un zinātniskajiem, informatīvajiem pasākumiem, kuri norisinās universitātē.

DU ir periodiski jāpilnveido studiju programmas, lai nodrošinātu tām noteikto mērķu sasniegšanu un atbilstību studējošo un sabiedrības vajadzībām, kā rezultātā tiek sasniegts nepārtraukts programmu uzlabojums.

DU jāsekmē efektīvākas kvalitātes nodrošināšanas politika, kas tiek veidota mijiedarbībā starp studiju procesu un pētniecību, kā arī jāievēro reģionālo kontekstu, kurā darbojas universitāte. Tāda politika atbalsta kvalitātes nodrošināšanas sistēmas organizāciju DU un fakultāšu, institūtu, DU vadības, personāla un studentu atbildību par kvalitātes nodrošināšanu.

3.3 Studiju programmu attīstība

3.3.1 Akadēmiskā integritāte un ētiskā pētniecība

DU studiju programmās ir nepieciešams nostiprināt akadēmisko integritāti gan studiju procesa realizēšanā, gan zinātniskajā un pētnieciskajā darbībā. Studiju procesā akadēmisko integritāti sekmē starpnozaru studiju kursi un neprofilējošo nozaru studiju kursi, kuri iekļauti dažādu studiju programmu saturā, piemēram, Vides aizsardzība, Vispārīgā fizika, Kultūras vēsture u.c. Savukārt akadēmisko integritāti zinātniskajā un pētnieciskajā darbībā veicina DU struktūrvienību sadarbība pētījumu virzienu attīstīšanā un pētījumu programmu realizēšanā starpnozaru un integratīvo nozaru jomās, piemēram, biotehnoloģijas, nanomateriāli, dabas aizsardzība, resursu pārvaldība un plānošana, sociālās tehnoloģijas, ilgtspējīga attīstība. Šādas integratīvas pieejas realizēšana nepieciešama arī plašākā kontekstā, attīstot sadarbību ar Latvijas, ES un pasaules augstskolām/pētnieciskajām institūcijām.

Akadēmiskā integritāte kā viens no būtiskiem DU stratēģijas virzieniem ļaus nodrošināt studējošajiem plašākas, dažādās akadēmiskās un profesionālās kompetencēs balstītas izglītības iespējas starpnozaru griezumā, veicinot ilgtspējīgas attīstības un rīcības mērķu sasniegšanu. Integritāte arī ļaus efektīvāk izmantot intelektuālos un materiāli-tehniskos resursus būtisku problēmju risināšanā gan studiju procesā DU, gan studējošo tālākajā zinātniskajā un/vai profesionālajā darbībā.

DU fakultātēs un zinātniskajos institūtos tiek turpināts darbs, lai studējošie un personāls pētnieciskajā darbā ievērotu tās ētikas normas un izziņas procesa principus, kuri ir formulēti Latvijas Zinātņu akadēmijas kopā ar Latvijas Zinātnes padomi izstrādātajā un akceptētajā Zinātnieka ētikas kodeksā. DU stratēģijas kontekstā šis darbs ir vērsts uz ētiskās pētniecības principu ievērošanu jauno zinātnieku un speciālistu sagatavošanu, nosakot, ka pētījumu veikšanu un zinātnisko diskusiju nedrīkst ietekmēt personīgie, mantiskie, nacionālie, rasu vai politiskie apsvērumi. Tādejādi ētiskās pētniecības principu ievērošanu DU tiešā veidā saskan ar *Erevānas komunikē* (2015) pamatnostādnēm par tolerances, vienlīdzības un savstarpējās izpratnes principu ievērošanu Eiropas augstākās izglītības telpā (European Higher Education Area) un Eiropas Pētniecības telpā (European Research Area).

Viens no akadēmiskā godīguma un ētikas aspektiem akadēmiskajā vidē ir plaģiātisma kontrole un novēršana/izskaušana. Ir jātiecas uz to, ka studiju un pētniecības procesi norit, ievērojot morāles un ētikas normas, godīgumu, savstarpējo cieņu un atbildību citam pret citu.

Ir nepieciešams izstrādāt īsus un lakoniskus noteikumus par autortiesību ievērošanu un to pārkāpšanās sekām, nosakot atbildības līmeni par konkrētu darījumu no civiltiesiskajai līdz kriminālajai atbildībai, saskaņā ar LR Autortiesību likumu.

Savukārt, pašplaģiātisma kontrolei izstrādāt ētikas kodeksu, kurā integrēt prasības par katra pētījuma oriģinalitāti un novitāti, nosakot pašplaģiātisma līmeni 25% saviem darbiem un 35% līdzautoriem.

DU tiek turpināts darbs, lai stiprinātu godīgumu un kultūru akadēmiskajā vidē. Tiek pilnveidoti DU iekšējie normatīvie dokumenti (nolikumi, kārtības), kuros ir aprakstīti akadēmiskā personāla, pētnieku un studējošo uzvedības principi, kuri paredz objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, veicinot augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu.

3.3.2 Studiju virzienu un studiju programmu attīstības perspektīvas

Studiju virzienu un studiju programmu attīstība DU dos iespēju ievērojami uzlabot svarīgākos studiju procesa kvalitātes rādītājus:

Rādītājs	2015. g.	2020. g.
Kopējais studējošo skaita pieaugums, t.sk. STEM jomās	34 %	40%
Ārvalstu studējošo skaits no kopējā studējošo skaita, t.sk. STEM jomās	24%	28%
Ārvalstu vieslektoru skaits no kopējā akadēmiskā personāla	1%	5%
Uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita	76%	80%
Uzņemto doktorantu skaits no kopējā maģistra grādu ieguvušo skaita	29%	35%
Mūžizglītībā iesaistītās personas	22%	30%
Absolventu nodarbinātība gada laikā pēc studiju programmu absolvēšanas	92%	98%

Modernizējot un veicot investīcijas STEM programmās, DU spēs konkurēt ar citām augstākās izglītības iestādēm Latvijā, Eiropā un pasaulē, radot modernu, studijām un pētniecībai pievilcīgu vidi, tādejādi piesaistot studējošos un prognozējot studentu skaita palielināšanos attīstītajās STEM programmās

DU nostiprinās savas augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas Austrumlatvijā. DU būs iespējas attīstīties par vienu no nozīmīgākajiem izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā.

Programmu studiju un zinātniskās bāzes uzlabošana sniegs plašākas iespējas sekmīgi sagatavot un realizēt ES fondu projektus, kā arī sadarbībā ar uzņēmējiem veikt tirgus orientētus un lietišķus pētījumus, tādejādi piesaistot papildus finansējumu.

Kopumā tas veicinās DU zīmola atpazīstamību (angl. branding) un pozitīvās atgriezeniskās saites ceļā veicinās studentu skaita pieaugumu, kā arī sekmēs intelektuālo, zinātnisko, finanšu, tehnisko un citu resursu piesaisti.

3.3.2.1 Studiju virziens *Dzīvās dabas zinātnes*

Bioloģijas virziena studiju programmas ir pierādījušas savu kvalitāti, atbilstību sabiedrības prasībām, darba tirgus un uzņēmēju vajadzībām. Studiju virzienā ir augsts zinātniski pētnieciskais potenciāls, ievērojami zinātnes sasniegumi un mūsdienu prasībām atbilstoša infrastruktūra. Virziena attīstība ir cieši saistīta ar DU stratēģijā definēto pētniecības programmu prioritārajā pētniecības virzienā „Bioloģija”, atbilst tās mērķiem, uzdevumiem, infrastruktūras attīstībai un pamatapņemšanās. Virzienā studējošie aktīvi piedalās kopā ar akadēmisko personālu augsta līmeņa zinātniskajos pētījumos, uzrādot labus sasniegumus, tajā skaitā, SCOPUS/WoS publikāciju jomā. DU ir izveidota vienota augstākās bioloģiskās izglītības sistēma, kas sniedz Latvijas un Eiropas iedzīvotājiem kvalitatīvu augstāko izglītību darba tirgū pieprasītajā jomā. Ņemot vērā, to ka bioloģijas virziena programmu 84% absolventu atrod darba vietu gada laikā pēc absolvēšanas, ir skaidrs ka bioloģijas studijas ir nozīmīgas gan no Latgales reģiona attīstības viedokļa, gan no valstiskā viedokļa kopumā. Virzienā ir izstrādāta un veiksmīgi darbojas iekšējās kvalitātes sistēma.

Ņemot vērā uzņēmēju un pašvaldību pieprasījumu, pēdējo gadu laikā virzienā ir izveidota jauna kopīga starptautiska studiju programma AMSP Dabas rekreācija un jauna specializācija ABSP Bioloģija – akvakultūras. Līdzšinējā studiju virziena sadarbība ar darba devējiem un pašvaldībām pierādīja studiju programmu elastīgumu, konkurētspēju un ekselenci. Nozīmīgākais faktors virziena attīstībā ir studējošo skaita pieaugums pēdējo gadu laikā, īpaši

bakalaura un doktora līmenī. Katru studiju gadu pieaug ārvalstu studentu interese par šo virzienu. Ņemot vērā augstāk minēto, studiju virzienā ir potenciāls un iespējas paplašināt studiju programmu klāstu dažādos līmeņos, strādāt pie jaunu starpaugstskolu un starptautisko programmu izstrādes (meža ekoloģija, biotehnoloģijas, bioekonomika u.c.).

Virziena studiju programmām ir nepieciešama regulāra uzlabošana (īpaši ņemot vērā to, ka virzienā ir jaunas programmas un specializācijas, kā arī nākotnē plānota jaunu programmu un specializāciju atvēršana), t.sk., ieguldījumi studiju infrastruktūras uzlabošanai un attīstībai. Nepieciešamā infrastruktūra sniegta pielikumā Nr.3. Tas ļautu sekot mūsdienu starptautiskiem standartiem augstākajā izglītībā, pētniecībā un inovācijās, kā arī būtiski palielināt augstākās izglītības bioloģijā eksportu. Prognozējamie rezultātīvie rādītāji 2020.gadā svarīgākajos studiju programmu attīstības kritērijos ir šādi:

- Kopējais studējošo skaita pieaugums – 60% (šobrīd 32%);
- Ārvalstu studējošo skaits no kopējā studējošo skaita – 10% (šobrīd 3%);
- Ārvalstu vieslektoru skaita pieaugums – 5% (šobrīd 1%);
- Uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita – 90% (šobrīd 80%);
- Uzņemto doktorantu skaits no kopējā maģistra grādu ieguvušo skaita – 35% (šobrīd 25%);
- Absolventu nodarbinātība gada laikā pēc studiju programmu absolvēšanas – 95% (šobrīd 84%);
- Dr.biol. ieguvušo skaita pieaugums – 15% (šobrīd 10%);
- SCOPUS/WoS publikāciju ar līdzautoriem no studējošo vidus skaita pieaugums – 30% no kopējā skaita (10% šobrīd);
- Izveidoti vismaz 2 *Spin off* uzņēmumi ar studējošo līdzdalību (šobrīd nav);
- Vismaz 30% no virziena studējošajiem piedalās projektu pieteikumu sagatavošanā un apstiprināto projektu realizēšanā (šobrīd 10%);
- Vismaz 30% virzienā studējošo veic pētījumus bakalaura, maģistra, doktora darbu līmenī, sadarbībā ar industriju (šobrīd 5%);

Galvenās rezultātīvo rādītāju sasniegšanas stratēģijas ir šādas:

- Regulāri veikt studiju procesa kvalitātes monitorēšanu, ātri reaģēt uz nepilnībām studiju programmās un studiju procesā. Balstoties uz studentu anketēšanas rezultātiem, sagatavot rīcības plānus studiju virziena programmu uzlabošanai;
- Studiju programmu elastība, spēja veidot jaunas starpdisciplināras studiju programmas, balstoties uz darba tirgus pieprasījumu;

- Pastāvīgi rūpēties par studiju infrastruktūras pilnveidošanu un attīstību, sekot līdzi tehnoloģiju attīstībai;
- Regulāri pārskatīt studiju kursu saturu, sekot lai tas atbilst mūsdienu zinātnes sasniegumiem un darba tirgus pieprasījumam;
- Studiju popularizēšana (sadarbības tīkli, zinātnes komunikācijas pasākumi, reklāmas kampaņas iesaistot studējošos u.c.)
- Studējošo iesaiste pētnieciskajā darbā un projektos;
- Regulāri sekot studējošo un akadēmiskā personāla dalībai mobilitātes programmās, panākot, ka katrs students studiju laikā vismaz vienu reizi un katrs no akadēmiskā personāla vidus vismaz vienu reizi 2 gados ir piedalījies mobilitātes pasākumos;
- Piedāvāt pievilcīgu vidi ārvalstu vieslektoriem un studentiem;
- Nodrošināt līdzsvaru starp lekcijām, praktiskām nodarbībām, laboratorijas darbiem, semināriem, prakses iespējām jaunu tehnoloģiju apgūšanai;

Regulāri sekot akadēmiskā personāla izaugsmei, pieprasīt kvalifikācijas celšanas programmas izpildi, kvalitatīvu metodisko materiālu izstrādi, aktīvu dalību SCOPUS/WoS publikāciju sagatavošanā.

3.3.2.2 Studiju virziens *Iekšējā drošība un civilā aizsardzība*

Studiju virziena Iekšējā drošība un civilā aizsardzība kopīgais mērķis ir pamatstudiju un augstākā līmeņa programmu īstenošanas gaitā sagatavot augsti kvalificētus, starptautiskā līmenī konkurētspējīgus civilās drošības un darba aizsardzības speciālistus, kuri ir spējīgi patstāvīgi plānot un veikt ar profesiju saistītos uzdevumus, inovatīvus pētījumus, un sniegt pienesumu Latvijas Republikas un Eiropas Savienības labklājības izaugsmei.

Studiju virziens tiek realizēts un tā turpmāka attīstība tiek plānota, balstoties uz DU Attīstības stratēģiju. Studiju virziena mērķis saskan ar DU Attīstības stratēģijā izvirzīto vidējā termiņa mērķi: „Nodrošināt kvalitatīvu izglītību, kas atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā.”

Vadoties no stratēģiskajiem mērķiem, studiju virziena uzdevums ir sagatavot kvalificētus speciālistus policijas, robežsardzes, penitenciārajā darbā un organizāciju drošībā, kā arī darba aizsardzībā. Studiju virziena attīstības stratēģija paredz, ka DU nostiprina savas augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas Austrumlatvijā un attīstās par vienu

no nozīmīgākajiem izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā, kam par pamatu kalpo augsti kvalificēti speciālisti un mūsdienīga materiāli-tehniski-informatīvā bāze. Studiju virzienā Iekšējā drošība un civilā aizsardzība realizējamās programmas:

- profesionālā maģistra studiju programma Darba aizsardzība,
- pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma Civilā drošība un aizsardzība.

Studiju virziena saturs un attīstības tendences atbilst darba tirgus pieprasījumam. Studiju virzienā studējošie pārsvarā ir no Austrumlatvijas, taču jāatzīmē, ka daļa studējošo nāk no citiem valsts reģioniem, kā arī no Rīgas. Tas nozīmē, ka studiju virziena realizēšana ir ļoti nozīmīga gan no reģionālās, gan no valsts attīstības interešu viedokļa. Abas studiju virziena programmas izveidotas pēc Daugavpils un citu reģiona pilsētu domju ieteikuma, kas īpaši uzsver to nozīmi darba tirgū. Tieši Austrumlatvijā ir garākā sauszemes robeža ar Krieviju un Baltkrieviju. Valsts iekšlietu struktūras darbojas jebkurā apdzīvotā vietā. Jaunas ražotnes un uzņēmumi, kuriem nepieciešami darba aizsardzības speciālisti, veidojas visur Latvijā. Divpusēja sadarbība ar darba devējiem, studiju virziena programmu realizācijas gaitā notiek pastāvīgi. Jomas, kurās studiju virziena absolventiem ir iespējams iegūt darbu: civilās drošības struktūras, militārais dienests, ieslodzījumu vietas, reģionālās pārvaldes struktūras, darba drošība un aizsardzība, vides aizsardzība.

Studiju virziena absolventu darba devēji ir Valsts policija, Latvijas Drošības biznesa asociācija, Daugavpils pilsētas pašvaldības policija, Daugavgrīvas cietums, Latgales reģiona pārvalde, ražošanas uzņēmumi, Valsts robežsardze, muitas dienests, kā arī iestādes, kurās ir nepieciešami darba aizsardzības vecākie speciālisti.

Studiju virziena attīstība plānojama gan saistībā ar EU, valsts un Latgales reģiona, gan DU un tās struktūrvienību attīstību.

Studiju virziena turpmākās attīstības plāns:

- Jāsaglabā un jāattīsta studiju virziena programmas, akcentējot profesionālo kompetenču apguvi, ievērojot Latvijas tautsaimniecības, ES un globālā darba tirgus pieprasījumu pēc speciālistiem valsts drošības struktūrās un darba aizsardzībā.
- Studiju procesā izmantoto mācību formu un metožu klāsta papildināšana un pilnveidošana; veicināt studējošo iesaisti pētījumos un projektos; studiju kursu izvēles iespēju paplašināšana, atbilstoši mūsdienu ekonomikas attīstības tendencēm un darba tirgus pieprasījumam.
- Studiju virziena realizācijai nepieciešamās materiāli-tehniski-informatīvās bāzes nepārtraukta attīstība, piesaistot valsts, uzņēmēju un ES finansējumu, tai skaitā nodrošinot iespējas studēt cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

- Ņemot vērā Lisabonas konvencijas (1997. g.) un Boloņas deklarācijas (1999. g.) prasību ieviešanu, jāturpina studiju virziena programmu tuvināšanu ES valstu universitāšu attiecīgajām programmām, vienlaikus saglabājot tās atšķirības, kas atbilst Latvijas valsts un reģiona prioritātēm.
- Jāizveido kopīgas starptautiskas studiju programmas.
- Jāpaplašina starptautiskā sadarbība, intensificējot studentu apmaiņu starptautisko programmu (ERASMUS u.c.) ietvaros, veicinot akadēmiskā personāla zinātnisko stažēšanos, pēcdiploma un pēcdoktorantūras izglītību ārvalstu universitātēs un zinātniskajās institūcijās.
- Jāattīsta sadarbību ar potenciālajiem darba devējiem un sociālajiem partneriem.
- Balstoties uz profesionāli izstrādātu marketinga plānu un sabiedrisko attiecību politiku, jāpastiprina studiju virziena popularizēšana un tās lietišķo un zinātnisko pētījumu rezultātu prezentēšana visā Latvijā, īpašu vērību pievēršot tiem reģiona novadiem, no kuriem studiju virzienā tiek imatrikulēts salīdzinoši neliels studentu skaits.
- Jāveic pakāpeniska akadēmiskā personāla atjaunošana un kvalifikācijas celšana.
- Jāizstrādā un jāizdod mācību līdzekļi studiju virziena programmu kursos.
- Nodrošināt valsts iekšējās drošības vajadzībām atbilstošas profesionālās studijas arī bakalaura līmenī, jo DU jau tiek īstenota 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programma, kuras vairākiem absolventiem profesionālās darbības turpināšanai augstākā līmenī nepieciešama 2.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguve.
- Nodrošināt nozares teorētiskajos pamatos sakņotas, profesijas standartiem atbilstošas un praksē piemērojamas profesionālās studijas sadarbībā ar Lietuvas kolēģiem;
- Sadarbībā ar Valsts policiju izveidot šautuvi, profesionālo iemaņu un prasmju pilnveidošanai
- Nepieciešams pilnveidot studiju virziena pašnovērtēšanas procesu, tālāk attīstot atgriezeniskās saites “students – studiju programma” un “darba devējs – studiju programma” kā studiju virziena kvalitātes rādītāju.

3.3.2.3 Studiju virziens *Ekonomika*

Studiju virziena Ekonomika mērķis atbilst DU stratēģiskajai misijai – nodrošināt kvalitatīvu izglītību, kas atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā.

Studiju virziena uzdevumi ir: nodrošinot augstākās izglītības kvalitāti, piedāvāt trīs līmeņu bakalaura, maģistru un doktora studiju programmas ekonomikā un veikt pētniecību saskaņā ar darba tirgus prasību attīstību un sabiedrības pieprasījumu; radīt iespējas iedzīvotāju profesionālās mobilitātes paaugstināšanai, attīstot tālākizglītību un mūžizglītību; turpināt reformas, kas sekmē DU integrēšanos Eiropas Augstākās izglītības telpā un Eiropas Zinātnes telpā; pētīt Austrumlatvijas reģiona resursus un attīstības tendences, izvērtēt iespējas un piedāvāt zinātniski pamatotu saimniecības, izglītības, zinātnes un kultūras attīstības koncepciju; stiprināt latviešu valodas un kultūras pozīcijas Austrumlatvijā; izmantojot studiju un pētniecības darba iespējas, veicināt sabiedrības sekmīgu integrāciju Latvijas intelektuālajā, ekonomiskajā un kultūras vidē.

Saikne ar darba devējiem notiek vairākos virzienos: darba devēji un nozares profesionāļi tiek aicināti praktiska satura studiju kursu nolasīšanai; laba sadarbība ir ar Daugavpils pilsētas un vairākiem Daugavpils rajona uzņēmumiem, tādiem kā AS Swedbanka, VAS Latvijas Hipotēku un zemes banka, SIA Belmast, SIA Aura, Daugavpils pilsētas un tuvāko novadu domes u.c.

Studiju virziena Ekonomika attīstības plāna pamatvirzieni:

- Radīt iespēju docētājiem iepazīties ar jaunām metodēm datortehnoloģijas izmantošanā, reizi gadā organizējot kvalifikācijas paaugstināšanas seminārus, kuru mērķis ir docētāju un maģistrantu informatīvās kompetences paaugstināšana.
- Iespēju robežās organizēt un veicināt docētājiem stažēšanos ārzemju augstskolās un piedalīšanos starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un semināros, simpozijos un citos zinātniskos pasākumos.
- Organizēt zinātniskās konferences.
- Turpināt sistemātisku studiju kursu satura atjaunošanu, īpašu uzmanību veltot ārzemēs publicēto jauno zinātnisko viedokļu analīzei, kā arī teorētisko jautājumu saistībai ar praktisko realizāciju Latvijā.
- Izstrādāt vieslektoru uzaicināšanas un savstarpējās apmaiņas sistēmu ar citu Latvijas augstskolu ekonomikas maģistrantūras docētājiem un ārvalstu zinātniekiem.

- Regulāri izmantot IT iespējas informēšanai par studijām maģistrantūrā (interneta mājas lapa, e-pasts) un maģistrantu operatīvai iesaistīšanai DU HSZI SPC pētījumos un organizētajās aktivitātēs (semināri, konferences u.c.).
- Atspoguļot maģistrantūras programmā paveikto pašnovērtējumā, zinātniskās publikācijās, rakstu krājumos un citos izdevumos.
- Ārzemju periodikas un literatūras abonēšanas paplašināšana.
- Jaunas programmatūras iegāde.
- Sadarbības attīstīšana ar Latgales plānošanas reģiona institūcijām, pašvaldībām, valsts un privātajām institūcijām kopīgu pētījumu veikšanai un/vai projektu realizēšanai.
- izstrādāt un licenzēt 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu "Grāmatvedība";
- veikt akadēmiskās studiju programmas transformāciju profesionālajā, papildot to ar inovatīviem elementiem, kas saistīti ar svešvalodu padziļinātu apguvi, ES projektu izstrādes un realizācijas modeļu apzināšanu un juridisko studiju kursu padziļinātām studijām atbilstoši Eiropas Savienības kopējā tirgus aktualitātēm;
- arvien vairāk iesaistīt programmu realizācijā ārzemju viesdocētājus.

3.3.2.4 Studiju virziens *Fizika, materialzinātne, matemātika un statistika*

Studiju virziena attīstības mērķi nosaka DU kā augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas nostiprināšanu Austrumlatvijā un attīstību par vienu no nozīmīgākajiem fizikas un matemātikas izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā, kam par pamatu kalpo augsti kvalificēti speciālisti fizikā un matemātikā un mūsdienīga materiāli – tehniski informatīvā bāze.

Pēdējos gados ir vērojams straujš studējošo skaita kritums šajās programmās, kas ir saistāms gan ar demogrāfisko situāciju valstī, gan ar vispārēju sabiedrības intereses samazināšanos par eksaktajām zinātnēm.

Tomēr, lai nodrošinātu studiju programmu talāku attīstību, nepieciešams izvirzīt virkni sasniedzamu rezultatīvo rādītāju:

- studējošo skaits vienā virzienā – virs 30 (šobrīd zem);
- ārvalstu studējošo skaits virzienā – 5% (šobrīd nav);
- uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita – 80% (šobrīd 50%);

- Dr.physl. ieguvušo skaita pieaugums – virs 2 gadā;
- vismaz 30% no virziena studējošajiem piedalās projektu pieteikumu sagatavošanā un apstiprināto projektu realizēšanā (šobrīd 10%);
- vismaz 50% virzienā studējošo veic pētījumus bakalaura, maģistra, doktora darbu līmenī, sadarbībā ar industriju (šobrīd 20%).

Pamatstratēģijas mērķu sasniegšanai:

- tālāka uzsāktās programmu specializācijas attīstība;
- studiju kursu saskaņošana ar industrijas vajadzībām;
- studiju infrastruktūras atjaunošanas turpināšana (nepieciešamā aprīkojuma sarakstu skat. Pielikumā Nr.3);
- studiju un eksakto zinātņu popularizēšana, aktīvāka dalība zinātnes popularizēšanas pasākumos, skolu un skolēnu iesaiste studiju un zinātnes popularizēšanas pasākumos;
- Aktīvāka studējošo iesaiste mobilitātes pasākumos;
- Akadēmiskā peronāla un studējošo aktīvāka iesaiste zinātniskajā darbā.

3.3.2.5 Studiju virziens *Informācijas tehnoloģijas, datortehnika un datorzinātne*

Informācijas tehnoloģija, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne” virziena studiju programmas ir pierādījušas savu kvalitāti, atbilstību sabiedrības prasībām, darba tirgus un uzņēmēju vajadzībām. Studiju virzienā ir augsts zinātniski pētnieciskais potenciāls, ievērojami zinātnes sasniegumi un mūsdienu prasībām atbilstoša infrastruktūra. Viens no studiju programmu darba efektivitātes rādītājiem ir to absolventu pieprasījums un augsta konkurētspēja darba tirgū. Sadarbība ar potenciālajiem darba devējiem ļauj izdarīt secinājumus, ka vairums IT nozares uzņēmumu lielākā vai mazākā mērā izjūt jaunu speciālistu trūkumu.

Nemot vērā uzņēmēju un pašvaldību pieprasījumu, pēdējo gadu laikā virzienā ir izveidota jauna pirmā līmeņa studiju programma “Informācijas tehnoloģijas” ar kvalifikāciju “Datorsistēmu un datortīklu administrators” un jaunais virziens esošajā profesionālajā bakalaura studiju programmā “Informācijas tehnoloģijas” - loģistikas struktūrvienības vadītājs. Nozīmīgākais faktors virziena attīstībā ir studējošo skaita pieaugums pēdējo gadu laikā, īpaši bakalaura līmenī.

Studiju virziena attīstības stratēģiskais mērķis ir: augstas kvalifikācijas speciālistu sagatavošana informācijas tehnoloģiju jomā, plaši ieviešot jaunas mācību tehnoloģijas un pastiprinot mācību procesa un zinātnisko pētījumu integrāciju, kā arī attīstot daudzlīmeņu nepārtraukto speciālistu profesionālās izglītības sistēmu visā darba gaitu periodā.

Stratēģiskie uzdevumi:

- attīstīt materiāli tehnisko bāzi pētījumiem (“Co-working” centrs, kuka robotu programmēšanas laboratorijas izveide, mikrokontrolleru programmēšanas laboratorijas pilnveidošana u.c.);
- aktualizēt esošo programmu kontekstu, ņemot vērā tehnoloģiju un metodoloģiju mainīšanos informācijas tehnoloģiju jomā;
- izstrādāt jaunus studiju kursus realizējamo programmu ietvaros un jaunas programmas virziena ietvaros:
 - 1.līmeņa profesionālā studiju programma – „Robotu programmēšana” vai „Intelektuālas robotizētas sistēmas izveide”
 - profesionālā bakalaura studiju programma – “Informācijas tehnoloģijas” ar kvalifikāciju „Informācijas aizsardzības speciālists”
 - profesionālā maģistra studiju programma – “Informācijas tehnoloģijas” ar kvalifikāciju „Datu bāzu analītiķis”
 - starpdisciplīnu programmu izveide, piem., Biznesa informātika;
- paaugstināt kvalitāti un paplašināt apjomu studiju kursiem, kuri tiek piedāvāti cita profila specialitātēm;
- paaugstināt docētāju kvalifikāciju: profesionālo semināru, meistarklašu organizēšana; stimulēt disertāciju gatavošanas un aizstāvēšanas procesus katedras jaunajiem zinātniekiem; strādāt pie docētāju akadēmiskās mobilitātes paplašināšanas.

3.3.2.6 Studiju virziens *Izglītība, pedagoģija un sports*

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam ir atzīmēts, ka izglītība ir viens no svarīgākajiem Latvijas valsts ekonomisko izaugsmi, konkurētspēju un ilgtspējīgu attīstību nodrošinošajiem faktoriem. Šis uzstādījums nosaka studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” nozīmību ne tikai pašlaik, bet arī vidēja un ilgtermiņa Latvijas izglītības sistēmas pilnveides un attīstības stratēģiskajā plānošanā.

DU tradicionāli jau 95 gadus, kopš tās dibināšanas, ir bijusi saistīta ar skolotāju izglītību kā profesionālo zināšanu ieguves teorētiskā un praktiskā bāze, īpaši būtisku pienesumu dodot Latgales reģionam. Pašreiz Daugavpils pilsētas Izglītības pārvaldes padotībā esošajās 48

pirmsskolas un vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādēs 1339 strādājošie pedagogi (99,7%) pedagoģisko izglītību ir ieguvuši Daugavpils Universitātē (dati uz 30.05.2016.), kas apliecina, ka studiju virziena programmu īstenošana ir ļoti nozīmīga no valsts un reģionālās attīstības interešu viedokļa, jo tiek nodrošināta vietējo cilvēkresursu attīstība un kvalificētu speciālistu sagatavošana.

Daugavpils Universitātes attīstības stratēģijā izglītības zinātnes ir definētas kā viena no 4 prioritārajām pētniecības jomām, kas tiešā veidā ir sasaistīta ar studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” perspektīvo attīstības stratēģiju, kas globālā kontekstā balstīta ANO Dekādes Izglītība ilgtspējīgai attīstībai pamatnostādnēs, Eiropas Savienības Padomes secinājumos par izglītību ilgtspējīgai attīstībai, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030, LR Izglītības attīstības pamatnostādnēs un Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020. gadam definētajos mērķos.

Studiju virziena “Izglītība, pedagoģija un sports” zinātniski pētnieciskās un akadēmiskās darbības galvenie virzieni vēsturiski ir bijuši: (1) uz ilgtspējīgu attīstību balstītas augstākās izglītības konceptuālā pamata izstrāde un īstenošana; (2) akadēmisko un profesionālo studiju programmu pārorientēšana uz ilgtspējīgu attīstību; (3) formālās, informālās un neformālās izglītības attīstība ilgtspējības kontekstā; (4) uz ilgtspējību orientētas ar pētniecību saistītas vides, pētniecības prasmju un pētnieka identitātes izpēte.

Studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” attīstības stratēģija lokālā kontekstā paredz, ka DU nostiprina savas augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas Austrumlatvijā un attīstās par vienu no nozīmīgākajiem izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā. Stratēģija nosaka sešus vidēja termiņa mērķus. Ar izglītības pētījumu jomu un izglītības zinātņu attīstību ir saistīti šādi mērķi: (1) nodrošināt kvalitatīvu izglītību, kas atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā, (2) attīstīt starptautiska līmeņa zinātnisko un radošo darbību, padziļinot zinātnisko pētījumu integrāciju studiju procesā, iesaistoties starptautiskajās, valsts un nozaru pētniecības programmās, sekmējot tehnoloģiju pārnesei un inovāciju attīstību un veicinot sabiedrības izpratni par zinātni, (3) veicināt universitātes atpazīstamību Latvijā un pasaulē, (4) nodrošināt vienotu un efektīvi funkcionējošu organizatoriskās struktūras darbību un ieviest kvalitātes vadības sistēmu, (5) attīstīt modernu, videi draudzīgu infrastruktūru, drošu un atbalstošu darba vidi, (6) popularizēt sportu un veselīgu dzīves veidu.

Studiju virziena „Izglītība, pedagoģija un sports” virssatura ievirze uz ilgtspējīgu izglītību un ilgtspējīgas attīstības mērķi ir pazīme, kas izvirzīta Eiropas Savienībā kā vajadzība pēc

daudzveidības un Eiropas Universitāšu reformā kā vajadzība pārorientēt augstāko izglītību un universitātes zinātni uz ilgtspējīgu attīstību.

Viens no ekselentas pētniecības būtiskiem priekšnoteikumiem pētījumu virzienā „Izglītības zinātnes”, kurā pētniecība tiek balstīta līdzdalības darbības pētījuma metodoloģijā, ir visu ieinteresēto pušu, t.i., zinātniskā un akadēmiskā personāla, studējošo, darba devēju pārstāvju, skolotāju, ārvalstu zinātnisko institūciju mērķsadarbības sekmīgas īstenošana, kurā pētījuma dalībnieki atvērtā tīklojuma sistēmā kopīgi identificē izglītības, pedagogijas un sporta jomas aktuālos izaicinājumus, pētnieciskos jautājumus, atbilžu meklēšana uz kuriem kopējā pētnieciskā darbībā veido sinerģētisku efektu. Lai nodrošinātu mērķsadarbības sistēmas optimālu funkcionēšanu, būtiski ir pastiprināt studiju virziena “Izglītība, pedagogija un sports” studiju darba ciešāku sasaisti ar pētniecību, turklāt visos trīs studiju līmeņos- bakalaura, maģistra un doktora studijās, uzskatot to par būtisku kvalitātes nodrošināšanas aspektu.

Studiju virziena “Izglītība, pedagogija un sports” programmu īstenošanu nodrošina 105 docētāji, no kuriem 59 (64,13 %) ir doktora grāds. Programmu īstenošanā iesaistīto profesoru zinātniski pētnieciskā darba rezultātu atpazīstamību starptautiskā līmenī un zinātnisko kapacitāti izglītības zinātnēs un pedagogijā apliecina augstais citējamības indekss (vidējā indeksa vērtība- 39,2) un Hirša indekss (vidējā indeksa vērtība- 4,6). Studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” īstenošanā iesaistītie docētāji vienlaikus strādā vairākās DU citu jomu (dabaszinātņu, matemātikas, humanitāro un sociālo) un dažādu līmeņu (bakalaura, maģistra un doktora) studiju programmās. Tuvākajā laika posmā būtiski paaugstināsies vajadzība veikt starptautiskus salīdzinošus pētījumus, kas savukārt prasīs pētījumu rezultātu publicēšanu, atbilstoši ekselences līmeņa publikāciju prasībām, taču uz doto brīdi pastāv apdraudējums jautājumā par studiju virzienā iesaistītajiem zinātnieku cilvēkresursiem, kas ir acīmredzami nepietiekami nozares attīstības nodrošināšanai pēc iepriekšējo gadu kritiskās masas samazināšanas un ir pamatotas bažas par pēctecību izglītības zinātņu pētījumos. Pašreiz pētījumus nodrošina 4 profesori (no tiem 3 LZP eksperti un viens UNESCO eksperts), 2 asociētie profesori (abi LZP eksperti), 11 pētnieki zinātņu doktori (6 LZP eksperti). Ir nepieciešams izvērtēt situāciju ar asociēto un profesoru skaita harmonizēšanu, lai veidotu kritisko masu pēctecības uzturēšanai, kas nepieciešama izglītības nozares attīstībai mūsdienu apstākļos.

Studiju virziena „Izglītība, pedagogija un sports” akadēmiskā un zinātniskā personāla ciešā iesaiste DU UNESCO Katedras darbībā ir sagatavojusi platformu, kas paredz iespēju studiju programmu attīstībai. Ir sākusi darboties trans-disciplinārā Doktorantūras skola, kurā DU doktoranti var pieteikties brīvprātīgi. Ir paredzēts, ka ar 2017. gadu Doktorantūras skolā tiks

aicināti piedalīties Baltijas un Melnās jūras konsorcijs izglītības pētījumos (BBCC) partneru universitāšu doktoranti un zinātnieki. Atskaites sistēma šīs doktorantūras skolas saturam būs (1) ilgtspējīguma parādība kā kompleksa problēma mūsdienu pasaulē gan globālā, gan vietējos līmeņos, (2) trans-disciplināra pieeja ilgtspējīguma pētīšanai, (3) ilgtspējīguma zinātnes un tās pētījumu attīstība universitātēs un plašākas nedalāmas kvalitātes vienības universitāte-sabiedrība-uzņēmējdarbība attiecību pētīšana ilgtspējīgas mūzikizglītības skatījumā, sākotnēji fokusējoties uz piedāvājumu neformālās izglītības jomā. Kopš 2016. gada DU UNESCO Katedrā ir izveidots DU absolventu pētījumu un izglītības centrs ilgtspējīgai izglītībai, kura darbības mērķis ir sociālo inovāciju radīšana caur pētījumiem un izglītību ilgtspējīgai attīstībai. Ir iecerēts izstrādāt tālākizglītības programmu reģionālajiem ilgtspējīgas attīstības ekspertiem, ir uzsākta jauna studiju kursa „Politiskā ekoloģija” izstrādāšana kopā ar SWEDESD (Upsalas Universitāte), ko varēs piedāvāt iekļaušanai dažādās studiju programmās un perspektīvā arī kā tālākizglītības programmu. Ir veiktas teorētiskās iestrādes līdzdalībai kompetenču pieejas ieviešanai vispārējā vidējā un augstākajā izglītībā, veikti priekšdarbi starpaugstskolu un starptautisko kopīgo studiju programmu potenciālai izveidei studiju virzienā „Izglītība, pedagogija un sports”.

3.3.2.7 Studiju virziens *Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģijas*

Mūsdienās arvien plašāk attīstās uzņēmējdarbība virzienos, kas saistīti ar ķīmiju – ražošana un analīze (biomasas pārstrāde, atjaunojamo enerģijas ražošana, atkritumu pārstrāde u.c.). Tāpēc uzņēmēji arvien biežāk pieprasa speciālistus ar ķīmijas izglītību, kuru sagatavošana ir ļoti būtisks DU darbības virziens.

Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā viens no prioritārajiem virzieniem ir enerģija un vide, kas ietver atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģiju un klimata izmaiņas samazinošo tehnoloģiju plašu ieviešanu un izmantošanu, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Lai to realizētu, ir jāsagatavo speciālisti, tajā skaitā ķīmiķi, kuri spēj adekvāti novērtēt esošo situāciju resursu izmantošanas jomā, spēj veikt pētījumus par atjaunojamo resursu izmantošanas iespējām un uz šo pētījumu pamata tautsaimniecībā sekmīgi ieviest jaunas tehnoloģijas. Šajā pašā dokumentā ir norādīta arī sabiedrības veselības (profilakses, ārstniecības, diagnostikas līdzekļi un metodes, biomedicīnas tehnoloģijas) prioritāte. Tās realizācijai nepieciešami augsti kvalificēti speciālisti, kuri varētu strādāt dažāda profila bioloģiskajās, klīniskajās, biotehnoloģijas u.c. laboratorijās, nodrošinot cilvēka un dzīvnieku veselības, vides un pārtikas drošības

kritēriju noteikšanu, izvērtēšanu un iespējamo risku novēršanu. DU piedāvā studiju programmu ķīmijā, kas tieši vērsta uz atjaunojamo resursu ķīmijas speciālistu un biomedicīnisko laboratorijas izmeklējumu speciālistu sagatavošanu.

Nemot vērā DU pieredzi, akadēmisko kapacitāti un studiju tehnisko nodrošinājumu, uz esošās BSP un MSP „Ķīmija” bāzes izveidoti un attīstīti sekojošie bakalaura un maģistra līmeņa studiju moduļi:

- „Atjaunojamo resursu ķīmija”
- „Praktiskā bioanalītika”
- „Vides ķīmija”

Studiju virziena attīstības stratēģija paredz, ka DU nostiprina savas augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas Austrumlatvijā un attīstās par nozīmīgu ķīmijas izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā. Šajā kontekstā, efektīvi izmantojot studiju virziena akadēmiskā personāla zinātnisko potenciālu un uzkrāto pieredzi, sadarbībā ar Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultāti ir paredzēts izveidot kopīgu doktora studiju programmu Ķīmija ar virzienu Vides ķīmija.

“Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija” studiju virziena programmu realizācijā iesaistītās DU struktūrvienības studiju virziena attīstības stratēģijas kontekstā realizē studiju un zinātnisko darbu atjaunojamo resursu un praktiskās bioanalītikas virzienā un kalpo Latvijas sabiedrībai, lai sniegtu starptautiski atzītu augstāko izglītību un attīstītu teorētiskos un lietišķos pētījumus minētajās dabaszinātņu nozarēs, kā arī lai veicinātu cilvēkresursu attīstību reģionā un Latvijā kopumā, saglabājot esošās un attīstot jaunas iespējas iegūt kvalifikāciju darba tirgū pieprasītās nozarēs. Tas ir studiju virziena attīstības stratēģijas mērķis nacionālā līmenī.

Reģionālā līmenī “Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija” studiju virziena turpmākā attīstības stratēģija ir vērsta uz atšķirību izlīdzināšanu kvalitatīvas izglītības pieejamībā starp esošo dominanti – Rīgu un Latgales reģionu, tādējādi veicinot novada sociālekonomisko attīstību. Vienlaicīgi šī stratēģijas mērķa īstenošana ir vērsta uz vides problēmu risināšanu Latgales plānošanas reģionā un vietējās pašvaldībās.

3.3.2.8 Studiju virziens *Mākslas*

Studiju programmu mērķis ir sagatavot kompetentus un starptautiski konkurētspējīgus mākslas nozares speciālistus, kuriem būtu jaunas, mūsdienām atbilstošas zināšanas, prasmes, kompetence un uzskati mākslas, mūzikas un kultūrsociālās jomas jautājumos un

kuri sekmētu Latvijas, jo īpaši Latgales reģiona kultūrvides attīstību un būtu spējīgi profesionāli darboties mākslinieciski radošajā, pedagoģiskajā un zinātniski pētnieciskajā jomā. Tāpat programmu mērķis ir radīt motivāciju profesionālai attīstībai un tālākizglītībai.

MMF kā akadēmiskās universitātes struktūrvienībai pamatmērķis ir mākslas un mūzikas zinātnes, mūzikas un mākslas izglītības nodrošināšana. Šī mērķa sasniegšanai ir vēlama aktīvas radošās darbības stimulēšana gan studentiem, sagatavojot profesionālus, radoši inovatīvus, konkurētspējīgus radošo profesiju pārstāvjus, gan mācībspēkiem – aktīvi sekmējot mācībspēku pilnvērtīgu jaunradi un zinātniskās domas reprezentāciju, tādējādi nodrošinot aktuālu un profesionālu atdevi darbā ar studentiem.

Studiju programma *Mūzika* sagatavo kvalificētus un konkurētspējīgus *Akordeona spēles, Klavierspēles, Pūšaminstrumenta spēles, Stīginstrumenta spēles, Solo dziedāšanas, Kora priekšmetu* vai *Vispārizglītojošās skolas mūzikas skolotājus*, kuri sevi jau ir pierādījuši starptautiskos konkursos, festivālos un meistarklasēs. Šis apstāklis norāda uz jauno kvalitatīvi sagatavoto speciālistu kompetenci un profesionālismu mākslinieciski radošajās izpausmēs, vienlaikus konkurētspēju darba tirgū.

Notiekošie kultūrprocesi Latvijā un pasaulē uzrāda tendenci – jaunatne pašlaik pieprasa specializācijas populārās mūzikas jomā: *Sitaminstrumentu spēles skolotājs, Ģitārspēles skolotājs* un *Mūzikas multimediju skolotājs*. Interese par mūzikas ierakstīšanu, apskaņošanu un citām būtiskām ar mūziku saistītām lietām ir īpaši aktuāla. Vēl jo vairāk, jo līdzīgas studiju programmas pašlaik Latvijā nav. Kvalitatīvi sagatavoti speciālisti šajās jomās kuplinātu kultūrvidi ar jaunām, mūsdienām atbilstošām zināšanām un uzskatiem par mūzikas mākslas un mūzikas pedagoģijas jautājumiem, vienlaikus sekmētu Latvijas, jo īpaši Latgales reģiona, kultūrvides attīstību. Latgales reģionam šodien ļoti nepieciešami gados jauni un profesionāli mūsdienīgi izglītoti mūzikas skolotāji.

Nākotnē nepieciešama arī *Deju un teātra katedras* un atbilstošu studiju programmu izveide. Tam pamatojums ir jau esošā deju studija *Laima*, kur deju skolotāji var iegūt nepieciešamo kompetenci deju praktiskajās nodarbībās. Arī skolu pārstāvju nemitīgā interese par *Deju skolotāju* sagatavošanu DU. Laba sadarbība izveidojusies arī ar Daugavpils teātri. Arī te meklējami jauni izaicinājumi.

Studiju programmas jaunās specializācijas tiks izstrādātas, balstoties uz Daugavpils Universitātes stratēģijas definētajām prioritātēm, ar ilggadīgo pieredzi profesionālās un vispārējās mūzikas izglītības skolotāju sagatavošanā un jaunajām tendencēm izglītības sistēmā Eiropas Savienībā. Jaunās specializācijas radītu motivāciju profesionālai attīstībai un tālākizglītībai arī jau mūzikas izglītību ieguvuši speciālistiem praktiķiem, kuri

sekotu līdzī un pielāgotos straujai attīstībai mūzikas izglītības un mūzikas zinātnes jomā pasaulē, ar savu darbību sekmētu Latvijas, īpaši Latgales kultūrvides attīstību.

Būtiski ir MMF zinātniskās darbības rādītāji. Par to liecina ikgadēji rīkotās starptautiskā zinātniskā konference muzikoloģijā *Mūzikas zinātne šodien: pastāvīgais un mainīgais* un mākslā *Rudens konference*, kuru norisē piedalās zinātnieki no daudzām valstīm. Viņu prezentētie dažādo pētījumu rezultāti ikvienam kļūst par atziņu un iedvesmas avotu turpmākam darbam. Svarīgs arī ikgadēji izdots zinātnisko rakstu krājums *Music Science Today: the permanent and the changeable* un žurnāls *Art Tempus*, tāpat arī publikācijas citos zinātniskos žurnālos.

Nākotnē nepieciešams attīstīt un pilnveidot MMF mākslas zinātnes virzienus: Mākslas zinātne, Mūzikas zinātne un starpdisciplinārie pētījumi mākslas jomā. Latgalē ir izveidojusies labvēlīga vide mākslas zinātnes attīstībai. To sekmē MMF izveidotās profesionālās augstākās izglītības bakalaura un maģistra studiju programmas mākslas jomā, MZI darbība. Mākslas studijas ir labs risinājums dzīves izvirzītām situācijām: tepat Latgalē iegūt mākslas izglītību, iespēju nodarboties ar mākslinieciski-radošo spēju tālāku izkopšanu, pētījumu uzsākšanu mākslas zinātnes jomā.

Ļoti svarīgs ieguvums MMF ir Mākslas zinātņu institūta darbības izvēršana, pieaicinot zinātniekus sadarbībai no Latvijas vai ārzemēm. Kā zināms, MMF mākslas jomā zinātnieku esošā kapacitāte pašlaik vēl nav pietiekama. Līdzšinējā MMF zinātnes stratēģija variēja starp mākslas zinātni un mākslu pedagogiju. Savukārt saskaņā ar šī pētniecības centra konceptuālo stratēģiju, viens no tā mērķiem ir zinātniskās telpas veidošana. Šim centram jābūt kā garantam mākslas vai mūzikas kā mākslas veida pētniecības attīstībai.

Pētnieciskās kapacitātes un fundamentālu pētījumu realizēšanai MMF jāveido sadarbība ar Humanitārās fakultātes, Sociālo zinātņu fakultātes pētniekiem. Publikāciju saturu ir jāvirza ne vien uz jomas teorētiskā un vēsturiskā pamata tālāku attīstīšanu, bet arī iekļaušanos starptautiskajos akadēmiskajos tīklos, akadēmiskās sadarbības veicināšanu ar citām Latvijas un pasaules augstskolām. Nākotnē nepieciešama starptautiskā finansējuma plašāka piesaiste pētniecībai. Pētniecības resursus mērķtiecīgi jākoncentrē virzienā, kur MMF ir kapacitāte un salīdzinošas priekšrocības. Tas garantē konkurētspējīgu pētījumu rezultātu publiskošanu akadēmiskajos izdevumos starptautiskā līmenī, līdz ar to paaugstinot zinātnieku citējamības rādītāju.

Nākotnē paredzamie galvenie pētnieciskie virzieni mākslu jomā: mūzikas vēstures un teorijas jautājumi, atskaņotājmāksla, tradicionālā un džeza mūzika, solo dziedāšanas teorija, vēsture un mūzikas žanra attīstība, bet īpaši kordziedāšanas teorija un tradīciju

attīstība Latgalē; savukārt mākslas zinātnē: retrospektīvais un laikmetīgais; Latvijas arhitektūras vēsture un teorija; tautas lietišķās mākslas attīstība Latvijā; tekstiliju rotāšanas tradīcijas Latgales multikulturālajā vidē. Iezīmētā pētījumu tematika stiprinās nacionālo identitāti, sekmēs jaunu atziņu par Latgales reģiona mākslu un mūziku iekļaušanu starptautiskos žurnālos.

Mākslas zinātnes studiju attīstība ir nepieciešama gan Latvijas, gan Eiropas Savienības mērogā. Mūsdienu Eiropa nevar pastāvēt bez kopīgas vērtību sistēmas, kas realizējas atsevišķu tautu kultūrās, tāpēc jau šobrīd ir aktuāla un nākotnē aizvien vairāk pieaugs nepieciešamība vispusīgi apzināties kultūras (mākslas) faktora lomu gan Eiropas sabiedrības integrācijas procesos, gan Latvijas kultūras vēsturiskā mantojuma apzināšanas un tālākās ilgtspējīgās attīstības perspektīvā, kur ārkārtīgi nozīmīga vieta tajā ir Latgales tautas mākslas izpētei.

3.3.2.9 Studiju virziens *Psiholoģija*

Studiju virziena veiksmīga ilggadīga realizācija ir atklājusi jaunas iespējas tā pilnveidošanā. Pamatojoties uz tuvākajā perspektīvā plānoto „Psihologu likuma” pieņemšanu, vairākkārtējiem studējošo lūgumiem rast iespēju Daugavpils Universitātē paplašināt profesionālo izglītību psiholoģijas nozarē un pieprasījumu no darba devējiem Latgales reģionā pēc augsti kvalificētiem speciālistiem – psihologiem, integrēt divas esošās maģistra studiju programmas – AMSP Psiholoģija un PMSP Izglītības psihologs – vienā, Psihologu likumam atbilstošā, profesionālajā maģistra studiju programmā ar iegūstamo kvalifikāciju „Psihologs”, kas absolventiem dos plašākas iespējas iekļauties darba tirgū un sniegt profesionālus pakalpojumus Latgales reģionā.

Jaunas profesionālās maģistra studiju programmas veidošana nākotnē atbilst nākotnes izaicinājumiem un balstās uz teorētiskām zināšanām un pētniecības prasmju apgūšanu, sagatavojot starptautiskajā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, attīstot viņu spējas un motivējot izglītoties mūža garumā, kas ir saskaņā ar DU attīstības stratēģijas mērķi.

Jau vairākus gadus pēc kārtas ir saņemti studējošo un potenciālo darba devēju lūgumi rast iespēju paplašināt šauro profesionālo psiholoģijas specializāciju (tikai „Izglītības psihologs”, kas ierobežo absolventu iespējas strādāt citās psiholoģijas darbības jomās), ko uz doto brīdi piedāvā DU, lai paaugstinātu studējošo konkurētspēju darba tirgū un apmierinātu darba devēju pieprasījumu pēc speciālistiem psiholoģijas jomā Austrumlatvijas reģionā. Provizoriski jaunu programmu realizācija būtiski palielinās studējošo skaitu, paaugstinot

profesionālās programmas pievilcību gan DU, gan citu Latvijas augstskolu psiholoģijas bakalaura studiju programmu absolventu acīs.

Psiholoģijas studiju virziena profesionālā orientācija pieprasa jaunu profesionāļu piesaisti programmu realizācijā. Ir plānots piesaistīt augsti kvalificētus profesionāļus studiju procesa realizācijā un prakses vadīšanā; ir plānota akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšana starptautiskajās akadēmiskā personāla apmaiņas programmās (piem., ERASMUS+ u.c.), starptautiskās zinātniskās sadarbības paplašināšana, piemēram, iesaistīšanās starptautiskajās pētniecības programmās (Networking) kopā ar vadošajiem zinātniskās pētniecības centriem psiholoģijas nozarē Austrālijā, ASV un Eiropā.

Psiholoģijas virziena visu līmeņu programmu absolventi ir pieprasīti Latvijas un Eiropas darba tirgū. Jaunas profesionālās programmas izstrādāšana un attīstība tiek plānota, pamatojoties uz „Psihologu likuma” vadlīnijām, kas provizoriski stāsies spēkā 2018.gada janvārī.

3.3.2.10 Studiju virziens *Tiesību zinātne*

Studiju virziena turpmākās attīstības stratēģija balstās uz ilgtspējīgu studiju virziena, kas iekļauj sevī visu līmeņu studiju programmas, funkcionēšanu. Studiju virziena ilgtspējīga funkcionēšana nav iespējama bez efektīvas akadēmiskā personāla atražošanas un nozares profesoru padomes darbības, kas nodrošinātu perspektīvu doktorantu sagatavošanu.

Zinātniski pētnieciskās darbības jomā galvenie akcenti tiek likti uz aktuālu pētījumu veikšanu tajās juridiskās zinātnes apakšnozarēs, kurās Daugavpils Universitātes tiesību zinātnes virzienam ir nepieciešamais potenciāls. Šo potenciālu raksturo akadēmiskā personāla sasniegumi attiecīgajās apakšnozarēs un doktora studiju programmas specializācijas, kurās nozarei aktuālus pētījumus veic doktoranti.

Studējošo skaita pieaugums, kā arī absolventu nodarbinātības radītāji nepārprotami liecina par programmu aktualitāti, potenciālu un nepieciešamību reģionam. Nepārtraukti programmās tiek veiktas izmaiņas, reaģējot uz laikmetīgajiem izaicinājumiem darba tirgū, kā arī Latvijas un Eiropas Savienības aktualitātēm tiesību un tiesiskās apziņas jomās. Pretēji apgalvojumiem par juristu pārprodukciju valstī, programmu absolventiem nerodas problēmu ar nodarbinātību. Tieši otrādi, darba devēji pastāvīgi interesējas par spējīgākajiem studējošiem jau bakalaura programmas līmenī. Lielākā daļa studējošo darba attiecības ar darba devējiem nodibina jau bakalaura studiju programmas trešajā un ceturtajā studiju gadā. Gandrīz visi maģistra studiju programmā studējošie jau strādā ar izglītību saistītās profesijās,

līdz ar ko studiju process maģistra studiju programmās tiek organizēts tādā veidā, lai tas netraucētu profesionālo pienākumu pildīšanai. Zināmā mērā tas arī izskaidro situāciju, ka studiju virziena programmu popularitāte ar katru gadu tikai pieaug.

Virzienā studējošie kopā ar akadēmisko personālu aktīvi piedalās augsta līmeņa zinātniskajos pētījumos, uzrādot labus sasniegumus, tajā skaitā, SCOPUS/WoS publikāciju jomā.

Līdzšinējā studiju virziena sadarbība ar darba devējiem un pašvaldībām pierādīja studiju programmu konkurētspēju. Nozīmīgākais faktors virziena attīstībā ir studējošo skaita pieaugums pēdējo gadu laikā, īpaši bakalaura līmenī. Katru studiju gadu pieaug interese arī no ārvalstu studentiem, it sevišķi maģistra un doktora studiju programmās.

Prognozējamie rezultātīvie rādītāji 2020.gadā svarīgākajos studiju programmu attīstības kritērijos ir šādi:

- Kopējais studējošo skaita pieaugums – 20%;
- Ārvalstu studējošo skaits no kopējā studējošo skaita – 5% (šobrīd 3%);
- Ārvalstu vieslektoru skaita pieaugums – 5% (šobrīd 1%);
- Uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita – 80% (šobrīd 70%);
- Uzņemto doktorantu skaits no kopējā maģistra grādu ieguvušo skaita – 20% (šobrīd 15%);
- Dr.iur. ieguvušo skaita pieaugums – 15% (šobrīd nav);
- SCOPUS/WoS publikāciju ar līdzautoriem no studējošo vidus skaita pieaugums – 40% no kopējā skaita (30% šobrīd);
- Vismaz 20% virzienā studējošo veic pētījumus bakalaura, maģistra, doktora darbu līmenī, sadarbībā ar nozares organizācijām (šobrīd 5%);

Galvenās rezultātīvo rādītāju sasniegšanas stratēģijas ir šādas:

- Regulāri veikt studiju procesa kvalitātes monitorēšanu, ātri reaģēt uz nepilnībām studiju programmās un studiju procesā. Balstoties uz studentu anketēšanas rezultātiem, sagatavot rīcības plānus studiju virziena programmu uzlabošanai;
- Studiju programmu elastība, spēja nodrošināt studiju procesa organizāciju tādā veidā, lai tas būtu pieejams strādājošiem studējošajiem un balstoties uz darba tirgus pieprasījumu;
- Pastāvīgi rūpēties par studiju infrastruktūras pilnveidošanu un attīstību, sekot līdzi tehnoloģiju attīstībai;
- Regulāri pārskatīt studiju kursu saturu, sekot lai tas atbilst mūsdienu zinātnes sasniegumiem, normatīvajam regulējumam un darba tirgus pieprasījumam;

- Studiju popularizēšana (sadarbības tīkli, zinātnes komunikācijas pasākumi, reklāmas kampaņas iesaistot studējošos u.c.)
- Studējošo iesaiste pētnieciskajā darbā un projektos;
- Regulāri sekot studējošo un akadēmiskā personāla dalībai mobilitātes programmās, panākot ka katrs students studiju laikā vismaz vienu reizi un katrs no akadēmiskā personāla vidus vismaz vienu reizi 2 gados ir piedalījies mobilitātes pasākumos;
- Piedāvāt pievilcīgu vidi ārvalstu vieslektoriem un studentiem;
- Nodrošināt līdzsvaru starp lekcijām, praktiskām nodarbībām un semināriem;

Regulāri sekot akadēmiskā personāla izaugsmei, pieprasīt kvalifikācijas celšanas programmas izpildi, kvalitatīvu metodisko materiālu izstrādi, aktīvu dalību SCOPUS/WoS publikāciju sagatavošanā.

Kā stratēģiskais mērķis tiek izvirzīts promocijas padomes izveide doktora studiju programmā "Juridiskā zinātne", jo pašlaik DU jau ir vairāki šīs programmas absolventi, kam ir nepieciešams aizstāvēt izstrādātos promocijas darbus tādās specifiskās jomās kā "Policijas tiesības" un "Operatīvās darbības teorija un kriminālistikas taktika" un "Krimināltiesības".

Turklāt, Daugavpils Universitātē kā pamatievēlēšanas iestādē darbojas starptautiskajā līmenī atzīti attiecīgo Juridiskās zinātnes apakšnozaru speciālisti, kuri ir LZP eksperti šajās jomās. Šo akadēmiskā personāla pārstāvju darbība doktora studiju programmā "Juridiskā zinātne" ļāva piesaistīt ārvalstu studējošos (10% no visiem doktora studiju programmā studējošiem).

Attiecīgo Juridiskās zinātnes apakšnozaru speciālistu sagatavošana un promocijas darbu aizstāvēšana ir cieši saistīta ar Daugavpils Universitātē īstenojamo pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu "Civīlā drošība un aizsardzība" un plānoto šī paša studiju virziena otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu. Promocijas padomes izveide ļaus nodrošināt autonomu, no ārējiem faktoriem neatkarīgu un ilgtspējīgu studiju un zinātniskās pētniecības vidi attiecīgajā zinātnes nozarē.

3.3.2.11 Studiju virziens *Vadība un administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība*

Pilnveidojot realizējamās studiju programmas, Universitātes mācībspēki akcentē uzmanību uz studiju satura integritāti, starpdisciplināritāti un transdisciplināritāti, regulāri paaugstinot kvalifikāciju, apgūstot jaunas mācīšanas un mācīšanās metodes un pielietojot tās savā darbā.

Situācijā, kad uzņēmējdarbība, sabiedrības un iestāžu darbība, kā arī izglītības sistēmas darbība kopumā izjūt aizvien pieaugošu konkurenci, nepieciešamība pēc kompetentiem vadītājiem ir īpaši izteikta.

Studiju programmas ir saistītas ar atbalstu ekonomikas transformācijai, paredzot zinātnes un tehnoloģiju virzīto izaugsmi un virzību uz zināšanām balstītu spēju attīstību. Tādējādi tiek veidota konceptuāli jauna un kompleksa stratēģija, kas ietver un paredz sabalansētu un papildinošu atbalsta instrumentu kopumu. Vienlaicīgi nepieciešams veicināt ne tikai tehnoloģisko inovāciju, bet arī netehnoloģisko inovāciju attīstību, kā arī uzņēmējspējas un radošuma attīstību visās ekonomikas jomās un sociālajā sfērā.

Saskaņā ar to, ka Viedās specializācijas stratēģija (VSS) paredz tādas vīzijas izstrādi, kas orientēta uz konkurētspējas priekšrocību atrašanu, stratēģisku prioritāšu izvēli un tādas politikas izvēli, kas maksimāli atraisa reģiona uz zināšanām balstīto attīstības potenciālu, tādējādi nodrošinot tautsaimniecības izaugsmi un palielinot inovāciju kapacitāti, kā arī veidojot inovāciju sistēmu, kas veicina un atbalsta tehnoloģisko progresu tautsaimniecībā, DU atbilstošo studiju programmu docētāji apvienojas ar citu Latvijas un ES augstskolu zinātnisko potenciālu studiju kursu nodrošināšanā (organizējot starptautiskās doktorantūras skolas, viesprofesoru lekcijas un darbnīcas, līdzdarbojas starptautiskajās zinātniskajās konferencēs, izstrādājot zinātniskās publikācijas u.c.), tādējādi bagātinot studiju programmu zinātnisko kapacitāti.

Balstoties uz to, ka Eiropas Komisijas dokumentos (EACEA/Eurydice, 2011. Modernisation of Higher Education in Europe: Funding and the Social Dimension. Brussels: Eurydice; EACEA/Eurydice, 2012. The European Higher Education Area in 2012. Bologna Process Implementation Report. Brussels: Eurydice; A European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Education and Training in Europe 2020: Responses from the EU Member States. Eurydice Report. Brussels: Eurydice) īpaši pasvītota a) cieša mijiedarbība starp universitātēm un biznesu, t.i. nepieciešamība koncentrēties uz labāku zināšanu tālāknodošanu starp uzņēmumiem un augstākās izglītības un pētniecības institūciju, kā arī, starp valsts un privāto sektoru, kā arī rodot saikni starp teorētiskām zināšanām un iespējami ieviešamajām sociālām inovācijām; b) uzņēmējdarbības un monitoringa sistēmas prognozēšanas prasmju veidošanās un attīstība (European Commission/EACEA/Eurydice, 2013. Education and Training in Europe 2020: Responses from the EU Member States. Eurydice Report. Brussels: Eurydice), DU ir plānots izveidot un licencēt jauno ar sociālām inovācijām saistīto bakalaura programmu vadības jomā, lai sagatavotu starptautiskā darba tirgū konkurētspējīgus speciālistus, kuri būtu spējīgi pilnvērtīgi realizēt valsts, pašvaldības iestāžu, dažāda veida uzņēmumu ilgstspējīgu vadību, kā arī nodrošinātu sabiedrības un iestāžu attīstību saskaņā ar

starptautiskajām, Latvijas valsts un sabiedrības interesēm, kā arī attīstītu profesionālo vajadzību kritiski vērtēt un izvērtēt savu darbību un lēmumus plāšākā Latvijas valsts un Eiropas Savienības attīstības tendenču kontekstā.

Tādā veidā DU studiju virziens „Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība” būtu nodrošināts kompleksi, iekļaujot sevī bakalaura, maģistra un doktorantūras studijas un šo programmu attīstība būtu attīstāma kompleksi, kā galvenos šajā attīstībā izdalot sekojošus virzienus:

- Studiju procesa kvalitātes pilnveidošana;
- Studiju programmu saturiskās un strukturālās izmaiņas;
- Programmās iesaistīto docētāju un studējošo pētnieciskā darba paplašināšana;
- Jaunu starptautisko sakaru dibināšana;
- Starptautisko zinātnisko konferenču organizēšana;
- Bibliotēkas papildināšana ar jaunu zinātnisko literatūru un periodiku;
- Programmas docētāju un studējošo piedalīšanos starptautiskajās zinātniskajās konferencēs un kvalifikāciju paaugstinošos semināros;
- Programmas docētāju un studējošo plašāku iesaistīšanos mobilitāšu iespējās;
- Studējošo piesaisti projektu, līgumdarbu un grantu izpildē;
- Materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana;
- Darba devēju piesaistīšanu programmas attīstībā.

3.3.2.12 Studiju virzieni *Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas un Tulkošana*

Virzienu misija un nepieciešamības pamatojums valsts stratēģiskajos dokumentos

Humanitārās zinātnes veido sabiedrības identitāti un ir sabiedriskās vērtības avots jaunu produktu un tehnoloģiju radīšanā. Tradicionālo humanitāro zinātņu studiju virzienu uzturēšana DU ir aizsākusies ar Filoloģijas fakultātes izveidi 1952. gadā. Dzimtās valodas, svešvalodu un kultūras studijas ir DU vērtība un aktīvs, tā uzskatāma par ieguldījumu ne tikai DU, bet visa Latgales reģiona un valsts izglītības un pētniecības attīstībā literatūrzinātnē, moderno valodu studijās, valodniecībā, nacionālās identitātes un kultūras studijās.

DU niša Latvijas izglītības telpā ir nacionālās valodas un kultūras studijas cittautu valodu un kultūru kontekstā. DU piedāvā pēctecīgu valodu un kultūras studiju ciklu: BA-MA-PhD.

Abu studiju virzienu perspektīvas nosaka būtiski valsts attīstību regulējoši dokumenti: “Latvijas Nacionālais attīstības plāns (NAP) 2014.–2020. gadam” – galvenais vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā, kas ir cieši saistīts ar “Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam” – valsts vidējā termiņa rīcības plānu. Tas paredzēts spēcīgas laikmetīgas nacionālās identitātes uzturēšanai, nodrošinot latviešu nācijas, valodas un kultūras pastāvēšanu un attīstību. Jomas prioritāte – nacionālās identitātes (valoda, Latvijas vēsture, kultūra un cilvēku drošība) pētniecība – ir 2013. gadā LR MK apstiprinātais prioritārais zinātnes virziens 2014.–2017. gadam.

Reģionālistikas elementu integrāciju virziena studiju programmu kursu saturā nosaka nepieciešamība īstenot “Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019. gadam”. Sinerģiju starp studiju procesu un zinātņi nosaka “Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”. Kultūras komponentes iekļaušana virziena studiju programmās nosaka “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam” “Radošā Latvija”.

Virziena studiju programmās tiek integrētas DU zinātniskajā stratēģijā izceltās komponentes: etniskā un nācijas identitāte, diasporas, pierobežas kultūra, pārrobežu komunikācija, lokālo kultūras konceptu – latgaliskā, sēliskā – studijas sinhronā un diahronā, reģionālā un globālā kontekstā. Uz pašreizējās DU humanitāro zinātņu bāzes iespējams attīstīt arī jaunas saskarzinātnes, jo tieši starpdisciplināritāte ir kļuvusi par mūsdienu zinātnes iezīmi. Tādas saskarzinātnes ir, piemēram, reģionālistika, kultūras sakaru izpēte, kultūras tūrisms, paplašinot filoloģijas nozaru pētījumus lietišķās/korpusu valodniecības, sociolingvistikas, kognitīvās lingvistikas, tulkojumzinātnes, salīdzināmās literatūrzinātnes, kultūras studiju u.tml. jomās. Atstājot novārtā humanitārās zinātnes, DU nespēs pildīt savu misiju nedz reģionālā, nedz valsts mērogā.

Virzienu stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- nodrošināt studiju procesa pēctecību;
- iesaistīt studiju programmu īstenošanā augsti kvalificētus pētniekus un zinātniekus, paaugstināt programmā iesaistīto mācībspēku kvalifikāciju un zinātnisko specializāciju dažādās filoloģijas jomās;
- paredzēt noteiktu akadēmiskā darba slodzes daļu vai finansējumu pētnieciskajam darbam un zinātniskām aktivitātēm – dalībai zinātniskos pasākumos, zinātnisko

- pētījumu izstrādei un publicēšanai, zinātniskās kvalifikācijas pilnveidei, lai nodrošinātu DU mācībspēku konkurētspēju reģiona, valsts un globālā mērogā;
- palielināt DU pētījumu publicitāti, finansiāli atbalstot zinātnisko pētījumu izdošanu latviešu valodā un svešvalodās DU zinātnes popularizēšanai Latvijā un pasaulē un DU akadēmiskā apgāda atpazīstamības veicināšanai;
 - sekmēt mācībspēku iesaistīšanos starptautiskos zinātniskos un profesionālās kvalifikācijas celšanas pasākumos – konferencēs, kongresos, semināros, projektos u.tml.;
 - stimulēt publikāciju skaita pieaugumu starptautiski atzītos izdevumos, zinātnisko monogrāfiju un metodisko materiālu izstrādi;
 - veicināt sadarbību ar Latvijas un ārvalstu pētnieciskajām un akadēmiskajām institūcijām, nodrošinot mācībspēku un studējošo iekļaušanos starptautiskā zinātniskā apritē un sekmējot viņu konkurētspējas pieaugumu;
 - regulāra studiju procesa kvalitātes izvērtēšana, balstoties uz studējošo, absolventu un darba devēju anketēšanas rezultātu analīzi, atbilstību darba tirgus prasībām;
 - studiju programmas virzienu (apakšprogrammu) dažādība, kas atbilst darba tirgus pieprasījumam;
 - teorētisko studiju pilnveide un padziļināšana tādā apjomā, kas ļauj analizēt konkrētas zinātniskās problēmas plašā lingvistisko paradigmu kontekstā;
 - studējošo sagatavošana patstāvīgam, radošam zinātniskam darbam un turpmākām studijām doktorantūrā;
 - studiju procesā modernizācija un datorizācija;
 - dažādu studiju formu realizācija (e-mācības, tālmācība);
 - aktīva sadarbība ar topošajiem un agrāko gadu absolventiem;
 - studiju programmas pilnveide starpnozarū aspektā;
 - ārvalstu studējošo piesaiste.

Virzienu programmu un apakšprogrammu specifiskās darbības stratēģija

ABS “Latviešu filoloģija” realizācija ir aktuāla, lai Latvijas austrumu reģionā ar vēsturiski izveidojušos daudzvalodību, multietnisko iedzīvotāju sastāvu uzturētu Valsts valodas likuma ieviešanu. Likuma 1. pants paredz nodrošināt 1) latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību; 2) latviešu tautas kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu; 3) tiesības brīvi lietot latviešu valodu jebkurā dzīves jomā visā Latvijas teritorijā; 4) mazākumtautību pārstāvju iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, ievērojot viņu tiesības lietot dzimto valodu vai citas valodas;

5) latviešu valodas ietekmes palielināšanu Latvijas kultūrvidē, veicinot ātrāku sabiedrības integrāciju. Šo mērķu nodrošināšanai latviešu valodas, literatūras un kultūras studijas un izpēte studējošo zinātniskajos darbos šādā vidē ir svarīga kā nacionālās identitātes un Latvijas sabiedrību integrējošas komponentes attīstība.

Reģionā bez regulāras latviešu filoloģijas speciālistu sagatavošanas ir apgrūtināta Ministru kabineta 2011. gada 20. oktobra rīkojuma Nr. 542, "Par Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēm 2012.–2018. gadam" īstenošana, kas nosaka, ka "lai gan latviešu valodas prasmes ir nozīmīgi pieaugušas, tomēr vairākas tendences norāda, ka latviešu valodas lietošana publiskajā telpā neuzrāda līdzīgus panākumus. Krievu valodas pašpietiekamība publiskajā telpā, jo īpaši pilsētās, kurās liels mazākumtautību īpatsvars, ir acīmredzama".

Latviešu filoloģijas attīstības stratēģiskais mērķis ir valsts valodas speciālistu regulāra sagatavošana, lai, pamatojoties uz MK rīkojumā Nr. 542 definēto rīcības virzienu "Nacionālā identitāte: valoda un kultūrtelpa" apakšmērķiem, nodrošinātu latviešu valodas lietošanu Latvijas publiskajā telpā, nostiprinātu latviešu valodas prasmes ārvalstīs dzīvojošiem latviešiem, mazākumtautībām, nepilsoņiem, jaunajiem imigrantiem; nostiprinātu latvisko kultūrtelpu kā sabiedrību saliedējošu pamatu un veicinātu piederību kultūrtelpai lokālajā, nacionālajā un Eiropas līmenī; nostiprinātu ārvalstīs dzīvojošo latviešu latvisko identitāti un piederību Latvijai. Studiju virzienā ir augsts zinātniski pētnieciskais potenciāls, ievērojami zinātnes sasniegumi un mūsdienu prasībām atbilstoša infrastruktūra. Studenti projektu ietvaros un kā voluntārā darba veicēji iegūst pirmās darba iemaņas, asistējot fakultātes docētājiem latviešu valodas kā svešvalodas vai kā otrās valodas kursu vadīšanā mazākumtautību iedzīvotājiem, nepilsoņiem un Trešo valstu valstspiederīgajiem, kas ļauj viņiem veiksmīgi iekļauties darba tirgū pēc studiju beigšanas.

Virziena attīstība ir cieši saistīta ar DU stratēģijā definēto iesaisti VPP "Letonika" projektā Nr. 4.2. "Kultūra un identitātes Latvijā: mantojums un mūsdienu prakse" un atbilst tās mērķiem un uzdevumiem.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- regulāra studiju procesa kvalitātes izvērtēšana, balstoties uz studējošo, absolventu un darba devēju anketēšanas rezultātu analīzi, atbilstību darba tirgus prasībām;
- studiju programmas elastība, veidojot jaunas pieejas studiju programmas attīstībā (t.sk. starpdisciplināras), balstoties uz darba tirgus pieprasījumu;
- pasaules, kā arī Latvijas kultūras un literatūras, tostarp Latgales kultūras un latgaliešu literatūras, problēmu un pētniecisko aktualitāšu apzināšana;

- studiju programmas popularizēšana skolās, sociālajos tīklos, plašsaziņas līdzekļos, zinātnes komunikācijas pasākumi, reklāmas kampaņas, iesaistot studējošos, u. c.;
- studējošo iesaiste pētnieciskajā darbā un projektos; akadēmiskā personāla izaugsme (kvalifikācijas celšana, metodisko materiālu izstrāde, publikāciju sagatavošana u. c.); docētāju un studējošo profesionālās kvalifikācijas un kompetences pilnveide, iesaistoties ERASMUS+ mobilitātē.

Angļu filoloģijas attīstību pamato Viedās specializācijas stratēģijā norādītā angļu valodas nozīme zinātnes un akadēmiskās vides turpmākajā attīstībā, pastiprinot angļu valodas lietojumu, tai kļūstot par faktisko zinātnes valodu un vienu no darba valodām globālajā darba tirgū, paplašinoties sadarbībai ar citām ārvalstu universitātēm. Angļu filoloģijas studiju sasaiste ar citu svešvalodu apguvi nodrošina absolventu profesionālās priekšrocības darba tirgū.

Angļu filoloģijas attīstības stratēģiskais mērķis ir akadēmiskā bakalaura un maģistra studiju programmu angļu filoloģijā pilnveidošana un tam nepieciešamo pētniecisko un akadēmisko resursu nodrošināšana, kā arī jaunu profesionālo studiju programmu veidošana.

Viena no virziena prioritātēm ir augstvērtīgu Eiropas līmeņa programmu izstrāde, lai ieinteresētu un piesaistītu ārvalstu studējošos. **ABSP “Austrumeiropas kultūras un biznesa sakari” un slāvu valodu (krievu, poļu)** studijas ir aktuālas Daugavpils multikulturālajā telpā. To nosaka arī Polijas tuvais ģeogrāfiskais stāvoklis un Latvijas ģeopolitiskā situācija uz robežas starp ES un Krieviju.

ABSP “Austrumeiropas kultūras un biznesa sakari” un slāvu valodu (krievu, poļu) studijas stratēģiskais mērķis un tā sasniegšanai veicamie uzdevumi:

Vēsturiski krievu kultūra, valoda un literatūra ir Latvijas kultūrtelpas neatņemama sastāvdaļa, īpaši Latgales reģionā. Pastāv Latvijas krievu lingvistiskais un literārais fenomens, kura izpētei ir nepieciešamas dziļas zināšanas krievu filoloģijā. Tieši Latgalē ir valodas vide, pietiekams krievu valodas nesēju vai tajā brīvi runājošo cilvēku skaits, kuru valodas prasmju pakāpe dod iespēju krievu valodas un literatūras padziļinātai izpētei. Latgales reģiona ģeogrāfiskais stāvoklis un krievu valodas vide ārzemju studējošajos rada un saglabā interesi par DU krievu filoloģijas programmu: par to liecina gan stabils ERASMUS studentu skaits, gan pieaugoša interese no citu valstu (galvenokārt ASV) potenciāliem studentiem.

DU docētāju kompetence ļauj savienot programmas praktisko lietderību un augsto akadēmisko līmeni. Rusistikas un slāvistikas katedrai ir nopietna zinātniskā bāze krievu filoloģijas padziļinātām mācībām, stabilas lingvistiskās un literatūrzinātniskās tradīcijas,

ilggadēja sadarbība ar Rietumeiropas slāvistiem un Krievijas filologiem. Tādējādi slāvu filoloģija ir konkurētspējīgs produkts ES izglītības tirgū.

DU sadarbībā ar informācijas tehnoloģiju uzņēmumu SIA *LatInSoft* izstrādāta un tiek īstenota programma studējošo piesaistei no Eiropas un Amerikas. 2013.–2016. gadā visvairāk ārzemju studējošo imatrikulēti akadēmiskā bakalaura studiju programmā “Filoloģija (krievu filoloģija)” un akadēmiskā bakalaura studiju programmā “Austrumeiropas kultūras un biznesa sakari”. HF regulāri mācās studējošo grupas no ASV (Virdžīnijas Tehnoloģiju universitāte, Ziemeļdzordžijas Universitāte, Vestpointas Militārā akadēmija) – kopumā vairāk nekā 76 studējošo. Valodu un reģiona studijas raisa interesi daudziem, ir liels skaits individuāli studējošo. 2013.–2016. gadā semestra apmācības kursus (neskaitot Erasmus+ programmas mobilitātes) apguvuši vairāk nekā 10 studējošo no Rumānijas, Lielbritānijas un ASV.

DU ir izstrādāts un Studiju padomē tiks apstiprināts valodu modulis interniem un A, B, C līmeņu akadēmiskais modulis studējošajiem ārvalstniekiem, kas vēlas studēt krievu valodu un reģionālistiku.

AMSP “Filoloģija” (angļu, latviešu, krievu, salīdzināmā) ir pierādījusi savu kvalitāti, atbilstību zinātnes un darba tirgus prasībām un vajadzībām.

AMSP „Filoloģija” stratēģiskais mērķis ir nodrošināt studējošajiem zināšanu, prasmju un kompetences kopumu filoloģijā un sagatavot teorētiski izglītotus, patstāvīgi un radoši domājspējīgus, kompetentus un izvēlētajā zinātņu nozarē vai apakšnozarē akadēmiski izglītotus speciālistus, kas spēj veikt patstāvīgus zinātniskus pētījumus un turpināt studijas doktorantūrā literatūrzinātnes vai valodniecības nozarē. Studiju programmas attīstības stratēģiju balsta esošās situācijas analīze un vairāki būtiski faktori: 1) studiju procesa pēctecības nodrošinājums valstiski būtiskās augstākās izglītības jomās: BA → MA → PhD; 2) studiju programmas daudzveidīgais saturs un vairāku specializētu apakšprogrammu (latviešu, angļu, krievu un salīdzināmā filoloģija) struktūra ir optimāls piedāvājums gan topošajiem, gan agrāko gadu absolventiem; 3) filoloģijas tālāka attīstība un tās nozīmība Latvijas un pasaules mērogā.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- nodrošināt svarīgāko latviešu, angļu, krievu un salīdzināmās filoloģijas problēmjautājumu sistematizāciju;
- padziļināt izpratni par mūsdienu literatūrzinātnes un valodniecības aktualitātēm, attīstības tendencēm un likumsakarībām;

- sniegt teorētiskas zināšanas par pasaules un Latvijas kultūras un literatūras procesiem un mijiedarbību un dažādām valodas līmeņu parādībām;
- paaugstināt studējošo pētnieciskās prasmes, iemaņas un zināšanas mūsdienu filoloģisko pētījumu metodoloģijā;
- veicināt programmas attīstību starpnozaru kontekstā un atbilstoši reģiona un valsts darba tirgus pieprasījumam;
- identificēt, analizēt un ieviest nepieciešamās pārmaiņas, ko balsta darba tirgus prasības un studējošo intereses un vajadzības.

Virziena “Tulkošana” un PMSP “Tulks, tulkotājs” stratēģiskais mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus, kuri spēj strādāt par profesionāliem tulkiem un tulkotājiem valsts, pašvaldības un ES institūcijās, uzņēmumos, kopuzņēmumos, firmās, tulkošanas birojos, kultūras, sporta u.c. iestādēs, informācijas, zinātnes, tehnikas jomās, kur ir nepieciešami tulku un tulkotāju pakalpojumi. Studiju virzienā tiek realizēta profesionālā maģistra studiju programma “Tulks, tulkotājs”.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- nodrošināt studējošo teorētisko un praktisko sagatavotību, lai varētu veiksmīgi iekļauties Latvijas un Eiropas darba tirgū;
- sniegt studējošajiem iespēju izglīties mutiskajā un rakstiskajā tulkošanā no un uz divām svešvalodām;
- sniegt studējošajiem iespēju apgūt teorētiskās, profesionālās zināšanas un praktiskās iemaņas dažādu jomu (ekonomisku, juridisku, zinātnisku, tehnisku, publicistisku) tekstu tulkošanā izvēlētajās divās svešvalodās;
- sniegt studējošajiem iespēju apgūt teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas mutiskajā tulkošanā;
- nodrošināt iespēju praktiski pielietot jaunākās informācijas komunikāciju tehnoloģijas studiju darbā;
- veidot un attīstīt specifiskās prasmes, kas nepieciešamas profesionālā tulka un tulkotāja darbā;
- attīstīt studējošo komunikatīvo kompetenci;
- veicināt absolventu konkurētspēju;
- veicināt sadarbību starp studējošajiem un potenciālajiem darba devējiem;
- attīstīt sakarus un sadarbību ar Latvijas augstskolām, kur tiek realizētas līdzīgas studiju programmas.

Studiju procesa specifisko vajadzību nodrošināšanai un zinātnisko pētījumu veikšanai tiek izmantota DU materiāli tehniskā bāze, t. sk.

- sinhronās tulkošanas kabineti;
- lingafona kabinets;
- datortehnika un tulkošanas programma SDL TRADOS, u.c.

PMSP “Starpkultūru attiecības” ir viena no pieprasītākajām maģistra studiju programmām DU ar studējošo skaita pieaugumu. Profesionālā maģistra studiju programma „Starpkultūru attiecības” ir veidota saskaņā ar Latvijas Republikas Augstskolu likuma prasībām un studiju programmas struktūra un saturs atbilst „Noteikumos par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu” (MK 26.08.2014. noteikumi Nr.512) izvirzītajām prasībām par maģistra programmas obligāto saturu, bet programmā paredzētā kvalifikācija – starpkultūru attiecību menedžeris atbilst Sabiedrisko attiecību vadītāja profesijas standartam (5. kvalifikācijas līmenis, 1.95 klasifikatorā). Programma ir veidota, ņemot vērā standartā minētos profesionālā darba veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences, prasmes un zināšanas.

Kursu saturā un maģistra darba tēmu izvēlē tiek ņemtas vērā aktuālās ES programmas „Eiropa pilsoņiem” (2014-2020) un „Radošā Eiropa” (2014 - 2020) (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula Nr. 1295/2013)

Studiju virziens ir cieši saistīts ar DU stratēģijā definēto pētniecības programmu prioritārajā pētniecības virzienā “Letonika un nacionālā identitāte” un atbilst tās mērķiem un uzdevumiem.

Programmas stratēģiskais mērķis – sagatavot speciālistus akūtu sociālo un kultūras problēmu risināšanai.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- atjaunot un pilnveidot programmas studiju kursu saturu atbilstoši jaunākajām sociālpolitiskajām un kultūras tendencēm;
- analizēt darba dēvēju un prakses devēju ieteikumus, kas orientēti uz praktisko prasmju un iemaņu apguvi;
- izmantot studiju programmā paredzētās un ERASMUS+ programmas piedāvātās prakses iespējas, lai iekļautos darba tirgū.

DSP “Literatūrzinātne”

Literatūrzinātne un komparatīvistika ir viens no DU zinātnes attīstības stratēģiskajiem virzieniem. Nacionālās identitātes raksturošana un komparatīvā pieeja integrēta HF

bakalaura, maģistra un doktora līmeņa studiju programmās un fakultātes personāla zinātniskajā darbībā.

DSP “Literātūrzinātne” stratēģiskais mērķis – sagatavot augstākā līmeņa speciālistus literātūrzinātnes nozares 4 apakšnozarēs: “Latviešu literatūras vēsture”, “Literatūras teorija”, “Cittautu literatūras vēstures”, “Salīdzināmā literātūrzinātne”, kā arī sagatavot pētnieka karjerai atbilstošus speciālistus saskaņā ar ES un LR zinātnes attīstību regulējošiem likumdošanas aktiem un ES direktīvām.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- studiju laikā kompetentas un starptautiski atpazīstamas DU Humanitārās fakultātes profesoru grupas vadībā doktoranti iesaistās zinātniskajā apritē, lai izstrādātu mūsdienīgus un inovatīvus pētījumus, aprobētu pētījuma rezultātus starptautiska un Latvijas mēroga zinātniskajos kongresos, konferencēs un semināros, sagatavotu publikāciju kopas par disertācijas tēmu, t.sk. WOS un SCOPUS datu bāzēs iekļautas publikācijas;
- sniegt doktorantiem prasmes izmantot studiju kursu ietvaros iegūtās zināšanas pētnieciskajā darbībā;
- regulāri organizēt “Literātūrzinātnes doktorantu sekciju” DU ikgadējā zinātniskajā konferencē;
- doktorantu promocijas darbos ar pētījuma tematiku saistīt zināšanas, kas orientētas uz teorētisko, metodoloģisko un tekstoloģisko problēmu identificēšanu latviešu un cittautu literatūras attīstībā, nacionālās identitātes un Letonikas dokumentēšanai, nacionālā kultūras mantojuma saglabāšanai un globālai reprezentēšanai;
- iesaistīt doktorantus Eiropas Pētniecības telpas bilaterālās un multilaterālās sadarbības programmās pētniecībā un inovācijās;
- tematiska doktorantūras centra un programmas izveide;
- pēcdoktorantūras pētnieku iesaiste lietišķajos un starpdisciplinārajos pētījumos par sabiedrībai aktuālām sociokultūras tēmām ar specializētu grantu starpniecību;
- studiju laikā izveidota un nostiprināta uz noturīgu personisku/profesionālu interesi balstīta attieksme pret literatūras procesiem, kas ir saskaņota ar pārliedību, ka izglītībai jātiecas uz ilgspējīgas attīstības mērķi.

DSP “Valodniecība” stratēģiskais mērķis – salīdzināmās un sastatāmās valodniecības attīstība, kas dod iespēju izprast nacionālo pasaules ainu savdabīgumu un to savstarpējo saikni Latvijā, Baltijā, mūsdienu Eiropā.

Stratēģiskā mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi:

- studiju programmas elastība, veidojot jaunas pieejas studiju programmas attīstībā, balstoties uz darba tirgus pieprasījumu;
- kompetenču pieejā balstītas studijas un orientācija uz darba tirgus prasībām (valodu prasmes, radošums, spēja kritiski domāt, rast risinājumus, plānot darbu, elastība u.c.);
- reģiona specifikai atbilstošu zinātnisko pētījumu veikšana, to rezultātu integrēšana studiju procesā un pārnese uz sabiedrību;
- pasaules lingvistiskās domas un pētniecisko aktualitāšu apzināšana;
- mūsdienu valodas parādību analīzes metodoloģiju apguve, kas ļauj risināt salīdzināmās un sastatāmās valodniecības konkrēto zinātnisko problēmu izpēti;
- teorētisko studiju pilnveide un padziļināšana tādā apjomā, kas ļauj analizēt konkrētas zinātniskās problēmas plašā lingvistisko paradigmu kontekstā;
- doktorantu sagatavošana patstāvīgam, radošam zinātniskam darbam, pētījuma rezultātu aprobācijai (dalībai zinātniskajās konferencēs, publikāciju sagatavošanai), zinātniskām diskusijām, komunikācijai ar sabiedrību u.c.;
- augsti kvalificētu zinātnieku un mācītspēku sagatavošana valodniecībā.

Cilvēkresursi. Akadēmiskā personāla pilnveide

Vadošās humanitāro zinātņu jomas DU ir filoloģija, moderno valodu studijas, vēsture u.c. Filoloģijas programmas ir nozīmīgas moderno valodu apguves un studējošo svešvalodu zināšanu līmeņa celšanas ziņā; tās piesaista daudz studējošo. Filoloģijas, moderno valodu, kultūras un tulkošanas programmu kvalitāti nosaka to atbilstība docētāju zinātniskā darba virzieniem. Akadēmiskās bakalaurea un maģistra studiju programmas uzskatāmas par bāzi tradicionālo humanitāro zinātņu saglabāšanai un pilnveidošanai. Šo nozaru ilgtspējību DU apliecina fakts, ka šajās nozarēs strādājošie pētnieki un mācītspēki iesaistās ***DU Pētniecības programmas virzienā “Reģionālistika, literatūra un mākslas” 2015.–2020. g.*** realizēšanā, ar projektu un grantu starpniecību piesaistot ievērojamus līdzekļus un radot intelektuālo un materiālo bāzi pētnieciskās un akadēmiskās vides attīstībai šajās jomās.

Virzienu studiju programmu satura ieviešanā iesaistītā akadēmiskā personāla kvalifikācija atbilst LR Augstskolu likuma prasībām. Akadēmiskais personāls nepārtraukti paaugstina savu zinātnisko un profesionālo kvalifikāciju un veic pētījumus salīdzināmajā un sastatāmajā valodniecībā un valodu apgūvē; valodas sinhronijā un diahronijā; literatūrzinātnē; modernās sociolingvistikas teorijas jautājumos. Akadēmiskā personāla zinātniskie pētījumi ir studiju procesa nepieciešama sastāvdaļa, jo tie tieši ietekmē studiju kvalitāti. Akadēmiskais personāls regulāri uzstājas ar referātiem vietēja mēroga un starptautiskajās konferencēs

Latvijā un ārzemēs, sagatavo publikācijas zinātnisko rakstu krājumiem, izstrādā monogrāfijas. Konferencēs un zinātniskajos pētījumos iegūtā pieredze bagātina docētāju lekciju materiālu un semināru nodarbību saturu, veicina studējošo interesi par pētniecisko darbu.

Tiekšanos uz izcilību sekmē fakts, ka 3 virzienu docētāji ir LZA korespondētājlocekļi (F. Fjodorovs, I. Druviete, M. Burima), 10 virzienu docētāji ir LZP eksperti, DU un LU promocijas padomju locekļi, LU profesoru padomēs literatūrzinātnē un valodniecībā darbojas M. Burima un Z. Ikere. Viesprofesore I. Druviete ir LU Latviešu valodas institūta vadošā pētniece, prof. M. Burima ir LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta pētniece. Studiju virziena programmu nodrošinājumā iesaistītajiem docētājiem ir vairāk nekā 15 monogrāfijas un pēdējos 6 gados publicēts vairāk nekā 40 starptautiski citējamās datu bāzēs WOS un SCOPUS ievietoto zinātnisko publikāciju. Akadēmiskais personāls aktīvi darbojas zinātniskās kolēģijās, redkolēģijās, sadarbojas ar citām zinātniskām institūcijām Latvijā un ārvalstīs.

Studiju virziena programmu īstenošanā iesaistītais akadēmiskais personāls savas zinātniskās un profesionālās kvalifikācijas pilnveidei aktīvi izmanto mobilitātes iespējas (gan individuāli, gan grupās, gan pārstāvēt institūciju kopumā), docējot ārzemju augstskolās, apmeklējot ārzemju kolēģu vadītās nodarbības, kā arī piedaloties starptautiskos zinātniskos un lietišķi orientētos projektos, līdz ar ko tiek veicināta studiju virziena ietvaros īstenoto programmu internacionalizācija.

Akadēmiskā personāla docētāju profesionālie uzdevumi paredz arī nepārtrauktu zināšanu līmeņa pilnveidošanu studiju procesa realizācijā, kas ietver jauno tehnoloģiju pārvaldīšanu un aktīvu izmantošanu. Šim nolūkam docētāji apgūst jauno tehnoloģiju lietpratību gan patstāvīgi, gan izmantojot DU piedāvātās iespējas (kurss Trados programmatūras apguvei). Svarīga profesionālās pilnveidošanās sastāvdaļa ir arī savu un citu pētnieku jaunāko zinātnisko pētījumu rezultātu integrācija studiju procesā.

Studiju virziena programmu attīstības stratēģija

- Svarīgs DU zinātniskās un akadēmiskās darbības princips ir dabas un inženierzinātņu, humanitāro, izglītības un sociālo zinātņu attīstīšana. Plānots veidot ekonomikas un grāmatveža-biroja vadītāja moduļus valodu programmās, kā arī integrēt valodu apguves moduļus jau citos DU studiju virzienos atbilstoši integrētās pieejas principam.
- Studiju virziena programmu attīstību paredzēts pakārtot valsts un reģiona pieprasījumam virzienu pārstāvētajās un ar tautsaimniecību saistītajās jomās. Tiek apsvērta inovatīvu ekotūrisma un etnotūrisma studiju programmu vai moduļu izstrāde uz DU HF

centros apkopoto kulturoloģisko, folkloras, literatūras, vēstures liecību un pieminekļu pētījumu bāzes, lai veicinātu intelektuālo produktu pārnese uz tūrisma industriju, ko paredz “Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam”.

- Tiek apsvērta iespēja veikt akadēmiskās studiju programmas “Filoloģija” pārveidi profesionālajā programmā, papildinot to ar inovatīviem elementiem, kas saistīti ar svešvalodu padziļinātu apguvi, ES projektu izstrādes un realizācijas modeļu apzināšanu un juridisko studiju kursu padziļinātām studijām atbilstoši Eiropas Savienības kopējā tirgus aktualitātēm.
- Sadarbības attīstīšana ar ārvalstu augstskolām studējošo un mācībspēku apmaiņas programmu īstenošanai, kopīgu zinātniski pētniecisku projektu realizēšanai, turpinot sadarbības līgumu noslēgšanu.
- Sadarbības veicināšana ar dažādām pašvaldību un privātajām institūcijām, uzņēmumiem un iestādēm, jo nepieciešamība pēc tulku un tulkotāju pakalpojumiem pieaug.
- Sadarbības attīstīšana ar Latgales plānošanas reģiona institūcijām, pašvaldībām, valsts un privātajām institūcijām kopīgu pētījumu veikšanai un/vai projektu realizēšanai.
- Informācijas izplatīšana plašsaziņas līdzekļos un sociālajos tīklos par virzienu īstenojamām programmām, jauniešu piesaistes instrumentu pilnveide.
- Docētāju profesionālās pilnveide, piedaloties konferencēs, sadarbības projektos, kā arī izmantojot radošos atvaļinājumus.
- Esošo studiju kursu saturu pilnveidošana. Tā kā programma ir veidota kā atvērta sistēma, pēc nepieciešamības tiek piedāvāti jauni studiju kursi, kas ir aktuāli konkrētā situācijā, ir paredzēta arī iespēja līdz ar tirgus prasību izmaiņām pievienot programmai citas svešvalodas.
- Materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana ar mūsdienīgu tehnisko aprīkojumu, aktuālu zinātnisko literatūru un periodiskajiem izdevumiem.
- Programmas realizēšanai nepieciešamās infrastruktūras pilnveidošana un modernizēšana.
- Integrēt pētniecības rezultātus akadēmiskā maģistra studiju programmā “Filoloģija”, doktora studiju programmās “Valodniecība” un “Literatūrzinātne”, sagatavojot metodiskos ieteikumus tulkotājiem. Pētnieciskās atziņas par tehniskā tulkojuma specifiku tiek pārnestas uz profesionālā maģistra studiju programmu “Tulks, tulkotājs”, par empīrisko bāzi izmantojot DU HF docēto valodu spektru (latviešu, angļu, krievu, poļu, vācu, zviedru, spāņu, franču).

Studiju virziena un studiju programmu atbilstība darba tirgus pieprasījumam

Valodas un kultūras studiju virziena studiju programmu studējošie galvenokārt ir no Daugavpils pilsētas, Daugavpils novada un citiem Latgales reģiona novadiem. Tādējādi studiju virziena studiju programmu realizēšana ir ļoti nozīmīga no valsts un reģionālās attīstības interešu viedokļa, jo tiek nodrošināta vietējo cilvēkresursu attīstība un kvalificētu speciālistu sagatavošana valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī privātajam sektoram.

Nozīmīgākās jomas, kur valodu, kultūras un tulkošanas studiju virziena absolventiem ir iespējams iekārtoties darbā, ir izglītība, tulkošana, rediģēšana, pakalpojumu sfēra, lietvedība, pārvaldība, uzņēmējdarbība utt.

Galvenie darba devēji, kur studiju programmu absolventi ir nodarbināti pēc sekmīga studiju noslēguma, ir zinātniskās un izglītības iestādes, privātas struktūras un uzņēmumi.

Lielākā daļa akadēmiskās bakalaurs studiju programmas “Filoloģija” absolventu turpina studijas akadēmiskās vai profesionālās maģistra līmeņa studiju programmās. Pavisam neliels skaits studējošo sāk darbu gaitas uzreiz pēc bakalaurs grāda iegūšanas. Studējošie strādā ar studiju programmu saistītā specialitātē kādā no valsts vai pašvaldību iestādēm vai arī privātā uzņēmumā, piemēram, svešvalodu studenti jau studiju laikā strādā starptautiskajā Norvēģijas – Zviedrijas – Latvijas IT kompānijā “EVERY” un Biznesa procesu ārpakalpojumu firmas “TaxiKurier” zvanu centrā. Jāatzīmē, ka nelabvēlīgās ekonomiskās situācijas dēļ daži no absolventiem dodas darba gaitās uz ārzemēm.

Kā jau minēts, vairums studiju programmas absolventu turpina studijas un iegūst maģistra grādu vai turpina studijas maģistrantūrā, pie kam vairākums ir izvēlējušies turpināt studijas DU realizētajās profesionālā maģistra studiju programmās “Tulks, tulkotājs”, “Vidējās izglītības skolotājs”, “Starpkultūru attiecības” un akadēmiskā maģistra studiju programmā “Filoloģija”. Citas Latvijas augstskolas, kur dodas studēt programmas absolventi, ir Rīgas Tehniskā Universitāte (PMSP “Tehniskā tulkošana”), Latvijas Universitāte. Vairāki programmas absolventi turpina studijas ārvalstu augstskolās (Glāzgovas Universitāte, Edinburgas Universitāte, Londonas Universitāte, Stokholmas Universitātē utt.).

PMSP “Tulks, tulkotājs” ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar potenciālajiem darba devējiem, tulkošanas birojiem: SIA “Baltic Media Ltd.” un IK “Tempora”, valsts un pašvaldību institūcijām, kur ir nepieciešami tulku un tulkotāju pakalpojumi. Studiju virziena realizēšanas laikā ir izveidojusies sadarbība arī ar reģionālajām institūcijām, piemēram, Krāslavas TIC, Preiļu TIC, Aglonas TIC. Īpaši svarīga ir sadarbība ar Rīgas tulkošanas birojiem, tai skaitā “Skrivanek Baltic” un SIA “Euroscript Baltic”. Līdz ar jaunu uzņēmumu ienākšanu Latgales reģionā ir izveidojusies sadarbība ar uzņēmumiem, kur ir nepieciešami tulka vai tulkotāja pakalpojumi, piemēram, augsto tehnoloģiju kabeļu savienojumu un savienotājelementu ražošanas uzņēmumā „Axon Cable”. Profesionālā maģistra studiju

programma “Tulks, tulkotājs” ir veidota tā, lai atbilstu tulkotāja profesijas standartam (reģ. Nr. PS 0102, kurš apstiprināts ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2002. gada 10. jūlija rīkojumu Nr. 405) un tulka profesijas standartam (reģ. Nr. PS 010). Programmā ietvertie teorētiskie un profesionālie praktiskie kursi nodrošina tulkotāja un tulka profesiju standartā noteikto pienākumu un uzdevumu izpildi, kopīgo, specifisko un vispārējo prasmju veidošanu un attīstību, tulkotājam un tulkam nepieciešamo zināšanu apgūšanu un padziļināšanu.

Līdz ar Latvijas iestāšanos ES aizvien vairāk paplašinās starptautiskie sakari, ir izveidojušies jauni mazi un vidēji kopuzņēmumi arī Austrumlatvijā, vietējie uzņēmumi un dažādas institūcijas aizvien vairāk piedalās ES finansēto projektu konkursos, pieaug lietišķā korespondence starp uzņēmumiem un institūcijām utt. Latgalei un sevišķi tās dienvidaustrumu daļai ir izdevīgs ģeogrāfisks stāvoklis, kas var veicināt tranzīta, biznesa attīstību, jaunu uzņēmumu ienākšanu šajā pierobežas teritorijā. Paplašinoties starptautiskajiem sakariem, pieaugot kopuzņēmumu, firmu skaitam, reizē pieaug arī nepieciešamība pēc augsti kvalificētiem gidiem, tulkkiem, reģiona kultūras speciālistiem ne tikai dažādās tautsaimniecības jomās, bet arī kultūras, sporta u.c. sfērās.

3.3.2.13 Studiju virziens *Veselības aprūpe*

Veselības aprūpes studiju virziena attīstība un modernizācija kā daļa no DU stratēģijas tiešā veidā atbilst LR Sabiedrības veselības pamatnostādņēm 2014.–2020.gadam: uzlabot ārstniecības pakalpojumu pieejamību reģionos, tai skaitā nodrošināt personāla piesaisti reģionos un mobilo pakalpojumu attīstību. Reģionālā līmenī veselības aprūpes studiju virziena turpmākā attīstības stratēģija ir vērsta uz veselības aprūpes speciālistu skaita palielināšanos Latgales reģionā, tādejādi veicinot rehabilitācijas pieejamības palielināšanos un iedzīvotāju veselības stāvokļa uzlabošanu.

Ņemot vērā studiju virziena un studiju programmas perspektīvo novērtējumu Eiropas Savienības kopējo stratēģiju īstenošanas kontekstā, Veselības aprūpes studiju virziena attīstība plānojama gan saistībā ar valsts un Latgales reģiona, gan DU DMF un tās struktūrvienību attīstību, balstoties uz DU izstrādāto stratēģiju. Studiju virziena turpmākajai attīstībai ir jābalstās uz sekojošiem principiem:

- profesionālā bakalaura līmeņa veselības aprūpē (PBSP Fizioterapija) studijas Daugavpils Universitātē jā saglabā un jāattīsta kā pamats jaunu programmu izveidei un attīstībai;
- jādod iespēja veselības aprūpes virziena beidzējiem studēt maģistra līmeņa studijās Daugavpils Universitātē un citās augstskolās;

- vairāk jāakcentē studējošo profesionālo kompetenču apguve, ievērojot Latvijas, ES un globāla darba tirgus pieprasījumu pēc kvalificētiem speciālistiem veselības aprūpē;
- ņemot vērā Boloņas deklarācijas (1999. g.) prasību ieviešanu, jāturpina DU studiju virziena tuvināšanu ES valstu universitāšu veselības aprūpes studiju programmām, vienlaikus saglabājot tās atšķirības, kas atbilst Latvijas valsts prioritātēm;
- jāpaplašina starptautiskā sadarbība, intensificējot studentu apmaiņu starptautisko programmu (ERASMUS u.c.) ietvaros, veicinot akadēmiskā personāla zinātniski-pētniecisko starptautisko sadarbību, pēcdiploma un pēcdoktorantūras izglītību ārvalstu universitātēs un zinātniskajās institūcijās;
- jāveicina sadarbība ar universitātes pētnieciskajām struktūrvienībām zinātnisko pētījumu veikšanā.

Pamatojoties uz DU pieredzi fizioterapeitu sagatavošanā un ņemot vērā LR Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam, tiek paredzēts izveidot jaunu maģistra studiju programmu speciālistu sagatavošanai veselības veicināšanas un sabiedrības veselības jautājumos, kuriem būtu izpratne par veselīgu dzīvesveidu, svarīgākām sabiedrības un indivīda veselības problēmām; veselības traucējumu, saslimšanu un neveselīgās uzvedības cēloņiem un to novēršanas iespējām sabiedrības, kopienas un indivīda līmenī, kā arī par veselības veicināšanas virzieniem un metodēm.

Lai nodrošinātu studiju programmu tālāku attīstību, nepieciešams izvirzīt virkni sasniedzamu rezultātīvo rādītāju:

- studējošo skaits vienā virzienā – virs 130;
- ārvalstu studējošo skaits virzienā – 3%;
- uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita – 30%;
- vismaz 10% no virziena studējošajiem piedalās projektu pieteikumu sagatavošanā un apstiprināto projektu realizēšanā;
- vismaz 95% virzienā studējošo veic pētījumus bakalaura un maģistra darbu līmenī, sadarbībā ar veselības un sociālās aprūpes institūcijām (šobrīd 80%).

Pamatstratēģijas mērķu sasniegšanai:

- programmas kvalitātes iekšējās kontroles sistēmas un vadības pilnveidošana;
- studiju virziena realizācijai nepieciešamās infrastruktūras un materiāli-tehniskās bāzes attīstīšanu un uzlabošanu,
- akadēmiskā personāla profesionālo un pedagoģisko zināšanu, prasmju un kompetences paaugstināšana, izmantojot Latvijas un citu valstu labāko pieredzi un piesaistot attiecīgās nozares profesionāļus;

- programmas studiju kursu satura izmaiņas līdz ar veselības aprūpes zinātnes teorijas un prakses attīstību;
- sadarbības uzlabošana ar potenciālajiem darba devējiem, nodrošinot jaunas prakses vietas veselības un sociālās aprūpes institūcijās;
- jaunu studiju programmu un moduļu veidošana;
- studiju procesā izmantoto mācību formu un metožu klāsta papildināšana;
- zinātniski-pētnieciskās darbības paplašināšana, veicinot studējošo iesaistīšanu pētījumos un projektos.

3.3.2.14 Studiju virziens *Vēsture un filozofija*

Virziena “Vēsture un filozofija” pastāvēšanas DU reģionālā un valstiskā nozīme

Šobrīd profesionālo vēsturnieku sagatavošana ārpus Rīgas notiek tikai DU. Vēsturnieku sagatavošana ir viens no valstiski svarīgajiem uzdevumiem, jo Latvijas valsts un latviešu kā vienotās nācijas pastāvēšana nav iedomājama bez attīstītas vēsturiskās apziņas, kuras kopšanā būtisku lomu spēlē vēsturnieki. Vēsturnieku sociālā funkcija ir skaidrot visu Latvijas reģionu pagātni, tādējādi stiprinot mūsdienu nacionālo identitāti un pilsoniskumu. Studiju virziena programmu aktualitāti nosaka Latgales un Sēlijas vēstures un kultūras mantojuma apzināšanas, zinātniskās izpētes, saglabāšanas un popularizēšanas nepieciešamība Latvijas un Eiropas kontekstā, kas prasa sagatavot augstas kvalifikācijas speciālistus vēstures nozarē. Studiju programmu ietvaros veiktie pētījumi skar problēmas, kas saistītas gan ar Latvijas valsts un tautas pastāvēšanu un nacionālo identitāti dažādos periodos, gan ar Latvijas integrāciju Eiropas Savienībā, gan ar ieceļotāju integrāciju demokrātiskā Latvijas valstī.

Programmu saistība ar darba tirgu

Studiju programmu absolventi ir nodarbināti kā izglītības jomā – skolās, ģimnāzijās, koledžās, augstākajās mācību iestādēs –, tā arī valsts pārvaldē un pašvaldībās, kultūras iestādēs un muzejos. Vēstures studiju programmu absolventi ir pieprasīti darba vietās, kas saistītas ar informācijas meklēšanu, apstrādi, nodošanu un glabāšanu, plašsaziņas līdzekļos (prese, ziņu portāli, TV u.c.), arhīvos, informācijas centros u.c. Sakarā ar pēdējo gadu veikumu Daugavpils un apkārtnes kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā un popularizēšanā (Dinaburgas cietokšņa objektu izpēte un restaurācija, Informācijas centra izveide; Daugavpilī dzimušā Marka Rotko mākslas centra atklāšana, Raiņa muzejs Tadenavā u.c.) pieaugušas absolventu izredzes iekļauties vietējā darba tirgū. Saiknes uzturēšanai ar darba tirgu ir būtisks

dialogs ar darba devējiem. Realizējot programmas, darba devēji ir iesaistīti gan nodarbinātajam nepieciešamo zināšanu un prasmju formulēšanā, gan izglītības programmu kvalitātes vērtēšanā, gan stratēģijas plānošanā. DU studiju virziena “Vēsture un filozofija” padomē kopā ar virziena studiju programmu direktoriem un studējošajiem aktīvi piedalās arī darba devēji. Lai paplašinātu topošo absolventu izredzes darba tirgū, notiek regulāri kontakti ar reģiona skolu valdēm, vēstures skolotāju metodiskajām apvienībām, Latvijas vēstures skolotāju biedrību, muzeju, arhīvu u.c. iestāžu pārstāvjiem.

DU studiju virziena “Vēsture un filozofija” kopīgais mērķis tiek realizēts visu līmeņu studiju programmu īstenošanas gaitā, kad studējošie secīgi apgūst un pilnveido teorētiskās zināšanas un pētniecības prasmes vēstures jomā, lai turpmāk tās pielietotu patstāvīgā zinātniskās pētniecības, mācību/studiju vai zinātnes popularizēšanas darbā Latgales reģionam, Latvijai un Eiropas Savienībai.

Studiju programmu efektīvas funkcionēšanas un ilgtspējas sekmēšanai darbojas iekšējā studiju kvalitātes nodrošināšanas sistēma, kā arī tiek uzturēti pastāvīgi kontakti ar absolventiem un darba devējiem. Izvērtējot kompetences atbilstību, absolventu un darba devēju viedokļi par labu sagatavotību visumā sakrīt, akcentējot nepieciešamību veltīt vairāk uzmanības praktisko iemaņu ieguvei.

Akadēmiskā personāla pilnveide

Virziena „Vēsture” akadēmiskā personāla kvalifikācija atbilst LR Augstskolu likuma prasībām. Doktora zinātniskais grāds ir 90% DU studiju virziena visu līmeņu studiju programmu īstenošanā iesaistītajiem mācību spēkiem. Profesoru un asociēto profesoru īpatsvars virziena programmās ir 51.73%. DSP “Vēsture” docētāju vidū ir ārzemju speciālisti ar augstu starptautisku reputāciju: prof. Dž. Sveins (Glāzgovas universitāte), asociētais prof. O. Mertelsmans (Tartu universitāte), doc. A. Varfolomejevs (Petrozavodskas universitāte). A. Ivanovs un I. Saleniece ir Latvijas Universitātes Vēstures profesoru padomes (tā ir vienīgā Latvijā profesoru padome vēstures jomā) locekļi. Vairāki docētāji ir LKP eksperti: A. Ivanovs, I. Saleniece, J. Urtāns vēstures nozarē; A. Stašulāne (teoloģija un reliģiju zinātne; filozofija); A. Kužņecovs (valodniecība); A. Stankeviča un A. Ēminuščijs (literāturzinātne). I. Saleniece ir Čehu grantu aģentūras eksperte. J. Urtāns ir Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis.

Akadēmiskā personāla pilnveide notiek nepārtraukti, katram docētājam strādājot pēc individuālā plāna studiju un pētniecības jomā, īstenojot pētnieciskos un studiju projektus, kā arī iesaistoties akadēmisko organizāciju un zinātnisko tīklojumu darbībā, sabiedriskajās aktivitātēs pilsētā un reģionā. Perspektīvā būtu vēlama doktora grāda iegūšana docētājiem ar

maģistra grādu (A. Kupšāns, D. Oļehnovičs) un spējīgāko doktorantūras absolventu iesaistīšana studiju kursu docēšanā.

Pētnieciskā darbība jomas **Reģionālistika, literatūra, mākslas** ietvaros

Akadēmiskā personāla pētnieciskā darbība tieši ietekmē studijas. Sākot ar bakalaura studiju līmeni, studējošie iekļaujas pētniecības darbā, rakstot studiju, bakalaura, maģistra, doktora darbus, piedaloties zinātniskajās konferencēs, ņemot dalību docētāju īstenotajos vietējos un starptautiskajos projektos.

Galvenie cēloņi, kāpēc šī pētniecības joma ir jāattīsta DU:

- 1) Akūta nepieciešamība „atmodināt” vietējo iedzīvotāju piederības sajūtu Rietumeiropai un Latvijai.

Daugavpils (Dünaburg) pastāv kopš 13. gadsimta, bet 13.–18. gs. vēsture ir maz pazīstama vietējai auditorijai, arī Latvijas Republikas (1918–1940) periods ir „baltais plankums” pilsētas iedzīvotāju vēsturiskajā apziņā. Pagaidām pilsētas līmenī vairāk tiek kultivēta interese par Krievijas impērijas un PSRS periodu, kas stiprina daļas vietējo iedzīvotāju padomju un pseidokrievisko (būtībā postpadomju) identitāti; tajā saskatāms tiešs apdraudējums ne tikai novadam, bet visai valstij.

- 2) Latvijas sabiedrības konsolidācijas nepieciešamība, ko sekmētu Austrumlatvijas vēstures naratīva, kurā ievērojamu vietu ieņem vietējas etniskās un konfesionālās grupas, iestrādāšana nacionālajā vēstures naratīvā: *no kopīgas pagātnes caur labi izkoptu komemorācijas praksi uz saliedētību nākotnē.*

- 3) Atšķirību starp reģioniem mazināšana.

Vēsturiski radušos plaisu starp Latvijas reģioniem pārvarēšanai vispirms jānoskaidro to cēloņi, kuru atklāšanai jāizmanto mūsdienu vēstures zinātnes potenciāls.

- 4) Jauno zināšanu radīšana un vēstures pētniecības metodoloģijas pilnveidošana.

Akadēmiskā personāla centieni ir virzīti uz to, lai iegūtu starptautisku atpazīstamību vēstures un ar to saistīto apakšnozaru (*Memory Studies; Heritage Studies; e-History / Historical Informatics; Regional Studies / Local History Studies*) pētniecības jomā.

Jau šobrīd DU ir izveidojusies pētniecības jomas attīstības bāze:

- darbojas DSP vēsturē (historiogrāfijas un vēstures palīgzinātņu apakšnozarē), kas ļauj prognozēt Latvijā unikālās pētniecības skolas nostiprināšanos nākotnē;
- tiek organizētas ikgadējās starptautiskās zinātniskās konferences DU HF „Zinātniskie lasījumi”; ikgadējās DU konferences;

- ik gadu tiek izdots krājums „Vēsture: avoti un cilvēki” (starptautiska redaklēģija, zinātniska recenzēšana, iekļauts EBSCO datu bāzē (*Humanities Source Ultimate*);
- nostiprinājušies plaši kontakti ar nozares speciālistiem Latvijā un ārzemēs;
- darbojas 2 pētniecības centri ar labu reputāciju speciālistu vidū:

1) **Mutvārdu vēstures centrs**

- mutvārdu vēstures avotu arhīvs;
- jauna pētnieciskā metode – mutvārdu vēsture kā avots vēstures pētījumā;
- izveidojusies pētnieku grupa, kuri izmanto mutvārdu vēstures avotus sarežģīto pētniecisko uzdevumu risinājumam;

2) **Latgales Pētniecības institūts**

- datu bāzes „Latgales dati” u.c. – reģionam veltīts plašs dokumentu, video, foto un grāmatu krājums;
- reģionālā pētījuma metodoloģijas teorētiskais pamatojums un izmantošana konkrētos pētījumos.

Akadēmiskā personāla galvenie pētnieciskie virzieni ir saistīti ar nacionālās un eiropiskās identitātes stiprināšanu, nodrošinot vietējā pagātnes mantojuma nacionālo un eiropisko dimensiju atklāšanu un popularizēšanu, iekļaujot Latgales un Sēlijas vēsturi Latvijas nacionālajā un Eiropas/pasaules vēstures naratīvā, ar īpašu uzsvāru uz dažiem pētniecības satura un metodoloģijas aspektiem:

- pagātnes izziņāšana un popularizēšana ar mūsdienu moderno tehnoloģiju palīdzību;
- jaunas pieejas pagātnes izziņāšanā: tradicionālo avotu (arhīva dokumenti, prese, “ego-dokumenti” u.c.) informācijas potenciāla efektīvākā izmantošana, jauno avotu (mutvārdu vēsture u.c.) un vēstures palīgzinātņu datu iekļaušana vēstures pētījumā;
- vēsturiskās pieredzes aktualizēšana starpetnisko un starpkonfesionālo attiecību harmonizēšanai;
- izglītības kā lokālās/reģionālās/nacionālās identitātes veidošanas un stiprināšanas faktora izpēte;
- brīvprātīgā un piespiedu (bēgļi, deportētie u.c.) migrācija no reģiona: rīcības motivācija, izdzīvošanas stratēģijas, identitātes saglabāšanas / zaudēšanas noteicošie faktori;
- iedzīvotāju pretošanās un kolaborācija (adaptācijas stratēģijas un prakses) politiskās iekārtas maiņas apstākļos: sovjetizācijas piemērs.

Pētniecības pilnveides iespējas:

- DU doktorantūras skolas ietvaros sadarbībā ar citu zinātnes nozaru speciālistiem akcentēt konkrētās zinātnes rašanās un pastāvēšanas apstākļus (politiskais ietvars, likumdošana, institūcijas u.c.) un vietējo zinātnieku ieguldījumu Latvijas vēstures kontekstā;
- reizi 2–3 gados rīkot *workshops* par vēsturiskās informātikas („e-History”), vēstures avota teorijas un avotpētniecisko metodoloģiju vai kādu citu specializācijas jautājumu izpēti ar izciliem speciālistiem no visas pasaules;
- atjaunot DU muzeju; nodrošināt tā akreditāciju, lai universitāte varētu pilnvērtīgi iesaistīties Latvijas mēroga atmiņas politikas veidošanā;
- uz DU Akadēmiskā apgāda “Saule” bāzes iedibināt vēstures zinātnisko izdevumu sēriju par Austrumlatvijas (Latgales un Sēlijas) reģiona un Latvijas vēsturi (piemēram, reliģisko konfesiju vai etnisko kopu vēstures jaunākie pētījumi) publicēšanu;
- mērķtiecīgāk un plašāk iesaistīties valsts, pašvaldību un pilsoniskās sabiedrības vietējo organizāciju (mazākumtautību kultūras biedrības, informācijas centri, tūrisma un brīvā laika pavadīšanas grupas u.tml.) darbībā konsultantu un ekspertu statusā;
- sadarbībā ar plašsaziņas līdzekļiem iepazīstināt sabiedrību ar pagātnes mantojumu, stiprinot vietējo iedzīvotāju piederības sajūtu Rietumeiropai un Latvijai.

Perspektīvas pieaugušo izglītībā un ārzemju studentu piesaistīšanā

Konstatētās problēmas (skat. Galvenie cēloņi, kāpēc pētniecības joma “Reģionālistika, literatūra, mākslas” ir jāattīsta DU, īpaši 1) – 3), kuru risinājums prasa arī padziļinātas vēstures studijas, ir aktuālas ne tikai vēsturnieku, bet arī citu Latvijas iedzīvotāju skatījumā. Taču vairumā viņi ir ieguvuši zināšanas un iemaņas vēsturē padomju periodā, kad vēstures redzējums bija ļoti ierobežots kā metodoloģiski, tā tematiski. Piemēram, reģionālai / lokālai vēsturei, sociālajai vēsturei, atmiņas studijām netika veltīta uzmanība. Daļa šo iedzīvotāju šodien nodarbojas ar vēsturi amatieru līmenī, nereti paužot vēlmi pilnveidot savu vēsturisko izglītību. Tas ir ļoti piemērots kontingents pieaugušo izglītības programmu organizēšanai dažādos aspektos: „Dzimtas vēsture lokālās vēstures kontekstā”; „Lietiskie (arheoloģiskie, etnogrāfiskie u.c.) avoti lokālās vēstures kontekstā”, „Atmiņu politika un komemorācija”, „Etnisko un reliģisko grupu vēstures izpēte”, „Vēstures mantojuma objektu rekonstrukcija”, „Vēsturiska satura radīšana dizaina objektiem un virtuālajai videi”, „Vides vēstures mantojuma apzināšana” u.c. Ņemot vērā citu Eiropas valstu pieredzi (piemēram, Polijā esošās „50+” pieaugušo izglītības programmas) šādu programmu studenti var būt seniori, kuri vairs nav aizņemti darba tirgū, kā arī citi interesenti.

Skatot reģiona robežas vēsturiski (Baltijas krusta karu rezultātā tika izveidota *Terra Mariana*, kurā ietilpa tagadējās Latvijas un Igaunijas teritorija, kas 13.–20. gadsimtu gaitā dalījusi

kopīgo likteni ar vairākām kaimiņu zemēm), pastāv loģisks pamatojums reģionālās vēstures apzināšanā un apguvē DU iesaistīt Igaunijas, Lietuvas, Polijas, Vācijas, Krievijas un Baltkrievijas iedzīvotājus, kā arī interesentus no citam valstīm. Studiju virziena akadēmiskā personāla kapacitāte ļautu ne tikai nodrošināt studijas angļiski vai krieviski, bet arī sniegt konsultācijas citās valodās (poļu, baltkrievu, lietuviešu).

Perspektīvie darbības virzieni un aktivitātes:

- visu studiju aspektu kvalitātes nemītīga pilnveidošana;
- akadēmiskā personāla atjaunošanas veicināšana, piedāvājot atsevišķu studiju kursu docēšanu (uz līgumu pamata par stundu apmaksu) DSP “Vēsture” absolventiem;
- esošo studiju programmu praktiskās ievirzes stiprināšana un profesionālās maģistra programmas izveide (iespējams, sadarbībā ar Latvijas vai ārzemju augstskolām) vēstures mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas jomā;
- doktorantūras studiju un promocijas iespēju noregulēšana ar Latvijas Universitāti;
- projektu izstrāde finansējuma piesaistei pētniecībai un studijām;
- esošo starptautisko sakaru stiprināšana un paplašināšana:
 - viesprofesoru plašāka pieaicināšana studiju procesā,
 - docētāju un studentu apmaiņas ar ārvalstu augstskolām turpmākā veicināšana starptautisko programmu (ERASMUS+ u.c.) ietvaros;
- sadarbības īstenošana, līgumu slēgšana un kopējo projektu īstenošana ar dažādām Latvijas un ārvalstu izglītības un zinātniski pētnieciskām institūcijām, pašvaldībām, organizācijām un iestādēm;
- materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana; bibliotēkas un citu metodisko resursu bagātināšana; e-studiju iespēju nostiprināšana;
- ne tikai studentu, bet arī absolventu un darba devēju regulāru aptauju organizēšana, to datu izmantošana studiju programmu pilnveidošanai;
- programmas prezentēšana un popularizēšana visā Latvijā; interesentu no ES un NVS valstīm piesaistīšana studijām;
- imatrikulēto studentu iespēju izlīdzināšanas fakultatīvās nodarbības (atšķirības: zināšanu līmenis, informācijas prezentēšanas iemaņas, valodu prasmes darbā ar pieejamajiem vēstures avotiem u.c.).

Līdz ar Latvijas Republikas pievienošanos Eiropas Savienības valstu saimei, aktuāla ir kļuvusi Latvijas integrācija Eiropā. Tā ir iespējama tikai identitātes kontekstā, kurš savā būtībā ir dziļi vēsturisks. Tāpēc jau tagad ir aktuāla un nākotnē aizvien vairāk pieaugs nepieciešamība vispusīgi apzināties identitātes un kultūras faktora lomu gan Eiropas

sabiedrības integrācijas procesos, gan Latvijas vēstures un kultūras mantojuma saglabāšanas un tālākās attīstības perspektīvā. Balstoties uz veikto SVID analīzi, var secināt, ka DU studiju virziena “Vēsture un filozofija” visu līmeņu studiju programmām stipro pušu un iespēju ir vairāk nekā vājo pušu un draudu. Tas dod pamatu apgalvot, ka DU vēstures studiju programmas var būt īstenotas augstā zinātniskā un metodoloģiskā līmenī atbilstoši starptautiskiem standartiem saskaņā ar Latvijas uzdevumiem ES kopējo stratēģiju īstenošanā.

3.3.2.15 Studiju virziens *Vides aizsardzība*

Vides zinātnes virziena studiju programmu attīstība un modernizācija kā daļa no DU stratēģijas tiešā veidā atbilst Eiropas Savienības prioritārajiem virzieniem izglītībā un speciālistu sagatavošanā (Europe 2020 priorities in the field of education and training), jo tā ir attiecināma uz zaļās ekonomikas un vides jautājumu sfēru.

Nacionālā līmenī studiju virziena „Vides aizsardzība” attīstības nepieciešamība un perspektīvas tiešā veidā izriet no valsts attīstības plānošanas galvenajā dokumentā „Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam (NAP2020)” ietvertajām nostādnēm. Proti, vides speciālistu sagatavošana un atbilstošo kompetenču apguves nodrošināšana sasaucas ar NAP2020 prioritāšu būtiskākajiem rīcības virzieniem, t.sk. „Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana”, „Attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība” un „Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana” un šo virzienu mērķiem, piemēram, „Nepārsniegt ilgtermiņa attīstību nodrošinošu vidē nonākošā piesārņojuma un siltumnīcefekta gāzu apjomus” un „Saglabāt dabas kapitālu kā bāzi ilgtspējīgai ekonomiskajai izaugsmei un sekmēt tā ilgtspējīgu izmantošanu, mazinot dabas un cilvēka darbības radītos riskus vides kvalitātei”. Vienlaicīgi studiju virziena „Vides aizsardzība” attīstības perspektīvas balstītas Vīzijas „Latvija 2020. gadā – zaļākā valsts pasaulē” vadlīnijās, kur cita vidū tiek akcentēta nepieciešamība attīstīt „zaļo” ražošanu un „zaļo” patēriņu, kā arī vienlaikus rūpēties par dabas kapitāla saglabāšanu un nenoplicināšanu, veidojot un uzturot Latvijas kā „zaļas” valsts tēlu.

Jāatzīmē arī, ka vides aizsardzības virziena studiju programmu attīstība ir nepieciešama, lai DU nostiprinātu savas augstākās izglītības iestādes un pētījumu centra vadošās pozīcijas Austrumlatvijā un attīstītos par vienu no nozīmīgākajiem Vides izglītības un zinātnes centriem Latvijā un Baltijas jūras reģionā.

Ņemot vērā DU pieredzi, akadēmisko kapacitāti un studiju tehnisko nodrošinājumu, uz esošās BSP „Vides zinātne” bāzes nepieciešams izveidot un attīstīt sekojošus bakalaura līmeņa studiju moduļus:

- „Vides inženierzinātne”
- „Ģeomātikas risinājumi resursu un vides pārvaldībā”
- „Klimata pārmaiņu adaptācijas un klimata tehnoloģijas”
- „Vides ekonomika un ekosistēmu pakalpojumi”
- „Vides kvalitātes novērtēšana un monitorings”

Tas ļaus nodrošināt daudzveidīgākas iespējas DU studējošajiem iegūt profesionālajai darbībai nepieciešamās zināšanas un kompetences pēc augstskolas absolvēšanas, tādejādi saskaņojot programmu attīstību ar mūsdienu darba tirgus prasībām sabiedrībai un cilvēcei vitāli svarīgos virzienos – fokusējoties uz globālo vides izmaiņu un ilgtspējīgas attīstības jautājumu risināšanu. Respektīvi, attīstīt studiju iespējas tajās nozarēs, kas saistītas ar vides aizsardzību un pārvaldību, vides tehnoloģijām, atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijām, klimata izmaiņas samazinošām tehnoloģijām, ģeogrāfisko informācijas sistēmu un citu ģeomātikas risinājumu pielietojumu un tml. Daļu no nosauktajām studiju programmām ir jāveido sadarbībā ar Latvijas Universitāti, Rīgas Tehnisko universitāti, Šauļu Universitāti, Kauņas Tehnoloģiju Universitāti, attīstot starpaugstskolu un starptautiskās kopīgās studiju programmas.

Studiju virziena modernizācijai un attīstībai nepieciešamās infrastruktūras un zinātniskā nodrošinājuma apraksts sniegts pielikumā Nr.3.

Starpaugstskolu doktora studiju programmas vides zinātnē īstenošana LU un DU, apvienojot abu augstskolu zinātnisko un materiāli tehnisko potenciālu, ļautu paaugstināt atsevišķu studiju kursu kvalitāti un nodrošināt ievērojami plašākas pētnieciskā darba iespējas. Zinātnisko un intelektuālo resursu integrēšana kopīgi realizētajā doktora studiju programmā nodrošinātu arī daudz ciešāku sadarbību starp abu augstskolu pamatstudiju un augstākā līmeņa studiju programmām vides zinātnē, tādejādi paaugstinot programmu absolventu konkurētspēju Latvijā un Eiropas Savienībā, kā arī piesaistot studijām kopīgajā doktorantūras programmā ārzemju studentus.

Kopīga doktora studiju programma ļautu paaugstināt DU zinātnisko kapacitāti vides zinātnes jomā, jo tieši ierobežoto cilvēkresursu dēļ patlaban nav iespējams attīstīt vairākus būtiskus un aktuālus pētījumu virzienus, kā arī realizēt ES fondu projektus kā vadošajam partnerim.

Lai nodrošinātu studiju virziena „Vides aizsardzība” programmu plānotās attīstības līdz 2020.gadam kvalitātes vadības sistēmu un veiktu stratēģijas ieviešanas monitoringu, nepieciešams izvirzīt sekojošus prognozējamus rezultātīvos rādītājus:

- kopējais studējošo skaita pieaugums – 50% (šobrīd 25%);
- ārvalstu studējošo skaits virzienā – 5% (šobrīd nav);
- ārvalstu vieslektoru skaita pieaugums – 5% (šobrīd 1%);
- uzņemto maģistrantu skaits no kopējā bakalaura grādu ieguvušo skaita – 75% (šobrīd 50%);
- vismaz 20% no virziena studējošajiem piedalās projektu pieteikumu sagatavošanā un apstiprināto projektu realizēšanā (šobrīd 6%);
- vismaz 50% virzienā studējošo veic pētījumus bakalaura, maģistra, doktora darbu līmenī, sadarbībā ar industriju, valsts un pašvaldību institūcijām (šobrīd 25%).

Galvenās studiju virziena attīstības rezultātīvo rādītāju sasniegšanas stratēģijas ir šādas:

- saglabāt un attīstīt bakalaura līmeņa vides zinātnes studijas Daugavpils Universitātē kā starpdisciplinārā rakstura akadēmiskās studijas un vides zinātnes augstākās izglītības sākumposmu, vienlaicīgi akcentējot profesionālo kompetenču apguvi un programmas satura atbilstību darba tirgus prasībām;
- saglabāt un attīstīt maģistra līmeņa vides zinātnes studijas Daugavpils Universitātē kā profesionāla rakstura studijas un vides zinātnes augstākās izglītības nākamo posmu, kas ļauj tā beidzējiem turpināt studijas doktorantūrā un sekmīgi iekļauties darba tirgū;
- turpināt sadarbību ar potenciālajiem darba devējiem un sociālajiem partneriem, LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju un citām valsts institūcijām, pašvaldībām un privātajiem uzņēmumiem, nodrošinot studiju saistību ar reālo vides aizsardzības un teritorijas plānošanas problēmu loku ES, nacionālā un reģionālā kontekstā;
- sekmēt studiju virziena programmu elastību, spēju veidot jaunus moduļus un starpdisciplināras studiju programmas, balstoties uz darba tirgus pieprasījumu;
- regulāri veikt studiju procesa kvalitātes analīzi un izvērtēšanu, operatīvi novērst nepilnības studiju programmās un studiju procesā; ņemot vērā studējošo anketēšanas rezultātus un studējošo ieteikumus, izstrādāt rīcības plānus studiju virziena programmu uzlabošanai;
- turpināt studiju un zinātnisko pētījumu infrastruktūras pilnveidošanu un attīstību;
- sekmēt plašāku studējošo iesaisti pētnieciskajā darbā un projektos, it sevišķi lietišķajos un tirgus orientētajos pētījumos;

- regulāri izvērtēt un aktualizēt studiju kursu saturu, sekot lai tas atbilst attiecīgo zinātņu jomu teorijas un prakses attīstībai, mūsdienu nostādnēm un atziņām konkrētajās zinātņu nozarēs, kā arī darba tirgus pieprasījumam;
- turpināt darbu, popularizējot studiju virziena un eksakto zinātņu studijas DU, iesaistot vispārējās izglītības iestāžu pedagogus un izglītojamos studiju un zinātnes popularizēšanas pasākumos;
- veicināt studiju virziena studējošo un akadēmiskā personāla dalību mobilitātes programmās;
- attīstīt un piedāvāt pievilcīgu studiju un akadēmiskā darba vidi ārvalstu vieslektoriem un studentiem;
- nodrošināt iespējas akadēmiskā personāla izaugsmei un kvalifikācijas celšanai.

Analizējot studiju virziena „Vides aizsardzība” programmu saistību ar darba tirgu, nepieciešamas atzīmēt, ka studējošie galvenokārt ir no Daugavpils pilsētas, no Daugavpils novada un no citiem Latgales plānošanas reģiona novadiem. Tas nozīmē, ka vides zinātnes studiju realizēšana ir ļoti nozīmīga no valsts un reģionālās attīstības interešu viedokļa, jo tādejādi tiek nodrošināta vietējo cilvēkresursu attīstība un kvalificētu speciālistu sagatavošana valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī privātajam sektoram.

Nozīmīgākās jomas, kur Vides aizsardzības studiju virziena absolventiem ir iespējams iegūt darbu, ir vides aizsardzība, vides pārvaldība, vides inženierija, vides tehnoloģijas, atjaunojamo enerģijas resursu ieguves un izmantošanas tehnoloģijas, klimata izmaiņas samazinošās tehnoloģijas, dabas aizsardzība, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un aizsardzība, kartogrāfija, mērniecība, ģeogrāfiskās informācijas sistēmas, augstākā izglītība un zinātne.

Galvenie darba devēji, kur studiju programmu absolventi ir nodarbināti pēc sekmīga studiju noslēguma, ir LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija un tās struktūrvienības – Dabas aizsardzības departaments, Vides aizsardzības departaments, Klimata un vides politikas integrācijas departaments u.c., LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas padotībā esošās iestādes – Valsts vides dienests, Dabas aizsardzības pārvalde, Dabas aizsardzības pārvaldes reģionālās administrācijas un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijas, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, Valsts Zemes dienests, Lauku atbalsta dienests, dažāda līmeņa pašvaldības un to struktūrvienības – novadu un pagastu plānošanas nodaļas, reģionālās attīstības nodaļas u.c., zinātniskās un izglītības iestādes, privātas struktūras un uzņēmumi.

Saistībā ar ES stratēģisko ietvarprogrammu sadarbībai izglītībā un speciālistu sagatavošanā (Strategic framework for European cooperation in education and training ("ET 2020")) ir jāatzīmē, ka tuvākajos gados Eiropā citu pierasītu profesiju vidū būs vajadzīgi arī zaļās ekonomikas un vides jautājumu speciālisti (Europe 2020 priorities in the field of education and training), un ka pieprasījums pēc šāda profila speciālistiem saglabāsies. Ņemot vērā arī faktu, ka ES ir vienas no stingrākajām un plašākajām prasībām vides aizsardzības jomā, augstākminētais apliecina, ka Vides aizsardzības studiju virziens un tā programmas atbilst un ir orientētas uz darba tirgus pieprasījumu Eiropas Savienībā.

Cilvēkresursu attīstība un personāla pilnveide

Studiju virziena attīstības stratēģijas sekmīga realizācija ir cieši saistīta ar personāla akadēmisko un profesionālo pilnveidi. Veidi, kā paaugstināt studiju programmu realizācijā iesaistītā personāla kvalifikāciju ir profesionālo semināru, meistarklašu organizēšana; disertāciju izstrādes un aizstāvēšanas procesu veicināšana studiju programmās iesaistītajiem jauniešiem zinātniekiem; docētāju akadēmiskās mobilitātes paplašināšana. Vienlaicīgi studiju virziena cilvēkresursu turpmākās attīstības un personāla pilnveides perspektīvas lielā mērā nosaka jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana, it īpaši „pirmais pīlārs” sadaļā „zinātniskais personāls” un „otrais pīlārs” jeb snieguma finansējums (‘ex post’ finansējums), kas tiek piešķirts par sasniegtajiem rezultātiem, t.sk. zinātniskās darbības rādītājiem un pētniecībā nodarbināto maģistrantu, doktorantu skaits u.c. Tā kā katedrās patlaban nav nevienas pētnieka vai vadošā pētnieka štata vietas, jauna finansējuma modeļa apstākļos pieejamais finanšu resursu apjoms būs mazāks. Tāpēc katedras nākotnes attīstības perspektīvas un vīzijas ir saistītas ar integrāciju Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta sastāvā, reorganizējot to par Vides zinātņu departamentu un nodrošinot pētnieku/vadošo pētnieku štata vietu atvēršanu un zinātnes bāzes finansējuma daļas piešķiršanu.

3.3.3 Tālmācības un e-studiju attīstība

Kā ļoti svarīgs stratēģiskais virziens DU attīstībai ir jāmin izglītības iegūšana tālmācības ceļā. Ir nepieciešams nodrošināt iespējas apgūt studiju kursus un studiju moduļus e-studiju veidā tajās jomās, kur tālmācība kā studiju forma nodrošina nepieciešamo zināšanu, prasmju un kompetenču apguvi tādā līmenī, ko nosaka iegūstamās kvalifikācijas un darba tirgus prasības.

Tas ir realizējams, pilnībā izmantojot digitālā laikmeta un IKT piedāvātās priekšrocības un risinājumus.

Sadarbības veicināšanai un tālākai attīstībai starp DU un pašvaldībām, kā arī vietējiem uzņēmējiem, ir nepieciešams tālmācības formā rīkot lietišķi orientētus seminārus par aktuāliem jautājumiem, piemēram, par tiesiskiem jautājumiem, ekonomiskās attīstības iespējām, fondu līdzekļu piesaisti, pārrobežu sadarbību un tml..

Tālmācības jomā nepieciešams plašāk organizēt kvalifikācijas celšanas vai papildus kvalifikācijas iegūšanas kursus skolotājiem, veicinot viņu konkurētspēju darba tirgū un pastiprinot pozitīvo atgriezenisko saiti starp vispārējās izglītības iestādēm un DU.

Tehniski izglītības ieguve tālmācības jomā ir realizējama, izstrādājot digitālos mācību līdzekļus un realizējot apmācību šajā jomā, kā tas tiek darīts citur Latvijā, ES un pasaulē.

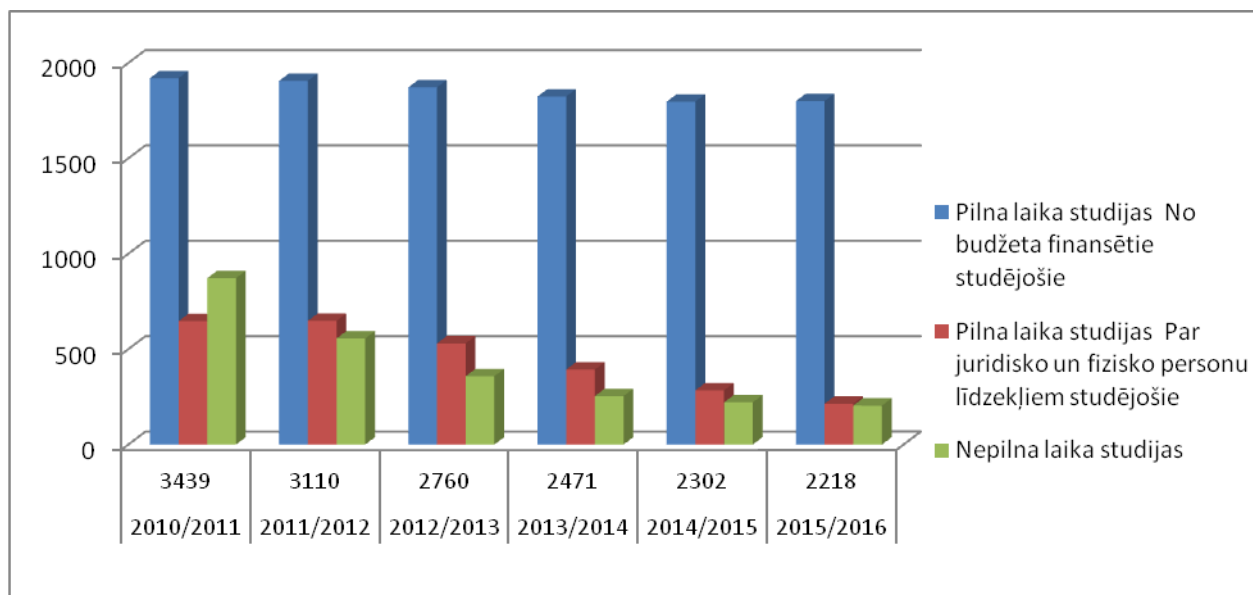
3.4 Studējošie

Pēc DU studējošo skaita dinamikas pēdējos sešos studiju gados (3.2.tab.) var secināt, ka studējošo skaitam ir tendence samazināties. Nozīmīgi ir samazinājies par maksu studējošo skaits – par 67 % 2014./ 2015. studiju gadā, salīdzinot ar 2010./ 2011. studiju gadu, un nepilna laika studijās studējošo skaits – par 63,3%, salīdzinot ar 2010./ 2011. studiju gadu. Šī tendence ir skaidrojama ar nelabvēlīgo demogrāfisko situāciju un studiju vecumu sasniegušo skaita samazinājumu Latvijā, nelabvēlīgo sociālo situāciju valstī, kuras rezultātā daļa potenciālo studējošo nevar atļauties studēt, ar reģiona iedzīvotāju, kuri uzsāk studijas, izvēli par labu citām Latvijas un ārvalstu augstākās izglītības institūcijām.

3.2. tabula

DU studējošo skaits no 2010./ 2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam

Studiju gads	Studējošo skaits kopā	Tai skaitā		
		Pilna laika studijas		Nepilna laika studijas
		No budžeta finansētie studējošie	Par juridisko un fizisko personu līdzekļiem studējošie	
2010/2011	3439	1920	647	872
2011/2012	3110	1906	648	556
2012/2013	2760	1872	530	358
2013/2014	2471	1824	393	254
2014/2015	2302	1797	284	221
2015/2016	2218	1800	214	204

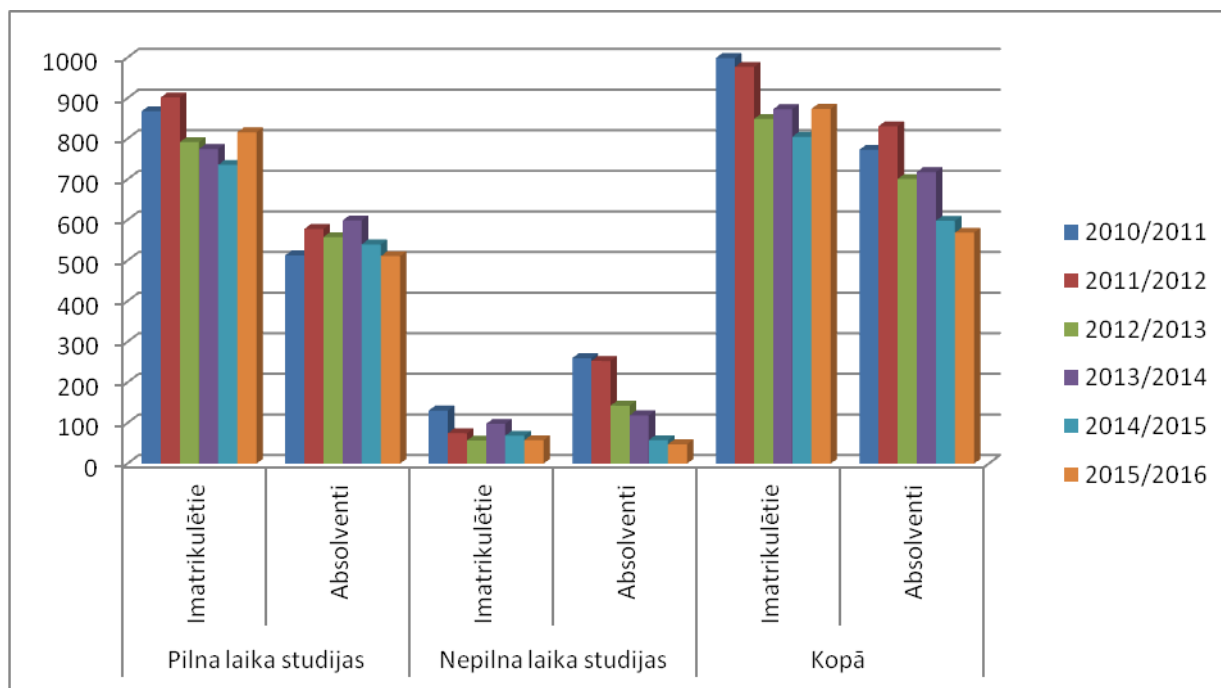
3.1.att. DU studējošo skaits no 2010/2011 līdz 2015/2016 studiju gadam

Kopumā pēdējo 6 gadu laikā (no 2010. līdz 2016.gadam) studējošo skaits DU samazinājies par 35.5%.

3.3. tabula

DU imatrikulēto un absolvējušo studentu skaits no 2010./ 2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam

Studiju gads	Pilna laika studijas		Nepilna laika studijas		Kopā	
	Imatr.	Absolv.	Imatr.	Absolv.	Imatr.	Absolv.
2010/2011	868	513	131	260	999	773
2011/2012	902	578	75	253	977	831
2012/2013	792	558	57	143	849	701
2013/2014	775	599	98	119	873	718
2014/2015	736	540	69	58	805	598
2015/2016	816	511	58	48	874	569

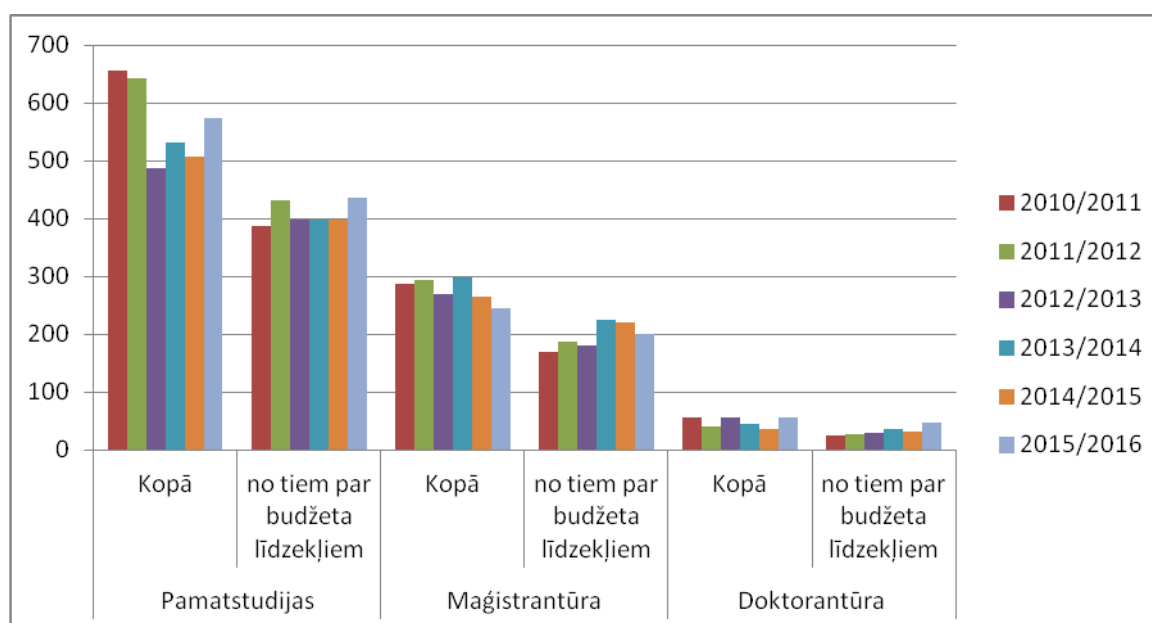

3.2.att. DU imatrikulēto un absolvējušo studentu skaits no 2010/2011 līdz 2015/2016 studiju gadam

Kā liecina 3.4. tabulā un 3.2.attēlā apkopotie dati, vērojams samazinājums DU imatrikulēto studentu skaitā līdz 2014./ 2015. studiju gadam. Lielākais samazinājums ir uz nepilna laika studējošo rēķina, bet pilna laika studējošo skaita samazinājums ir stipri mazāks. Te skaidri izpaužas pilna un nepilna laika studējošo atšķirības, piemēram, aizņemība darbā, ģimene un citi faktori, kas vairāk ietekmē nepilna laika studējošo iespējas pabeigt iesāktās studijas. 2015./ 2016. studiju gadā imatrikulēto skaits pilna laika studijās ir palielinājies, salīdzinot ar pēdējiem trim gadiem, un attiecībā pret 2014./ 2015. Studiju gadu tas ir pieaudzis par 10%. Tas ir skaidrojams ar imatrikulēto skaita pieaugumu pilna laika pamatstudijās, kas 2015./ 2016. studiju gadā ir par 11.8% lielāks salīdzinot ar iepriekšējo studiju gadu.

DU imatrikulēto studējošo skaits triju līmeņu studiju programmās no 2010./ 2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam.

Studiju gads	Pamatstudijas		Maģistrantūra		Doktorantūra	
	Kopā	no tiem par budžeta līdzekļiem	Kopā	no tiem par budžeta līdzekļiem	Kopā	no tiem par budžeta līdzekļiem
2010/2011	655	388	288	170	56	25
2011/2012	642	432	294	187	41	26
2012/2013	487	397	269	180	55	28
2013/2014	532	399	297	225	44	36
2014/2015	506	399	264	221	35	31
2015/2016	574	436	245	200	55	46

3.3.att. DU imatrikulēto studējošo skaits triju līmeņu studiju programmās no 2010./2011. līdz 2015./2016. studiju gadam

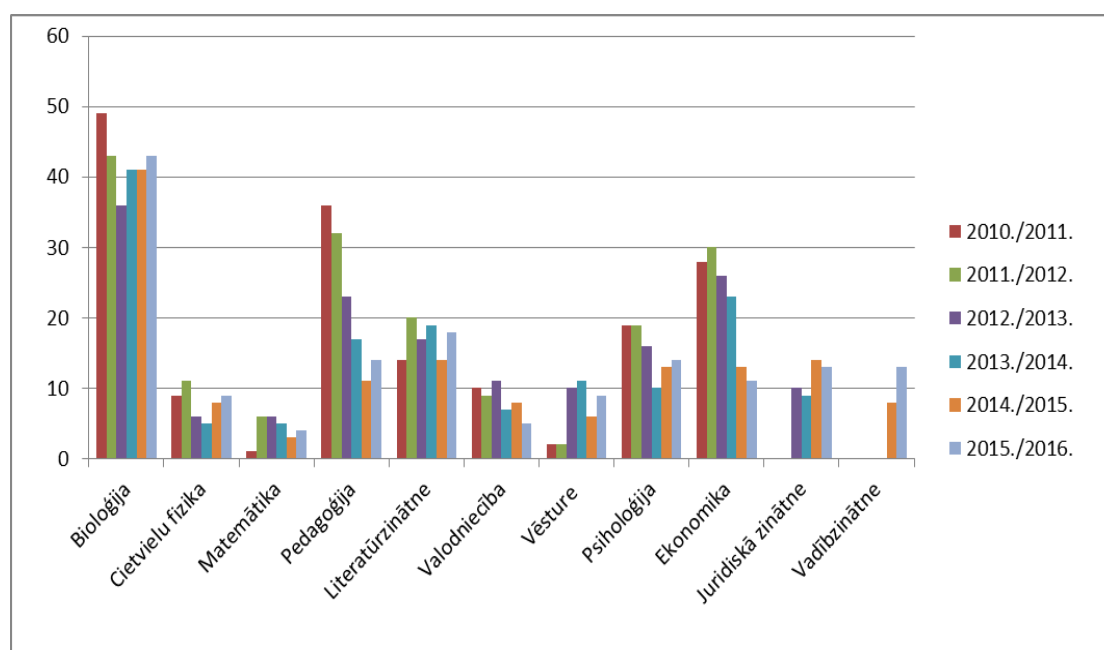
Analizējot DU imatrikulēto studējošo skaitu pa trīs līmeņu – bakalaura, maģistra un doktora studiju programmām, var secināt, ka 2015./ 2016. studiju gadā imatrikulēto studentu skaits

pamatstudiju un doktora studiju programmās ir pieaudzis, bet maģistra studiju programmās tam ir tendence samazināties.

3.5. tabula

Doktorantu skaita dinamika DU no 2010./2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam

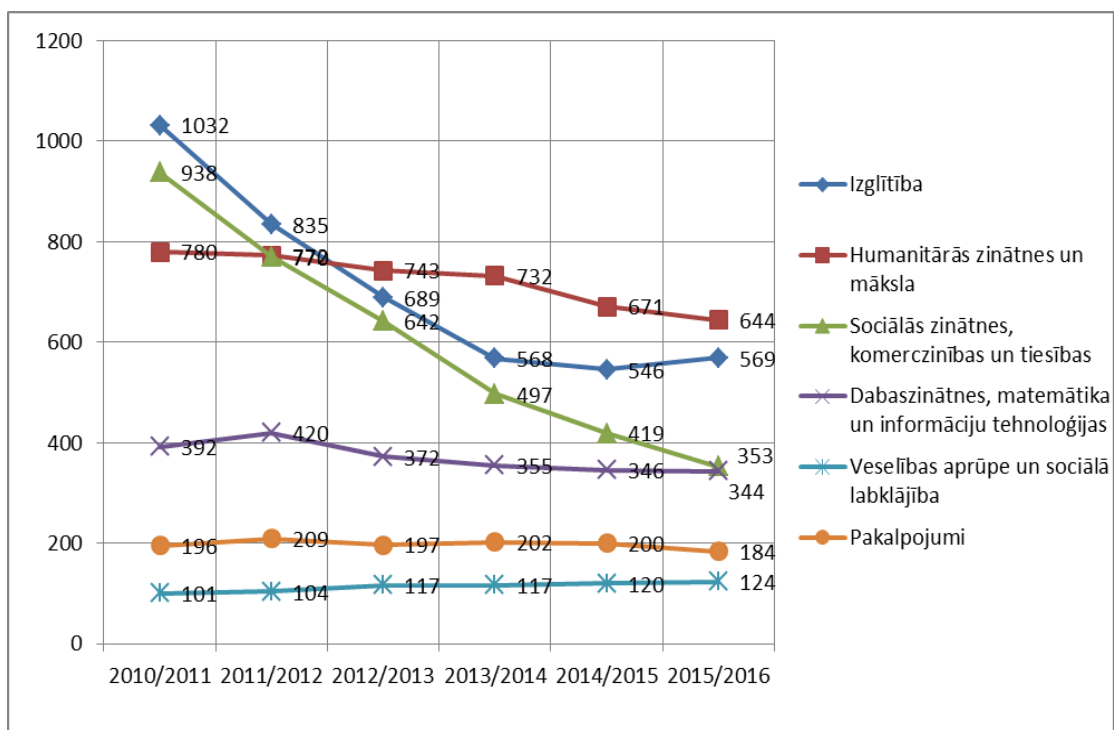
	Doktora studiju programmās PL un NL kopā:	2010./2011.	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.	2014./2015.	2015./2016.
51420	Bioloģija	49	43	36	41	41	43
51440	Cietvielu fizika	9	11	6	5	8	9
51461	Matemātika	1	6	6	5	3	4
51141	Pedagoģija	36	32	23	17	11	14
51222	Literatūrzinātne	14	20	17	19	14	18
51225	Valodniecība	10	9	11	7	8	5
51224	Vēsture	2	2	10	11	6	9
51310	Psiholoģija	19	19	16	10	13	14
51310	Ekonomika	28	30	26	23	13	11
51380	Juridiskā zinātne	0	0	10	9	14	13
51345	Vadībzinātne	0	0	0	0	8	13
Kopā:		168	172	161	147	139	153

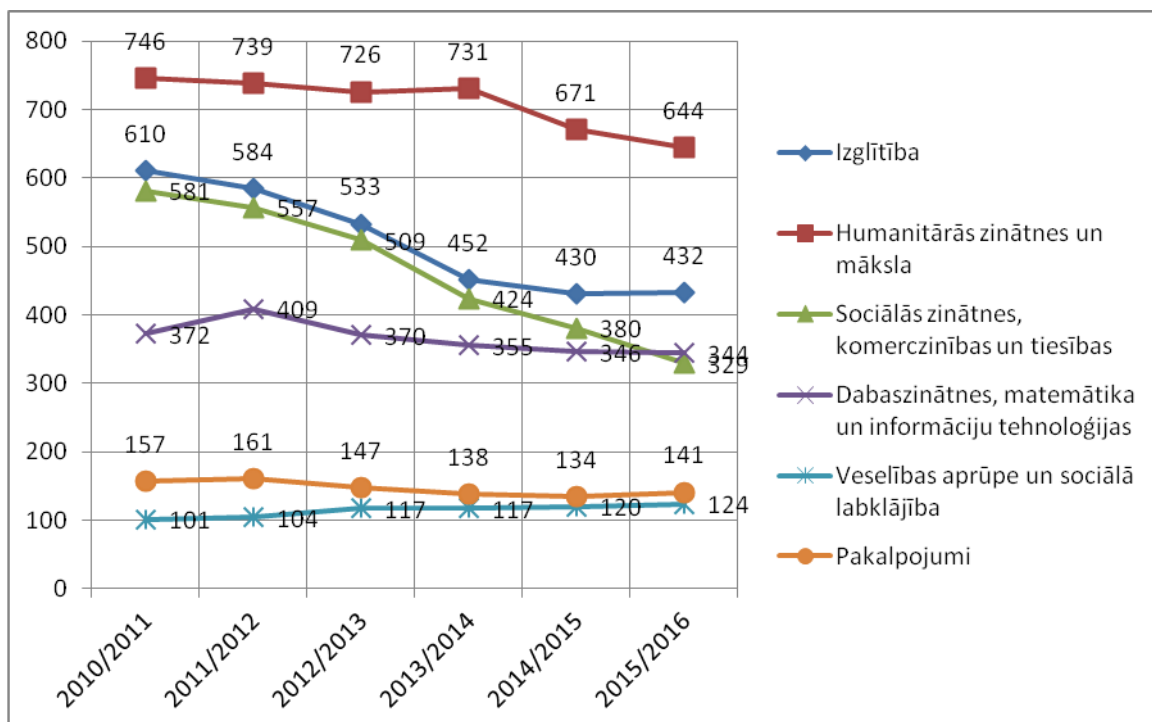
3.4.att. Doktorantu skaita dinamika DU no 2010/2011 līdz 2015/2016 studiju gadam

Doktorantu kopējais skaits DU un pa studiju programmām sešu gadu laikā svārstās robežās no 139 līdz 172, un vidēji tas ir 156 doktoranti studiju gadā. Doktora studiju programmās *Pedagoģijā* un *Ekonomikā* ir novērojams studējošo skaita kritums, sešu gadu periodā tas ir samazinājies apmēram uz pusi. Lielākais un stabilākais doktorantu skaits ir doktora studiju programmās *Bioloģijā*, *Cietvielu fizikā*, *Literatūrzinātnē* un *Psiholoģijā*.

Studējošo skaits izglītības tematiskajās jomās (4.5., 4.6. attēli) pilna un nepilna laika studijās sešu gadu laikā ir samazinājies humanitāro, izglītības un sociālo zinātņu jomās. Izglītības un sociālo zinātņu jomā pārsvarā ir samazinājies nepilna laika studējošo skaits. Dabaszinātņu, matemātikas un informācijas tehnoloģiju jomā, veselības aprūpes un sociālās labklājības jomā un pakalpojumu jomā studējošo skaits sešu gadu laikā gandrīz nemainās.

3.5.att. Studējošo skaita dinamika pa izglītības tematiskajām grupām no 2010./ 2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam PL+NL

3.6.att. Studējošo skaita dinamika pa izglītības tematiskajām grupām no 2010./ 2011. līdz 2015./ 2016. studiju gadam PL

Universitāte ir uzsākusi īstenot pasākumus, kas palīdzētu ne tikai saglabāt esošo studentu skaitu, bet pat palielināt to, motivētu Austrumlatvijas reģiona jauniešus izvēlēties DU par savu augstākās izglītības ieguves iestādi, kā arī piesaistītu citu Latvijas reģionu un ārvalstu studentus.

Lai apmierinātu Latgales reģiona darba tirgus pieprasījumu, DU paplašina studiju iespējas dažādās studiju tematiskajās jomās un piedāvā arī jaunas programmas: dabas zinātnēs un inženierzinātnēs (Ķīmija, Informāciju tehnoloģijas, Loģistika, Nanotehnoloģijas, Materiālu apstrādes tehnoloģijas, Darba aizsardzība, Dabas rekreācija), sociālajās zinātnēs, uzsverot uzņēmējdarbības nozīmi valsts tautsaimniecības attīstībā un reģionālos aspektus (Civīlā drošība un aizsardzība, Tiesību zinātne, Vadībzinātnes), humanitārajās zinātnēs, akcentējot starpvalstu sociāli ekonomisko sadarbību (Starpkultūru attiecības, Austrumeiropas kultūras un biznesa sakari), mākslā (Dizains, Mākslas menedžments) un mūzikā (Mūzika).

Daļa no jaunajām programmām ir starpdisciplināras studiju programmas (Loģistika, Nanotehnoloģijas, Materiālu apstrādes tehnoloģijas Dabas rekreācija), kas gatavos plašāka profila speciālistus, kuri spēs elastīgāk pielāgoties mainīgajai sociāli ekonomiskajai videi un darba tirgum ne tikai Latvijā, bet arī pasaulē.

3.5 Mūžizglītība

Mūžizglītības mērķi Daugavpils universitātē saskan ar IZM pamatnostādņēm:

- nodrošināt mūžizglītības pieejamību iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, iepriekšējās izglītības, dzīves vietas, ienākumu līmeņa, etniskās piederības, funkcionāliem traucējumiem;
- veidot pieaugušajiem kvalitatīvas izglītības piedāvājumu, kas nodrošina ilgspējīgas kompetences darbam, pilsoniskai līdzdalībai, personības izaugsmei un sekmē uz augstām prasmēm balstītu konkurētspējīgas zināšanu ekonomikas un demokrātiskas sabiedrības attīstību Latvijā.

Lai nodrošinātu iespējas pārkvalificēties, iegūt jaunu kvalifikāciju, kā arī papildināt un uzlabot zināšanas, prasmes un kompetences atbilstoši mūsdienu darba tirgus dinamikai, nepieciešams piedāvāt pieaugušo izglītību tajos virzienos, kur DU jau tiek realizētas dažāda līmeņa studijas, kā arī virzienos, kuros tiek plānots attīstīt studiju programmas kvalificētu speciālistu sagatavošanā.

Tādejādi DU kā augstākās izglītības iestāde paplašinās darbu stratēģiski svarīgajā mūžizglītības jomā, realizējot ES mūžizglītības pamatnostādnes un sabiedrības locekļiem nodrošinot plašākas iespējas iegūt sekmīgai profesionālai darbībai nepieciešamās kompetences, iesaistīties darba tirgū un sekmīgi integrēties sabiedrībā. Tas tiešā veidā sasaucas ar LR atbildīgo amatpersonu pausto viedokli, saskaņā ar kuru cit. “Tikai 5% iesaistās pieaugušo izglītības sistēmā, lai gan optimālajam skaitam jābūt ap 25%. Tas nepieciešams, jo darba tirgū notiek ārkārtīgi dinamiskas izmaiņas” (ekonomikas ministrs Arvils Ašeradens; 2016.10.05).

Mūžizglītības piedāvājumu DU nodrošina *Profesionālās izaugsmes centrs* (PIC), kas piedāvā iespēju apgūt noteiktus studiju kursus klausītāja statusā un procesu kopumu, kuri nodrošina iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu DU.

PIC darbība līdz šim laikam vairāk ir tikusi orientēta uz pedagogu tālākizglītību, valsts administrācijas skolas piedāvāto kursu organizēšanu ierēdņiem un interešu izglītību, piedāvājot valodu apmācības, datorprasmju apguves kursus un citus kursus skolēniem, studentiem, pieaugušajiem. PIC piedāvātās izglītības programmas nosacīti var iedalīt divās grupās:

- 1) uz pieprasījumu balstītās programmas, kuru mērķa auditorija ir pedagogi, pašvaldību darbinieki un valsts institūciju ierēdņi, kuri paaugstina savas kompetences un uzlabo spēju konkurēt darba tirgū;

- 2) uz piedāvājumu balstītās programmas, kuru izveidei un īstenošanai DU ir iekšējie resursi, kurās dalībnieki gan paaugstina savas kompetences un uzlabo spēju konkurēt darba tirgū, gan pilnveido sevi bez nodoma izmantot iegūtās prasmes darba tirgū (atkarībā no apmācāmā motivācijas un katras konkrētās programmas satura).

PIC un procesiem, kuri nodrošina studiju kursu klausītāja statusu un iepriekšējā izglītībā vai profesionālajā pieredzē sasniegtu studiju rezultātu atzīšanu, ir nozīmīga loma, īstenojot DU izvirzītos uzdevumus par mūžizglītības piedāvājuma palielinājumu un kvalitātes paaugstināšanu. DU vadībai ir jāsekmē studējošā augstākās izglītības kvalifikācijas, studiju perioda un iepriekšējo zināšanu atzīšana, ieskaitot neformālu izglītību, lai nodrošinātu turpmākās studijas, veicinātu mobilitāti un mūžizglītību.

Pie DU UNESCO Katedras ir izveidots DU absolventu centrs, kas pavērs jaunu tālākizglītības programmu un kursu izveidošanu ilgtspējīgas mūžizglītības kontekstā. Centrs ir izveidots kā viens no sešiem Baltijas jūras reģionā un tas ir iekļauts BSRES (Baltijas jūras reģiona izglītības ilgtspējīgai attīstībai) tīklojumā kā viens no tā dalībniekiem. DU absolventu centra darbības mērķis ir sociālo inovāciju radīšana caur pētījumiem un izglītību ilgtspējīgai attīstībai.

DU absolventu tīklojums jau ir sācis darboties pētījumu virzienā un ir paredzēts, ka nākamajā gadā centrs pabeigs un varēs piedāvāt arī pirmo tālākizglītības programmu reģionālajiem ilgtspējīgas attīstības ekspertiem.

4.CILVĒKRESURSI

Cilvēki ir Daugavpils Universitātes pamatresurss un galvenā vērtība. Cilvēkresursu vadība nodrošina DU kā dinamiskas augstskolas pastāvēšanu, kura pastāvīgi mācās un attīstās. Daugavpils Universitāte nodrošina vidi personības un karjeras attīstībai.

Palielinoties konkurencei, kā arī mainoties ekonomiskajiem nosacījumiem, nemitīgi pieaug personāla lomas nozīme. Tirgus pieprasa aizvien augstākas kvalifikācijas darbiniekus.

Cilvēkresursu attīstības funkcija mainās no administratīvās uz stratēģisko un ietver sevī:

- Cilvēkresursu plānošanu;
- Personāla atlasīšanu un nodarbināšanu;
- Personāla orientāciju uz attīstību;
- Darba novērtēšanu;
- Darba atalgojuma kontroli.

Cilvēkresursu attīstības galvenais mērķis – izveidot Daugavpils Universitātē tādus apstākļus, lai tiktu sasniegti DU mērķi, lai ikvienam darbiniekam būtu vēlme un iespēja atklāt, attīstīt un paplašināt savu potenciālu.

Esošā situācija

DU akadēmiskais personāls, kas ir iesaistīts zinātniski pētnieciskā un mākslinieciski radošā darba īstenošanā pamatievēlēšanas vietā 2015.gadā ir 186 cilvēki, no kuriem 133 jeb 72% ir ar doktora grādu.

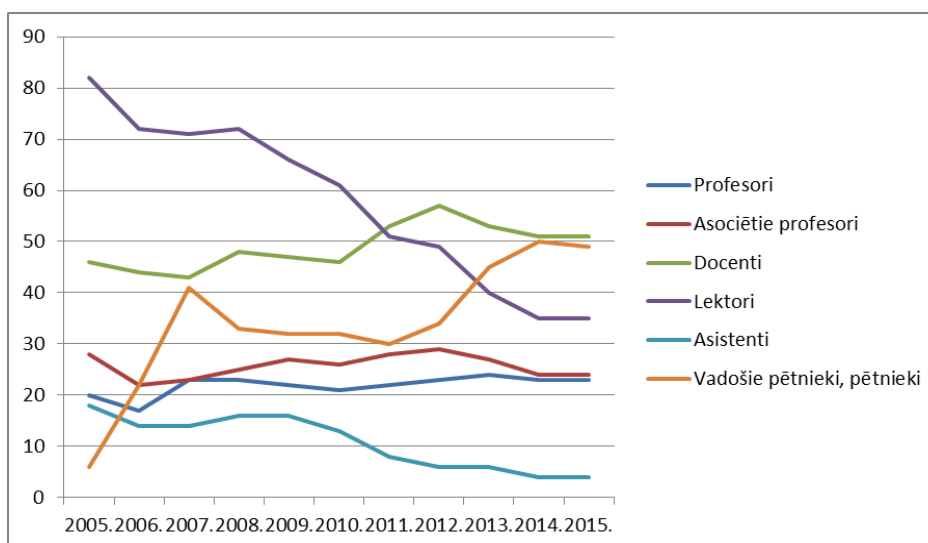
4.1.tabula

DU akadēmiskais personāls no 2011. līdz 2015.gadam

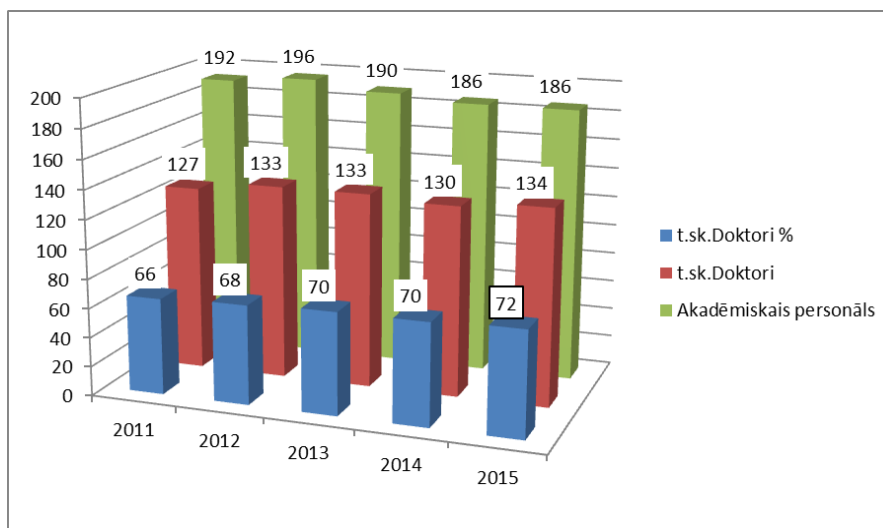
	2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	<i>Pavisam</i>	%	<i>Pavisam</i>	%	<i>Pavisam</i>	%	<i>Pavisam</i>	%	<i>Pavisam</i>	%
Akadēmiskais personāls	192	100	196	100	190	100	186	100	186	100
profesori	22	11	23	12	23	12	23	12	23	12
asociētie profesori	28	15	29	15	28	15	24	13	24	13
docenti	53	28	54	28	53	28	51	27	51	27
lektori	51	26	48	24	40	21	39	21	35	19
asistenti	8	4	6	3	5	3	5	3	4	2

vadošie pētnieki un pētnieki	30	16	36	18	41	21	44	24	49	26
Doktori (no kopējā skaita)	127	66	133	68	133	70	130	70	134	72

Akadēmiskā personāla kopējais skaits pēdējo piecu gadu laikā ir samazinājies. Tomēr, neskatoties uz to, docētāju ar doktora grādu procentuālais skaits ir pieaudzis par 6%. Apskatāmajā periodā profesoru skaits ir palicis nemainīgs, bet asociēto profesoru, docentu, lektoru un asistentu skaits ir samazinājies. Katru gadu nedaudz palielinās pētnieku un vadošo pētnieku skaits. Tas skaidrojams ar DU realizēto pētniecības projektu apjoma pieaugumu. Atskatoties uz pēdējiem 10 darbības gadiem, var secināt, ka būtiskas izmaiņas akadēmiskā personāla skaitliskajā sastāvā nav notikušas. Ievērojami ir pieaudzis vienīgi zinātniskā personāla skaits – no 6 pētniekiem 2005.gadā līdz 49 vadošajiem pētniekiem un pētniekiem 2015.gadā. Kā arī krietni samazinājies lektoru skaits, kas skaidrojams ar šīs akadēmiskās grupas pārstāvju karjeras izaugsmes iespēju izmantošanu – iegūstot doktora grādu, lektors var kandidēt uz docenta amata vietu.

4.1.att. DU akadēmiskais personāls no 2005. līdz 2015.gadam

4.2.att. akadēmiskā personāla un doktoru skaita dinamika

Daugavpils Universitātes cilvēkresursu attīstības stipro un vājo pušu analīze

<i>Stiprās puses</i>	<i>Vājās puses</i>
- Augsti kvalificēts akadēmiskais/zinātniskais personāls - Augsts personāla skaits ar doktora akadēmisko grādu - Akadēmiskajam personālam ir kapacitāte izstrādāt un ieviest jaunas, konkurētspējīgas, tautsaimniecības attīstībai nozīmīgas studiju programmas - Palielinās DU akadēmiskā personāla pārstāvība Latvijas Zinātnes padomē un nozaru promocijas padomēs. - Citu Latvijas un ārvalstu zinātnes un pētniecības institūciju personāla interese veikt zinātniskos pētījumus un lasīt lekcijas Daugavpils Universitātē	- Nepietiekams finansējums cilvēkresursu piesaistei - Akadēmiskajam personālam nepietiekošas angļu valodas zināšanas - Intelektuālā potenciāla aizplūšana - Zemais atalgojuma līmenis veicina akadēmiskā personāla pāriešanu darbā citos sektoros

Mūsu akadēmiskajam personālam ir jāpiemīt spēkam un talantam sekot jauniem izaicinājumiem, ir jābūt atvērtiem visam progresīvajam, lai spētu sasniegt pasaules visaugstākos standartus zinātnē un izglītībā.

Augsta līmeņa zinātniski pētnieciskās darbības galvenais priekšnosacījums ir personāla daudzums un kvalifikācija. Uzskatām, ka pašreizējais akadēmiskā personāla apjoms ir pietiekams, lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītību dabas, inženierzinātņu, izglītības, veselības, humanitāro un sociālo zinātņu jomās. Tomēr, lai nodrošinātu zinātnisko un izglītojošo darbību augstā kvalitātē, tādējādi sekmējot Daugavpils Universitātes starptautisku atpazīstamību un konkurētspēju, ir nepieciešams piesaistīt jaunus augsti kvalificētus, kompetentus, profesionālus zinātniskos darbiniekus un mācībspēkus, kuri ir orientēti uz jaunu zinātnes un pētniecības atklājumu radīšanu un tādu speciālistu sagatavošanu, kas ir spējīgi integrēties darba tirgū un pielāgoties tautsaimniecības mainīgajām vajadzībām.

Daugavpils Universitātes cilvēkresursu attīstība jāplāno, orientējoties uz pārmaiņām un izaicinājumiem ne tikai nacionālajā, bet arī starptautiskajā līmenī. Viens no būtiskākajiem priekšnoteikumiem ir savlaicīga cilvēkresursu plānošana, atlase un apmācība, jo Daugavpils Universitātes sniegums ir atkarīgs no tās darbinieku profesionalitātes un sagatavotības līmeņa.

Daugavpils Universitātes cilvēkresursu attīstības vīzija: efektīva cilvēkresursu pārvaldība, kas nodrošina uz rezultātu orientēta personāla darbību.

Daugavpils Universitātes cilvēkresursu attīstības politikas mērķis: augsti profesionāls un motivēts personāls, ko nodrošina efektīva cilvēkresursu pārvaldības sistēma, kas balstās uz vienotiem personālvadības procesiem – pilnveidota atlases, novērtēšanas, attīstības un darba samaksas sistēma, kas veicina visu DU darbinieku profesionalitāti neatkarīgi no amata.

Darbam Daugavpils Universitātē tiek piesaistīti augsta līmeņa darbinieki no visas pasaules.

Lai sasniegtu augstākos pētniecības un studiju līmeņus, ir nepieciešami docētāji ar izcilu talantu. Daugavpils Universitātei ir svarīgi veicināt akadēmiskā personāla globālu mobilizāciju. Līdz ar to ir jāaptver pēc iespējas plašāks informatīvais lauks, sniedzot ziņas par speciālistu nepieciešamību un atlases kārtību, tādējādi nodrošinot, ka DU sasniedz potenciālos kandidātus visā pasaulē, ieskaitot tos, kuri nav saistīti ar akadēmisko darbu.

Lai nodrošinātu ērtu un maksimāli vienkāršu ārvalstu speciālistu pāreju darbā Daugavpils Universitātē, ir jāattīsta pakalpojumi, lai minētajiem potenciālajiem darbiniekiem būtu iespējams ātri sniegt precīzu informāciju par imigrācijas, pārvietošanās, nodokļu un sociālo

garantiju jautājumiem. Mēs turpināsim atbalstīt imigrācijas politiku, kas veicinātu darbinieku un studējošo starptautisko mobilitāti.

DU darba samaksas politika tiek veidota tā, ka tā atbalsta iespēju pieņemt darbā starptautiskajā tirgū pieprasītus un atzītus augsta līmeņa darbiniekus. Atalgojuma sistēma ir pietiekoši elastīga un ļauj izmantot dažādus papildus pasākumus un stimulējošus nosacījumus, kas ļauj piesaistīt un noturēt darbā augstas kompetences mācībspēkus ar starptautisku reputāciju, kā arī darbiniekus tādās zinātniskajās jomās, kur pastāv speciālistu (teorētiķu vai praktiķu) trūkums (deficīts).

Viena no profesionāla personāla piesaistes un atjaunotnes iespējām ir veicināt to jauniešu atgriešanos Latvijā, kuri absolvējuši augstākās izglītības iestādes ārvalstīs, un viņu iegūto zināšanu pielietošana darbā DU.

Daugavpils Universitātē tiek strādāts pie arvien daudzveidīgāka personāla izveides.

Zinātniski pētnieciskā personāla skaits pēdējos gados ir palielinājies. Daugavpils Universitāte turpinās radīt un nodrošināt vidi akadēmiskā un zinātniskā personāla pieaugumam. Paralēli pastāvīgi tiks plānotas un uzraudzītas personāla proporcijas, lai nodrošinātu un attīstītu reģionā, valstī un arī visā pasaulē attiecīgajā periodā noteikto prioritāri nepieciešamo un stratēģiski svarīgo zinātnisko pētījumu veikšanu un speciālistu sagatavošanu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam.

Viens no Daugavpils Universitātes sev izvirzītajiem uzdevumiem ir veicināt un nodrošināt iespēju un tiesību vienlīdzību (gan personālam, gan studējošajiem).

Ikvienam darbiniekam, neatkarīgi no personas rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, invaliditātes, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes, mantiskā vai ģimenes stāvokļa, seksuālās orientācijas vai citiem apstākļiem ir vienlīdzīgas tiesības uz darbu, taisnīgiem, drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem.

Daudzveidīgs, ar citu valstu kultūras un cita veida pieredzi bagāts darbaspēks palīdzēs DU saglabāt un attīstīt plašu starptautisko redzējumu. Mūsu mērķis ir attīstīt arvien daudzveidīgāku personāla komplektēšanu.

Daugavpils Universitāte strādā pie tā, lai panāktu, ka ikviens darbinieks izrāda iniciatīvu un iesaistās DU izcilības, starptautiskas konkurētspējas veicināšanā un dod savu ieguldījumu DU darbības dažādos aspektos, ar to nodrošinot arī personīgās karjeras attīstību.

Personāla atjaunotne Daugavpils Universitātē.

Daugavpils Universitātē sistemātiski tiek strādāts pie akadēmiskā personāla ataudzes un pilnveides, nodrošinot jaunu, talantīgu docētāju piesaisti, tajā skaitā doktorantu iesaistīšanu akadēmiskajā darbībā.

Viens no Daugavpils Universitātes veicamajiem uzdevumiem ir stiprināt akadēmisko personālu stratēģiskās specializācijas jomās, paaugstinot docētāju kompetenci, piesaistot jaunus mācībspēkus. Šī uzdevuma veiksmīgu izpildi palīdz nodrošināt mūsu zinātniskie institūti, kuros jaunie zinātnieki veic pēcdoktorantūras pētījumus, tādējādi tiek nodrošināta arī personāla ataudze Daugavpils Universitātē.

Ir svarīgi piesaistīt kompetentus, augstas raudzes speciālistus. Būtiski iedzīvināt darba izpildes vērtēšanas un motivācijas sistēmas, kas orientētas uz darba rezultātu mērīšanu, nevis procesu orientētu darbu.

Daugavpils Universitātē tiek veicināta visa personāla attīstība, lai uzlabotu darba efektivitāti un ieguldījumu DU mērķu sasniegšanā.

Daugavpils Universitātē ir taisnīga attieksme pret ikvienu darbinieku, nodrošinot un stimulējot iespēju nemitīgi attīstīties un pilnveidoties un regulāri veicot paveiktā darba un sasniegto rezultātu kvalitatīvo izvērtējumu, lai katram atlīdzinātu pēc viņa nopelniem un ieguldījuma DU attīstībā.

Daugavpils Universitāte turpinās atbalstīt akadēmiskā un zinātniskā personāla pilnveidi un virzību uz karjeras attīstību.

Virzoties uz mērķu sasniegšanu, ir būtiski ievērot partnerības jeb sadarbības principu. Ir svarīgi censties apvienot dažādu personāla grupu (administratīvā, akadēmiskā, vispārējā personāla) intereses, veicot konkrētu uzdevumu, virzoties uz konkrētu kopīgu mērķi. Konkurence ir laba, bet sadarbšanās – vēl labāka.

Pielāgojot personāla apzinīguma attīstīšanas principu, ir svarīgi izcelt darbinieku individuālo atbildību par savu ieguldījumu un augstskolas atbildību par apstākļiem, kuros personālam ir iespējams attīstīties. Tikai tāds docētājs, zinātnieks, speciālists, kurš pastāvīgi tiecas pēc jaunā, ir apmierināts ar savu darbu, darba vietu, un tas, savukārt, palielina darbinieka apzinīgumu un darba efektivitāti.

Ievērojot autonomizācijas principu, tiek radīti nosacījumi individuālajam darbam un izpaušmēm, lai strādātu patstāvīgi un spētu novērtēt sasniegtos rezultātus. Tas ļauj izvērtēt ikviena svarīgumu.

Apvienojot minētos principus un pielietojot tos visos līmeņos - gan Daugavpils Universitātes iekšējos darbības procesos, gan sadarbojoties ar ārējiem partneriem, tiek radīta iespēja piesaistīt vieszinātniekus un veikt citas aktivitātes, lai nodrošinātu stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanu.

Daugavpils Universitātē notiek cilvēkresursu darba plānošana un regulāra tā novērtēšana.

Darba izpildes plānošana un novērtēšana ir viens no procesiem, kas vistiešāk un arī pozitīvāk ietekmē darbinieku motivāciju, jo rada iespējas un apstākļus noskaidrot, kas ir svarīgi gan

DU, gan darbiniekam un kopīgi izveidot plānu, kā to sasniegt. Strukturētas darba plānošanas un novērtēšanas mērķis ir uzlabot DU darbības rezultātus. Tas tiek panākts, izanalizējot iepriekš noteiktu individuālo mērķu sasniegšanas rezultātus, sniedzot tiem novērtējumu un vienojoties par nākamajā periodā sasniedzamajiem rezultātiem, tādējādi panākot, ka cilvēkresursi strādā DU nepieciešamajā virzienā un kvalitātē. Panākot katra darbinieka individuālā snieguma uzlabošanos, arī DU kopumā strādās ar labākiem rezultātiem. Pielietojot darba izpildes plānošanu un novērtēšanu, veidojas lielāka skaidrība par to, ko, kā un kāpēc darīt, lai sasniegtu stratēģiskos mērķus, un ir vieglāk pamanīt, kas īstermiņā vai ilgtermiņā jāuzlabo.

- Daugavpils Universitātes administratīvais personāls ir atbildīgs par taisnīgu un efektīvu pienākumu izpildes vadības sistēmu, kas veicina efektīvu komunikāciju starp darbinieku un vadītāju.
- Administratīvais personāls regulāri tiek ar padotībā esošajiem darbiniekiem. Gada sākumā darbinieki un vadītāji tiek, lai precīzi definētu mērķus un gaidītos rezultātus noteiktā periodā, tādējādi sasaistot personāla individuālo darbu ar fakultātes/institūta un visas Daugavpils Universitātes izvirzītajiem mērķiem.
- Vadītājiem un personālam ir jādabojas kopā, lai radītu attīstības plānu un nodrošinātu tā realizāciju kā daļu no DU Attīstības plāna. Individuālais plāns koncentrējas gan uz esošajām meistarības prasmēm, gan profesionālo attīstību un zināšanām, kas pārsniedz esošo darbības jomu un jau sasniegtos rezultātus, tādējādi sekmējot individuālo attīstību. Minētie plāni pamatā balstās uz izglītojošo un zinātnisko darbību, bet var ietvert un īpaši akcentēt starptautiska līmeņa zinātnisko un radošo darbību, iesaistīšanos starptautiskajās, valsts un nozaru pētniecības programmās un projektos, sekmējot tehnoloģiju pārneš un inovāciju attīstību, kā arī veicināt sabiedrības izpratni par zinātne.
- Gada laikā ir nepieciešamas regulāras vadītāju tikšanās ar personālu, lai pārrunātu un analizētu izvirzīto individuālo attīstības uzdevumu izpildi, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saiti. Šāda darba forma paaugstina izvirzīto zinātnisko/ pētniecisko/ izglītojošo/ administratīvo uzdevumu veikspēju un palielina iespēju, ka tiks sasniegti noteiktie mērķi.

Daugavpils Universitātes motivācijas aspekti augsta līmeņa speciālistu piesaistei un noturēšanai.

Viens no galvenajiem DU attīstības nodrošināšanas faktoriem ir kvalificēts, profesionāli sagatavots un motivēts personāls. Līdz ar to aktuāls ir jautājums par profesionālu darbinieku noturēšanu un motivēšanu darbam DU.

Vadīšanas procesā ļoti svarīga loma ir personāla motivācijas sistēmai. DU rūpējas par saviem darbiniekiem, veicinot to profesionālās dzīves harmonisku attīstību. Lai radītu augstu DU personāla motivācijas līmeni un apmierinātības sajūtu par darbu, ir jāievēro šādi aspekti:

- interesants, daudzveidīgs darbs;
- vadības un kolēģu atbalsts darba izpildei;
- pietiekama patstāvība darba vietā, lai, veicot izvirzītos uzdevumus, tiek nodrošināta rīcības brīvība un neatkarība;
- labs atalgojums;
- attīstība, radot iespēju veikt augstākus pienākumus un ieņemt augstākus amatus;
- speciālo zināšanu un spēju atzīšana, kā arī atzinības saņemšana par individuālo ieguldījumu kopīgo mērķu sasniegšanā;
- droša darba vide.

Atalgojumam ir nozīmīga vieta darba motivācijas veidošanā. Ar jēdzienu *atalgojums* tiek apzīmēts visu materiālo un nemateriālo, finansiālo un nefinansiālo vērtību kopums, kuru darbinieks saņem par to, ka strādā DU. Jēdziens „atalgojums” ietver pamatalgu, piemaksas, kompensācijas, prēmijas, pabalstus, atvieglojumus, labumus, atzinību, pateicību un uzslavu.

Motivējošas atlīdzības sistēmas ieviešana Daugavpils Universitātē.

Pilnveidojot atlīdzības sistēmu un vēršot to uz konkrētu darba rezultātu sasniegšanu, tiek panākta efektīvāka un caurspīdīgāka resursu izmantošana, mazinātot administratīvo slogu un veidojot efektīvu, motivētu un uz rezultātu orientētu personālu.

DU tiek strādāts pie centralizētas atalgojuma noteikšanas politikas izveides, lai nodrošinātu vienotu pieeju akadēmiskajam/ zinātniskajam personālam un novērstu atšķirības dažādu struktūrvienību līmenī, kā arī nodrošinātu DU rīcībā esošo finanšu līdzekļu racionālu un mērķtiecīgu izlietošanu un studiju un zinātniskā darba integrāciju.

Cilvēkresursu attīstības iespējas DU.

Viens no DU veiksmīgas darbības visbūtiskākajiem nosacījumiem ir cilvēkresursu attīstība. Līdz ar to DU darbības un mērķi, kas saistīti ar darbinieku attīstību, ir būtisks priekšnoteikums DU stratēģijas izpildei un vīzijas sasniegšanai. Nozīmīgs DU pamatuzdevums izvirzīto mērķu sasniegšanai ir radīt personāla attīstības iespējas. Svarīgi izveidot akadēmiskā personāla profesionālās kvalifikācijas pastāvīgas pilnveides sistēmu, kas balstītos uz personāla individuālās attīstības vajadzībām.

Pēctecības plānošana ir process, kas palīdz nodrošināt cilvēkresursu stabilitāti. DU ir svarīgi saglabāt personālsastāva stabilitāti un zināšanu, pieredzes un prasmju pārmantojamību. Pēctecības plānošanas un vadības sistēma ir motivējoša arī personālam – tā ļauj saskatīt individuālās karjeras attīstības iespējas un padara karjeras izaugsmi mērķtiecīgāku. Pēctecības un karjeras plānošanai

atbalstu sniedz arī darba izpildes plānošanas un novērtēšanas sistēma, jo tās ietvaros iespējams identificēt labākos, perspektīvākos, kvalificētākos, spējīgākos darbiniekus un veikt viņu izaugsmes plānošanu. DU potenciālos darbiniekus identificē arī studiju un pētniecības darba laikā, cenšoties piesaistīt turpmākajam darbam DU talantīgākos un kreatīvākos jauniešus, radot viņiem iespējas attīstīties, veikt tautsaimniecībai nozīmīgus pētnieciskos darbus, izmantojot DU infrastruktūru un tehnisko bāzi, piedalīties projektu realizācijā, tādējādi uzkrājot zināšanas un prasmes un veicinot zinātniskā grāda iegūšanu. Integrēta talantu vadības sistēma DU sekmē talantu precīzu identificēšanu, nodrošina to atlasīšanu starp daudzajiem kandidātiem un rūpējas par talantu attīstību un viņu iespējām sasniegt izcilus darba rezultātus DU ilgtspējai.

5. RESURSU UN REZULTĀTU PĀRVALDĪBAS SISTĒMAS PILNVEIDES PLĀNS UN REZULTĀTU VADĪBAS SISTĒMA

Daugavpils Universitāte darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmi, Izglītības likumu, Zinātniskās darbības likumu, Augstskolu likumu un tiem atbilstošiem normatīvajiem aktiem, Satversmi un universitāšu starptautiskajām darbības normām.

2014. gadā Universitāte turpināja attīstīt savu darbību apstiprinātās attīstības stratēģijas ietvaros – attīstot Universitāti uz akadēmiskajām tradīcijām balstītu, mūsdienīgu un konkurētspējīgu studiju, zinātnes un inovāciju centru.

Universitāte, atbilstoši Augstskolu likumam, katru gadu iesniedz Izglītības un Zinātnes ministrijai saimnieciskā gada pārskatu. DU 2014.gada finanšu darbības rezultāti kopumā ir pozitīvi, tie atbilst izglītības nozares vidējiem rādītājiem un vispārējām izglītības pakalpojumu tirgus attīstības tendencēm šajā laika periodā.

Universitātes kopējā budžeta ieņēmumu apjoms 2014. gadā sastādīja 7 275 695 EUR.

Universitātes kopējā budžeta ieņēmumu struktūru veido līdzekļi no:

- Pamatbudžeta (studiju procesa nodrošināšanai) –54.2%
- ES struktūrfondu u.c. projektu realizācijas 23.9%
- Zinātniskās un pētnieciskās darbības –8.1%
- Ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem – 13.8%

5.1.tabula

Daugavpils Universitātes budžeta ieņēmumu struktūra

Rādītāji	2013.g. izpilde EUR	2014.g. izpilde EUR	(-) samazinājums EUR palielinājums (+)	Starpība % (-) samazinājums
IZM valsts budžeta dotācija studiju programmu realizācijai	3 924 837	3 946 951	22 114	0.5
Finansējums par zinātniski metodisko darbu izpildi	44 590	59 720	15 130	33.9

Ieņēmumi no studiju maksas	677 145	469 705	-207 440	-30.6
Pārējie ieņēmumi no maksas pakalpojumiem, valsts budžeta transfertiem noteiktam mērķim	452 983	860 382	407 399	89.9
Ieņēmumi kopā	5 099 555	5 336 758	237 203	4.7

ES struktūrfondu finansēto un citu projektu realizācija

Faktiskie ieņēmumi 2014. gadā ES fondu, programmu līdzfinansēto, kā arī citu programmu projektu realizācijai sastādīja 2 184 965 EUR, salīdzinājumā ar 2013. gadu, samazinoties par 103 890 EUR jeb par 4.8%.

2014.gadā turpinājās darbs ESF un ERAF līdzfinansēto projektu un ES programmu projektu finansējuma ietvaros, izpildīto darbu apjoms sastādīja:

- astoņos ESF projektos 520 378 EUR apmērā;
- piecos ERAF projektos 7 393 303 EUR apmērā;
- četros Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programmas projektos 152 841 EUR apmērā;
- *ERASMUS+* programmā 201 582 EUR apmērā;
- divos Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas projektos 96 968 EUR apmērā;
- Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmā 17 627 EUR;
- Nordplus programmas ietvaros 47 178 EUR;
- Klimata pārmaiņu finansēšanas instrumentu ietvaros 101 180 EUR;
- Sabiedrības integrācijas fonda ietvaros 6 873 EUR;

ERAF projekta „Daugavpils Universitātes studiju programmu kvalitātes uzlabošana un vides pieejamības nodrošināšana” ietvaros tika pabeigta Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpusa būvniecība Parādes, 1a. Jaunatklātajā Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju korpusā jau sekmīgi norisinās studiju un pētnieciskais darbs.

Minētā projekta ietvaros Daugavpils Universitātē 2014.gada nogalē ir saņēmusi jaunu, mūsdienu tehnoloģijām atbilstošu aprīkojumu – rūpnieciskās lāzerapstrādes robotu KUKA KR30HA ar visu tam nepieciešamo papildus aprīkojumu un programmnodrošinājumu.

Zinātniskās un pētnieciskās darbības realizācijai 2014.gadā bija pieejams finansējums 583 650 EUR apmērā.

Pēdējo piecu gadu laikā Daugavpils Universitātē iesaistījies vairākos infrastruktūras u.c. projektos nodrošinot līdzfinansējumu un ieguldot budžeta, pašieņēmumu līdzekļus, veicot

investīcijas ēku (būvju), ēku (būvju) daļu (telpu grupu) un telpu modernizāciju un jaunu mācību / zinātnisko iekārtu un aprīkojuma iegādi un esošo iekārtu un aprīkojuma modernizāciju. Investīciju apjoms ir sekojošs:

Eiropas Reģionālās attīstības fonds	EUR 27 246 298
Eiropas Sociālais fonds	EUR 8 366
Klimata pārmaiņu finanšu instruments	EUR 101 180
Life+ Nature&Biodiversity	EUR 47 766
Pārrobežu sadarbības programmas (Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma, Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas, Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma 2007.-2013.gadam)	EUR 123 400
Latvijas-Baltkrievijas sadarbības programma	EUR 3 561
Latvijas-Lietuvas-Taivānas zinātniskās sadarbības atbalsta fonds	EUR 3 996
Zinātnes bāzes finansējums	EUR 9 449
Valsts pētījumu programma	EUR 1 068
Daugavpils Universitātes finansējums	EUR 2 188 852

Organizējot iepirkumus apgūstot dažādu finanšu avotu līdzekļus, DU ievēro Zaļā iepirkuma organizācijas principus. Zaļais publiskais iepirkums jeb vides prasību iekļaušana publisko iepirkumu specifikācijās, saskaņā ar Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādāto „Zaļā iepirkuma veicināšanas plānu 2015. - 2017.gadam”, ir kļuvis par vienu no Eiropas Savienības vides, klimata un enerģijas politikas prioritārajiem instrumentiem, kas ir prioritārs uzdevums arī Latvijā.

Daugavpils Universitāte, veicot preču, pakalpojumu un būvdarbu iepirkumu saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma prasībām, iespēju robežās piemēro izstrādātos Eiropas Savienības līmeņa Zaļā publiskā iepirkuma kritērijus, tādējādi izvēloties preces un pakalpojumus ar iespējami mazāku ietekmi uz vidi, un ņemot vērā dzīves cikla izmaksas produktiem vai pakalpojumiem ar vienādu primāro funkciju, iegūstot finansiālus ietaupījumus. Salīdzinot sākotnējo preces cenu, lietošanas izmaksas, uzturēšanas izmaksas, utilizācijas izmaksas, iespējams, ka sākotnēji augstākā videi draudzīgas preces cena tiek kompensēta ar daudz zemākām lietošanas un utilizācijas izmaksām, kas ir ieguvums ilgtermiņā, respektīvi veido ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, veicina energoefektivitāti un dabas resursu saglabāšanu.

DU apņēmas divu gadu laikā iegūt Ekoaugstskolas titulu. Jau šobrīd universitātē darbojas Ekopadome, kas koordinē videi draudzīgu aktivitāšu norisi un resursu taupību.

Universitātes finanšu politikas mērķi ir:

- nodrošināt efektīvu finanšu vadību, t. sk., resursu plānošanu, grāmatvedības uzskaiti un finanšu pārskatu sagatavošanu;
- mobilizēt ārpusbudžeta ienākumus, kas var nodrošināt finanšu resursu apjoma pieaugumu;
- nodrošināt sistemātisku finanšu līdzekļu racionāla izlietojuma kontroli un ekonomiju;
- koordinēt ārvalstu palīdzības un projektu finanšu plānošanu un to realizācijas gaitu;
- līdzfinansēt ES atbalstītos projektus, ja šie projekti dod mērāmu piensumu DU kopējo mērķu īstenošanai;
- nodrošināt mijiedarbību ar sociālajiem partneriem un sabiedrību;
- modernizēt finansiālo politiku, apgūstot jaunas universitāšu pārvaldes un resursu piesaistes metodes;
- veicināt aktivitātes izglītības un akadēmisko pakalpojumu tirgū ;
- sadarboties ar Valsts kasi un citām institūcijām finanšu jautājumos;

Uzdevumi resursu un rezultātu pārvaldības jomā ir šādi:

1.	resursu vadības un rezultātu pārvaldības sistēmas izveide vai pilnveide
1.1.	resursu vadības (finanšu vadības un grāmatvedības politikas) sistēma
1.1.1.	grāmatvedības programmu integrācija ar citām projekta ietvaros iegādātām vai izveidotām un bilancē uzņemtām savietojamām sistēmām vai moduļiem
1.1.2.	resursu vadības programmatūras iegāde, izveide vai pilnveide, kas nodrošina iespēju aprēķināt katra pētniecības projekta un tā izstrādes pilno pašizmaksu
1.2.	rezultātu pārvaldības sistēma
1.2.1.	uzstādīti zinātniskās institūcijas stratēģiskie mērķi un sasniedzamie rādītāji, kas atbilst zinātnes nozares stratēģiskajiem mērķiem un kopējam rādītāju sistēmas ietvaram
1.2.2.	nodrošināta mērķu un sagaidāmo rezultāta rādītāju kaskadēšana līdz:
1.2.2.1.	zinātniskā darbinieka līmenim
1.2.3.	Pilnveidota atalgojuma un motivācijas sistēma, kas balstīta uz rezultāta rādītājiem individuālā līmenī
1.2.4.	Izveidota darba izpildes vadības sistēma

Daugavpils Universitātē paredzēts ieviest rezultātu pārvaldības sistēmu – uz rezultātu orientētu institūcijas vadības sistēmu, kas attiecina institūcijas stratēģiskos mērķus gan uz darbības rādītājiem struktūrvienību līmenī, gan uz strādājošo ikdienas darba uzdevumiem individuālā līmenī (mērķu kaskāde), sakārtojot institūcijas iekšējos darba procesus atbilstoši galvenajiem institūcijas darbības mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, kā arī veicinot darbinieku mērķtiecīgu darbu institūcijas galveno uzdevumu izpildei.

Daugavpils Universitātes rezultātu pārvaldības sistēma ietver šādus elementus:

- noteikti zinātniskās institūcijas stratēģiskie mērķi un sasniedzamie rezultāta rādītāji, kas atbilst nozares stratēģiskajiem mērķiem saskaņā ar Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovācijas pamatnostādņēm 2014.–2020. gadam;
- zinātniskās institūcijas stratēģiskie mērķi un sasniedzamie rezultāta rādītāji veido mērķu kaskādi uz zemākiem līmeņiem līdz zinātniskā darbinieka līmenim;
- pilnveidota darbības plānošana un organizācijas pārvaldības sistēma;
- pilnveidota atalgojuma un motivācijas sistēma, lai nodrošinātu studiju un zinātniskā darba integrāciju un atalgojuma sistēmas orientāciju uz rezultātiem;
- pilnveidota darba izpildes vadības sistēma.

Daugavpils Universitātē paredzēts pilnveidot atalgojuma un motivācijas sistēmu, kas balstīta uz rezultātiem individuālā līmenī, pilnveidojot darba vadības sistēmu. Rezultātu pārvaldības sistēmas ietvaros paredzēts kaskadēt stratēģijā izvirzītos mērķus un rādītājus līdz zinātnieka līmenim. Racionāls personāla noslodzes sadalījums starp studiju, zinātnisko un organizatorisko darbu, kā arī izpratne par kopēju mērķi un augstskolā pastāvošajām vērtībām, veicinās šo mērķu sasniegšanu.

Daugavpils Universitātē tiks pilnveidota resursu vadības sistēma, kas sevī ietver finanšu vadības un grāmatvedības programmatūras iegādi, funkcionalitātes paplašināšanu un savietošānu ar citām sistēmām, grāmatvedības programmu integrāciju ar citām iegādātām vai izveidotām sistēmām vai moduļiem, resursu vadības programmatūras iegādi, kas nodrošina iespēju aprēķināt katra pētniecības projekta un tā izstrādes pilno pašizmaksu, ieskaitot mašīnstundu uzskaiti.